

a Salutat te epaphras. De isto loquitur Col. i. a. Sicut didicistis ab epaphra charissimo seruo nro: qui est fidelis p vobis minister christi. **b** Concapit me in christo iesu. i. p christo. Sed quod erat captiuus: notat ostendens eum esse in tribulatione. **c** Marcus aristarchus etc. Col.

iiij. b. Salutat vos aristarchus captiuus me et marcus cosobrinus barnabe. Et infra: Qui sunt ex circuncisione: Et sic dicit: Salutat vos lucas medicus et demas etc. Ergo lucas fuit de gentibus. Et sic dicit: Cum onesti mo charissimo et fidei fratre etc. nunc ista fuit ille onestus: et non. Sed hic quid de hoc quod hic ponit demas in salutatione: ex hoc enim constat quod erat fidelis. Et adhuc loquens doctrinam apostoli quod videtur ei contrarium quod dicit. ij. Timoth. vii. b. Demas me dereliquit diligens hoc seculum: Et abiit thessalonicam: Et infra. Lucas est mecum solus.

2. Timo. 4. b.

Hec autem epistola scripta est postea quam illa ad timotheum: quod patet ex hoc quod in secunda ad timotheum. mandat quod ad se veniat cito subdens: Ego iam delibor etc. Hic autem in principio epistolae ponit timotheum i. titulo cum paulo: ergo iam venerat qui hanc epistolam scripsit: et iam ut dictum est: demas dereliquit apostolum: quod hic ponit demas tamquam ipse esset cum apostolo: unde vel loquitur de diuersis quod vocantur nomine demas: vel quod ille ex timore apostoli dereliquit: iam penitus credi potest redisse. **d** Lucas. Chrysostomus. Quid lucas vultimo ponit: nec oportet implicurata dimittere. Et postea dicit Lucas vltimus existens factus est primus. **e** Adiutores mei in predicatione et oratione euangelii. Phil. iiij. a. Tu clemente et ceteris adiutoribus meis. **f** Gratia domini etc. Chrysostomus. Dicitur epistolam concludit. Sile. ij. Timo. iiij. d. Dominus noster iesus christus cum spiritu tuo. Et nota quod dicitur esse notabile in apostolo quod omnes fere epistolae nisi illa ad hebreos a gratulatione incipit: et terminat omnes in oratione ut sic omnem orationem suam et scripturam et a deo incipit per gratulationem: et in deum terminaret per orationem. Hinc etiam inoleuit: ut in fine litterarum scribatur: valete.

Explicit Postilla domini Hugonis Cardinalis super epistolam Pauli ad Philemonem.

Reuerendissimi in christo patris et domini domini Hugonis etc. Cardinalis Postilla super epistolam Pauli ad Hebreos Incipit. Explicatio Capi. I

Multifarie multisque modis etc. Ro. xi. b. Quod dicitur ego sum gentium apostolus misterium meum honorificabo: si quod modo ad enucleandum puocet carnem meam et saluos faciat aliquos de illis. Sic dixit apostolus: sic compleuit. Hanc ad hebreos hanc epistolam scripsit lingua ut dicitur hebraica: sed post mortem mutare pueros de iudeis ad solam fidem christi: et ab obseruatione legalium reuocare. Nomen autem suum vel dignitatem tacuit: quod non erat eorum apostolus: et ideo nomen suum non inuocauit super eos: maxime cum supbia essent: et magis puocandi essent ad bonum per humilitatem quam per auctoritatem. Hec autem epistola ut dicit Chrysostomus. antiquior est illa quam scripta est ad Timotheum: in qua dicit Ego enim iam delibor. ij. Timoth. iiij. b. Et supra dicit idem Chrysostomus. Duos annos fuit in roma: Act. vii. g. Deinde dimissus ad hispanias venit: et vidit iudeos: et post romam rediit. Hanc autem epistolam portauit timotheus: sic vult Chrysostomus. Hic ista vult. d. dicit. Cognoscite fratrem vestrum timotheum dimissum: cum si celeriter venerit videbo vos. Diuidit autem hanc epistolam in quatuor partes. In prima ostendit christum excellentiorem esse omni creatura: et ideo in illo potissime fidendum: quod facit versus ad principium septimi capituli: ibi: Hic enim melchisedech rex salis. In primo capitulo vult ostendere: commendat enim christum ultra omnes prophetas et omnes homines. In prima parte ab eterna gentura contra iudeos qui dicebant Ioh. ix. f. Nos scimus quia moysi locus est deus: hunc autem nescimus: vult scire. In secunda parte ostendit eum angelum multum roboris: ibi: Tanto melior etc. In secunda parte probat sacerdotium christi maius esse et dignius sacerdotio leuitico: et hoc facit versus ad principium. xj. cap. ibi: Est autem fides sperandarum etc. In tertia agit de fidei commendatione per quam est accessus ad christum: et hoc per totum. xj. capitulum. In quarta de morali instructione: a. xij. versus ad finem epistolae. In prima ergo parte commendat christum multisque modis. Et diuidit illa per prima in duas partes. In prima parte ostendit eum esse excellentiorem omni rationali creatura: quod est angelus: et durat versus ad initium tertii capituli: ibi: Amplius etc. In secunda excellentiorem rationali creatura quam est homo: et durat ab illo versus ad principium. viij. cap. ibi: Hic enim melchisedech. Vult ostendere quod excellentior est angelica creatura: commendat eum finem ea quam ei pertinet finem versus naturam. Et primo finem ea quam competit ei ratione deitatis. Primum ergo commendat eum ab excellentia in magisterio: ibi: Locutus est nobis in filio: quasi abudantius docuit per filium quam per prophetas. Secundo a domino: ibi: Quae constituit heredes Tertio ab identitate potestatis cum deo patre: ibi: Per quem fecit. Quarto a coeternitate: ibi: Qui cum sit splendor. Quinto a substantialitate: ibi: Et figura sibi eius. Sexto ab omni creaturarum gubernatione: ibi: Portans omnia. Septimo a redemptioe siue ipsorum iustificatione: ibi: Purgationem peccatorum faciens. Octauo ab equitate siue confesso cum deo patri: ibi: Heder ad dexteram. Nono ex potestate: ibi: Tanti melior angelus etc. Decimo probat praecedentia auctoritate sacre scripture: ibi: Cui enim aliquando etc. Undecimo probat auctorem christum maiorem esse angelum: ibi: Et adoraret eum. Duodecimo similiter probat auctorem angelos esse seruos: christum autem dominum: ibi: Qui facit. Tertio decimo probat christum auctorem excellentiorem angelis per superabundantiam charitatis: et eum etiam probat excellentiorem finem humanam naturam: ibi: Dilexisti etc. Quartodecimo probat idem per precessionem: ibi: Ipse pibit. Vltimo per vniuersalem subiectionem: ibi: Ad quem autem angelorum. Et ibi ostendit quod non omnia subiecta sunt angelis: sed potius angelis subiecta sunt ac administrato: ij. Chrysostomus. ponit hanc sententiam. Multiperitate et multimode olim deus locutus est in prophetis: in vltimo oierum eorum locutus est nobis in filio: quem posuit heredem omnem per quem fecit et secula: qui existens a pangyrinari splendore glorie: character. i. si gnaculum: hypostaseos. i. personae eius: ferens omnia verbo virtutis sue per seipsum purgationem faciens peccatorum eorum. Si quis fuerit inter vos. pharaon etc. Esa. vi. a. Audi dominum. Aliter vidit ecclesiasticus. j. a. Apoc. j. c. Ero. iij. a. et xxiiij. d. Dicitur ergo. **M**ultifariam vel multifarie: id est multis et multis personis: ut abraham: Isaac: et iacob: et eisdem sepe. **M**ultisque modis: id est multis qualitatibus siue speciebus loquendi.

tem ipse demonstras: meritum officij sui noluit anteferre. Nam simili modo etiam iohannes apostolus propter humilitatem in epistola sua nomen suum eadem ratione non pretulit. Hanc ergo epistolam fertur apostolus ad hebreos conscriptam hebraica lingua misisse: cui sensum et ordinem retinens: Lucas euangelista post excessum apostoli pauli graeco sermone composuit.

Explicit argumentum Incipit epistola pauli ad hebreos.

Capi. I

Multifarie multisque modis:

dei commendatione per quam est accessus ad christum: et hoc per totum. xj. capitulum. In quarta de morali instructione: a. xij. versus ad finem epistolae. In prima ergo parte commendat christum multisque modis. Et diuidit illa per prima in duas partes. In prima parte ostendit eum esse excellentiorem omni rationali creatura: quod est angelus: et durat versus ad initium tertii capituli: ibi: Amplius etc. In secunda excellentiorem rationali creatura quam est homo: et durat ab illo versus ad principium. viij. cap. ibi: Hic enim melchisedech. Vult ostendere quod excellentior est angelica creatura: commendat eum finem ea quam ei pertinet finem versus naturam. Et primo finem ea quam competit ei ratione deitatis. Primum ergo commendat eum ab excellentia in magisterio: ibi: Locutus est nobis in filio: quasi abudantius docuit per filium quam per prophetas. Secundo a domino: ibi: Quae constituit heredes Tertio ab identitate potestatis cum deo patre: ibi: Per quem fecit. Quarto a coeternitate: ibi: Qui cum sit splendor. Quinto a substantialitate: ibi: Et figura sibi eius. Sexto ab omni creaturarum gubernatione: ibi: Portans omnia. Septimo a redemptioe siue ipsorum iustificatione: ibi: Purgationem peccatorum faciens. Octauo ab equitate siue confesso cum deo patri: ibi: Heder ad dexteram. Nono ex potestate: ibi: Tanti melior angelus etc. Decimo probat praecedentia auctoritate sacre scripture: ibi: Cui enim aliquando etc. Undecimo probat auctorem christum maiorem esse angelum: ibi: Et adoraret eum. Duodecimo similiter probat auctorem angelos esse seruos: christum autem dominum: ibi: Qui facit. Tertio decimo probat christum auctorem excellentiorem angelis per superabundantiam charitatis: et eum etiam probat excellentiorem finem humanam naturam: ibi: Dilexisti etc. Quartodecimo probat idem per precessionem: ibi: Ipse pibit. Vltimo per vniuersalem subiectionem: ibi: Ad quem autem angelorum. Et ibi ostendit quod non omnia subiecta sunt angelis: sed potius angelis subiecta sunt ac administrato: ij. Chrysostomus. ponit hanc sententiam. Multiperitate et multimode olim deus locutus est in prophetis: in vltimo oierum eorum locutus est nobis in filio: quem posuit heredem omnem per quem fecit et secula: qui existens a pangyrinari splendore glorie: character. i. si gnaculum: hypostaseos. i. personae eius: ferens omnia verbo virtutis sue per seipsum purgationem faciens peccatorum eorum. Si quis fuerit inter vos. pharaon etc. Esa. vi. a. Audi dominum. Aliter vidit ecclesiasticus. j. a. Apoc. j. c. Ero. iij. a. et xxiiij. d. Dicitur ergo. **M**ultifariam vel multifarie: id est multis et multis personis: ut abraham: Isaac: et iacob: et eisdem sepe. **M**ultisque modis: id est multis qualitatibus siue speciebus loquendi.

bus loquēdū: quia modo p somnia: modo aperta voce: modo
 inspiratiōe: vel ecōuerso: multiplex. i. diuersis modis loquēdi.
 Sūt autē q̄ndecim modi. Quia p somnia: vt Dani. vii. a. Bēn.
 xxvii. c. Videtq; iacob i sōnis scalā z dñm innixū scalę dicēte
 sibi: ego sū zc. Numeri. xij. b. Siquis fuerit inter vos ppheta
 dñi in visione appare
 bo ei: vel p somnia.
 Job. xxxiiij. b. Semel
 loquit: z secundo id
 eplum non repetit: p
 somnia i visione no
 curia. Itē locutus est sermone vocali p subiectā creaturam.
 Ezo. li. a. Eernēq; dñs q̄ pgeret ad videndū: vocauit eū de
 medio rubi z ait: moyses moyses. Itē p occultā inspirationem
 in quo nescit homo q̄q; vtrū ipse vel de^o loq̄tur. Bēn. xv. a.
 Dis nāq; trāfactis fact^o ē sermo dñi ad abraā: p visionē. Blo.
 per occultā inspirationē. Quarto loquit per ppheticā inspira
 tionē: in qua iā hō nō occulte: sed aperte scit qui loquit z intel
 ligat qd dī. Ps. Audiā quid loquat in me dñs deus. Osee. j.
 a. Principiū loquendi domino in osee. Esa. xxxvii. a. Factū
 est verbum domini ad esaiam dicens: Vade et dic ezechie zc.
 Quinto loquit per applicatiōē spūs ad spm: vt angeli ad
 animā quasi speculi ad rem: z tunc resultant in anima forme q̄
 bus plene sunt intelligentiē. i. angeli: vt Zach. j. d. Et dixi ad
 angelū q̄ loquebat in me. Sexto loquit p opera significatiua.
 Esa. xx. a. Locut^o est dñs i manu esaię filij amos dicēs: Va/
 de solue sacculū de lumbis tuis: z calciamēta tua tolle de pedib^o
 tuis: z sēc sic. Qd fuit idē: ac si diceret: Denudamī vos capti
 de hostib^o: o egyptij z ethiopes: quia de illis loquit ibi. Et in
 Ezech. iij. a. Sume tibi laterem z postea fartaginē zc. Item
 Biere. j. c. Quid tu vides hieremia: Ollā succensā zc. Item
 Zach. j. b. et. vi. a. Septimo loquit p figuras z ceremonias
 Esa. xli. d. Qui vides multa: nonne custodies: z qui apertas
 habes aures: nōne audies: q. d. dñs: Ego loquor vobis o su/
 dei p istas figuras z nō auditis. Octauo loquit p signa z por
 tentia. Ezo. xx. c. Luctus autē pps videbat voces z lapades
 z sonitū buccinę: montēq; fumantē zc. Nono loquit p scriptu
 ras. Biere. xx. b. Fact^o est dñi sermo i opprobriū. Ps. Pro/
 pheta. lxxv. b. Facti sermones meos retrosum. Alibi. Letabor ego sup elo/
 quia maris. Decimo loquit p miracula. Job. v. f. Opa q̄ ego
 facio testimoniū phibeit de me. Undecimo loquit p flagella:
 sicut hō loquit equo suo vel asino qñ eum punit vel tundit.
 Ps. Ratio enim dicit ei q̄ festinet. Ps. Qui singlis laborem in p
 cepto. Aug. in lib. Cōsol. Non erat qd rīderē dicentī mibi:
 Surge qui dormis: nisi verba somnolēta z lenta: sine modo:
 ecce modo: siue paululū: ecce paululū: sed modo z modo non
 habebam modū: z paululū ibat in longū. Duodecimo loquit
 p doctores et p̄dicatores. Luc. x. c. Qui vos audit me au/
 dit. Tertio decimo loquitur per sanguinem suū: siue per san/
 guinis asperionē. Heb. xij. f. Accessistis ad sanguinis asper/
 sionē melius loquentē q̄ abel. Quartodecimo loquit p omēs
 creaturas que sunt quasi voces visibiles. Job. xij. b. Interro
 ga iumenta z docebunt te. Proverb. vi. a. Vade ad formicā o
 piger: cōsidera vias eius z discē sapientiā. Ps. Leli enarrāt
 gloriā dei et opa manuū eius zc. De^o me fecit. Quintodeci/
 mo loquit p beneficia. Ps. In columna nubis loquebat ad
 eos. Altissimus autē modus quo de^o p̄z loquit p se. Loquit em̄
 p̄z per filiū: Et hoc duplx: Ip̄m generādo qui est verbū suū.
 Ps. Dixit z facta sunt. i. verbū genuit p quem oīa facta sunt.
 Sic cōtinue loquit per ip̄m. Itē loquit per filiū ip̄m incarnā
 do: qñ verbū caro factū est: z sic verbū trāformatū est in vo/
 cem: verbū mētale in verbū vocale: vel potius visibile. Ps.
 Semel locutus est deus: quasi nō cōtinue: incarnatio semel fa
 cta ē. Hec em̄ distinctio in parte habet a b̄to Greg. sup illud
 Job. xj. a. Aitq; vrinā de^o loq̄ret tecū z apiret labia tua tibi.
Multisq; modis: quia deus loquēs oībus p̄dicatis mo
 dis loquit trip̄x: siue trip̄cia: Insectuz p anagogen: factū p
 hystoriā vel p allegoriā: faciendū p tropologiā. Sic ergo qd
 dicit: multifariam / refertur ad diuersos modos loquendi:
 hoc autē qd dī: multis modis. i. tribus: quia sensui loquit

per opera: z imaginationē p corporales imagines: intellectus
 p res sp̄iales. Hec autē distinctio habet. ij. Cor. xij. a. vbi
 loquit de raptu pauli: sic diuersitas locutionis vel multitudo
 accipit penes diuersitatē recipiētiū locutionē: sensus. f. z ima/
 ginis z intellect^o. Vel multis modis: trip̄x. f. vt in tribus
 eius locutio effectus
 habeat in nobis: vt
 det nobis sapientiā
 in cogitatione: locu
 tione: opatiōe. Pro/
 verb. xxi. c. Ecce de
 scripsi eā. i. sapiētiā tibi trip̄cit. i. i trib^o habēdā: cogitatiōe:
 locutione: opatiōe. In his trib^o debet q̄libet possidere sapi
 entiā: quam nō bis deus offert in sua locutione. Unde Bēn.
 Logitare loquit z ope sapientiā exercere p̄cipit: z hoc est qd
 dicit in cogitationib^o. i. ad cogitandū interius corde z sciētia
 . i. ad docendū exterius ore et opere. a **Olim deus lo**
quens patribus z pphētis. Nota singula. **Olim:** qua
 si nō est nouū qd loquit modo deus p christū: sed idē locut^o
 est olim p pphetas: vbi cōmēdat veritas dictorū dei ex antiq̄
 tate: cū dicit **Olim.** Esa. xliij. b. Extūc audire te fecit: et annū
 ciāui: vos estis testes mei. Extunc. i. ex antiquo. Itē cōmēdat
 ex ipso loquēte: cū dicit b **De^o:** de^o em̄ vera loquit nō hō:
 qz oīa hō mēdat. ij. Pet. j. d. Nō em̄ volūtate hūana allata
 ē allqñ pphētia: sed spūs scō inspirati locuti sunt sc̄i dei hoīes.
 Itē cōmēdat ab illis qbus locutio facta est: quia c **Ab**
tribus. Act. xij. e. Ad patres n̄ros repromissio facta ē. Itē
 ab illis p quos facta ē: cū dī. d **In pphētis.** i. p p̄has.
 Patrib^o em̄ in pphētis locut^o est deus seruis suis: p seruos su
 os pphetas. Proverb. xxix. c. Cū pphētia defecerit: dissipabi
 tur p̄ps. Quinto cōmēdat a cōtinuatiōe: Nō em̄ cessat loqui
 p filiū qd olim p p̄has locutus est: e **Nouissime die**
bus istis zc. Qui olim p pphetas in veteri testamēto: modo
 p filiū loquit ap̄t in euāgelio. Olim terruit m̄ic allicti: olim
 dñs innotuit: modo puulus vagit. Differenter loquit: sed nō
 diuersa siue cōtraria. Nota em̄ ē in rota: z qd olim p̄dixit: no
 uissime p filiū exhibuit. Vñ dicit: **Nouissime.** i. in fine t̄pm.
 j. Cor. x. c. Nos sum^o i q̄s fines seculorū deueniūt. Esa. ij. a.
 Erat in nouissimis dieb^o p̄paratus mons dom^o dñi in vertice
 montū. i. christ^o sup oēs sc̄os. j. Job. ij. c. Filioli iā nouissi
 ma hora ē. Bēn. xlix. a. Cōgregami vt annuncie q̄ vētura sūt
 vob i dieb^o nouissimis. Vel / **Nouissime:** qz post hāc locu
 tionē nō sequit alia locutio. i. alius modus loquēdi. Eadē em̄
 est locutio ap̄loz z p̄dicatoz que z christi. Nō t̄m p idēitatē
 dictorum: sed modo dicendi: aperte em̄ locuti sunt sicut chri
 stus. Et nota qz prima lingua fuit enigmatica. f. lingua vete
 ris testamēti. Secūda aperta. f. noui testamēti. Hec lingua
 debet esse vltima: q̄ pcedit ex ore dei. Sed ex ore diaboli mō
 procedit tertia lingua: nō lingua moysi: vel lingua christi: sed
 diaboli. De qua dī Eccl. xxvii. b. Lingua tertia multos cō/
 mouit. **Dieb^o istis:** q. d. q̄si adhuc sup̄sūt q̄ audierūt z vi
 derūt. Vñ in p̄logo luce: dicit ipse lucas: Sic tradiderūt nob
 q ab initio ip̄i viderūt z m̄istri fuerūt f̄monis. g **Locut^o**
est. Nota qz dī loquens in p̄his de p̄tri: z dicit: locut^o est
 in filio: q̄si de p̄terito: vt p̄b inuat qz fili^o idē loq̄t qd p̄p̄et
 ecōuerso: p̄p̄e idē qd christ^o: vt sūt rota i medio rotę: h **Mo**
bis filiis. f. illorū patrū qd oli locut^o ē p p̄has: ne aliō p̄tē
 nob locut^o: q̄ illis qd potuit videri: si aliq loq̄ret gēti. i **In**
filiō. i. p filiū quē ip̄m p̄bū suū fecit carnē: vt nob p̄z loq̄ret.
 Job. j. b. Unigenit^o q̄ ē in sinu p̄ris ip̄se enarrāuit. k **Quē**
cōstituit i imutabili statu de^o p̄z. i. h̄redē vniuerso
 rū: et possessore oīm creaturarū. Vocetiā est fm hūanā cre
 aturā: vt dicit Ps. Postula a me z dabo tibi zc. Itē h̄redis
 noīe assignat qz p̄p̄us ē fili^o. Et iterū qz imobil^o est dñs. Ps.
 Ego autē cōstituit^o sū rex ab eo zc. Ps. xxi. d. Hic ē h̄res.
 Esa. xlv. a. Christo meo cyro qd interpretat h̄res. Ro. iij. c.
 Non em̄ per legem pmissio abraę aut semini eius vt h̄res
 esset mundi. Dich. j. d. Adhuc h̄redē adducā tibi: que habi
 tas i marea. Dicit g: **Quē cōstituit.** fm hūanā naturā. m
Der quē fecit z secula. fm diuinā: z ita cōmēdatur fm
 vtrāq; naturā

Ps. 115:

Ps. 2.
Ps. 2.

Deceat manifestat. Sequit: a **T**anto melior et dignior angelis est. b **E**ffectus. i. euidentem finem habentem. c **Q**uanto differet illius nomen. i. differentior honorificentiam quam ante. f. **H**ereditavit. i. firmiter habuit in resurrectione et ascensione: qui paulominus ab angelis fuit minor in passione et carnis mortalitate. Et

buc honorē habuit. d **P**re alijs. i. pre angelis etiam in carne mortali fuit christus et honorabilior angelis: et ita differens nomen habuit pre illis: sed multo differet habuit in resurrectione et ascensione: qui ad dexteram dei sedet. Or autem christus maior fuerit angelis etiam passibilis et mortalis pater: quia dicit **M**atth. iiij. b. Et accedentes angeli ministrabant ei. **M**atth. j. b. Eratque cum beatis et angelis ministrabat ei. **M**inor tamen dicit ab angelis: non simpliciter sed quo ad quid. i. quantum ad passibilitatem et quantum ad apparentiam: sed quantum ad rem et gratiam plenitudinem omnino maior. **U**n **S**al. iiij. a. Quanto tempore heres puulus est nihil differt a seruo: cum sit dominus omnium: nihil differt a seruo: quia verberatur ut seruus: sed tamen dominus est omnium: et ita maior seruo. Et h

est quod dicit **J**oh. j. g. Amē amē dico vobis: videbitis celum apertum et angelos dei descendentes et ascendentes super filium hominis. **E**rgo lumē fuit apertum. i. christus pforatus et apertus in passione: tunc caritative celum apertum fuit in diluio gratiarum: et tunc angelus ascenderunt et descenderunt in filium hominis. Ascenderunt: quia minor fuit angelis finem quid. i. quantum ad passibilitatem: sed descenderunt quia maior fuit angelis finem gratie plenitudinem. Non enim dedit ei deus spiritum ad mensuram. **J**oh. ij. d. Parce: sicut quod mensuram parce dā. **E**t hereditavit. i. habuit nomen differens. Et hoc pre illis. i. nomen valde differens a nomine angelorum: nomen. i. huius naturae: quod alij habent adoptionis gratiam. **P**hil. ij. b. Dedit illi nomen quod est super omne nomen etc. **A**ct. iiij. c. Nec enim aliud nomen est datum sub celo hominibus in quo oporteat nos saluos fieri. **J**oh. ij. g. **D**is huiusmodi inuocauerit nomen domini hic saluus erit. f. **C**ui enim. Probat auctoritate per precedentia: coeternitatem. i. filij et consubstantialitatem: quia generat est ab eterno: et ab omnino simplici. Continuat sic: bene dico quod differens nomen pre angelis habuit: g. **E**st enim. i. quia: **C**ui angelorum. i. nulli: h. **F**ilius: ecce nomen. i. **D**eus. i. consubstantialis non adoptiuus. k. **E**st tu. differens. i. nullus alius. **M**atth. xviij. a. **H**ic est filius meus dilectus: hic et non alius. Et vere est filius meus: quia: l. **E**go hodie. i. et nunc: m. **V**enite: Presens et preteritum coniungit: illa generatione inuenerit esse eterna: quia non ita fuit quod preteritum: et post hoc dicit: hodie: nec ita est quin ante fuerit: et ideo dicit: **G**enui. Unde **B**lo. **G**enui dicit: ne noua putetur aut ne modo videretur incipere: hodie dicit: ne preterita generatio non videretur. **E**cc. xliij. a. **E**go ex ore altissimi prodigium inuentum ante omnem creaturam. **P**rouerb. viij. c. Ante colles ego parturiebar. Et notat per preteritum imperfectum eterna filij generatio: quod filius semper a patre. Per hoc quod verbum est meditatiui intelligitur quod incomprehensibilis est illa generatio. **E**sa. liij. c. Generationem eius etc. Potest etiam ille dies intelligi quo christus finem hominem natus est: vel dies resurrectionis. **A**ct. xij. e. **H**ic deus adimpleuit filijs vestris resuscitatis iesum: sicut in **P**s. scriptum est. **F**ilius meus es tu ego hodie genui te. **A**ug. **C**ui christo significat hodie generat. i. christus est dies. n. **E**t rursum: dicit scriptura de eodem. o. **E**go ero illi in patre. Hoc dicit de salomone in figura filij dei. **R**eg. viij. b. et j. **P**aral. xviij. e. **I**psam elegi mihi in filium et ego ero ei in patre: et firmabo regnum eius usque in sempiternum. **E**t in **P**s. dicit: **I**psam inuocaui me: pater meus es tu: et suscepit salutem meam: et ego primogenitum ponam illum etc. **E**lo. tamen dicit quod in esata sunt hec verba: **E**sa. xliij. a. **E**cce meus puer: vel seruus secundum aliam litteram: suscipiam eum: electus meus complacuit sibi in illo anima mea: dedi spiritum meum super eum iudicium gentibus. Et ab hoc loco sumit illud **M**atth.

xij. b. **E**cce puer meus electus quem ego elegi etc. Dicit ergo: **E**go ero illi in patre: ipsi precipiendo sicut pater filio: ipsum disciplinando. **E**sa. liij. b. **D**isciplinam pacis nostrae super eum: ipsi hereditate dando. **P**s. **D**abo tibi gentes hereditatem tuam etc. p. **E**t ipse erit mihi in filium. **A**lia ista: **O**bediendo disciplinam meam amplectendo: hereditatem sibi traditam: mihi perseruando et multiplicando. **L**ucl. j. d. **Q**uod enim ex te nascitur factum vocabitur filius dei. **B**atth. xviij. a. **Q**uod iterum ostendit dicens. q. **E**t cum iterum introducit: **P**rimogenitum in orbe scriptura. r. **P**rimogenitum in orbe terre. i. qui loquitur de filio dei introducendo in mundum. **M**atth. xviij. a. **E**xijt qui seminat semen suum seminare. **S**ed cur non manifestius loquitur paulus: expleto de illo qui vult regi reconciliare incarceratos qui offenderunt eum: non statim introducit eos ad regem: sed prius extens loquitur eis: et ita de deo verbo hoc ait: sed de deo finem carnem **J**oh. j. a. **I**n mundo erat et mundus per ipsum factus est etc. Et nota quod dicit: iterum: quod scriptura sepe dicit introducere. **E**t iterum introducit per assumptionem carnis: finem quam in mundum dicit introducere: non per naturam

diuinitatis: finem quam mundum fecit. **J**oh. j. a. **I**n mundo erat et mundus per ipsum factus est. **E**t sic ordinat scripturam. **E**t iterum: dicit scriptura: cum se introducit. i. introducendum dicit. **P**rimogenitum. **E**cc. xliij. a. **P**rimogenita ante omnem creaturam. **R**o. viij. f. **E**t sit ipse primogenitus in multis fratribus. **C**ol. j. b. **P**rimogenitus ante omnem creaturam. s. **I**n orbe terre: quasi heredes in possessione. **J**oh. j. a. **I**n propria venit: **Q**uid dicit quod subdit. t. **E**t adorant eum omnes angeli dei. **H**oc habetur in **P**s. xcvi. **D**ominus regnauit exultet terra. **I**n quo subdit: **A**dorare eum omnes angeli: h. **A**dorant eum etc. et loquitur ille **P**s. de introductione christi finem hominem in mundum tanquam in possessionem: cum dicit: **D**ominus regnauit: quod pater ex titulo: quod est alius. **P**s. dauid: cum terra eius restituta est ei. **E**t adorant: per hoc probat quod maior est filius quam angeli. **C**onstat enim quod minor non adoraret a maiori: sed e contrario. **D**aniel. viij. c. **M**ilia milium ministrabant ei. **A**poc. v. b. **Q**uattuor aialia et viginti quattuor seniores ceciderunt coram agno habentes singuli citharas etc. **E**t dicit: **A**dorant. **B**lo. quia visioni eius obtemperauit. **U**n subdit. v. **E**t ad angelos quid dicit: pater de filio. **E**t scriptura dicit de ipso. **A**d angelos. i. quod dicit quod prius ad angelos. x. **C**ui filius. y. **F**ac spiritus celestes omnes. z. **A**ngelos. i. legatos. a. **M**inistros. i. ad voluntatem suam facientes. **E**t per hoc ostendit angelos suos et ipsum dominum eorum. **C**hyf. **E**cce magna differentia. **A**ngeli enim creabiles sunt omnes: filii increabiles. **U**n de angelis dicit. r. **Q**ui facit: non autem de filio: sed angelos suos spiritus etc. **S**z **A**ct. ij. f. **E**t dominum eius et christum fecit deus. **E**t finem carnem dicit: fecit: **S**z nunc angelos minores soli ei ministrant: **M**o: id subdit. a. **E**t ministros etc. **S**ic ordinat scripturam. b. **F**lamma ignis. i. seraphim qui sunt ordine superiori. y. **F**acit ministros suos. **C**hyf. **M**o angelos tamen: sed omnem superiorem prout ministrant dicit **E**sa. vi. b. **V**olauit ad me

Et aliter. r. **Q**ui facit angelos suos spiritus. i. qui mittit angelos suos ut leta et leuia nuncient a. **E**t ministros suos flammam ignis: quando per eos punit malos. **P**er ignem enim quilibet pena significat. **U**n **B**iere. xxiij. e. **Q**uos fixit rex babilonis in igne pro eo quod fecerunt stulticia in israel et mechabunt in viros amicos suos: et in rei veritate lapidauit eos: sic habet **D**aniel. xij. g. **B**lo. **F**lammam ignis: dum ad exercitum vindictae mittit: ut in sodoma: et in alijs plurimis locis. **H**inc sumit argumētum quod boni puniunt. **B**en. xix. a. **V**enerunt duo angeli sodo mam etc. non enim loth demones recepit. **I**dē **A**poc. xviij. a. **P**rimus angelus effudit phialam: **A**poc. xv. c. **S**epert angelus. **B**lo. **I**cur in ecclesia spiritus. i. spirituales viros. **F**acit angelos suos spiritus. i. ministros proprii sui. **M**alach. ij. b. **R**egē inquit de ore eius quod angelus domini exercituum est. **E**t ministros suos flammam ignis. **A**rdere enim debent ut ignis et lucere ut flamma. **J**oh. v. f. **E**rat iohannes

P. 2.

B

P. 2.

Act. 13. c.

P. 8.

2. Reg. 7. b.

1. Paral. 22. c.

P. 96.

P. 103.

Aliter

Soluit ad me vnus d' seraphin: q' dicit ardentes: et supioris ordio. Un supior celestis hierarchia siue epiphania calefactis affectiois: incedio altioris intellectus fastigio iudicij libra: resultatio distributa. i. diuisa In hoc qd dicit: incalescentis affectiois incedio: seraphin significat. Per h' qd dicit: altioris intellectus fastigio: significat cherubin. In hoc q' dicit libra iudicij: thronos. Per h' q' dicit resultatio distributa: significat q' quicqd boni est in angelis e' queda' redundatio et resultatio infiniti bonitatis dei ab eo collata et distributa. In pmo em ordio ne resultat ardor charitatis. In secundo scientie plenitudo. In tertio iudicij certitudo. Oes aut ministrant christo. Daniel. vii. c. Milia milium. Bar. iij. b. Bar. ci. j. b. Angeli ministrabant ei. Infra eode d. Oes sunt administratori spūs rē. Barth. xij. f. Dicitur filius hoīs angelos suos et colligent de regno eius oia scandala: et eos qui faciūt iniquitatē et mittet eos in caminū ignis. Itē dicit Barth. xxiij. c. Dicit angelos suos in tuba rē. ergo filio hoīs ministrabūt. Itē Barth. xxv. c. Cū aut filius hoīs uenerit in maiestate sua et oēs angeli eius cū eo rē.

Aliter * Erat iohānes lucerna ardens et lucens: Et qui talis ē potest alios calefacere ad bonū p exhortationē: et terrere in eis mala p increpationē. Diere. xxiij. f. Mōne uerba mea quasi ignis ad calefaciendū in bono: et quasi malleus cōterens petras. i. duriciā maloy. Sed sicut auctoritas dicit. Qui nō ardet nō accēdit. Eccl. xlvij. a. Surrexit helias ppheta qsi ignis: Et post subdit: Et uerbu eius qsi facula ardebat. Sequit: **a** Ad filium autē. Idē p dignitatē simul et potestatem commendat christū. Et pbat eū esse deū angeloy. q. d. p dicitur p̄tinet ad angelos: sed qd filiū dicit de' pater: qd sequit. **b** Thronus tuus rē. sic habet in Ps. xliij. Sed uidetur q' ille psalmus nō sit de filio: q' titulus dicit: Filius chore. Solo: sequitur ibi: Canticū p dilecto. i. christo. Et postea d' in ipso psalmo: Accinge gladio tuo sup femur tuū potentissime: qd p̄tinet filio dei cōuenit: sicut et istud: **Thronus tuus: o deus fili. i. regis dignitas. i. iudiciaria sedes siue p̄tēs pmanet.** **c** In seculū seculi. Job. v. e. Omne iudiciū dedit filio suo rē. Luc. j. c. Et sedebit in domo iacob in eternū: et regni eius nō erit finis. Esa. ix. b. Sup solū dauid et sup regnū eius sedebit. Et nota q' thronus p̄tinet est regis: tribunal iudicis: cathedra magistris. De p d' iij. Reg. x. c. Fecit salomon thronū de eboze grandē. De secundo Job. xix. c. Sedit pilatus p tribunali. De tertio Bar. i. b. Euertit cathedras rē. Glo. Cathedre sunt magistri. Dicit ergo. **Thronus. i. regnū vel iudiciū Vel thronus. i. ageli celestes.** Esa. xlv. a. Egrediamur mibi sedes ē: tra aut scabellū pedū meoy. Per eglū angeli q' d' iā quiescit. Per terrā hoīs. i. in qbus qsi deambulat q' nō sunt firmati. Dicunt autē angeli thronus dei: sicut homines corona regis. Un Eccl. i. g. Sup firmamētū qd erat iminēs capiti eoy: qsi similitudo lapidis sapphiri: similitudo throni et sup similitudinem throni similitudo qsi aspectus hoīs desup: quia in quatuor est hō dñat angelis. Esa. vi. a. Uidi dñm sedentē sup solū ex celsum et eleuatū. i. sup angelos q' sunt excelsi natura: et eleuari confirmationis grā. Apoc. iij. a. Ecce sedes. i. angeli posita erat in celo: qd est regio spiritū: et iris erat in circuitu sedis. Iris ut d' Gen. ix. b. est signū fēderis: quia officiū angeloy ē hoīs recōciliare deo. Similis uisioni smaragdine: q' cū inueni angelicos spūs cōfortat sicut in natura smaragdi. Itē Daniel. vii. c. Thronus eius flāma ignis. Ps. Qui sedes sup cherubin rē. Per thronū oēs ordines angeloy intelliguntur. Sed q' nō tñ thronus ē signū regis: sed etiā sceptrū et uirga: subdit de sceptro dicens: **Et uirga regni tui: et disciplina: q' illos q' sunt regnū tuū: dirigit et corrigit.** **d** Et uirga equitatis. i. siue acceptione psonay. Vel. i. regula di recta et inflexibilis. Ps. Reges eos in uirga ferrea. i. rigida p̄tate: et inflexibili equitate p māfueris terrē. Ps. Iudicabit populos in eqtate. Esa. xi. a. Percutit terrā rēga ozis. Apoc. xix. c. Et ipse reget in uirga ferrea. i. rigida p̄tate: q' et si qñq

flectit nō frangit. Et nota q' uirga filius corrigit: edificat regulat. Itē grex pascit. Itē hereditas mēsurat. Quia ergo hęc q' dixim' uirga sua facit: d' recte de eo: **Uirga eqtatis rē.** De pmo d' Heb. xij. b. Flagellat oēm filiū quē recipit. Pro uerb. xxi. c. Stulticia colligata ē in corde pueri: et uirga disciplina

plene fugabit eā. De secundo Apoc. xij. a. Bar' est mibi calam' similis uirge: et dicitur est mibi surge et metire tēplū dei et altare et adorantes in eo. De tertio Ps. i. Ps. i. Uirga tua et baculus tu'. Et Ps. vii. c. Pasce dñe populū tuū gregē hereditatis tuę habitātes solos in saltu. De quarto dicitur Eccl. x. a. Ecce uir cui' species quasi species grīs: et funiculis lineas. Et dicitur in manu ei' et calam' mēsurę i manu ei'. omis

Idem est funicul' christi: et uirga eius. i. disciplina: quę in presenti ligat et uerberat: sed hereditatem celestē nob mēsurat. Ps. Funes ceciderūt mibi i p̄clar' rē. Ps. i. Zach. xj. b. Un uirga uocauit dec' et alterā uocauit funiculū et paui gregē. Et nota q' dicit: **Thron' tu' i seculū seculi: sic dicit Dan. vii. d. Potestas eius potestas eterna: quę nō auferetur: et regnū eius qd nō corrūpetur.** Et subdit causa stabilitatis regni sui. **d** Et. i. quia **Uirga equitatis rē.** Un Proverb. xvj. b. Iusticia firmat solium. Item Pro uerb. xxv. a. Aufer ipleratē de uultu reg' et firmabit iusticia thron' ei'. Un etiā subdit. **f** **Dilexisti iusticiā. i. oīne bonū.** **g** **Et odisti iniquitatē. i. oē malū.** Eccl. xij. a. Altissim' odio habet peccatores. Apoc. iij. b. Odisti facta nico: laitarū: quę et ego odi. Sap. xiiij. b. Similiter sunt odio deo: impius et impietas eius. Et in his duobus est perfecta iusticia: in amore boni et odio mali. Ps. Iniquitatē odio habui et abhominat' sū: legē autē tuā dilexi. Seneca. Odii peccati nō finē supple: iterū oportet habere vel facias. **h** **Propterea. i. ad hoc ut p̄dicta tibi essent. i. amor iusticie et odii iniquitatis.** Vel. **Propterea. i. quia dilexisti iusticiā et odisti iniquitatē: inde tibi datum est hoc p̄misiū: quia scilicet Unxit te de': filiū fm hoīem.** **k** **De' tu': pater uixit scy ut pugilem.** Unde Diere. xx. c. Dominus meū est tanq' bellator fortis. Item ut pontificem. Heb. ix. c. Christus assumens pontifex futurorū bonoy. Item ut regem. Apoc. xix. c. Rex regū et dñs dominantū. **l** **Oleo leticie. i. exultationis. i. spiritus sancto: siue donis spiritus sancti.** **m** **P̄ticipibus tuis. i. p̄ticipibus angelis et hominibus qui partes gratie habent: sed christus plenitudinem.** Job. j. b. Plenum gratie et ueritatis. Job. iij. d. Non em ad mensurā dat deus spiritū christo. **n** **P̄ticipibus: ergo suis fructuosus: omnes alij respectu eius infructuosi.** Cant. ij. a. Sicut malus inter ligna siluarum rē. Item Cant. v. c. Electus ex millibus. Item alij mortales ipse stabilis: et eternus sacerdos fm ordinem melchisedech. j. vij. a. Plures facti sunt sacerdotes: id circo q' morte prohibentur pmanere: hic est autē eo q' manet in eternū sempiternū habet sacerdotiū. Dicit ergo: **Unctus p̄ticipib' quo ad plenitudinē i fructuositate: stabilitatem.** Sed queritur de hoc q' dicit: **Propterea uixit te rē.** Et dicit Glo. quia dilexisti iusticiā: ergo filius dei quia dilexit iusticiā fuit vnct'. **Solutio: Triplex fuit vnctio in christo. Prima fuit in utero uirginis. in cōceptione: de qua dicit in epistola ad quirinū episcopū. In utero uirginis homo cōceptus est: ibi ab eodē spiritu vnctus: ibi cōceptus: nec ante cōceptus: et postmodū vnctus: sed hoc ipsum de spiritu sancto: ex carne uirginis p̄cipi fuit: a spūs sancto vngi. Barth. j. d. Qd em in ea natū est de spūs sancto est. Hęc vnctio cōstitut in tribus: in naturarū vnctio: in donoy plenitudine: in peccatorū imunitate. Secunda vnctio est manifestatio oīm bonorum in baptisinate: tunc em dictū est ei: **Hic est fili' me' dilectus: iordanē.** Tertia vnctio fuit siue grā immortalitatis in resurrectione: de qua pōt intelligi qd hic dicit: **Quia em dilexit iusticiā rē. meruit resurrectionē gloriosā.** Alij aliter soluunt dicē**

res q' christus

des: q̄ christus meruit habitū: nos habēdum meremur. An-
de dicitur q̄ christus meruit habitam gratiam. Vel aliter vt
oleum leticie dicatur hilaritas et serenitas conscientie quam
meruit: non merito p̄cedere: sed coerente: et quam sibi etiā
quolibet iustus meretur: quia non simul eum bonis operibus

Ps. 107. habet. Unde **Ps.** In custodiendis illis
retributio multa. Et nota q̄ per p̄dicta

Unite rē. Probat christū maiore
angelis etiā fm̄ hoīem p̄gratū et charit/
matū abundantiam et plenitudinē. M̄c ite
rum redit ad eternitatem eius ostendendā
per auctoritatem p̄phetę dicētis in **Ps.**

Et tu domine pater. b **In prin-**
cipio. id est in filio qui est principium.

Gen. 1. a. In principio creauit deus cē-
lum et terram. Prouerb. viij. c. Domin⁹

possedit me ab initio viarū suarū anteq̄
quicq̄ faceret a principio. **Vel.** Tu dñe/

filii. In principio: rerū. i. anteq̄ res eēnt
in forma distincta et p̄ria: c **Terrā**

fundasti. i. fecisti in materia. **Ps.** Qui
fundasti terrā super stabilitatē suā. **Job.**

xxvij. a. Qui pōnebā fundamēta terre.
o **Et opera manū tuarum sunt**

celi. **Ps.** Verbo dñi celi firmati sūt. **Esa.**

xl. c. **E**glos palmo pōderauit. **Sz** q̄re dicit q̄ fundauit terrā: et
q̄ opa manū suarū sūt celi: pot⁹ q̄ ecōuerso. **Rūdeo.** Fun-

damētū. **pp̄le** ē in inferiori parte edificij: et ideo cū terra sit in
fima in tota mūdī machina: ei comperit ratio fundamētū. **Uñ**

diere. x. b. Qui fundauit terrā in fortitudine sua. **Egli** autem
dicunt opera manū eius: quasi in eis specialiter opatus sit:

et ita in eo est maior specialitas: et magis in eis apparet poten-
tia et sapientia dei: sicut dicit artifex de pulchriori opere: ego

feci illud manibus meis. **Esa.** xlvij. c. **Manus mea** fundauit
terram et dextera mea mensa est celos. Sed iterum de funda-

Ps. 107. tione terre contrarietas videt. **Ps.** Qui firmauit terrā super
aqua. **Cōtra.** **Job.** xvj. c. Qui appendit terrā super nihilū.

Solo. Terra seipsa virtute diuina ē stabilitente. **Uñ:** Fun-
dasti terrā sup̄ stabilitatē suā. Unde bene dicit **Job:** et **pp̄le** eā

fundatā super nihilū: quia est inferius terra. **Ps.** autē loq̄tur
vltimē cū dicit: Qui fūdauit terrā sup̄ aquas. Sicut cū dici-

tur: **Castrum** hoc fundatum est super aquas. i. iuxta. **Aliter**
enī cum aqua sit leuior terra nō posset sustinere terrā: **Vel** lo-

quitur de aliquibus partibus terre quas subintrat aqua: et ter-
ra desuper. i. **Ipsi peribunt.** **Uñ** pbat christum ecce-

dere omnē creaturā etiā angelicā: per eius imutabilitatē: cum
omnia quantū i se sint mutabilia. Dicit ergo: **Ipsi p̄bunt:**

egli aerei fm̄ sp̄m quā nunc habent nō fm̄ substantiā et in me-
lius mutabunt: Sicut dicit de aliquo homine: q̄ perijt cuius

facies mutata est. **Esa.** li. b. **Egli** sicut fumus liquescunt et ter-
ra sicut vestimentū atteret. **Job.** xij. c. **Donec** atterat cēlum

nō euigilabit. **Matth.** xxij. c. **Egli** et terra trāsibūt. **Apoc.**
xx. c. **A**cuius cōspectu terra fugit et cēlum. s **Tu autē**

Ps. 107. **Emanebis.** **Ps.** Verbu tuū pmanet in celo. b **Et om-**
nes: siue celi siue terra. i. **Et vestimentū veterascēt**

.i. ad interitū accedent. **Infra.** viij. d. **Qd̄ antiquat⁹ et senescit**
ape interitum est: sicut vestimentū. i. sicut humana corpora

longuitate veterascunt. **Corpus** enī humanū vestimentū aīe
est. **Vel.** c **Egli.** i. sancti: sic vestimentū: vel vestimentū fm̄

corpus. **Job.** liij. d. **Qui** habitant domos luteas qui terrenū
habent fundamentū cōsumēt velut a tinea. k **Et velut**

amictū. i. tam facile sicut amictus extendet et plicatur. i
Abutabis eos: in melius. **Apoc.** xxi. a. **Vidi** celū nouum

et terrā nouā. **Comparat** celū amictū: quia operit omnia in-
feriora: et terrā cingit. m **Et mutabunt.** i. mutata sic per

manebunt. n **Tu autē idem ipse es:** i. immu-
bilis es: quia idem. i. simplex omnino es: et ideo impossibile ē

q̄ fiat in deo aliqua mutatio: mutatio enī aliqd̄ abicit et aliqd̄
relinquit. **Ezo.** liij. d. **Ego** sum qui sum. o **Et ani tui nō**

deficiet. i. eternitas tua nō deficiet. **Cōtra** hoc q̄ dicit: **peri-**
būt. **Salach.** iij. b. **Ego** de⁹ et nō mutor. **M̄eri.** xxiij. c. **Nō**
est de⁹ vt hō vt mentiat⁹: vel vt filius hoīs vt muretur. **Idē.**
i. **Reg.** xv. c. **Vel.** **Anni tui** rē. i. eternitas tua nō deficiet
in celis. i. in sc̄is. **Eccl.** xxvij. d. **Uita** viri in numero dierū: dī

es aut israel numerabiles sūt. p **Ad**
quē aut angeloz dixit aliquādo.

Uñ pbat maiortatē filij: per vniuersalē
subiectionē omniū. q **Sede:** vt vi-

ctor: et iudex. r **A dextris meis.** i.
in equalitate mea fm̄ qd̄ deus: vel i po-

rioribus bonis meis: fm̄ qd̄ homo. s
Donec. i. quousq̄. t **Ponam** rē.

id est donec subijciat tibi omnia vel volū-
tarie: vt pēnitētes: vel inuite vt rebelles.

Ponā scabellum pedum tuorū: id est
humilitati tuę ostendam subiectos

maxime in iudicio. **Vel** pedes dñi sunt
apostoli et alij sancti qui malos iudicabūt

Salach. vlt. a. **Calcabis** ipsos dñi su-
erint cinis sub planta pedū vestroz. Et

istud donec nō ē exclusiū: sed vltra etiā
subiecti erunt: **Esa.** vlt. g. **Vel.** **Quo-**

usq̄ ponā. i. q̄diu ponam. i. eternaliter
mecū sedebis in gloria: sicut eternaliter

inimicos tuos subijciā in pena. **Act.** ij. f.

Nō enī dauid ascendit in celum. **Dixit** autem ipse: **Dixit** do-
minus domino meo: sede a dextris meis: donec ponam inimicos
meos rē. s. a. **Sedet** ad dexterā maiestatis i excelsis. **Mat**
thē. xxij. d. **Quō** ergo dauid vocat eū dominū: dicens: **Dixit**
domin⁹ dñio meo rē. j. r. c. **Sedet** ad dexterā dei decetero ex-

pectās donec ponant inimici eius scabellū pedū eius. j. **Cor.**
xv. d. **Oporet** illū regnare donec ponat inimicos sub pedib⁹

eius. v **Nonne omnes** rē. Posset aliquis dicere: per hoc
nō pbat vniuersalis subiectio: quia sc̄z dicit q̄ subijciat ei ini-

micos. **Rēpōdeo.** Immo quia p̄dictā subiectionē facit: et fa-
ciat p ministeriū angeloz: quasi **Nonne omnes** sunt spiri-

tus ppter eos rē. i. ppter bonos: q. d. ita et hoc erit donec
ponant inimici sub pedibus eius qñ impletur illud: Omnia

subiecti sub pedibus ei⁹. **Vel** aliter: **Nonne omnes** rē.
q. d. nulli angelorum dixit hoc aliquando: quia: r **Omnes**

sunt administratorij spiritus in ministeriū missi rē.
Spiritus in natura administratorij ex officio missi et actu. Et

ordina sic litteram. **Omnes** spiritus: celestes etiā de superi-
ori ordine: **Sunt** administratorij: id est ministrant chri-

sto. In ministeriū missi ppter eos rē. q. d. quid mirum
si ministrant christo: quia et nobis ipso mediante ministrant.

Esa. vj. b. **Volauit** ad me vnus de seraphin: id est de superiori
ordine. **Ministrādo** tamen assistūt. **Unde** **Daniel.** vj. c. **Di-**

lia milia assistebant ei rē. **Tob.** xij. c. **Ego** sum raphael vnus
de septem qui astamus ante deum. **Luc.** j. b. **Ego** sum gabriel

qui asto ante deum. **Hec** mirum est: cum etiam de helia di-
catur. iij. **Reg.** xvij. a. **Uult** dñs ante cuius cōspectū sum.

y **Missi** ppter eos: id est bonos. z **Qui** heredita-
tem capiunt salutis: vel capient in futuro: vel capisūt iam

in spe. **Ro.** viij. e. **Spe** salui facti sumus. **Matth.** xix. b. **Qui**
potest capere/capiat. **Missi.** **Luc.** j. a. et. ij. b. et. **Act.** xij. a.

Quando absoluit petrum. **Chrys.** Omnia nobis ministrant.
j. **Cor.** iij. d. **Si** enim v̄ra sunt siue mors: siue vita: siue mun-

dus missus est et v̄nigenitus: sed nō a loco ad locum transit: sed
carnem assumpsit nostram: **Quid** formidatis: angeli minis-

trant nobis. **Bern.** **Quantū** desiderant ciues celi instaura-
ri ciuitatis sue ruinas: quomodo solliciti sunt vt veniant lapsi

des viui qui cōdificentur cum eis: discurrunt mediū inter nos
et deum: non dedignabunt⁹ vt simus socij eorū quoz facti sūt

sam ministri. **Festinem⁹** obsecro: f. **Minemus:** tora nos multu-
tudo curię celestis expectat: ipse quoq̄ angelorum creator ex-

pectat pariter et desiderat. **Quia** ergo sic ministrant:

Propterea: ergo abundanti⁹ etc. **Cap. II.**
est conclusio totius precedentis capituli. q. d. propterea q
talis et tant⁹ est christus / vt ostensum e: verbo eius
marie obtpandū e. Et ad h⁹ multas ponit causas et rōes. Pri
ma est ne pēnā etnā incurram⁹: ibi: Ne forte. Et pbat a mi
nozi q nō obediētes
eius euāgelio et non
obtpantes pēnā eter
nā incurrēt: ibi: Ad
ei qui p angelos.
Secūda causa qua
re eius euāgelio ob
tpandū est: quia p dī
catio eius multis si
gnis et p dīgīs con
firmata est: et pluri
bus q⁹ verba ange
lorum siue lex: ibi:

Aug cū initū rē. Tertia causa ē qre christo nō angel⁹ sub
iectum: ibi: Non em angelis. Et hāc subiectionē pbat
auēte dauid: ibi: Testatus ē autē. Et quia illa auētas tres
ptes habet: ostendit duas pmas in christo tā esse cōpletas: et
p hēc tertiā esse implendā. Aug aut partes pme sunt minora
tio et coronatio: tertia ē vniuersal subiectio. Prima impleta
fuit in passione: secūda in resurrectione et ascensione: tertia im
plebit in iudicij manifestatiōe: Postea rīdet anthypophorē
q sibi poterat fieri qre minoratus ē filius dei vt pateret: cum
posset solo verbo liberare genus humanū. Et ponit multas
causas qre decēs fuit vt minoraret p passionē. Prima: qz fuit
vile: ibi: Qui em scīficat. Secūda: quia fuit naturē cōsen
taneū: vt frater frēs redimeret: ibi: Propter quā causaz.
Qz aut sit fra⁹ nō pbat auēte dauid: ibi: Nūciabo nomē
tuū fratrib⁹ meis. Tertia cā: qz de⁹ nō erat: ibi: Ego ero
rē. Quarta causa: qz eius pueri vel serui eramus: ibi: Ecce
ego et pueri. Quinta vt redēptio pditioni rīderet: ibi: Ut
p mortē. Sexta qz hō factus vt q hōis erāt assumeret: ibi:
Nūc angelos. Septima vt rēptatū ab eo in eo consolā
rent: et ab eo semp grerent auxiliū q tribulationē esset exptus:
ibi: In eo em in q passus ē. Dicit g: a **Prop**fecia:
quia. f. christ⁹ maior est pphetis et angel⁹ vt pbatū ē in pce
denti caplo. b **Abundanti**us oportet obseruare
nos ea quē audiui⁹: a filio dicta in euāgelio: qz q ab an
gel⁹ dicta sūt et pphīs. Hos. f. christianos: Abundanti⁹: qz iū
deos: qz dī Deut. xxv. d. Bledict⁹ q nō pmanet i fmo
nib⁹ leg⁹ hui⁹. c **Aug** audiui⁹. Ro. x. c. Fides ex audi
tu: audit⁹ aut p pphī dei. d **Ne forte** pfluam⁹. i. eterna
liter puniamur: si nō pferimus audita. Luc. xij. f. Seru⁹ q
cognouit voluntatē dñi sui et nō se pparauit: et nō fecit volūta
tem ei⁹ vapulabit multis. Et nota q hō fuit p lapsum peti i
cogitatione et delectatione: effluit aut p lapsum peti in locutio
ne et ope: pfluat aut vsq ad lacū torrētis sulphuris in pēna dā
natione. Vbi em sunt qsi torrēs culpe: et fluunt vsq ad lacū
pene. Ad mare em inferni tendūt oēs delitē hui⁹ mundi. Vñ
Josue. iij. d. Steterūt aque descēdētes in loco vno: et ad instar
montis tumescētes. Et postea dicit: Quē aut inferiores erāt
i mare solitudinis qd nūc vocat mortuū: descēdēūt rē. Ita ē
spūaliter q aque de supnis veniētes. i. spūales delitē et diui
ne pfolationes vsq ad celū exaltant: sed aq inferiores. i. deli
tiē carnales in mare mortuū. i. in amaritudinē inferni conuer
tunt: sic mali pfluunt oīno cū suis delectationib⁹. Job. vij. c.
Frēs mei pterierūt me sicut torrēs q raptim trāsīt in cōualli
bus. Probat autē q puniēnt rēptatores euāgelij christi plo
cū a minorib⁹ sic: e **Si em** q p angelos dict⁹ est sermo
ad moyse et ad ceteros. f **Dict⁹**. i. mīstrat⁹ et plar⁹. Voces
em ille qz audiebat moyses qn legē accipiebat firmabat p an
gelos. Gal. iij. c. Lex ordinata p angelos in manu mediato
ris. Act. vij. e. Vñ moysen deus misit in manu angel⁹ q ap
paruit ei in rubo. Et postea dicit. Vñ cū fuit in ecclesia in so
litudine cū angelo q loqbat et in monte sinai. g **Factus**
est firmus. i. ver⁹ et intransigibil⁹ et imutabil⁹. Deut. xij. d.

Non addes quicq nec minues **b** **Et oīs** puaricati
q ē in faciēdo veritū. Josue. vij. a. Filij israel puaricati sūt mā
datū et vīspauerūt de anathemate. **c** **Et obediētia** q ē
omittēdo pceptū. **d** **Accepit iustā mercedis retribu**
tionē. i. fm meritū puniunt p legē et puniti sūt: sic patet Nu
meri. xv. d. d colligē

1 tributionē: quōmodo nos ef
m fugiemus si tantam neglexeri
mus salutē: **Aug** cū initū ac
cepisset enarrandi p dñm ab
eis qui audierūt in hōis cōfir
mata est ptestante deo signis
et portentis et varijs virtuti
bus: et spūitū sancti distribu

mortis litter⁹ deformata in lapidibus fuit in gloria: Vñ si mi
nistratio dānationis in gloria est: multo magis abundat mini
steriū iusticiē in gloria. Glo. Iustā dīcē: ne pute⁹ perire iusti
cia per misericordiā. ij. Thesal. j. c. Si iustum est apud deū
retribuere his qui vos cōtribulant: Qz hō ait: Retributio
nē: ad pene quantitatē refertur: q equalis peccato erit. Esa.
xxvij. b. In mēsurā cōtra mēsurā cū abiecta fuerit iudicabit
eam. Qz hō ait: A mercedis b ad qualitātē pene refertur: vt
qui libidinis igne perierit igne puniet. Itē Glo. Omnis p
uaricatio dicit: nō omnis puaricator: vt ostendit q p singu
lis peccatis reddēda sit pēna. **Aug** nos effugiemus
gehēnā siue manū dei durā: m **Si tāta** neglexerim⁹ sa
lutem: quā nobis offert christus per euāgelij in p dicatione.

Salutem: nō dico sermonē: In veteri em testamento
erat sermo: in euāgelio sal⁹ est. Luc. j. b. Vñ fac⁹ ē cacha
rias: q dubitauit de verbo angeli: Et fara q interpretat car
bo vel angustia. Gen. xviij. b. qz risit de verbo angeli redar
guta fuit. Et vxor loth: qz phibita respicere retro ab angelo
mutata ē in statuā salis. Qz multo mag⁹ puniēnt nō credētes
verbis christi: Esa. lū. b. Propter hoc sciet populus meus no
men meū in die illa: qz ego qui loquebar ecce assū. Et nota q
dicit: Quō nos effugiem⁹. Peribit em effugij a malis.
Esa. x. a. Quid facietis i die visitatiōis et calamitat⁹ de lōge
veniētis: Ad cui⁹ effugietis auxiliū: Et ibidē. Derelinquens
gloriam vestrā. Osee. ix. a. Quid faciet in die solēnt: Quō
cū auditor inferat calculum. Simile de nathan. ij. Regi. xij.
a. Quid faciet agricolis illis rē. Matth. xxj. d. n **Aug** cū
initium accepisset enarrandi vel enarrari per do
minū. i. cum prius esset annūciata p christū nō per angelos:
sed per dñm angeloz. Matth. iij. a. Exinde cepit iesus pre
dicare et docere: penitentia agitē appropinquabit em regnū
celoz. Job. j. b. Unigenitus qui est in sinu patris ipse enarra
uit. Job. xv. c. Oia q audiui a patre meo nota feci vobis. o

Ab eis. f. apostolis. p **Qui audiebat** ab ipso ore christi.
q **In nos iudeos scy** **r** **Confirmata est. i. nō tñ** plara
verbis: sed signis ostēsa. In plogo Lucē. Sicut tradiderunt
nobis qui ab initio ipsi viderunt et ministri fuerunt sermonis.
Quō autem cōfirmata subdit: s **Contestante deo. i.**
cōfirmare verba. t **Signis. i. per signa.** Barci vlt. d.
Illi autē pfecti p dicatione vbiqz dño cooperante et sermonē
confirmante sequentibus signis. Act. xv. c. Per manus apo
stolorum fiebant signa et p dīgia magna in populo: signis m
noribus: et p dīgīs maioribus. v **Et varijs virtutib⁹:**
id est miraculis diuersis: quasi magna et multa miracula facie
bant. Matth. xj. a. Ecce vident claudī ambulānt. Esa. xxxv. c.
Tunc saliet claudus sicut ceruus rē. Sed quia nō tñ ipsi hoc
faciebant per se apostoli: sed alijs dona spūitū sancti tribuebāt:
ideo subditur: x **Et spūitū sancti distributionibus. i.**
donis diuersis spūitū sancti: quē eoz ministerio dabāt apostoli.
Act. viij. c. Tūc imponebāt man⁹ sup illos et accipiebāt spūi
tū sanctū. Vel melius fm Glo. Spūitū sancti distributionib⁹
bus: quia spūitū sancti

bus: qz spū sancto dabit diuersa dona: alijs genera linguarū: alijs alia dona: et significant p hoc affluentia gratiarū et dono rum: et hoc a **S**cdm suā voluntatē. i. fm placitum suę misericordię: nō fm meritū hoim. i. **L**or. xij. b. **H**ęc oīa operatur vnus atqz idem spūs diuidens singulis prout vult.

Non em̄. Tertia causa quare obrē perandus est deo magis q̄ angelis: quia dñs est oīm: et ideo pōt condēnare negle ctiores suę salutis: et hoc est: **N**ō enim angelis subiecit deus orbē terre. i. orbem terrenū. Orbē dico: **Q**uod loquimur. i. qui subijciēdus est christo plene in iudicio p manifestationē. De q̄ christo. i. loquimur. Vel ita. **D**e nō subiecit angelis: sed filio: orbē ter re futurū. i. anteq̄ fieret orbis: et esset adhuc futur⁹ christus est dñs: nō angeli q̄ nondū erant. Sic dicit futurū hic: sicut **R**o. v. c. Qui est forma futurū. Respec tu em̄ tpm ad futurū fm carnē christū dicit

eodē modo hic futurū. Orbē terre dicit quantū ad filiū dei q̄ semper erat: et ne de altero orbē disputare intelligeret q̄ de prę senti addit. De quo: orbē: loquimur. i. de pręsentē orbē. Sed querit quō dicit nō est subiectus orbis angelis. Contra **D**aniel. x. c. Princeps regni psarū restitit mibi viginti et vno diebus: et ecce michael vn⁹ de principibus p̄mis venit ad ad iutorū meū. Itē de malis: **J**oh. xij. d. Venit em̄ pnceps mundi hui⁹. Soluto: rōne officiū vel administrationis sibi a deo collatū dicunt principes: sicut balui. i. regis: sed deus ē summ⁹ princeps et rex. **A**poc. xix. c. Rex regū. Vel soluit p hoc qd dicit: Futurū: in futuro em̄ cessabit om̄is p̄latio. i. **L**or. xv. d. Cū euacuauerit oēm p̄ncipatū et potestatem. **E**sa. ij. d. Eleuabit dñs solus in die illa et idola penitus con terentur. Idola. i. p̄lati: q̄ sūt idola q̄ in hoc mundo p̄ncipa tum tenuerūt. **S**ap. xij. a. Solē et lunā rectores orbis terra rum deos putarunt. i. regē et reginā vxorē eius: vel sacerdotē et sacerdotissam: lactatricē eius. In futuro autē cessabit p̄latio et angelorū. Unde **A**poc. vlt. b. Et postq̄ audissem et vi dissem cecidi. et dixit mibi: vide ne feceris: cōseru⁹ tuus et fratru tuorū p̄phetarū et eorū qui seruāt vba p̄phetie hui⁹: deū adora. Q̄ autē filio subiecta sunt oīa: auctoritate dauid ostē dit dicit: **E**st et q̄ nō solū h̄ dico: sed etiā h̄ idē te stat⁹ ē: **I**n qdā loco scripture. i. **P**s. viij. g. **Q**uis nol⁹. i. e. regē p̄phetarū excellentissim⁹ dauid: h̄ dicit: **Q**uid est hō q̄ memor es eius aut filius hois. rē.

Tripliciter legit in glo. Primo vt p hoim intelligant mali terreni: p filiū hois sancti spūales. Secūdo vt p hoim intelli gantur boni: maxime qui ante christi aduentū fuerunt: p filiū hois: christ⁹. Tercio sic: vt p hoim et filiū intelligat christ⁹: Et hęc oīa patēt in glo. Dic̄: **Q**uid ē hō. i. q̄ vile q̄ fragile ppter materiā. **E**ccl. x. b. Quid supbis terra et cinis. Et in eodē. Rex hodie est: cras nō erit vel moriet. Itē. **Q**uid ē hō. i. q̄ pron⁹ ad culpā. **B**en. viij. d. Sensus em̄ et cogitatio humani cordis in malum p̄na sunt ab adolescentia sua. Item **Q**uid est hō. i. q̄ intentus ad maliciā. **B**en. vi. a. Videns deus q̄ multa malicia hoim esset i terra: et cūtra cogitatio cor dis intenta esset ad malū omni tpe penituit eum q̄ hoim se cisset i terra. Itē. **Q**uid est hō. i. q̄ fetidus et putrefactus p peccatū. **J**ob. ij. d. Cōputruerūt iumēta in stercore suo. Itē **Q**uid est hō. i. q̄ rebellis ad penitendū. **Z**ach. viij. c. Mo luerūt attendere et auerterūt scapulā recedētes. Itē. **Q**uid ē hō. i. q̄ oppressus dura seruitute demonum et vitiōrū. **D**iere. xij. c. Seruieris dura seruitute demonum et vitiōrū. Requie die ac nocte. Dicit ergo. **Q**uid ē hō q̄ memor rē. q. d. mira bile est q̄ hō talis ē et tā pctōr et tñ memor es eius: ei salutem nature tribuendo. **A**ut filius hois. i. sanct⁹ et spūalis: **I**n qm visitas eū. q. d. mirū est etiā q̄ quātūcūqz hō sit bon⁹: tu dignaris eū visitare infirmū: p grām tuā cōsolando. **J**ob. x. c. Visitatio tua custodiuit spm meū. Vel mirū est q̄

hoim vel filiū hois. i. totū gen⁹ adq̄ in p̄p̄ia psona visitasti in carnē veniēdo. Et hoc est magna dignatio dei q̄ medic⁹ venit ad egrū: et seipsū fecit medicinā vulnerū suorū. **L**uc. j. g. Per viscera misericordię dei nostri in quib⁹ visitasti nos oriens ex alto. Viscera misericordię fuerunt vulnerū nostrorū vnguenta

et medicinę: quas sup nos fudit fracto ala bastro in cruce: vnde tota ecclesia repleta est ex odore vnguenti: et sanata ex efficacia eius: in cui⁹ odore currunt adolescentulę. **C**ant. j. a. **V**ni dierē. viij. g. **M**undū re sina nō est in galaad: aut medicus non est ibi: q. d. immo ibi est medic⁹ et medicina immo medicus est ipsa medicina. **E**ccl. xxxvij. a. Altissimus de terra creauit me dicinā. Unde notabiliter dicit: creauit q̄si nouā et inauditā. Et nota q̄ sicut fit caute rium in vno mēbro: vel minutio vt sanen tur alia: sic christus vt sua mēbra sanaret cauteriū sibi fecit in circūcisione vel in cla uitum pforatione. Item sibi p nobis mi nuit in sanguinis effusione: vnde et sol ei

cōpatiēti tanq̄ minuto retraxit radios suos vt minuto par ceret. Sudauit etiā christus nō sudorē aque sed sanguinis: vt nos refrigeraret: qm factus ē sudor eius sicut gutte sanguinis decurrētis in terrā. Itē per totā vitā suā dietā custodiuit: vt omnē superfluitatē humorū. i. prauorū morū et affectionū rese caret. Tandē inaudito genere sanandi mortuus est: vt nos vi uificaret. **N**ō sic impij medici: nō sic: pot⁹ occidere q̄ occidi voluit. Mirū est aut quō tantā salutē et curationē negligim⁹: quō tam incurabiles sumus. **D**iere. ij. a. **C**uraui⁹ babilonez et nō ē curata. Itē **D**iere. xxx. b. **I**nsanabilis est fractura tua. Sed sine dubio qui nolunt modo visitari a medico ad sanita tē visitabunt ad p̄dēnationē. **S**oph. j. c. **V**isitabo sup viros defixos in seclibus suis. **E**ccl. ix. a. **A**ppropinquauerunt vi es visitationis vrbis: et vnusquisqz vas interfectionis habet in manu sua. Subdit autē quō per filiū visitasti nos deus pa ter: dicens: m̄ **A**dinuisti eū: o deus pater. i. filiū tuū minuisti: quia fecisti eū mortale et passibile. **P**hil. ij. a. **E**x inaniuit semetip̄m formā serui accipiens. Vel aliter legit.

Quid est hō: admiratiue de christo. i. q̄ magnū qd est et di gnum est: **N**ō christus iesus: p hoc q̄ memor es eius: faciendo: eū imūne a pctō. **A**ut. i. c. **F**ilius hois. i. christus: qd est q̄ excelsus est: p hoc: **Q**uia visitas eū: re suscitando. **C**hrist⁹ vñ filius hois: non hoim. **M**att. xvj. b. **Q**uē dicūt hoies esse filiū hois. **P**s. **S**up filiū hois quē cō firmasti tibi adam nec filius hominū nec filius homis: sed hō dicit ab humo: **C**ain autē et alij nō homis sed hoim filiū fue runt. **A**dinuisti: quasi visitasti christū hominē in resurrectio ne. Et bene op⁹ fuit: **Q**uia minuisti eū: passioe: **N**ō pau lominus. i. valde parum. **O** **A**b angelis: quia nō sim pliciter minor: seu q̄ ad passibilitatē. Sed postea: **P** **G**loria in resurrectione. **Q** **E**t honore: in cōfessu patris i ascensioe. **V**el: **G**loria in claritate immortalitatis. Et honore: q̄ sibi flectat oē genu. **E**t cōstituisti eū: stabiliter et imobili ter. **S** **S**up opera manū tuarū. i. sup omnia creata celestia. **M**ora q̄ dicit: **C**oronasti eum: **H**umilitatem em̄ sequit gloria corone. **E**sa. lxj. b. **E**t darēt eis coronā p cinere oleū gaudij pro luctu: palliū laudis p spū mērois. **F**uit aut quadruplex christi corona. Prima carnea: secūda spinea: ter tia lapidea: quarta aurea. Prima coronat⁹ est a matre in vte ro. **C**ant. iij. d. **E**gredimini filie sion et videte regē salomonē in diademate suo quo coronauit eū mater sua. Secūda coro nat⁹ ē ab impiā nouerca in crucis patibulo. **J**oh. xix. a. **P**le ctētes ei coronā spineam. Tercia a patre in celo empyreo. Quarta quotidie coronat⁹ a sponsa p cōuersationē in filiū in mundo. **E**ccl. xlv. b. **C**orona aurea sup caput eius. **P**s. **A**sti tit regina a dextris tuis in vestitu rē. In prima fuit rex chri stanorū. Unde **P**s. **B**enedices coronę anni benignitatē rug. In secūda rex iudeorū. **J**oh. xix. d. **E**rat titulus causa eius inscript⁹: iesus nazaren⁹ rex iudeorū. De q̄b⁹. ij. **T**imoth. ij. c.

B

Ps. 8.

Luc. 22. c.

Aliter

Ps. 79.

Quadruplex corona xpi

Ps. 44.

Ps. 67.

M 5 Si cōpatimur

Si cōpatimur et conregnabimus. In quarta rex omniū pēnitentiū ad fidē conuersorū. Apoc. xix. c. habens in vestimen- to et in femore suo scriptum: rex regū etc. Prima corona est de floribus donorū spūs sancti cōferta. Esa. xj. a. Requiescet super eū spūs dñi: spūs sapiētie et intellectus etc. Secūda ex spīs et compunctiōibus delictorū nostrorū.

P̄s. 8. Esa. liij. c. Propter celus populi mei percussus euz. Tertia ex gemis et margaritis p̄gimiorū. P̄bil. ij. b. Propter qd et deus exaltauit illum etc. Quarta ex rosis martyrum et uolū confessorū et lilijs uirginū.

P̄bil. 2. a. Cant. v. c. dilectus meus candidus et rubicundus electus ex milib⁹.

Omnia subiecisti sub pedibus eius. i. humanitati ei⁹. i. ipsi homini. Omnia: id est angelos: qd ostensū fuit Ecceh. j. f. ubi uidit quattuor animalia et super ea firmamentū: et super illud solis: et super solium similitudinē hominis. Per quattuor animalia quattuor elementa: et omnia uientia in his inferioribus. Per firmamentum et solium angelī minores et maiores: et super hęc omnia similitudo hominis. i. hō christi. j. Cor. xv. d. Omnia subiecit sub pedibus eius. Eph. j. d. Constituens ad dexterā suā in celestibus: super oēm p̄m

cipatū et potestātē et uirtutē et dominationē: et omne nomen qd nominat: non solū in hoc seculo: sed etiā in futuro: et omnia subiecit sub pedib⁹ eius: et ipsum dedit caput super omnē ecclesiā. **In eo em̄ qd oīa ei subiecit. i.** per hoc qd scriptura dicit: omnia ei subiecit. Unde alia s̄ra exponit nostraz: quē talis est in eo qd dicit: Omnia subiecisti: nihil dimisit ei nō subditum. i. nihil excepit a subiectione eius: nihil scz creatum. j. Cor. xv. d. Cum autē dicat omnia subiecta sunt ei: sine dubio p̄ter eū qui subiecit ei oīa. **Nūc autē nōdū uidemus oīa subiecta: ergo nōdū impletū est: qd ei omnia sunt subiecta p̄ manifestationē: licet oīm deus sit per potestatem. Vel nōdū subiecta sunt ei omnia: voluntaria subiectione: licet vniuersali iam subiecta sint seruitute voluntaria. s. siue necessaria. ij. Thessa. i. c. Nō oēs obedierūt euāgelio. In futuro autē plene et manifeste erunt omnia subiecta: quasi nōdū uidemus oīa subiecta ei: sed tamē pars p̄pheticā impleta est: quia uidemus eū qui modico q̄ angeli minozatus ē: id est minor factus. **Uidemus. i. iesum: Quid uidem⁹ de eo: hoc scz: e****

P̄s. 109. Propter passionē mortis gloriā et honore coronatū. i. merito passionis exaltatū. P̄bil. ij. b. Propter qd et deus exaltauit illū etc. P̄s. De torrente in uia bibet. p̄p̄ea exaltabit caput. Chryf. Per passionē: hic aspersū gloriā etc. hic benignū. Item Chryf. Gloriā et honore crucis sicut ipse ait Joh. xxi. f. Ut glorificet filius hoīs. Ro. viij. f. Proprio filio suo non pepercit deus etc. quāto magis tibi etc. Infra. xij. a. Proposito sibi gaudio sustinuit crucē cōfusione contēpta. Vel hęc determinatio: Propter passionē mortis: pōt referri ad hoc qd dico minoratus est: scdm passionē: non solum minor angelis: sed etia hominibus factus est. Esa. liij. a. Uidimus eū nouissimū viroz et despectum. P̄s. Ego sum uermis et nō hō. Minoratus dico: et hoc ideo: quia

P̄s. 21. Ut gratia dei. i. ipse qui est grā dei qui gratis oīa dat. Vel quia gratis datus est nobis. Esa. lx. b. Puer natus ē nobis et filius datus est nobis. **Pro omnib⁹ gustaret mortē. i.** experiretur breuiter dolorē mortis: cito em̄ trāsiret. Vel grā dei ablatiue. i. p̄ grā dei patris qd gratis dedit filiū. Joh. ij. b. Sic deus dilexit mundū ut filiū suū unigenitū daret. Titū. ij. b. Non ex operibus iusticię quę fecimus nos sed fm suā misericordiā saluos nos fecit. Luc. j. c. Quia fecit mihi magna qui potens est etc. et misericordiā eius a p̄genie in p̄genies etc. Pro omnib⁹ quantū ad sufficientiā. Caput p̄ mēbris se exposuit: sicut qñ sit cautertū in vno mēbro: nō pro ipsius infirmitate: sed p̄ alterius. Gustare. In hoc notatur qd nō potuit detineri i morte. Chryf. Sicut medicus nō ha-

bens necessitatem cibaria q̄ infirmo p̄parata sunt gustare: gustat inde prioz ut infirmo fiducia gustandi p̄beat: ita homines formidabant mortē suscipere: ideo ipse nō habens necessitatē moriendi sicut dicit Joh. xxiij. d. Venit p̄ncipis mūdi hui⁹ et in me non habet quicq̄.

Decebat em̄. Posset aliquis dicere: stultissimū fuit cum posset totū genus humanū solo verbo liberasse qd mortē sustinuit: Rūdet: nō est verum. **Enim. i. quia. Decebat eū. i. deū patrē.** **Propter quē omnia facta sunt: Ecce causa finalis.** **Et p̄ quē omnia. Ecce causa efficiēs.** Ecce. j. b. Ad locum vnde exeunt flumina reuertuntur: quia deus est initis et finis oīm: Apoc. j. b. et ult. c. Ego sum alpha et ω. Ro. xj. d. Ex ipso et p̄ ipsum et in ipso sūt oīa. j. Cor. viij. b. Nobis deus vn⁹ pater ex quo omnia et nos i illo: et vn⁹ deus iesus christus per quē omnia: et nos per illū: sed non in omnibus est scientia etc. **Qui multos filios per gratiam adoptionis: n** **Adduxerat. i.** adducendas p̄viderat in gloriā eterne remunerationis. Joh. xij. d. Ebi ego sum illic et minister meus erit: quanto magis frater et fili⁹ meus. j. Paral. xxiij. b. Si

lios multos dedit mihi dñs. Joh. j. a. Dedit eis patrē filios dei fieri etc. Eū inq̄. i. deū patrē decebat: **p** **Cōsummare p̄ passionē. i.** p̄ficere suę finē et cōsummationē suę passionis tradere. **Auctore salutis eoz. i.** decebat ut p̄ filiū traderet in cōsumationē mortis: ut sic p̄ passionē esset auctor et cōsumator n̄rę salutis. Infra. xij. a. Aspiciētes in auctore salutis et cōsumatore iesum: qui p̄posito sibi gaudio sustinuit crucē p̄fusione cōtēpta: decebat ut p̄ charitatē suā cōmendarēt et ostēderet. Et nota qd dicit: Cōsummare. Fili⁹ em̄ tūc cōsumat⁹ ē apud patrē: qñ in ocul⁹ hoīm abbreviat⁹ est et dimi- nutus. Esa. liij. a. Uidimus eū nouissimū viroz vtrūq̄ doloris scientē infirmitatē. Itē Esa. xliij. a. Ego primus et ego nouissim⁹: p̄mus in celo: nouissim⁹ in patibulo: p̄ diminutionē nō est cōsummat⁹. P̄bil. ij. a. Christus factus est p̄ nobis obediens etc. p̄ter qd et de⁹ etc. Vel sic potest legi littera de filio: **Decebat eū p̄ quē oīa. i.** filiū dei iesū christū. **Auctore salutis eoz. i.** qui est auctor salutis filiorū: in quē decebat per passionē consumi. i. cōsummationē facere: ipse em̄ per passionē suā cōsummauit p̄missa in lege et figura: et salutē quā cēperat in incarnatione p̄fecit in passione. Joh. xij. f. Consummatū est. i. quicqd scriptum est de eo. Esa. x. e. Reliquę cōuertent ex eo cōsummatio abbreviata inundabit iusticiā: cōsummationē em̄ et abbreviationē dñs deus exercitū faciet in medio oīs terrę. P̄s. Opatus est salutē in medio terrę. Et dicit qd decebat: nō dicit necesse erat: sed decebat. Luc. viij. d. Nōne oportuit christū pati et sic intrare in gloriā suā? Oportuit. i. oportunū et decēs fuit: Sic intrare. Proverb. xiiij. d. In multitudine p̄p̄i dignitas regis. Aug⁹. Ali⁹ fuit deo qd oīa potest mod⁹ passibilis: sed null⁹ cōuenientior nostrę salutē. Possunt autē assignari ad hoc quattuor rō-

nes q̄re decebat christū pati p̄ homie. Prima: quia nō poterat adducere hominē in gloriā suā salua libertate arbitrii non p̄nt per amorē: Ideo dicit Osę. xj. b. In funiculis sibi adq̄: sed amor nō cogitur: sed attrahitur. Unde: Si vis amarizama: quia nihil ita trahit ad amorē sicut amor. Maximus autem amor est mori pro aliquo: ideo christ⁹ se morti tradidit. Joh. xv. b. Valore dilectionē nemo habet etc. Verū. Hoc est qd plus monet: plus vrgēt: plus accēdit: calix tuus dñe quē bibisti: opus nostrę redēptionis: Hoc facile amorē nostrū totū vendicat: dñs quasi cōbussit se in crucē nos accēderet igne charitatis. Sicut ille qd vellet succendere domū vicinī suū: accenderet p̄ter hoc suā. Joh. xxvij. a. Terra de qua oriebatur panis in loco suo: igne subuersa ē: et christ⁹ in p̄prio solo crucis cōbussus est ut nos accenderet. P̄s. In sole posuit tabernaculū suū etc.

maculum suū. Unde sequitur: Nec est qui se abscondat a calore
et. Secunda ratio quare decebat eū pati: vt nullus de cetero de
pmissio ei possit dubitare. Ro. viij. f. Qui pro filio nō pe
percit: s; p nob oib tradidit illū: quō nō oia nob cū illo do
nauit: Tertia ratio est vt ora loquentiū iniqua et ingratorū ob
strueret. Dicebat em̄ quidā illud Ecceh.

Exij. f. Nō ē equa via dñi. Et illud Job.

xiij. a. Ad oipotentē loquar et cum deo
disputare cupio. Multis em̄ videbat q
disputarent p dñō q̄ dñs p eis: et ideo
tū voluit facere vt nullus possit ei expē
rūdere: ideo modo pōt dñs dicere nobis
illud Esa. xliij. d. Reduc me in memoriā
vt iudicemur siml: narra si quid habes vt
iustificeris. Quarta rō est vt cōtraria con
trarijs curarent: vt sicut hō voluit ascen
dere ad alta dei et incurrit infirmitatē: ita
deus descenderet ad infima hominis vt hō
sanaret. Alias autē rōnes quare decebat
ponit ap̄s in textu: subdēs: a. Qui

em̄. q. d. bene dico quia decebat pati p
filij dei: sicut decebat fratrē pati p fratrē. An dicit: Qui em̄
sanctificat: Iesus christus. b. Et qui sanctificatur:
per eū. i. nos. Esa. viij. c. Dñm deū exercitū ipm sanctifica
te et ipse pauor vester et erit vobis in sanctificationē: c. Ex
vno oēs sumus. q. d. fratres sumus christi filij. f. dei. Ro.
viii. c. Heredes dei coheredes autē christi: q̄ ex vno oēs:
id est ex patre. Eph. iij. c. Ex quo oīs paternitas in celo et in
terra notatur. Vel ex vno oēs: adā scz: qz et christus est fi
lius adā fm carnē: sed cōmuni lege nascendi non descendit ab
eo: aliter non esset frater noster nisi hō esset. Sap. vij. a. Sum
qdē et ego mortalis hō similis oib: et ex genere illi terrens
qui pōr factus est. i. adē: et in ventre matris figuratus sum ca
ro. Hec est autē causa dñicę passionis eius: videlicet vtilitas
nostrę sanctificationis: vt qui p adā deieci eramus: p christū
filij adē releuaremur: quia ex vno sumus oēs: et sic p hominē
tolleret opprobriū hominis dicitis: Aufer opprobriū nostrū:
Esa. liij. a. Qd erat qm in paradiso deuictus erat hō a diabolo:
qd nūq tolleret: qz semp diceret diabolus: ego vici hominē
nisi hō vinceret eū. Si em̄ angelus vel deus vinceret eū: dīce
ret: nō est mirū: quia fortior ille erat. S; tñ qz nō est potestas
sup terrā que ei valeat cōparari: vt dī Job. xli. d. purus hō
nō sufficebat vt auferret illud opprobriū: et ideo verbū caro fa
ctum est: vt sic illud impleret Esa. xlv. c. Opprobriū populi
sui auferet de vniuersa terra. d. Propter quā cau
sam: quia scz ex vno oēs. e. Non confundit: vel erube
scit christus fratres eos vocare. Chryf. Magni amoris
est nō verecundari hūilitatē: et si em̄ ex vno oēs: sed ipse diffe
renter. Infra. xi. d. Nō confundit deus vocari deus illorum.
Similiter hō pauperes amicos vel cognatos negare non de
bet. Sed mirū est q christus non confundit nos vocare fratres
suos: et se deū nostrū dicere: et nos erubescimus esse serui dei et
fratres christi: et fugim⁹ fraternitatē eius et societatē. Unde cō
querit in Ps. Qui videbat me foras. i. i pauprate: fugerūt a
me in hoc seculo. Paup est christus in mēbris: et fuit etiā in se
paup. Pauperē autē christū fugerūt multi et adhuc fugiūt. Pro
verb. xix. b. Frēs hoīs pauperis oderūt eū insup et amict pro
verb. xix. b. Frēs hoīs pauperis oderūt eū insup et amict pro

verb. xix. b. Frēs hoīs pauperis oderūt eū insup et amict pro
verb. xix. b. Frēs hoīs pauperis oderūt eū insup et amict pro

verb. xix. b. Frēs hoīs pauperis oderūt eū insup et amict pro
verb. xix. b. Frēs hoīs pauperis oderūt eū insup et amict pro

verb. xix. b. Frēs hoīs pauperis oderūt eū insup et amict pro
verb. xix. b. Frēs hoīs pauperis oderūt eū insup et amict pro

verb. xix. b. Frēs hoīs pauperis oderūt eū insup et amict pro
verb. xix. b. Frēs hoīs pauperis oderūt eū insup et amict pro

verb. xix. b. Frēs hoīs pauperis oderūt eū insup et amict pro
verb. xix. b. Frēs hoīs pauperis oderūt eū insup et amict pro

verb. xix. b. Frēs hoīs pauperis oderūt eū insup et amict pro
verb. xix. b. Frēs hoīs pauperis oderūt eū insup et amict pro

verb. xix. b. Frēs hoīs pauperis oderūt eū insup et amict pro
verb. xix. b. Frēs hoīs pauperis oderūt eū insup et amict pro

verb. xix. b. Frēs hoīs pauperis oderūt eū insup et amict pro
verb. xix. b. Frēs hoīs pauperis oderūt eū insup et amict pro

verb. xix. b. Frēs hoīs pauperis oderūt eū insup et amict pro
verb. xix. b. Frēs hoīs pauperis oderūt eū insup et amict pro

verb. xix. b. Frēs hoīs pauperis oderūt eū insup et amict pro
verb. xix. b. Frēs hoīs pauperis oderūt eū insup et amict pro

verb. xix. b. Frēs hoīs pauperis oderūt eū insup et amict pro
verb. xix. b. Frēs hoīs pauperis oderūt eū insup et amict pro

verb. xix. b. Frēs hoīs pauperis oderūt eū insup et amict pro
verb. xix. b. Frēs hoīs pauperis oderūt eū insup et amict pro

verb. xix. b. Frēs hoīs pauperis oderūt eū insup et amict pro
verb. xix. b. Frēs hoīs pauperis oderūt eū insup et amict pro

verb. xix. b. Frēs hoīs pauperis oderūt eū insup et amict pro
verb. xix. b. Frēs hoīs pauperis oderūt eū insup et amict pro

verb. xix. b. Frēs hoīs pauperis oderūt eū insup et amict pro
verb. xix. b. Frēs hoīs pauperis oderūt eū insup et amict pro

verb. xix. b. Frēs hoīs pauperis oderūt eū insup et amict pro
verb. xix. b. Frēs hoīs pauperis oderūt eū insup et amict pro

si ad reficiendum. Proverb. iij. c. Lignū vitę est hīs q̄ appre
henderint eam et qui tenuerint eā beati. Itē sicut lampas in
medio ecclesie ad illuminandū. Job. xij. a. Deridet iusti sim
plicitas lampas cōtemptra et. Esa. lxij. a. Propter sion non
tacebo et ppter iherlm non quiescam: donec egredietur sicut

splendor iust: et saluator eius vt lampas

accendat. Item sicut cor in medio corpo
ris: christus em̄ ē cor totius ecclesie: fons. f.

caloris a quo diffundit calor vital in mē
bris: et ideo custodire sollicite debem⁹ eū

sicut cor nrm. Proverb. iij. d. Omni cu
stodia serua cor tuū qz ex ipso vita pce
dit. Esa. lxij. c. Ubi est q̄ posuit in medio

ei spm sc̄i sui: Itē in medio est sicut sa
cerdos in medio tēpli ad erudiendū. Ecce

xy. a. In medio ecclesie aperuit os eius
et impleuit eum dñs spū sapię. Itē in me
dio dī christus quia modū tenuit i oib:

et modū ponit in illis in q̄b quiescit. In
medio latronū fuit in cruce docēs modū

hīe pgnitēti. Itē in medio aialū fuit in
psepio docēs modū hīe i victualib.

Itē in medio discipulorū
fuit docēs modū hīe i meditatiōib et i ofonib.

Itē in medio
fuit doctor docēs modū hīe in disputatiōib et locutiōib et

fmōib et pdicatiōib. Primū i cruce. f. in caplo: secūdū i re
sectorio: tertius in oratorio: qrtū in scholis. Itē christus ē in me
dio: qz medius hoīs. i. cor requirit medulla em̄ cordis. f. deuotio
nē requirit. Proverb. xxiij. c. Propter fili mi cor tuū mibi: sic aulis

nobilis nō vult nisi cor capte pcede. Itē in medio planetarū ē
i. christus in medio sc̄orū. Qui autē sanctus proximor ē illi vicini
sibi videt lucere: sicut stelle soli vicinę disparēt. Itē in hoc q̄
dī: In medio ecclesie laudabo te: innuit q̄ vita cōis est

laus dei nō singulari. In pgregatiōe em̄ cōcordia laudat de.
Uñ Ps. Laudate eū i tympano et choro. Tympanū ē mor
tificatio carnis. Chorus ē cōcordia regularis. In tympano q̄
et choro laudat deus: qz illa mortificatio placet deo q̄ fit i cho
ro: id ē in cōmunitate. Item nota q̄ dicit: Nunciabo: Hoc
est officiū pdicatoris nunciare pdicando. laudare grās in ora
tione ad deū referēdo. Job. xv. c. Et caris et fructū afferat: et.

Job. xxxvij. d. Nūqd mittis fulgura et ibūt et reuertētia dicēt
tibi assum. m. Et iterū: ad h dicit scriptura i psona christi.

Esa. viij. d. n. Ego ero fidens in eū. i. in deū patrē: qd
nō diceret: nisi ex deo patre esset: Et ita p hoc pbat apostolus

qd supra dixerat: qz ex vno oēs: et q christus est frater omnī
nostrū: q ideo rōne humanitatis dicit se cōfidere in deū. Et su
mitur b ex Esa. viij. d. vbi habet in nra lra: Expectabo deū q̄
abscondit faciē suā a domo iacob et p̄stolabor eū. Job. xliij. c.

Etiā si occiderit me in ipso sperabo. Et iterū dicit ibidē Esa.
viij. d. in psona christi: o. Ecce ego p̄sto sum seruire tū
bi o p̄: p. Et pueri mei. f. ap̄i et alij fideles. Chryf. Sup

fratrē se ostendit: hic patrē cū dicit: Et pueri mei: et in b etiā
ostendit se: quia fm formā serui obedientiā moriendi obtinuerit

patri dicens: Ecce ego et. Quia autē pueri ei sum⁹: docuit
eū pati p oib. Job. x. b. Non pastor. q. Quos de
dit mihi de. Job. xvij. b. Quos dedisti mihi custodiui et

nemo ex eis perit nisi filius pditionis. r. Quia ergo et.
Ondit q̄ docuit christū pati si op⁹ esset: aut op⁹ fuerit hic
demonstrat: quia corruptibiles sum⁹ et fragiles et redimī dignū

erat a pctō: qd nō erat i angelo. Hoc ē qd dicit: Quia ergo
pueri. Vel pōt eē pclusio pcedentiū sic: Quia ergo et. qz

sum⁹ ex vno et frēs et pueri ei⁹ vocati i scriptura p pphas. Decuit
q̄ eū p oia fratrib⁹ simulari vt misericors fieret: vt dī. j. eodē.

Hoc ē qd dī: Quia pueri cōicaueūt carni et sāguini
i. i. corruptibilitati. Sic sum⁹ caror sāguis. j. Cor. xv. f. Caro

et sāguis regnū dī nō possidebūt: qd cōicaueūt carni et san
guini. i. cōmuniōe carnis et sāguis. i. corporis et aie: et nūc cōem

participauerūt
Vel alit vult pbare christū eē eiusdē nature cū pueri: qz eodē

cibo nutrit⁹ ē: sic Esa. viij. d. Butyrū et mel comedit puer: vt

et. f. ad lraz: vefceet et pascet infantilib⁹ cibis. Dīc q̄: s. Pue
ri cōicaueūt carni et sāguini. i. corruptibilitatib⁹ cib aliis sūt:

et ipse similis

et ipse similis

et ipse similis

et ipse similis

et ipse similis

et ipse similis

et ipse similis

et ipse similis

et ipse similis

et ipse similis

et ipse similis

et ipse similis

et ipse similis

et ipse similis

et ipse similis

et ipse similis

et ipse similis

et ipse similis

et ipse similis

et ipse similis

et ipse similis

et ipse similis

et ipse similis

et ipse similis

et ipse similis

et ipse similis

et ipse similis

et ipse similis

et ipse similis

et ipse similis

Participauerunt. i. hoies erant corruptibiles constantes ex corpore et anima. Per sanguinem enim anima accipit. **Ubi** Deut. xij. d. Sanguis eorum pro anima est. Ergo. i. ideo: a. **Et ipse** christus similiter participauit eisdem. i. pueris: quia factus est puer confluens ex corpore et anima. **Uel** Eisdem. i. sanguine et carne.

Dece. 3. d.
1. Cor. 15. g.

Et hoc similiter. i. veraciter non ficto. Vere enim fuit homo passibilis et mortalis. **Et** yf. **Communicauerunt** et. **Ubi** des similitudinem in carne. **Uere** dicitur oēs heretici qui estimat eum et dicit venisse non in rei sitate. **b** Participat eisdem: non fantasia et imaginatio: sed veritate ostendens fraternitatem.

Alter *

a **Et ipse** similiter participauit eisdem ad litteram: ut ostenderet veritatem naturę suę. **P**otest etiam exponi de cibo corporis et sanguis sui coicauerunt pueri in cagna: et ipse similiter christus participauit eisdem: quia corpus et sanguinem suum suppsit: sicut dicit Chrysostomus sup. Job. **Domel.** lxxij. **I**pse inquit christus bibit sanguinem. **Luc.** xxij. b. **D**esiderio desiderauit hoc pascha manducare vobiscum antequam patiar. **I**tem sacerdos communicat: et christus tunc fuit sacerdos: et formam tradidit. **c** **Ut per mortem** suam destrueret eum qui habebat mortis imperium. i. qui imperabat super hoies: non ad perfectum: sed ad mortem. **I**ad peccatum. **Uel** ad litteram: demones multos vexabat plus quam modo. **T**unc impletum est illud **Dece.** xij. d. **f**m. lxx. **U**bi est causa tua mors: ubi aculeus tuus inferne. **Et** j. **Cor.** xv. g. **A**bso: prope est mors in victoria. **H**oc etiam significatum est in sancone qui in morte sua prostravit hostes suos: **J**udic. xvij. g. **D**ester. vij. d. **S**uspensus est itaque aman in paribulo quod parauerat mardocheo. **J.** **Reg.** xvj. f. **S**tetit dauid super philisteum et tulit gladium eius et eduxit de vagia et interfecit eum. **E**t nota quod diabolus per mortem suam mundum mortificauit. **Sap.** ij. d. **I**nuidia diaboli mors introiit in orbem terrarum: **C**hristus autem morte sua mortem nostram destruxit. **Ubi** **B**reg. **Q**ui mortem nostram moriendo destruxit et. i. diabolus: quia diabolus habebat mortis imperium. **C**ontra: mors etiam impauit diabolo quod mortuus est ipse: et ita seruatus: siue de morte culpe: siue de morte pene intelligatur. **Ubi** **R**o. v. c. **R**egnauit mors ab adam usque ad moysen et. **R**ideo: dicitur habuisse mortis imperium: quia per suggestionem peccati fuit causa. i. occasio mortis et quia quedam mors ei seruiebat in hoc quod statim ut mortui erant traherent eos ad inferos: oēs enim coquebat mori per originali. **P**rouerb. xij. d. **I**n malicia sua expellitur impius: sperat autem iustus in morte sua: **E**t non solum liberauit a seruitute mortis et diaboli sed a seruitute legis et timoris. **Ubi** **S**ubdit: **d** **Et liberaret eos** per mortem suam. **e** **Qui timore mortis** corporalis. **f** **Ubi** **Der tota vitam** habent: **g** **Obnoxij erant**. i. subditi. **h** **Seruituti**. i. oneri et subiectioni legalium: vel seruituti diaboli et peccati. **Q**uia enim timebat pellem suę legem suam: et sic a peccato non sanabatur: sed serui erat peccati. **J**ob. vij. d. **Q**ui facit peccatum et. **R**o. vij. c. **N**on accepistis spiritum seruitutis iterum in timore: sed accepistis spiritum adoptionis filiorum. **C**hryst. **Q**ui mortem formidat seruus est et oia sustinet pro non moriendo. **Uel** potest exponi de seruitute timoris seruilis. i. si timor seruilis seruitus est: quātomagis humanus vel mundanus. **E**t nota quod malitiam mortem: quia eis est vita preciosa et dilecta: mors autem amara. **Ecc.** xij. a. **M**ors quia amara est memoria tua homini iniusto et pacem habenti in substantiis suis. **P**s. **M**ors peccatorum pessima. **B**oni autem gaudent in morte maxime post aduentum christi: quia mors eorum est carceris educatio: hostis detectio: exilij terminatio: ideo cupiunt scire dissolui et esse cum christo: **P**hil. ij. d. **P**rouerb. xij. d. **S**perat iustus in morte sua. **D**eut. xxij. c. **L**etare cabulon in exitu tuo. **P**s. **P**reciosa in conspectu domini mors sanctorum eius. **Sap.** ij. b. **I**ustus si morte preoccupatus fuerit in refrigerio erit. **Ecc.** j. b. **T**imentis dei bene erit in extremis: in die defunctionis sue benedicet. **N**on sic erat quia oēs dicebant illud **J**ob. xvij. d. **I**n tenebris stratus lectulum meum. **E**t postea

P. 33.

P. 115.

Ubi **In** profundissimum inferni descendit oia mea. **C**hryst. **Q**uid formidatis mortem quod tam euacuata est per mortem. **I**n veteri testamento formidantes nullius delectationis sensum accipere poterant. **E**t infra. **U**elut si quis in carceratu debet ad mortem duci impinguet voluptuose. **Et** j. **Q**uia mortem non formidat extra terram diabolus est: **S**i enim pellit per pelle et oia que habet dedit pro anima sua: qui et hanc vidit contemneret videret: nec videret: sed non reliquit. **E**t j. **Q**ui de resurrectione philosophari nouit qualiter formidabit mortem?

i **M**ultos enim angelos apprehendit: sed semen abrahe apprehendit. **U**nde debuit per oia fratribus assimilari: ut misericors fieret et fidelis potest fieri ad deum: ut repropitiaret delicta populi.

t **M**ultos enim: quasi participauit eis ut hoies sanctificaret et liberaret: aliter enim non participaret eis nisi eos esset liberatus: quod patet in angelis qui incurabiles sunt et inassumptibiles. **M**ultos enim angelos apprehendit. i. angelicam naturam non assumpsit: nec est aliqui scriptura quod angelos apprehenderet. **k** **S**ed semen abrahe apprehendit. i. scriptura bene testatur quod semen abrahe apprehendit: sed non quod angelos. **E**t ita est. **U**nde **E**sa. xij. b. **S**emen abrahe amici mei in quo apprehendit te ab extremis terre. **S**emen abrahe. i. carne de abrahe: vel de semine abrahe. **R**o. j. a. **Q**ui factus est ei de semine dauid secundum carnem. **N**on dicit hoies assumpsit: sed honorabiliter genitus. i. semen abrahe. **E**t infra. **O**stendit iudeos populum habere quod gentes: quia ex ipso christus: et honorat patriarcham et adimplet iurationes factas abrahe: **B**en. xij. c. **E**t merita dixerat: **S**upra eodem. c. **E**x vno omnes et. **S**ed praua erat hec propinquitas: venit ergo ad abraham et dicit: **S**emen abrahe apprehendit. i. humanam naturam de femine abrahe: **E**t dicit: **A**pprehendit quod est ex impetu assumere et firmiter tenere: ita christus ex tanto impetu feruoris et amoris humanam naturam assumpsit: quod videri poterat alienatus. **P**s. **I**bi beniamin adolescentulus. **C**hryst. **M**agnus est et mirabile et stupore plenus: carne quod non ex nobis est sursum sedere et adorari ab angelis et cherubim et seraphim: et hoc multoties in mentem accipiens extasim patior et magna de humano genere imaginor: et multum de studio pro hoc. **l** **U**nde: quia semen abrahe apprehendit. **m** **D**ebuit per omnia fratribus assimilari. i. decuit. i. honestum fuit ut con similes infirmitates acciperet: sicut qui accipit aliquam possessionem: accipit et censum. **C**ensus autem terre naturę humane est infinitas et mors. **C**hryst. **Q**uomodo qui secula fecit: qui splendor est glorie: qui character hypostaseos fratribus potuit assimilari? **R**espondeo: natus est: nutritus est: abiectus est: passus est et. **E**t infra. **i**ij. d. **T**emptatus per omnia per similitudinem absque peccato. **n** **U**t misericors fieret. i. in actu ostendere: quod erat in natura. **I**nfra. v. a. **Q**ui condolare posset his qui ignorant et errant: quoniam et ipse circumdatus est infirmitate. **o** **U**t fidelis: scilicet nullum fallens. **p** **P**ontifex. i. mediator et pons. **q** **A**d deum ducens nos. **P**ontificis officium fecit christus: summus pontifex predicando: orando: sacrificando: conficiendo siue immolando: prebendas vię eterne conferendo. **I**n cruce enim ostendit se pontificem futurorum bonorum: quando prebendam paradisi dedit latroni dicens: **H**odie mecum eris in paradiso. **Luc.** xxij. f. **E**t nota quod pontifex iste dicitur misericors et fidelis. **M**isericors homini misero. **E**t fidelis patri suo. **M**ediator ergo esse potuit et compositio tres pacis pro nobis cum patre facere: qui partes ambarum scilicet seruare. **J**ob. ix. d. **N**on est qui manum ponat in ambobus. **r** **U**t repropitiaret: quasi pontifex factus seipsum in sacrificium offerret. **s** **U**t repropitiaret delicta populi. i. frequenter peccata populi dimitteret: populi iudici spāliter. i. **E**t non dicit totius mundi: **R**espondeo quia ad illos specialiter missus. **Matth.** xv. c. **I**tem **Matth.** j. d. **S**aluum faciet populum suum a peccatis eorum. **Act.** xij. d. **V**obis verbum salutis missum est. **Uel** **P**opuli: id est totius mundi generaliter. **J.** **J**ob. ij. a. **I**pse est propitiatio pro peccatis nostris: non pro nostris autem tuis: sed pro totius mundi. **J.** **J**ob. ij. d.

[Marginal notes in Latin script, partially illegible due to image quality and angle.]

modi. j. Job. liij. b. **D**icit filius suus. p[er]tatione p[er] p[er]tis h[is]is. Ro. iij. d. Quia posuit deus p[er]tatione p[er] fide[m] et sanguine[m] ip[s]i. Job. j. d. Ecce agn[os]cit deus ecce q[ui] tollit p[er]tā m[un]di. **H**ic autē solet queri q[ui] p[er]tatione[m] abrahe[m] app[re]hendit q[ui] angelos. i. q[ui] factus ē h[om]o et nō angelus. Prima rō est vt tolleret h[om]i[n]is op[er]a

probitū: q[uo]d nō potuit auferri nisi h[om]o de/ uinceret diabolu[m] vel demone[m] q[ui] h[om]i[n]em vi/ cerat. Secūda rō ē: vt tale q[uo]d faceret q[uo]d in natura esset cuiuslibet ho[m]i[n]is: sicut in lu/ re ciuitatū: q[uo]d p[er]tā est infirmus h[om]i[n]is cām erga aliquem de p[er]tatione hereditatis in bello/ p[er]tā p[er] se filiu[m] suu[m] ponere. Adam infirm[us] erat et oēs alij: et ideo filius dei factus ē fi/ lius adē vt posset pugnare p[er] eo[m] et p[er] gene/ re suo. Tertia rō est Eph. j. b. vt scz in/ stauraret oīa i[n] christo q[ui] in celis et q[ui] i[n] tra/ sunt: p[er]tā h[ab]uit h[ab]ere participiu[m] cū oī creatura q[uo]d oīm creaturā restauraret. **U**bi oportuit q[uo]d esset h[om]o: q[uo]d solus cōtineat omni creaturā. i. h[om]o: q[uo]d h[ab]ere cū lapidib[us]: viue/ re autē cum plantis: sentire cū aīalibus: rōcinari cū angelis.

Quarta rō est: q[uo]d totū genus h[um]anū p[er]ierat: sed nō tota ange/ lica natura. Quinta rō est: q[uo]d debebat esse mediator inter crea/ tore[m] et creaturā: et ideo fuit cōgruū vt mediā naturā assumeret/ h[ic] sola ē h[om]o: q[uo]d oīs creatura / aut ē corp[or]al[is]: aut sp[irit]ual[is]: aut me/ dia ex h[is]: h[ic] ē h[om]o. Sexta: vt diabol[us] ad tēptādū p[ro]uocaret. Sciebat em[?] q[uo]d nulla creatura p[ro]ter h[om]i[n]em peccare poterat: vñ si aliā sump[er]isset: nunq[uam] eū tēptasset: et ita ab eo nō vinceretur. **I**n eo r[ati]o. q[ui] pontifex facit? ē: vt repropitiaret delicta po/ puli: qui bene p[oss]unt hoc facere. **I**n eo em[?] in q[uo] passus est ipse. i. in inferiori substantia. i. in carne in qua passus est a pila/ to. **E**t tēptatus a diabolo: vel exptus alia l[et]ra. **B**atth. iij. a. h[ic] quō sup[er]auit tres tēptationes. **C** **M**otus est. i. potēs esse oñd[ic]t[us]. **E**t eis q[ui] tēptant auxiliari. i. h[ab]it[us] et p[ar]tes esse ad auxiliandū. q. d. nō ignorat tribulationes n[ost]ras. sicut em[?] eas vt deus: nouit etiam exp[er]ientiā vt h[om]o. **E**t passus. **I**ntra. v. c. Didicit ex h[is] q[ui] passus ē obediētiā. **I**re hic d[ic]t[ur]: **I**n eo in q[uo] passus ē. q. d. licet f[aci]m h[om]i[n]em et i[n] h[om]i[n]e passus sit: nō est ip[s]e etia[m] f[aci]m eā naturā in q[uo] passus ē tēptatus auxiliari: q[uo]d q[uo]d i[n]firm[us] ē dei: fort[is] ē h[om]i[n]is. j. Cor. j. d. Et. x. c. Fidelis de[us] q[uo]d nō p[er]mittit vos tēptari sup[er] id q[uo]d potestis. **I**re magnū auxiliū ē tēptatis et tribulat[is]: ip[s]a christi passio. **A**ug[ustinus]. Magna p[ro]solatio ē m[er]itis ex capite et magnū auxiliū. j. Pet. iij. a. Christo i[n]q[ui] passio i[n] carne et nos eadē cogitatio[n]e arma/ mini. j. xij. a. **R**ecogitate eū q[uo]d talē apud semetip[s]um a peccato/ ribus sustinuit contradictionē vt non fatigemini animis ve/ stris deficientes.

C **A**pl. iii. **V** **I**de fratres. **H**ic incipit alia p[ar]t[is] p[ar]tis toti[us] ep[ist]ole in q[uo] intendit ostēdere christū esse maiorem omni creatura: nā in p[ri]ma parte ostēsum ē q[uo]d maior est omi rōnali creatura q[ui] est angelus. **I**n hac secūda parte ostendit q[uo]d maior est omi rōnali creatura q[ui] est h[om]o: q[ui] p[re]ndit vsq[ue] ad p[ri]ncipiū octauī capituli. Et diuidit in duas partes. **I**n p[ri]ma ostēdit q[uo]d maior est p[er] moysen: qui maior erat oībus. Et h[ec] pars p[ri]ma in q[uo] p[ro]bat hoc p[er] moysen: durat vsq[ue] ad p[ri]ncipiū quinti capituli. **I**n secūda parte interposita interpretatione p[ro]bat p[er] melchisedech: et p[re]ndit vsq[ue] ad p[ri]ncipiū octauī capituli. **H**ec p[ri]ma diuidit in duas p[ar]tes. **I**n p[ri]ma ostendit q[uo]d christ[us] est maior moysē multis modis. **I**n secūda cōcludit q[uo]d magis obēpandū ē christo. Et incipit illa p[ar]t[is] p[ar]tis: ibi: **Q**uapropter sicut dicit sp[irit]us s[an]ct[us]: et p[re]ndit vsq[ue] ad p[ri]ncipiū q[ui]nti capituli. **P**robat q[uo]d christ[us] ē maior moysē. **P**rimo p[er] ampliu[m] dūne p[ar]tis: ibi: **Q**ui fidel[is] ē. **M**oyses em[?] habuit p[ar]tē t[em]p[or]is i[n] domo iudeor[um]: christ[us] i[n] oī domo. **S**ecūdo q[uo]d christ[us] ē sabaz[ar]: caror[um] dom[us] sp[irit]ualis: moyses aut[em] t[em]p[or]is disp[er]sator: ibi: **A**mplio ris em[?] glorie. **T**ertio: q[uo]d christ[us] ē heres dom[us]: moyses fa/ mul[us]: et maior ē heres famulo: ibi: **E**t moyses q[uo]d fidel[is]. **P**ostea incipit secūda p[ar]t[is] in q[uo] cōcludit q[uo]d christ[us] est maior: et q[uo]d magis obēpandū ē christo. Et p[ri]mo h[or]at nos ad h[ab]uēte dauid: ibi: **Q**uapropter sicut dicit sp[irit]us s[an]ct[us]. **S**ecūdo

h[or]at ad idē: q[uo]d nūc est t[em]p[us] acceptabile: in q[uo] nobis offert grā per quem ei possumus obēpare: ibi: **V**idete fr[atr]es. **T**ertio vt p[ro]missa adipiscamur: ibi: **P**articipes em[?] . **Q**uarto ne in via p[er]sternamur: ibi: **Q**uidā em[?] audiētes. **Q**uinto ne ab introitu eterne glorie arceamur: ibi: **Q**uibus autē iura

uit. **D**icit ergo. **E** **U**nde fratres: quasi quia christ[us] potēs est: et quia p[ro] nobis passus ē et p[er] auxiliari. **U**el: **U**bi: q[uo]d christ[us] maior est angelis. **F**r[atr]es sancti: id est in baptismo s[an]ctificati. **P**s. Custodi animam meā q[uo]m s[an]ct[us] sum. **U**el: **S**an/ cti. i. sine terra: quia vendiderūt: **A**ct. iij. g. **E** **L**ocationis celestis par/ ticipes. i. vocati ad celestia et a celesti p[ar]te cone christi. **B**atth. xj. d. Venite ad me oēs qui laborat[is] et t[ra]get[is]. **I**n celo sedet qui nos vocat ne contēnamus vocantē.

S **P**articipes. i. p[ar]tē capiētes p[er] gra/ tiam. **Col. j. a.** **B**ias agētes deo et patr[is] q[uo]d dignos nos fecit sortis s[an]ct[or]ū in lumine.

J. eodē. c. **P**articipes em[?] christi effecti sum[us]. **P**s. Particeps ego sum omniū timentiu[m] t[er]r[ę]. **B** **C**onsiderate apostolu[m] et pontificē. q. d. qui vocati estis ad christū vitā/ cōsiderate christū vitā: vt p[er] eū veniat[is] ad ipsum apl[us]m missum i[n] incarna/ tione. **K** **E**t pontificē: qui seipsum obrulit p[ro] nobis i[n] passione. **L** **A**pl[us]m. **I**de est apl[us] q[uo]d missus: **D**issus ē aut[em] christ[us] a patre. **E**sa. xlvij. c. Anteq[uam] fieret ibi erā: et nūc dñs deus misit me et sp[irit]us eius. **Job. iij. b.** **N**on em[?] misit deus filiū suū vt mundū iudicet: sed vt saluet mūdus p[er] ip[s]m. **E**xo. iij. d. **O**bscuro dñe mitte quē missurus es. **Malach. iij. a.** **E**cce ego mitto angelum meū qui p[re]parabit viam meā et. **A**po/ stolus ergo fuit. i. missus fuit vt voluntatem patris sui nobis nunciaret. **Job. j. b.** **I**pse enarrauit vt nos de salute l[et]tifica/ ret. **U**nde **P**rouer. xxv. d. **A**qua frigida anīme sitienti et nū/ cius bonus de terra longinqua. **E**t pontificem: quia ad/ buc exorat p[ro] nobis deum patrē et seipsum nobis pontem et viam fecit per mare huius mūdī. **U**nde dicit pontifex: quasi p[on]s factus p[er] passionē suam. i. pontem faciens p[er] oratio/ nem: quia etia[m] i[n] cruce orauit p[ro] nobis: et adhuc rēp[re]sentatio passionis sue apud patrē est oratio p[ro] nobis. **U**nde **P**s. **E**le/ uatio manū mearū sacrificiū vespertinu[m]. **I**deo eleuat sacer/ dos manus i[n] missa: et christ[us] adhuc ostendit cicatrices pa/ tri. **E**sa. liij. d. **I**pse peccata multor[um] tulit: et p[ro] transgressori/ bus rogauit vt non perirent. **P**ontificem dico/

L **C**on/ fessionis n[ost]re iesum. i. quē nos confitemur. **U**el: **C**on/ fessionis. i. fidei n[ost]re. i. qui dat fidē et i[n] quē credimus. **U**el: **C**on/ fessionis n[ost]re i[n] iudicio vel materiā vel finē vel exem/ plar: vt notentur quattuor cause. **U**el: **C**on/ fessionis n[ost]re auditorē: ipse em[?] est sacerdos qui audit confessiones et ab/ soluit. **P**s. **D**ixi confitebor aduersum me iniusticiā meam do/ mino. **M** **Q**ui fidelis est: nō a fide sed a fidelitate. **L**u/ ce. xij. c. **E**t **B**atth. xxiij. d. **Q**uis putas est fidelis dispensa/ tor et prudēs quē cōstituit dñs sup[er] familiā suā. **N** **E**t qui fecit illū. i. deo patri. **Ro. j. a.** **Q**ui facit ē ei ex semie dauid f[aci]m carnē. **F**idelis dico: **P** **I**n oī domo ei[us]. i. dei p[ar]tis. **C**hry[stus]. **N**ihil h[ab]et de deitate alt[er]i: s[ed] de dignitatib[us] h[um]anis: siue f[aci]m h[om]i[n]em: **O** **S**ic et moyses. i. fidelis: christ[us] t[em]p[or]is/ **I**n oī domo: moyses aut[em] t[em]p[or]is i[n] iudē: q[uo]d tūc i[n] iudē nō erat de[us]. **P**s. 75.

Et nota q[uo]d dicit: **S**ic moyses: nō adēquādo moysē christo: sed q[uo]d i[n] figura christi de moysē dictū erat **N**umeri. xij. b. **A**t nō talis seru[us] me[us] moyses: q[uo]d i[n] oī domo mea fidelissimus est: ore em[?] ad os loquar ei et palā et non p[er] enigmata deū vi det[ur]. **H**oc de christo verū est: de moysē figurat[ur] dictū: neq[ue] em[?] moyses facie ad faciem vidit sicut christ[us]: sicut pater **E**xod. xxxij. d. vbi dicit: **O**stēde mibi facie tuā. **U**el lege sic litterā. **Q**ui christo/ fidel[is] ē. simplicit[er] fidel[is] d[icitur]: sic et moyses. **I**n oī domo ei[us]. i. i[n] tota domo iudeor[um] fuit fidelis. **C**hrist[us] g[er] plusq[uam] moyses q[uo]d simplicit[er] fidelis d[icitur] et moyses i[n] parte. i. i[n] sp[irit]uali domo sibi commissa. **O**mnī domo. i. populo iu/ deorū ip[s]e p[re]fuit: sicut economus: id est dispensator: ita erat moyses

Ps. 85.

Ps. 118.

Ps. 140.

Ps. 31.

Ps. 75.

Erat moyses. **Q**uare autem plus dicat domus habet. i. codē: Quare domus sumus nos. **E**sa. v. b. **C**inea dñi sabaoth: domus isrl' est: et. i. pps israhel. **A**mplioris em. q. d. ex effectu patet q. christus fuit fidelis: quia Amplioris glorie est pre moysē. i. q. moyses: vel ipse est ens pre moysē. Amplio-

ris glorie dignus habitus est. Amplior gloria: quia christus hō sedet a dextris dei. **E**ph. j. d. **S**uscitās illum a mortuis et cōstituens ad dexterā suā in cēlestibus super oēm principatū et potestatem: moysen hō nō suscitauit. **I**te si gloria est frequēs fama cū laude: christi vbiq. p̄dicatur moyses vero tñ in iudea. **A**ct. xv. d. **M**oyses a tpib' antiq. i. singulis ciuitatib' h3 q. eū p̄dicet. **I**te maiora de christo p̄dicat bñficia: moyses em nō crucifixus ē p. p̄lo: s. afflicto: nec de celo descendit: s. de mōte. Amplioris q. glie dignus a p̄re habet: et habet ab hoie. **Q**uāto ampliorē honore habet. i. habere debet. **H**onore dico. **D**omus. i. in domo vel de domo facta: **I**lle d.

Numeri. 12. b.

Ps. 94.
Ps. 75.

Qui fabricauit illā. **D**omus est mūdus vel omne mundanū genus: quā domus christus fabricauit. **E**sa. j. a. **P**er quem fecit et secula. **P**s. **Q**ui fabricatus est auroram et. **D**arth. xij. g. **H**ōne hic est filius: nōne mater ei? dicitur maria: **D**arci. vj. a. **H**ōne hic ē faber fili? **M**arię frater iacobi et ioseph? **D**ico bene fabricauit: p. se em nō potuit fieri. **D**is nāq. domus fabricatur ab aliquo. **A**rtifer de quo subdit: **Q**ui autē oīa creauit deus ē: qd maius ē q. fabricare. **F**aber em de materia facit domū: sed de a nihilo: ideo dicit: **G**reaui. **E**t ex hoc vult p̄bare q. christus ē fabricator domus. **S**i em deus creauit oīa vel fabricauit et christus ē deus: ergo fabricauit oīa q. sunt fabricata: sed domus fabricata ē: ergo christus eam fabricauit: et ita constat maiore eum esse moysē qui nō dñs domus fuit: sed de ipsa domo vnus. i. de populo. **S**ed videtur q. hęc p̄batio nō valeat ad p̄positū: quia intentio eius ē p̄bare q. christus ē maior moysē: in quāru christus est homo: ipse autē est fabricator: in quāru deus: nō in quāru hō. **S**olutio: ex eo q. natura eius humana quā assumpsit ē deo fabricator: est ei maxima excellentia in quantū est hō: et ideo bona est p̄batio. **E**t moyses quidē et. q. d. patet q. amplior glie dignus ē christi q. moyses: q. christi fabricator est: ille autē fabricatus ē. **I**te alla rōne idem ostēdit: q. i. moyses famulus fuit domus: christus hō dñs. **I**te ille carnalib' carnalia ministravit: christus spiritalibus spiritalia ministravit vel dedit: et hoc est quod dicit. **E**t moyses quidem fidelis erat in tota domo eius: id ē dei non sua. **I**te nāq. famulus: in domo ei? q. erat synagoga: nō dñs. **I**osue. xij. b. **P**ossederūt terrā quā dedit eis moyses famulus dñi trās flumē iordanis. i. moyses paucis extra terminos terre p̄missio nis dedit hereditatē: iesus hō nō multū tradidit verā et p̄missā hereditatē. **I**n cui' etiā figura iosue intrauit terrā p̄missionis nō moyses: et eā ipse iosue p̄lo distribuit: **N**umeri. xij. b. **A**t si talis seruus me? moyses q. in oī domo mea fidelissim' ē. **I**n testimoniu eorū q. dicēda erāt. i. vbi testaret eis q. cōueniebāt dici carnalib'. **D**eut. v. a. **E**go seq̄ster et medi' fui in' deū et vos in tpe illo vt annūciatē vobis verba ei'. **C**hristus vō tāq. fili'. i. hēres legitim'. **I**n domo sua. i. p̄pria. **P**s. **D**abo tibi gentes hēreditatē tuā. **D**arth. xij. d. **H**ic ē hēres. **I**ob. viij. e. **F**ilius manet in domo in eternum. **Q**uare domus sumus nos. **T**otus mūdus est domus christi generaliter: sed sancti sunt domus eius spāliter p. grām eius renari. **E**sa. vlt. a. **E**glū mibi sedes est. j. **C**or. iij. d. **T**ēplum dei sanctū est qd estis vos. **E**t. j. **C**or. vj. d. **I**dem. **S**ed multi expellunt dñm et p̄scribunt a sua hēreditate. i. ab ecclesia et ab anima. **A**b ecclesia p̄scribunt eū p̄lati: qui sunt p̄dagogi eius: et habent eū pro paruulo: nō pro dño: quia volunt

comedere fruct' hēreditatis ei'. **I**ob. j. a. **I**n p̄pria venit et suū eū nō receperūt. **S**al. iij. a. **Q**uāto tpe hēres paruul' ē nūbil differt a suo cū sit dñs oīm. **P**relati em q. sūt p̄dagogi ei' volūt suā volūtātē facere nō illi' de hēreditate et p. p̄curatorib' se gerūt: cū sint disp̄satores. **S**z qñ vocabunt ad rōnē reddēdam qd dicere poterūt. **L**uc. xvj. a. **R**ed de rōnē villicationis tuę. **I**te a domo sua. i. ab aīa excludit p. p̄ctm ab illo q. custodi re debet domū ei'. i. cor. iij. d. **T**ria sunt q. expellūt hoīem a domo: sum' sup̄bia: mīlidiū cupiditatis et auaritię: et malaycor. i. feruor carnal' p̄cupiē. **E**t d. b. **P**rouer. xxvij. c. **E**sa. lvi. c. **D**om' mea dom' oīa: tñs vocabit. i. cor. hoīs. **S**z d. lere. vij. b. dicit: **M**ūqd spelūca latronū facta ē dom' ista: in q. inuocātū ē nomen meū in oculis vris: ego sū ego vidi dīc dñs. **D**e vtroq. scz de **E**sa. et de **L**iere. sumit illud **D**arth. xij. b. **D**om' mea dom' oīa: tñs vocabit: vos autē fecistis eā spelūcā latronū. **S**i corda nra sunt dom' dei: nō debet ea fieri nisi q. dei sūt. i. spūalia: **E**tra. i. i. carne debet esse cōburens holocaustū p. carnis mortificationē: in q. debet mactari aīa. i. mōr' aīales et carnalia vitia: **I**ntus debet esse candelabru. i. cognitio dei et corū q. sunt faciēda: et mēsa refectionis spūalis et altare thymiamati. i. deuotio oratiōis.

Si fiducia et gloriā spei vsq. ad finē firmā retineam'. i. si habeam' spē firmā et durā q. cōfidim' nos habituros eternā gloriā. **E**t nota q. dicit: **F**iducia et gloriā spei. i. fiducia ē q. glie: q. qñ nascit ex spe: et sic fiducia dīc motū spei. **V**el pōt dicere intētiōē spei: et est sensus: **F**iducia spei. i. spem cū fiducia nō dubiā s. securā. **E**t gloriā spei. i. spem gloriozā q. ē. i. de gloriā etna. **V**el gloriā spei. i. q. comitat spem: nō pōt em ēē spes sine gaudio et glia p̄scie. **P**s. **E**t at' sum in his q. dicta sunt mibi i. domū dñi ibim'. **Q**uā firmā retineam'. **I**ntra. vi. d. **A**d tenēdā. p̄positā spem quā sic ancorā hēm' aīe tutā et firmā vsq. i. finē: q. q. p̄seuerauerit vsq. i. finē h. salu' erit: **D**arth. x. c. **E**t xij. b. **Q**uapropt'. **S**ecūda ps p̄me part'. in q. hortat nos obrepere christo auctē dauid **Q**uapropt': q. i. sumus christi: **N**olite obdurare corda v̄ra et. **E**t d. dico sicut dicit spūsanct' p. dauid in. **P**s. xliij. **H**odie. i. in h̄pe grē qd p̄ns erat dauid i. spū. ij. **C**or. vj. a. **E**cce nūc tps acceptabile: ecce nūc dies salu'. **E**sa. xlix. c. **I**n tpe placito exaudiuit te. **I**te hodie dīc p̄curatōnēs fidei op̄vel p̄niam: s. nra mīa vita crastinant hodie. **S**oph. ij. d. **V**ox clamantis in se: nestra: coru' i. sup̄limiari. **C**oruu' sp. clamat cras cras et nūq. hodie. **S**z multi sunt q. p̄mittūt se acturos cito p̄niam et nūq. p̄ficiūt: sēp p̄gnātes et nūq. p̄ariētes: nisi forte stipulā. **E**sa. xxxij. b. **L**ocipletis ardore et p̄ariētis stipulā. **E**sa. xxxij. a. **F**ilij venerūt et. **D**arth. xliij. b. **T**e p̄gnantib' et. **I**ta vor scz coruina multos decipit: q. p̄mittūt p̄nias et subito moriūt anteq. assumāt. **E**ccl. xxix. c. **R**epromissio neq̄ssima mīos p̄didit. **S**i vocē eius. i. christi p. se loquēt'. **A**udieritis. **E**sa. liij. b. **E**go q. loquebar ecce assū. **N**olite obdurare corda v̄ra. **A**d vocē dñi q. vos vocat p. beneficia: p. flagella: p. exēpla: p. sacra scripturā: p. angelos: p. doctores: p. creaturas: p. ispiratiōē. **H**is modis clamat de' et clamat q. tidie. **P**rouer. vij. a. **O** viri ad vos clamito et vox mea ad n̄llos hoīs. **P**s. **L**aboraauī clamās rauce facie sūt fauces meę. **I**n q. notat frequētia clamādī: et magnitudo clamor'. **E**sa. xli. a. **V**ox clamāt i. defeto. **D**arth. i. q. cor nrm iduram': ad vocē ei' cū molliri debeat: q. p̄bū ei' ignis ē. **L**oz q. etiā ferreū debet moliri. **L**iere. xliij. f. **H**onne p̄ba mea sūt qñ ignis: **C**an. v. b. **A**nima mea liq̄facta vt dilect' locutus est. **S**z multi sūt trāq. ex hēberatione idurā et solidā: et iō durior ē omni bus elemētis: q. circūq. cōmū dīc: sic corda trena ad cōtinuatōnē p̄ccidēs idurā. **E**ccl. xliij. b. **V**ox rōnitru ei' p̄berabit terrā. **E**t nota q. dicit: **N**olite obdurare. **H**ō em ei. p̄pria voluntate se obdurat

Ps. 2.

voluntate se obdurat: sed deus ex gratia mollit. Job. xxiij. d. Deus molluit cor meum. Contra de malis. **U**tere. vij. c. **N**o audierunt neque inclinaverunt aurem suam: sed induraverunt ceruicem et per opati sunt quod patres eorum. **I**te **U**tere. v. a. Induraverunt facies suas supra petram et noluerunt reuerti. Zach. vij. c. **L**or: suum posuerunt ut adamantem ne audiret legem.

Deut. x. d. **C**eruicem vestram ne induretis amplius: quia sicut dicit **E**cce. iij. d. **L**or: dum male habebit in nouissimo. Job. xli. c. Indurabit cor eius quasi lapis et quasi malleatoris incus. **S**ed nota quod licet terra verberibus induret: tamen si interueniat aqua mollescit. i. g. a: et intus etiam per aquam et ignem quantumcumque homo durus sit: si dominus intus mittat verbum suum liquefacit eam: sicut spiritus sanctus et fluens aqua. **D**iximus autem manum suam ad placitum predicatoris: et recipiunt formam noui hominis. **I**aco. j. d. **E**um maleducine suscipite verbum insitum quod potest saluare animas vestras. **E**cce. v. c. **E**stomachus ad audiendum verbum dei. **S**i autem in exacerbatione. i. vel irritatione. **E**cce. x. b. Irritauerunt me nolueruntque me audire. **E**xacerbatione dico facta: **S**ed in die: in die. **C**ontrariatio: in deserto. **U**bi. i. in quo deserto. **C**ontrariationem me patres vestri: me. i. spiritus sanctus: qui in dauid loquebatur. q. d. nolite facere sicut patres vestri fecerunt. **U**tere. xvj. c.

Dereliquerunt me patres vestri. **E**t post subdit. **S**ed vos per opati estis. **I**te **U**tere. vij. f. Indurauerunt ceruicem et petus opati sunt quod patres eorum. j. **C**or. x. b. **N**ecque temptemus deum sicut quidam eorum temptauerunt. **D**e hoc habetur **E**xo. xvj. b. **U**ocatum est nomen loci illius: temptatio: propter iurgium filiorum israel et quia ibi temptauerunt deum dicentes: estne deus in nobis aut non. **S**imiliter **N**umeri. xij. d. in missione exploratorum. **E**t xij. a. cum redire voluerunt ad ollas carnis. **I**te **N**umeri. xx. b. **H**ec est aqua contradictionis ubi iurgati sunt filii israel contra dominum et sanctificatus est in eis. **D**eut. x. c. **N**on temptabis dominum deum tuum. **D**an. iij. b. **I**dem. **P**robauerunt me. i. probabile inuenerunt. **S**ed. i. q. **U**iderunt opa mea. **J**ob. xx. g. **Q**uia vidisti me thoma credidisti: beati qui non vident et crediderunt. **U**el. **P**robauerunt. i. curiositatis causa exquisierunt an possent. **U**olebat enim scire verum posset dominus facere voluntati eorum. **E**xo. xvj. c. **E**stne deus in nobis aut non. **S**ed. i. q. **U**iderunt opa mea. i. magnalia. **U**adraginta annis. **E**xo. xvj. g. **F**ilii autem israel comederunt manna quadraginta annis. **N**umeri. xxxij. c. **C**ircuduxit eos per desertum quadraginta annis. **D**eut. x. a. **A**dduxit te per desertum quadraginta annis. **P**ropter quod: quasi scilicet temptauerunt. **O**ffensus fui: vel insensus. i. valde iplacabilis offensus vel primus adhibendo correctionis flagella. **G**eneratio huic. **P**s. **I**rat es et miser es nobis. **P**s. **V**isitabo in virga iniquitates cordum. **N**umeri. xij. b. **U**isq. detrahet mihi populum istum: quia non credet mihi in omnibus signis: quod fecit coram eis. **F**erit eos igitur pestilentia atque summa. **E**xo. xxxij. c. **D**imitte me ut irascatur furor meus: et deleat eos. **I**te **D**ixi de illis. **N**on speraui in corde. i. non ex surreptione: sed ex studio et deliberatione peccati: et non desistit. **U**nde notat diuturnitas peccati per quod dicitur: semper et studium per quod dicitur: corde. **D**eut. xxxij. g. **S**ep corrensi egistis contra dominum. **A**mos. v. **U**inquit hostias et sacrificia obtulistis mihi in deserto quadraginta annis: domus israel et portastis tabernacula moloth. **O** **I**psi autem: quasi ego sic monebam per prophetas: sed licet monerem: tamen per prophetas non cognouerunt. i. noluerunt cognoscere. **Q**uia mea. i. opera mea vel mandata. **U**tere. iij. e. **S**ultus populus meus me non cognouit: filii insipientes sunt et recordes. **A**mos. iij. c. **N**escierunt facere rectum dicit dominus. **P**s. **G**lam ciuitatis habi-

taculi non inuenerunt. **E**t ideo: **S**i introibunt. i. non introibunt. **V**bi requiem mea. i. terra promissionis. **Q**ui bus iuravi. i. firmiter statui. **S**i ira mea. i. qui iratus fui eis: **N**umeri. xij. d. **N**on videbunt terram pro qua iuravi patribus eorum. **I**te **N**umeri. xxxij. b. **I**ratu dominus iurauit dicens: si videbunt homines isti qui ascenderunt ex egypto a viginti annis et supra terram quam sub iuramento pollicitus sum abraam isaac et iacob. **U**idete. q. d. propter incredulitatem patrum vestris reges negata est: et ideo. **U**idete fratres ne forte recedatis. **I**te. xij. d. **M**e qua radix amaritudinis sursum germinans impediatur. **D**eut. xxxij. **A**t. **T**offensus

c. **M**e benedicat sibi in corde suo dicens: pax erit mihi et abulabo in prauitate cordis mei: et assumat ebria sitientem: et dominus non ignoscat ei. **U**ter malum incredulitatis. i. cor incredulum: et ideo malum. **D**iximus enim malum est infidelitas. **E**t dicitur: cor malum: quia de corde exeunt cogitationes male: homicidia: adulteria: furta etc. **C**or dico: **D**iscendit a deo viuo: a quo qui descendit vitam amittit: quia ipse est vita: qui vivit intus per fidem. **S**ap. j. a. **P**eruersę cogitationes separant a deo. **O**see. vij. d. **U**e illis qui recesserunt a me. **U**tere. xvj. b. **D**ne oes qui te dereliquerunt confundentur: recedentes a te in terra scribent. q. d. cito delebitur memoria eorum. **U**tere. ij. a. **Q**uid in me inuenerunt patres vestri qui elongauerunt a me et ambulauerunt post vanitatem et vani facti sunt. **I**te in eodem. c. **D**uo mala fecit populus meus: me dereliquerunt fontem aquę viuę et foderunt sibi cisternas dissipatas. **E**contra duo bona sunt: se auertere a malo: et conuertere ad deum viuum. j. **T**heffal. j. d. **C**onuerfi estis ad deum a simulachris seruire deo viuo et vero: **S**ed adhortami vosmetipsos: ad meliora. j. **T**heffal. v. b. **E**dificate alterutrum sicut et facitis. j. **C**or. xij. f. **P**otestis per singulos prophetare ut oes discant et oes exhortentur. **E**t hoc non ad horam: sed per singulos dies: noctibus orandum: diebus exhortandum. **E**tiā **P**s. **L**auabo per singulas noctes lectum meum lachrymis meis stratum meum rigabo in oratione: et hoc per se. **P**roximo autem est predicandum. **A**poc. vi. d. **Q**ui audit et cat veni. **D**onec hodie cognominat. i. quid est tempus gratie vel spatium vite et tempus merendi. **J**ob. ix. a. **D**e oportet operari opera eius qui misit me donec dies est: venit enim nunc quando nemo potest operari. **E**ccl. ix. c. **Q**uemcumque potest manus tua etc. **L**uc. xij. e. **C**ontendite intrare per angustam portam: quia dicit **D**an. xvj. a. **C**lausus est ianuam: **E**t de fatuis virginitibus: **M**esco vos. **P**rouer. j. d. **T**unc inuocabunt me et non exaudiam. **A**dhortamini dico. **A**t non obduretis quis ex vobis fallacia peccati. i. per peccati delectationem quod salutar est obdurat cor. **P**rouer. xij. b. **S**ultus illudet peccatum. i. ludit et delectatur in peccato: sed peccatum illudit et decidit. **C**or. ij. b. **U**idete ne quis vos decipiat per philosophiam et inanem fallaciam: **E**t eodem. d. **N**emo vos seducat volens in humilitate et religione angelorum qui non vidit. **P**articipes enim: quasi ideo debet exhortari vos inuitare: quia socii estis et cõfratres. **P**articipes enim christi effecti sumus. i. gratia christi. **J**ob. j. b. **D**e plenitudine eius oes accepimus. **I**te christi in corporis eius susceptione. j. **C**or. x. d. **P**anis quem frangimus nonne participatio corporis christi est: qui vnus panis et vnus corpus multi sumus: nam oes de vno pane participamus. **I**te christi in celesti illa promissione: **J**ob. xij. a. **S**i non lauro te non habebis partem meam. **I**te participes christi: socii passionum christi. **A**poc. j. b. **E**go iohannes fateri vester princeps in tribulatione et regno. j. **P**et. iij. c. **E**dicate christi passionibus gaudete. **U**el. **P**articipes christi. i. facti corpus christi. **C**hrys. **Q**ui est princeps vnus facti sumus: nos et ipse: ipse caput: nos corpus: coheredes corporales. **E**ph. v. g. **E**t carne eius et ex ossibus eius. **U**el. **P**articipes christi effecti. i. hereditatis eterne

Mat. ij. b.

Ps. 6.

hereditatis eterne coheredes. **a** **Si** tñ initiū substantie eius. i. fidei q̄ est p̄ma virtutū: q̄ sunt diuitie et bona substantia. **Etia.** xxix. a. Diuitie salutis sapia et scia: timor dñi ipse ē thesaurus ei⁹. **Vel** Virtutū substantie. i. fidei p̄ quā subsistimus: q̄ fides dñi initiū. **Eccl.** xxi. b. Timor dñi sup̄ oīa se sup̄

B
Ps. 94.

De peni. dñi. 3.
q̄ auctoritates

Ps. 105.

Si tamē initiū substantie eius vsq̄ ad finē firmū retineam⁹ dñm dicat: **Hodie** si vocē ei⁹ audierit nōlite obdurare cor vestrū: quēadmodū in illa exacerbatōe. **Quidam** em̄ audiētes exacerbauerūt: sed nō vniuersi qui p̄fecti sunt ab egypto p̄ moysen. **Quib⁹** autē insensū est quādraginta annis. **Nōne** illis qui peccauerunt: quōz cadauera p̄stratā sunt in deserto. **Quibus** autē iurauit vt nō introirēt i requiē ipsi nisi illis q̄ increduli fuerunt. **Et videmus:** quia nō potuerūt introire in requiē ipsius propter incredulitatem. **Imēam⁹** q̄ **Cap. III** **ne** forte relicta pollicitatōe introeundi i requiē ei⁹ existimet aliq̄s ex nob de voluntate meā. **x** **Nisi** illis qui increduli fuerunt. q. d. similiter erit illis q̄ increduli erūt ch̄risto. **Abacuk.** q. a. **Ecce** q̄ incredul⁹ ē nō erit aīa ei⁹ recta i semetipso. **Etia.** xxi. a. **Qui** incredul⁹ ē infidelit̄ agit: et q̄ depopulator ē vastat. **Et ita videm⁹** i plerū: sic iurauit dñs: **Quia** nō potuerūt introire: ita exēplo illoz debem⁹ eē cautiōes. **Prover.** xxi. b. **Flagellato** pestilēte sapiētiōz erit paruulus. **Matth.** vii. c. **Ite** in locū meū in silo vbi habitauit nomen meum prius: et videte q̄ fecerim ei p̄pter maliciā populi mei israel: et nūc q̄ fecistis oīa opa hęc rē. faciā domui huic sic feci in silo. **Eodē** mō in ecclesia: sicut olim in synagoga: immo prius sit modo in ecclesia. **Et ideo** dicit **Ps.** **Disperserunt** in endor facti sunt vt sterc⁹ terre: Endor: fons generationis. i. ecclesia. **a** **In** requiē ipsi. i. requiē eternā: sicut nec in terrā illā p̄missio nō introierūt ad litterā. **Et intelligit** hoc de quib⁹dā tñ qui nō p̄nituerūt in fine ab incredulitate: qui etiā sp̄alit̄ puni ti: et eternalit̄ dānati sūt p̄pter incredulitatē. **Imēam⁹** ergo rē. **Hoc** **Expo.** **Ca. III** capitulū diuidit in duas p̄tes p̄ncipales. **Prima** dependet a p̄cedētī capitulo. **In** vltima em̄ p̄cedētis capituli hortat⁹ ē eos ch̄risto obēpare. **In** hac p̄ma idem hortat⁹. **In** secūda redit ad p̄positū p̄ncipale. i. ad ostēdendū q̄ ch̄rist⁹ ē maior om̄i creatura rōnali: q̄ est hō: ibi: **Qui** est sermo dei rē. **Primo** ergo ostēdit ch̄risto esse obēpandū ne nobis imputet si nō implet in nobis p̄missio. **Secūdo:** ne nobis p̄ infidelitatē fiat p̄missio inutilis: ibi: **Etenim** nobis nūciatū est rē. **Tertia:** vt nob̄ facta p̄missio p̄sit: ibi: **Ingre diemur** em̄ in requiē q̄ credidim⁹. **Quarto** ostēdit p̄missionem esse a p̄ncipio p̄nunciatā: sicut patet **Gen.** i. b. **Et quidē** opib⁹ ab institutione mundi p̄fectis rē. **Quinto** ostēdit nōdū eā eē iplētā. **Et hoc** p̄bat duab⁹ rōnib⁹. **Prima** est: q̄ illi q̄b⁹ facta est illa p̄missio nō intrauerūt in requiē illā: et de⁹ nō est fallax nec mēdax: ergo adhuc implebit⁹: ibi: **Quia** ergo sup̄est rē. **Secūda** rō est: q̄ p̄pheta dicit: **hodie:** et si iplēta esset p̄missio illa tpe ioseph: nō diceret: **hodie** si audieritis: sed si audieritis: ibi: **Iterū** terminat. **Ex** his duab⁹ rōnib⁹ cōcludit requiē eē futurā: ibi: **Itaq̄** relinquit sabbatissim⁹ rē. **Dicit** q̄: **Imēam⁹** q̄: **Imēam⁹** rē. **Timor** em̄ vtilis admonitor: aīe ad bonū agēdū: et est comes et fratr̄ trīs sp̄ualis. i. sp̄ei: fidei et charitatē. **Uñ** **Eccl.** xxi. c. **Ego** mater pulchre dilectiōis et timoris et agnitiōis: et sancte sp̄ei. **Eccl.** q. b. idē notat: cū dicit: **Qui** timetis dñm credite illi et nō euacuabit merces vestra: qui timetis dñm sperate in il lum: et i oblectationē vobis veniet misericordia: q̄ timetis deū diligite illū: et illuminabunt corda v̄a. **Quid** autē timēdū sit subdit: **c** **Ne** forte existimet aliq̄s ex nobis. **Ne** forte: notat libertas arbitrii. **d** **Relicta** pollicitatione introeundi in requiē ei⁹. i. cōcepta p̄missione sepi⁹ iacta intrandi in requiē

bus. i. **Cor.** x. b. **Prostrati** sunt in deserto: hęc autē in figura cōtingebāt illis: vt nō simus cōcupiscētes maloz sicut et illi cōcupierūt. **i** **Quib⁹** autē: quasi nō solū p̄strauit sed: **v** **Iurauit** vt nō introirent: vel: **nō** introire in requiē ipsius. **Sed** quib⁹ hoc iurauit nisi his qui increduli

fuerūt: **Et** loquit⁹ tā d̄ regē et tñ significatā: q̄ de sp̄ali significatōe. **Numeri.** xxxij. b. **Quib⁹** irat⁹ iurauit dñs: si vidēbūt hōmines isti qui ascēderunt de egypto a v̄ginti annis et supra terrā quā iuramento pollicitus sum abraā isaac et iacob: et nō luerunt sequi me p̄ter caleph filium iephone cenecei: et lo lue: isti impleuerunt

voluntatē meā. **x** **Nisi** illis qui increduli fuerunt. q. d. similiter erit illis q̄ increduli erūt ch̄risto. **Abacuk.** q. a. **Ecce** q̄ incredul⁹ ē nō erit aīa ei⁹ recta i semetipso. **Etia.** xxi. a. **Qui** incredul⁹ ē infidelit̄ agit: et q̄ depopulator ē vastat. **Et ita videm⁹** i plerū: sic iurauit dñs: **Quia** nō potuerūt introire: ita exēplo illoz debem⁹ eē cautiōes. **Prover.** xxi. b. **Flagellato** pestilēte sapiētiōz erit paruulus. **Matth.** vii. c. **Ite** in locū meū in silo vbi habitauit nomen meum prius: et videte q̄ fecerim ei p̄pter maliciā populi mei israel: et nūc q̄ fecistis oīa opa hęc rē. faciā domui huic sic feci in silo. **Eodē** mō in ecclesia: sicut olim in synagoga: immo prius sit modo in ecclesia. **Et ideo** dicit **Ps.** **Disperserunt** in endor facti sunt vt sterc⁹ terre: Endor: fons generationis. i. ecclesia. **a** **In** requiē ipsi. i. requiē eternā: sicut nec in terrā illā p̄missio nō introierūt ad litterā. **Et intelligit** hoc de quib⁹dā tñ qui nō p̄nituerūt in fine ab incredulitate: qui etiā sp̄alit̄ puni ti: et eternalit̄ dānati sūt p̄pter incredulitatē.

Imēam⁹ ergo rē. **Hoc** **Expo.** **Ca. III** capitulū diuidit in duas p̄tes p̄ncipales. **Prima** dependet a p̄cedētī capitulo. **In** vltima em̄ p̄cedētis capituli hortat⁹ ē eos ch̄risto obēpare. **In** hac p̄ma idem hortat⁹. **In** secūda redit ad p̄positū p̄ncipale. i. ad ostēdendū q̄ ch̄rist⁹ ē maior om̄i creatura rōnali: q̄ est hō: ibi: **Qui** est sermo dei rē. **Primo** ergo ostēdit ch̄risto esse obēpandū ne nobis imputet si nō implet in nobis p̄missio. **Secūdo:** ne nobis p̄ infidelitatē fiat p̄missio inutilis: ibi: **Etenim** nobis nūciatū est rē. **Tertia:** vt nob̄ facta p̄missio p̄sit: ibi: **Ingre diemur** em̄ in requiē q̄ credidim⁹. **Quarto** ostēdit p̄missionem esse a p̄ncipio p̄nunciatā: sicut patet **Gen.** i. b. **Et quidē** opib⁹ ab institutione mundi p̄fectis rē. **Quinto** ostēdit nōdū eā eē iplētā. **Et hoc** p̄bat duab⁹ rōnib⁹. **Prima** est: q̄ illi q̄b⁹ facta est illa p̄missio nō intrauerūt in requiē illā: et de⁹ nō est fallax nec mēdax: ergo adhuc implebit⁹: ibi: **Quia** ergo sup̄est rē. **Secūda** rō est: q̄ p̄pheta dicit: **hodie:** et si iplēta esset p̄missio illa tpe ioseph: nō diceret: **hodie** si audieritis: sed si audieritis: ibi: **Iterū** terminat. **Ex** his duab⁹ rōnib⁹ cōcludit requiē eē futurā: ibi: **Itaq̄** relinquit sabbatissim⁹ rē. **Dicit** q̄: **Imēam⁹** q̄: **Imēam⁹** rē. **Timor** em̄ vtilis admonitor: aīe ad bonū agēdū: et est comes et fratr̄ trīs sp̄ualis. i. sp̄ei: fidei et charitatē. **Uñ** **Eccl.** xxi. c. **Ego** mater pulchre dilectiōis et timoris et agnitiōis: et sancte sp̄ei. **Eccl.** q. b. idē notat: cū dicit: **Qui** timetis dñm credite illi et nō euacuabit merces vestra: qui timetis dñm sperate in il lum: et i oblectationē vobis veniet misericordia: q̄ timetis deū diligite illū: et illuminabunt corda v̄a. **Quid** autē timēdū sit subdit: **c** **Ne** forte existimet aliq̄s ex nobis. **Ne** forte: notat libertas arbitrii. **d** **Relicta** pollicitatione introeundi in requiē ei⁹. i. cōcepta p̄missione sepi⁹ iacta intrandi in requiē

Intrandi in requiem eternam: que nam requies significata est per terram promissionis. Timeamus inquam: ne forte existimetur aliquis ex nobis deesse: ab illa requie: Nec dicat ne desit aliquis: sed ne existimetur siue videatur et reputetur deesse debere: id est ne talia opera faciat aliquis nostrum p que reputari possit deesse. **Matth. v. b. Lu.**

Deesse aliquis ex nobis. q. d. requies eterna nūq̄ deest hoi: imo sp offert ei: s; hō de est ipsi requies. **J. xij. d. Cōtēplātes ne qd desit gr̄ dei. Et i codē sup v: Tanq̄ si liq̄s offert se deus vobis. Apocal. iij. d. Ego sto ad ostiū et pulso. Sed multi claudunt ostiū dñi: multi desunt requiei promissę: ne req̄es sit eis: sic cec̄ deest soli lucenti: contēnunt em̄ pollicitationē dñi. i. frequēte pmissiōe requiet quā pmisserat sub figura abraā/ Isaac et iacob. **Esa. xxxij. d. Sedebit p̄p̄s me⁹ in pulchritudine patris rē. Apocal. xij. c. Amodo iā dicit sp̄s ritus vt req̄escat a laborib⁹ suis. Matth. xj. d. Venite ad me oēs q laboratis et onerati estis: et ego reficiā vos dicit dñs. S; istā pmissiōe multi relinquūt et p̄tēnūt. **P̄s. Pro nihilo habuerunt terrā de desiderabilem. Job. vij. f. Multi abierūt retro. Eūtes nec respicere liceat. Un̄ Luc. ix. g. Nemo mittens manū ad aratrum et respiciens retro apt⁹ ē regno dei. Jtē Luc. xvi. g. Demittite ydolis vobis. **Et em̄ et nobis nūciatū ē. q. d. timeam⁹ ne qd ex nobis desit ab illa req̄e q nobis pmissa est: et ad nos p̄tinet: qd patet: quia nobis nūciatū ē de eterna et vera requie p̄p̄s. **Quēadmodū et illis nūciatū ē p famulū. Qd em̄ tēpore legi figuratū ē: tpe gr̄e exp̄ssum ē. **J. Cor. x. c. Oīa in figura p̄tingebāt illis: scripta sunt ad correptionē nostram. **Ro. x. a. Quēcūq̄ scripta sūt: ad doctrinā nostrā scripta sunt. **Sed nō p̄fuit illis. s; obviat: qz seruus sciēs voluntatē dñi sui et nō faciēs vapulabit. **Sermo p̄missus de requie. **Auditus in aure carnis: nō receptus in assertio/ ne cordis. **Admir⁹ fides: qz nō fuit credit⁹: s; discrederūt. **Ex his. i. p̄t hęc: q audierūt/ ab exploratorib⁹ q mala retulerūt: Numeri. xij. d. q. d. non discrederūt nō includit a negatione. Vel aliter vt includat: et sic ē s̄sus. **Ad p̄fuit illis sermo audit⁹ nō admir⁹ fides: Si dei dico sumpt⁹. **Ex his quē audierunt. i. quā de buerūt sumere ex his q audierūt a moyse: qz fides ex auditu. q. d. nō habuerūt fidem nec crediderūt: licet multa audirent a moyse. **P̄s. Nō crediderūt verbis eius: et murmurabāt in tabernacul⁹ suis. **Et nota qz p̄mo audit⁹ debet misceri. Primo cū fide: Un̄ dicit **Esa. liij. a. Dñe qd credidit auditui n̄ro: De secūdo dicit **Ezech. xxxij. g. Audierūt sermōes tuos et nō faciūt eos. S; quō debet fieri ista cōmixtio: docet **Matth. xij. e. Simile ē regnū celoz sermō qd accepit mulier abscondit in faring trib⁹ sartis. Sicut verbū dñi debet abscondi et misceri trib⁹ sartis sartis. i. in trib⁹ virib⁹ aig: vt illuminet rōnē p̄ fide: et accendat p̄cupiscibilē: et roborēt irascibilē ad mali detestatio/ nē. S; nota qz modicū sermētū sufficit ad magnā materiam: sicut modica verba et modice exhortationes debent sufficere ad magnā agēda. **Ingrederemur em̄: qñ nobis nūcia tū est de req̄e: et ad nos p̄tinet illa pmissiō req̄e: qd p̄t p̄ effe/ cū: **Ingrederemur em̄ in requiē/ verā nos: q cre/ dim⁹. Fides em̄ inducit. **Barci. viij. d. Qui crediderit et ba ptizat⁹ fuerit hic salu⁹ erit. Cū q nobis sit pmissa et nūciata re quies: et fides opans p dilectionē sit introductiua: bonū ē festi nare ingredi. i. int⁹ gradi. **Luc. xij. e. Cōtēdite intrare p an/ gustā portā. Angusta qd est s; apta: qz angusta: timēdū ē: qd apta sperādū. S; veniet ip̄s qñ claudet: **Mat. xxv. a. Clau/ sa ē ianua. Probat aut ingressū i requiē a p̄rio sensu: cū s̄dit **Quēadmodū dixit: qñ bñ dico q ingrediam⁹ i requiē**

nos qui credimus: **Quemadmodum/ et opposit⁹: dicit sp̄s sc̄tus in P̄s. de incredulis: boc. f. **Si introibūt in requiē meā. Ap̄s iop̄s iā ē. i. nō introibūt. **Si iuram⁹ in ira mea. q. d. sic illi ad lram ppter incredulitatē i palestina nec in verā requiē intrauerūt: sic p̄tū fideles p fidelitatē in verā requiē: qd em̄ i fidelitas claudit: fidelitas agit. Vel sic:******

Ingrederemur et. q. d. p̄t qz nos fideles intrabim⁹ in requiē dñi: qz ex quo pmissa ē et apta: cōstat q aliq̄ intrabunt: sed iudei increduli nō intrauerūt: nec in fi/ gurālē requiē: nec in figuratā: q nos in/ trabim⁹. Probat aut eos nō intrasse: cū vi/ dit: **Quēadmodū dixit et. **Ro. xj. d. Vos em̄ aliqñ nō credidistis dñi: nūc aut misericordiā p̄secuti estis ppter incredulitā tē eoz. Quē eis abstulit requiē: occasio ē nob saluti et req̄e. **Et qdē. Posset aliq̄s dicere: nulla ē req̄es de q tu loq̄ris. R̄sponderet imo: qz deus facit mētiōē de illa ab institutione mūdi. Un̄ ne ignoret ista req̄es: notificationes quas dā de ea ponit ap̄s: et an̄ legē et sub lege et in gr̄a. Et p̄t mo ante legem. Un̄ **Et quidem. **Be. **Sch. 2. a. ne dico q nūciatū ē nobis de illa requie: qz **Opib⁹ ab institutione mūdi p̄fectis. i. cōpletis opib⁹ sex dieb⁹ q facta ē in p̄ncipio mūdi: qñ scz cōpletū op⁹ creatiōis/ distinctiōis et ornat⁹: et facto hoīe p̄t quē facta sūt oīa alia. **Quodā loco egre/ glo et noto. i. in p̄ncipio Gen. de die sep/ tima sic: **Et requieuit de⁹ die septi/ ma ab oib⁹ opib⁹ suis. **Boc h̄ Gen. ij. a. Requieuit de⁹ i die septimo ab oī ope qd********************

patrarat. Et bene dixit die septimo et sacrificauit illū: qz in ipso cessauerat ab oī ope suo: qd creauit vt faceret. Vult q ap̄s innuere h p̄ sabbatū siue requiē t̄pis/ sabbatū et requiē p̄nitā/ tis. Sicut em̄ sex dieb⁹ opatus ē de⁹: et die septima deuit: sicut p ea q deus opat⁹ in nobis in sex etatib⁹ mūdi: vel in etatibus ip̄s⁹ hoīs. i. infantia/ pueritia/ adolescētia/ iuētute/ senectute/ decrepita/ tandē venit ad septimā eterne quietis. In cui⁹ etā ret figura christ⁹ septima etate nat⁹ ē in mūdo ad labores: vt dicit **Mat. x. f. Sexta hora diei passus ē. **Job. xij. f. Septima hō in sepulchro deuit. Vel legit aliter s̄m qd ē ibi: sic. **Et qdē et. qñ nūciatū ē nobis de illa requie. **Et qdē opibus ab institutione mūdi p̄fectis. i. opibus sex dieb⁹ complētis: q opa inchoata sunt a cōstitutione mūdi nūciatū ē sup ple siue p̄figuratur de illa req̄e. Et subdit quō/ dicens: **Dixit em̄ i qdā loco et. **Et in isto rursum loco: et i ipso die sp̄s sc̄tus. **Si introibūt i requiē meā. i. in terrā pro/ missiōis: q significat verā requiē. Significat qz p requiē t̄pis et requiē tēp̄e req̄es et ornatis in celis. Sicut em̄ dicit **Ebr̄y. f. Ap̄s h̄ ponit tres req̄es. Unā sabbatū: aliā palestie qñ iudei a miseria deuerūt: tertiā q significat p duas p̄dictas. Primo q ap̄s ostendit plures eē req̄es sic. Ante legē legit de requie: et sub lege de alia: q plures sunt req̄es. Et postea ponit tertiā re quie significatā. Un̄ dicit: **Quē ergo superest. q. d. hoc et illo mō pmissa ē et significata req̄es celestis: q sup est. i. cer tū ē: **Quosdā introire i illā: qd em̄ pmissū ē a deo/ nō excidit. Un̄ **Ro. ix. b. Nō aut q exciderit verbū dei: qñ best certū: qdā. i. introire in requiē. Et qz h̄ nō sufficeret ad iſe redū qd illarū ē/ addit aliud: scz **Et hi et. vt ex his duo b⁹ tertiū necessario iſerat: h̄ mō: qñ et qz h̄. i. Quisup est qd introire i illā: et qz hi qb⁹ porib⁹ nūciatū ē. i. iudei nō iſolerūt. ppter incredulitatē suā: nec i trā pmissiōis ad lram: nec i verā requiē celis: qz ita ē: **Et ex vlt⁹ rursum t̄minat/ sp̄s sc̄tus dēfinit et distiguit. **Die quēdā: q p̄nūciata i/ pleat. i. ip̄s egregiū t̄ps gr̄e. a **hodie i dauid. i. p os da/ uid/ **Dicēdo. Dauid eni dixit: a **hodie/ eadū t̄ps gr̄e. **Post tātū t̄pis: ex q illa dicta sūt p̄rib⁹ in/ deſto. Cū p̄t qz hęc ē alia req̄es: d q dauid dicit. a **hodie: q illa ad quā**************************************

q̄ illa ad quā duxit ioh̄ue. Nota breuiter qd̄ intēdit apl̄s dīcere: dicit enī q̄ cōstat quosdā intraturos in requiē p̄missionis: sed iudei nō introierūt. p̄pter incredulitatē: ergo aliī introibūt per fidē/vel illuminati: tūc etiā nouus ppl̄s intrauit ad fr̄am in fr̄a p̄missionis: et Numeri. xxi. a. Ad hoc q̄ significandū q̄ si deles intraturi sunt i requiē tpe gr̄e: determinat dauid quēdā notabilē diē dicēdo: Hodie: et hoc post

ps. 94. illud tps̄ exq̄ p̄missa fuit terra p̄missio-

ps. 3. b. nis iudeis: et ita patet q̄ dauid loquit de illa requiē. Abi autē dicat dauid hodie subdit: a Sicut supra dictū est: ita in tertio caplo sup. b Hodie si vocē ei audieritis nolite obdura-

re corda v̄ra: dñs enī locut⁹ ē p̄ filiū hodie. i. tpe gr̄e. vt emolliret corda audie- tium: et inuitauit nos ad requiē dicēs: Venite ad me oēs q̄ laborat⁹ et. Matth. xi. d. Et nota q̄ in illa diē notabili de qua loquit dicit Zach. xlii. a. Veniet dñs de⁹ meus oēs q̄ sancti cū eo: In diē illa non erit lux sed frigus et gelu. Et est bonū the ma in natali dñi: qñ ad fr̄am frigus ē et di es nebulosi: et tñ dñs venit i frigore hyemis et caligine noctis

et tps̄. ij. Paral. vi. a. Dñs pollicitus ē vt habitaret in caligi- ne et. Sz quō oēs sc̄i venerūt cū eo cū pauci fuerūt cū eo in natiuitate. i. ioseph et maria. Vñ dicit br̄us Bern. Si rex est vbi est aula regia: vbi thronus: vbi curiē regalis frequentia: nūqd̄ aula regia stabulū thron⁹ p̄sep̄tū curiē regal̄ frequentia ioseph et maria. Rñdeo. Luc. ij. b. Facta ē cū āgelo multitu do militiē celestis exercit⁹ et. Sed quō dicit oēs sc̄i cum eo: Rñdeo: voto fuerūt cū eo tā angelicę p̄ates q̄ antiqui p̄res: oēs enī desiderio affuerūt et voto. Itē de ista diē dñs. i. Pet. ij. b. Un⁹ diē apud dñm sicut mille āni: et mille anni sic dies vn⁹. Mō tardat dñs p̄missionē et. **H**ā si eis et. Dic oñ

dit apl̄s q̄ p̄pheta locutus ē in p̄dicta aucte de requiē eterna: non de requiē palestine: nā qñ vere hęc est alia requies q̄ illa ad quā duxit ioh̄ue: nā si illa esset nūq̄ loqueret dauid de alia sed locutus ē: q̄ certū est esse aliā ad quā christus duxit: que p̄ illā in palestina significabat: et hoc est qd̄ ait. Hā si eis. Vel ita continua: Vere sup̄est qd̄ā introire sicut dauid determinat. Hā si eis et. i. filijs israel. d. **R**equiē p̄stiterit. i. p̄stando vt dux dedisset requiē verā. i. **H**unq̄ de alia loqueret post hac diē. Construe sic. Hunq̄ post hac. i. post illud tps̄. b. **L**oqueret: sp̄s̄ sc̄i in dauid. s. **D**e alia diē: quo sc̄s debet dari req̄es: sic ē vna p̄ post hac. Vel ē ibi fr̄a post hanc. Vel sic. Hunq̄ de alia requiē. i. loqueret post illud tps̄. i. dicēdo: Hodie. i. hodie. Et ē sūma hui⁹ qd̄ dicit hic: habentib⁹ palestina: et qui tā diu in ea cōmorat⁹ fue- rāt: loquitur p̄pheta dicēs. Nolite obdurare corda v̄ra: ne nō in- tretis in requiē ad quā monet eos intrare. Sz ideo intrauerūt in terrā palestine. Alia ergo est illa requies: de q̄ dicit p̄pheta. Nolite obdurare corda v̄ra et. Itaq̄ cū p̄pheta locut⁹ sit de alia requiē. i. de eterna: i. **R**elinquit sabbatissi mus. i. reseruat sabbatū et quies locūditatis eterne. k. **P**o pulo dei. i. fidelibus. ps. Omnia multitudo dulcedinis iug dñe: quā abscondisti timentib⁹ te. i. reseruasti. Esa. xli. g. Erit mēsis ex mēse et sabbatū ex sabbato. i. defect⁹ inferni erit ex defectu pcti: et q̄s eternitatis erit bonis ex quiete pctōris. Chrys. dicit. Relinquit requies p̄lo dei q̄ significata est per requiē sabbati. **Q**ui enī ingressus ē in requiē ei⁹: id est dei quā deus p̄mittit vel dat. Vel in requiē ei⁹. i. que ipse est. m. **E**tia ipse requiuit ab opib⁹ suis: q̄bus labo- rauit in hac vita. Apocal. xlii. c. Amodo ita dicit sp̄s̄ vt req̄- escant a laborib⁹ suis. ps. Cōuertere aīa mea i requiē tuam. Sz in q̄ b̄ hęc req̄es: nō i mūdo: sz i deo. Job. xvi. g. In me pacē i mūdo aut p̄surā hēbitis. Eccl. xlii. a. In oib⁹ requiē q̄stui: et nō inueni sup̄le: in hereditate dñi morabor. ps. Re- quies mea in seculū seculi et. n. **S**icut et a suis deus: requiuit. Deus enī quiescit. i. cessauit diē septimo a nouis

ps. 94. opib⁹ datis formā nobis laborādī in sex dieb⁹. i. in hac vita q̄ p̄ sex etates voluit. Vel in sex etatibus ipsius hoīs: vel in futu- ro q̄cat et cessat a laborib⁹. Mō ampli⁹ nō turbabit martha nec ministrabit: Job. ix. a. Veniet nō. i. tps̄ q̄tis qñ nemo pōt opari. In hoc etiā q̄ dñs q̄ruit ab opib⁹ septima diē: de- dit nobis exēplū q̄scendi et vacādī deo: q̄. Ad caret alterna

requie durabile nō est. Vinc ē etiā q̄ ec- clesia statuit vt dies vñica sit dies quiet⁹ qd̄ inde statutū multū male custodiūt pro cupiditate acq̄rendi: et tñ ex hoc frequent dāna incurrunt. Vñ Leuit. xxi. e. Tūc placebūt sabbata sua fr̄e cūctis dieb⁹ soli tudinis sup̄: eo q̄ requiuit in sabbatis v̄ris. q. d. nō custodiūt requiē. i. festa et vñica: sed terra quiescit a partu fructuū. ij. Pa- ral. xli. d. vt cōpleretur sermo dñi ex ore hieremig: et celebraret terra sabbata sua. Cunctis enī dieb⁹ desolationis erga sab- batū. o. **F**estinem⁹ ergo. Positis diuersis rōnib⁹ q̄ christo et eius euāgelio obreperandū sit vt ingredi mereamur in illā requiē nobis p̄missā: ostensa etiam

ps. 30. illa requiē et p̄bata p̄ requiē tps̄ ante legē et p̄ requiē terre p̄ missionis sub lege cōcludit apl̄s sic: Festinem⁹ ergo et. qñ exq̄ p̄lo dei relinquitur sabbatissim⁹ vt dictū ē: Ergo festine mus ingredi inchoantes hic ingressum p̄ fidē et opationem vt possim⁹ puenire ad glorię adoptionē. p. **I**n illam re quiē verā et eternā. Sūt autē multę rōnes q̄e festinādū sit in gredi i requiē. Pr̄io. p̄ desiderii q̄tis et finē laboris: Psal. j. d. Cupio dissolui et cū christo: multo meli⁹. ij. Cor. v. a. Scim⁹ qm̄ si terrestris dom⁹ hui⁹ n̄rę habitatiōis dissoluat⁹: q̄ edificatiōe ex dō habem⁹ nō manufactā in cel̄ etnā. Itē p̄ piculum hui⁹ statiois vbi latrones sunt et fures et scorpiones. Eccl. ij. c. Increduli et subuersores sūt tecū et cū scorpionib⁹ habitas. Mat. vi. c. Vbi fures nō effodiūt nec furant. Tertia rō. p̄ securitatē illi⁹ patrię. Esa. xxxij. c. Donumēta saxorū sublimitas ei⁹. Quarta rō est p̄pter obediētiā vocantis et ob- ecionē inuitātis. Infra. xii. c. Tāq̄ filijs nobis offert se de⁹. Quinta rō est p̄pter utilitatē veniētis. j. Cor. ij. b. Quod ocu- lus nō vidit et auris nō audiuit et. Sexta rō est p̄pter damna tiōē subitā cōtinentis. Eccl. v. b. Ne tardes pueni ad dñm et ne differas de diē in diē: subito enī veniet ira illi⁹: et in tpe vn dicte dispdet te. Soph. j. d. Qui cōsummatiōē cū cōfessio- nione faciet cūctis habitātib⁹ terrā. Esa. viij. a. Velociter spo- lia detrahe cito p̄dare. Septima rō q̄e festinādū est p̄pter horrozē hostis iugis insequētis. Zach. ij. b. Oio fugite de terra adlonis. Glo. Tertia vocatio crebra ē ad fugā admoni- tio. Ben. ij. c. Tu insidiaberis calcaneo ei⁹. i. tu p̄sequeris su- gientē. Octaua rō est p̄pter inopertunitatē hospitij. i. mūdi. Eccl. xxi. d. Vospitabit⁹ et pascet et potabit i gratos: et adhuc amara audiet. Nonā rō ē p̄pter litigiū vxoris. i. carnis. Pro uerb. xxv. d. Velius est sedere in angulo domat⁹ q̄ cū me- liere litigiosa et in domo cōi. Decima rō est q̄ fugiēdū est cito de h mūdo vel de pctō p̄pter penuriā luminis. Job. xxxij. d. Nos quippe inuoluimur tenebris. Undecima rō est propter imunditiā itineris. j. Regl. xxi. b. Porro hęc via polluta est. Duodecima rō ē ne nobis claudat ingressus illi⁹ requiē: mō enī tps̄ ē ingrediēdi p̄ bona opera. Eccl. ix. c. Qd̄ cūq̄ potest man⁹ tua instant opare: q̄ nec opus nec rō nec scia est apud inferos q̄ tu pperas. Matth. xxv. a. Clausa ē ianua. Janua enī misericordiē clausa est faris virginibus que non festinant oleum p̄parare. Propter has et alias rōnes festinādū est: non dormiēdū. Prouer. xxiij. d. Vsq̄ q̄ p̄ger dormis. Luc. i. a. Eturgēs aut maria abiit i mōtana cū festinātiōe. Sz p̄ra. Prouer. xix. a. Qui festinus est pedibus offendet. Solutio: Est festinatio leuitatis q̄ est reprobāda: quia offensionē gene- rat. Et est festinatio strenuitatis: de qua Prouer. iij. b. Cur- rens non habebis offendiculum. Propter hoc dicitur Lu- ce. xli. c. Contendite intrare per angustam portam. Dicit ergo. Festinemus ergo ingredi in illam requiē.

ps. 114. Sz vt ne. i. tps̄

ps. 131. Sz vt ne. i. tps̄

Tene. non. b In idipsum quis incidat in
credulitatis exemplū. i. in eandē incredulitatē in qua pa-
tres succrūt: que est nobis exemplū vt caueamus. Unde Ps.
ps. 94. Modice si vocē eius audieritis nolite obdurare corda vestra si
cur in exacerbatione tē. Vel In idipsum in credulitatis
scilicet in tales

^a vt nē in idipsum quis incidat
^b incredulitatis exemplū Quibus
^c enī est sermo dei ⁊ efficax ⁊ pe
^d netrabilior omni gladio anci
^e piti ⁊ pētingens vsq; ad di
^f
^g
^h
ⁱ

1. Cor. x. b. Neq[ue]
idolatre efficiamini sic quida[m] illo[rum] et. Vel Incredulitat[is]
exemplu[m]. Hoc dicit: quia q[ui] n[on] festinat incidit in exemplu[m]
p[er] incredulitate[m] ita ut eximplet aliq[ui]s in pena: quia puniunt[ur] ut
sit in ex[em]plu[m] aliq[ui]s eterne d[omi]nationis. Unde iudei etia[m] abeu[n]t
res post carnem alteram facti su[n]t exemplu[m] eterni ignis. Vel
Incredulitatis exemplu[m]. i. signu[m] infidelitatis. Quia enim
b[ea]t[us] tardas ingredi requie[m] d[omi]ni: signu[m] est q[uo]d non veraciter credit
et ita mor[is] et eterna[m] requiem: Fides enim sine opib[us] mor[is]

illa esse vera et eterna requiem: Fides enim ille opibus mor-
tua est. Jaco. ij. d. c. **Elu** e em sermo dei. Hec est se-
cunda pars in qua redit ad principale ppositu ad ostendendu
scz christi maiorem omni rionali creatura que est ho. Et primo
ostendit q maior est vita z efficacia z subtilitate ingenij. Secun-
do ostendit eum excellere discretionem et scientiam: ibi: **Discre-**
tor zc. oia aut nuda zc. Tercio pntificio: ibi: **Haben-**
tes q pntifice. Quarto copassione: ibi: **Mo em hem** zc.
Amo misericordia: ibi: **Ydeam** zc. Sic q: c. **Elu** e. q. d. de

Quiso miscōia: ibi: Adeam ꝛc. Dic g: c. Aliu. e. q. d. de
bemꝝ festinare i illā requiē ꝛ cauere nob a pēna patrū i credu
lozū: qꝛ Aliu. e. ꝛc. Del sic cōtinua: Fra dico: Ingredia
mur: p fidē chꝛisti: qꝛ ei credēdū ē. d. Em. i. qꝛ: Aliu. est
sermo dei. i. filius dei: qui dicit verbū patris: quia imedia
te exat ab eo: sicut sermo a niente: et postea indult carnē: qñ
vocē ad narrandū nobis patrē. Eccl. xlii. a. Ego et ore al
tissimi pñi: sic ꝑbi a mēte. Job. xvi. c. Sermo tuꝝ ꝑitas ē.
Job. xvi. c. Diuorēs sermo tuꝝ dñe exiliēs de celo a regalē

Sap. xviij. c. Oportet sermo tu^s dñe exilire de celo a regalibus sedib^{us} venit. Esa. lv. c. Verbu^m qd^o egrediet^{ur} de ore meo nō reuertet^{ur} ad me vacuū: Iste sermo: viij. ē: q: est vita in q̄ ola
 alia viuētia viuunt: et ita vita sua: nō solum hoīem: sed omnē
 aliam creaturā excellit. Job. j. a. Qd^o factū est iⁿ ipso. vita erat.
 Job. v. d. Sicut pater habet vitam in semetipso. c. Et
 efficac: in opando intarū q: verbo dei celū firmatū sunt. Aliib^{us}
 Omnia in sapientia fecisti: Nec mirū: quia quecunq: voluit se
 d. Del. Summa. i. vita et remunerāz et viuificāz fideles in re

di. Vel **A**ug. i. vita ⁊ remunerās ⁊ vltificans fideles in re
quiem suā festinātes: ⁊ ideo festinem⁹ ingredi in illam. **E**t effu
cax. i. potēs in puniēdo incredulos ⁊ pigritantes: Et nō solū
potens est: sed etiā sapiens: Unde subdit. **E**t penetra
bilior. i. spicacior. **O**mnī gladio ancipiti. i. om
ni ingenio carnali vel spirituali. **P**s. Qui plantauit aurē non
audiet: aut qui fingit oculū. i. ingeniū humanū: nō cōsiderat.
q. d. imo. **E**ccl. xxiij. c. Oculi dñi multo lucidiores sunt super
solem circumficientia in absconditas partes. Unde subdit.

Et pertinges. i. perfecta cognitione attinges. **I**n
ad diuisionē ē animę ac spiritus: quia cognoscit diuisionem siue differentiam inter animam spiritum. i. superiorem et inferiorem partem rationis: vel inter sensum brutalem et animam rationalem.
Sicut dicit hugo de sancto victore. **V**iuis in preceptis:
Efficax in promissis. **P**enetrabilis in iudicijs. **E**t pertingēs vis ad diuisionē animę ac spūs. i. perfecte cognoscat quid anima discernat: et quid ipsa cogitet. Unde Hugo

ut quid anima discernat: et quid spiritus cogitet. Unde Hugo
de sancto victore: Tria sunt: caro / spiritus et mens: Ad carnem pertinet
delectatio: ad spiritum cogitatio: ad mentem discretio. In delecta-
tione est superfluitas et concupiscentia: in cogitatione est necessitas
et prudentia: in discretionem virtus et scientia. Hoc etiam ex super
abundanti solet exponi de verbo materiali: cuius diversi effe-
tus hic ostendunt. **V**ivus / sicut carbo dicitur vivus. Unde
ps. Ignitum eloquii tuum vehementer. Inflamat enim ad amorem
et illuminat ad cognitionem. **Q**uestio. **Q**uod est ergo sermo dei?

Solutio: christus idē est et sermo et oculus. Zach. ix. a. Dñs est oculus hoīs. Et nota q dñs oculo cognitionis simplicis vider omnia bona et mala: sed oculo misericordie et approbationis tm̃ vider bonos vel bona. Ps. Oculi dñi super iustos.

Ps. 33. Abacuk. j. d. Quid sunt oculi tui ne videas malū et respice re ad iniquitatē non poteris. Item oculo

2. q. 1. c. deus omps

iusticie vider malos. Esa. lix. c. Vidit dñs et malum apparuit in oculis eius quia non est iudiciū. **a. Dia** autē rē. qñ dico q nulla creatura ē iusti

billa ei: s; pon. **Diā. i.** celestia et terrestria: b. **Muda. i.** di scoopra: **c. Et apra. i.** manifesta: q; ex oi parte plene visa. **d. Oculis ei. i.** visioni et cognitioni filij dei. **e. Ad quē** nobis sermo est. i. cui oportet nos reddere rōnem de operibus et cogitationib; et intentionib; nostris: Eccl. viij. d. Lūta adducet de in iudiciū p omni errato siue bonū siue malū sit. **Barth. xij. c.** De omni verbo octoso rē. **Dagna** ergo nob iudicia est necessitas bene agēdi vt cuncta agam; ante oculos

Boetii de psol. iudicis cuncta cernētis: vt dicit Boetius. **Job. xxvj. a.** Mud; est infernus corā eo et nullū est operimentū pditioni. **Prover. xv. b.** Infern; et pditio corā dño: q; tromagis corda filioz hominū. Et oēs gressus eoz cōsiderat: nō sunt tenebre et nō est ymbra mort; ne abscondant q opant iniquitatē. **Itē Job. xxvj. b.** Profunda q; fluuioz scrutat; ē. **Ps.** Scrutās corda et rehes de. i. cogitationes et delectationes. **j. Regi. xvj. c.** Deus in tueret cor. **Eccl. xvj. c.** Omne cor intelligit ab illo. **Luc. xvj. d.** Deus autē nouit corda vestra. **Ad quē** ad deū vel sermonē: nob sermo: **Augo** de scō victore: est suple vel erit vel eē debet. **Primū** qdēz sit sermo dei ad nos: postea noster ad ipsum. **Quob; modis** sit sermo dei ad nos: interius p inspi rationē: exterius p pdicationē. **Quob; modis** sit noster ad ipsum: vel cōsulendo rōnē vel reddendo. Si em̃ modo cōsulere rationē ad faciendū volum; tūc ex necessitate de factis rōnem reddemus. **Vel aliter.** Ad quem debet esse sermo noster vt scz loquamur christo de nobis: vt ipse loquatur ad patrē p nob: quia pōtēx est vt offerat deo patri pces nostras. **Unde scq;:**

Ababētes ergo pōtēx rē. **Supra** iustauit nos ad fēstinādū in requiē p fidē et opationē: et hinc etiā p incussione tē moris: quia viuus est sermo dei rē. **Uñ** p illa incurrit timorem iudicis ad quē nobis sermo est reddēd; rōnis in iudicio. **Hic** autē inuitat nos vt teneam; spēi nostrē confessionē rōne auri liaris nobis psto existētis et exēplū exhibētis christi. i. pontificis christi. **Prus** ergo ad timēdū nos inuitat: nūc ad amandū et cōstendū. **Uñ** dicit: **Ababētes ergo pontificē magnū rē.** q. d. ille idē est pontifex nobis pontem faciens in pñti qui erit iudex in futuro. **k. Teneam; rē.** q. d. nō sim; ingrati bñficio rati pōtēx. **Dicit** autē pontifex: q; pons nobis fac; ē exhibēs exēplū viuendi p suā cōuersationē: vel quia pōtē nobis fecit ad celū p suā orationē. **Itē** quia nō sanguinem hircorū aut vitulorū: sed seipm p nobis obrulit p suam passionē. **Sup. iij. a.** Considerate aplm et pontificem cōfessio nis nostrē iesum q fidellis ē et qui fecit illū rē. **Ababētes ergo pontificē magnū.** Non solū est pontifex: sed magnus pontifex. **Eccl. i. a.** Ecce sacerdos magnus q in dieb; suis placuit rē. **Zach. iij. a.** Ostendit mibi dñs sacerdotē magnū iesū stantē corā angelo dñi. **Et nota** q magnus sacerdos ordinat sacerdotes: cōsecrat ecclesias: dat pbedas et bñdicit populo. **Similit** christus bene dicit magnus sacerdos et pōtēx. **Ipse** em̃ ordinat ppos sacerdotes. **Apoc. v. c.** Fecisti nos deo no stro regnū et sacerdotes. **Itē** cōsecrat ecclesias. i. iustorū anias. **Cor. iij. d.** Templū dei scīm est qd estis vos. **Itē** dat magnas pbedas. **j. it. c.** Christ; assistens pontifex futuroz rē. i. dator pbedaz celestiu. **Itē** bñdicit populo. **Bar. xxv. c.** Veni te bñdici pñs mei possidere paratū vob regnū rē. **g. Qui** penetrat. i. penitus intrauit: vt sequi possim;. **b. Lepos:** qui pius erat ipenetrabiles et duri sicut lapis adamanti

mus: sed christus cū sanguine proprio ascēdēs ad celos / eos aperuit sic adamas cedit sanguini hircino calido. **j. ix. f.** Hic em̃ in manufactis sanctis iesus introiuit exēplaria futuroz sed in ipm celū vt appareat nūc vultu dei p nobis. **Sz** qd est ille pōtēx: determinat ex noie hoīs: et notat deitatis / subdē:

mus confessionē spēi nostrē. **Non** em̃ habemus pontificē qui nō possit cōpati infirmi tatibus nostris: tēptatū autē p dia p similitudinē absq; peccato.

fessione oris. **Ro. x. b.** Corde credit rē. q cōfessio ē causa spēi nre. i. futurę beatitudinis quā speram;: quo ore fit cōfessio ad salutē. **Vel** Confessionē spēi. i. pfectionē q roborat et spe pñm pmissi pñtibus. **Barth. x. d.** Qui me cōfessus fuerit corā hoib; pñtebor: et ego eū corā pte meo rē. **Vel** Cōfessio spēi ē pfectio culpe. **pñte.** Est tñ spes veniē. **j. vj. d.** Foculi mū solatiū habeam; qui cōfugim; ad tenēdā spem. **positam.** **Non** em̃ habem; rē. q. d. teneam; et tenere debem;: q; nō solū magnus est pontifex nre et potens: sed etiā misericors. **Uñ** dicit: **Non** em̃ habem; pontificē q nō possit. i. qui nō nouit: vel q nō habeat naturā fm quā possit. **n. Cōpa ti. i.** pcedere: **Per** simile hoc dicit sic medic; infirmo. **o. Infirmitatib; nris. i.** fragilitatib;. **Hec** ē magna pfolatio qñ aliq; de altitudine alicui; pñtib; dixerat: sicut dicit; misericordia et cōpassione. **Chryf.** **Non** ignorans: vt multi pontificum qui e a q in tribulationibus sūt ignorat; neq; scim; quid est tribu latio: impossibile ē em̃ sciri sine xpientia. **Eccl. xxxij. b.** Qui nō est expus pauca recognoscit. **Itē** Chryf. **Si** angel; nob dar; eēt pōtēx: scire posset infirma nra: sed nō cōpati: q; nec pati. **Itē** Barth. **De** dei fili; sic pñtib; se exinaniret misericor diam vel subiectionē expus nō erat: sic misericordiā vel obe dientia expimēto nō nouerat: at vbi minorat; est; paulomin; ab angelis: i passione expus ē misericordiā: in subiectione obe diētiā: p quā xpientia nō ei scientia: sed nobis fiducia creuit: dñs ex hoc misero genere cognationis factus est nobis. **pñor.** **p. Tēptatū autē.** q. d. nō habem; pontificē q non possit cō pati: sed pōtē tēptatū a diabolo de pctis: et ab hoib; de igno minis: et pñtis: et ideo tanq; bene pōt cōpati sicut medicus q pluries fuit infirm;. **q. Per oia** genera. i. tēptationū exte riorū nō interiorū. **Exteriores** em̃ tēptationes pctā sunt tēptā do. **Eccl. xxxij. b.** Qui nō tēptat; est qd scit. **Et. j. b.** Qui tēptat; ē qñ scit. **s. ij. d.** In eo em̃ in q passus ē ipse et tēptat; po tens ē et eis q tēptant auxiliari. **Barth. iij. a.** **Quē** ē iesus a spū in desertū vt tēptaret a diabolo. **Et nota** q diabol; tēpta uit eū de oibus de qbus tēptauerat adā: de gula: et auaricia et supbia: et ita tēptatus ē p oia: vt in oib; vinceret diabolus ab hoie in qb; vicerat hoiem. **Tēptatū dico:** **Pro** similitu dine / carnis pcti. i. q; simil; adhuc hoib; erat fm pñā. **Ideo** em̃ tēptare ausus ē diabolus christū: q; vidit eū similē hoib; mortālē. **Ro. viij. a.** Filii sūt mittēs in similitudinē carnis pcti et de pctō dānauit pctm. **Vel** p similitudinē / carnis pcti. i. fm illā naturā fm quā habuit similitudinē carnis pcti. **Uñ** Chryf. ponit hāc lram: fm similitudinē vel p similitudinē. i. p pñor mitate et cōitate tenēda: vt scz in oib; esset in nob cōformis: nō em̃ natura: sed in miseria et pugna. **j. ij. d.** Debuit per omnia fratrib; similari vt misicors fieret. **Vel** **Pro** similitudinē. i. vt exēplū daret alijs filia patiēdi et sustinēdi. **Uñ. j. Pet. iij. a.** Christo igit in carne passio et vos eadē cogitationē armamini. **Aug.** **Dagna** pfolatio mēbris ex capite. **Ideo** etiā dñs vo luit pati in meridie et in mōte in loco cōmuni: vt oibus exēplū relinqueret filia p eo sustinēdi. **s. Absq; pctō:** q; vt oi ctū est nō fuit tēptat; tēptatōis interiori. **Et** bñ decuit fieri: q; ex eo q tēptatus est scit cōpati: ex eo q sine pctō est po tens ē liberare. **Impossibile** em̃ est astrictorū afflictiones scire hoim qui afflictionis experimentū non habent: et sensibilib; oia nō sustinuit: christus vero scit non solum per hoc q deus

f. fm qd oia

fin quod omnia nouit: sed p hoc q homo et similia sustinuit.
Adeamus ergo rē. quasi r quia habem⁹ tam miseri-
 cordem pontificē: ergo adeamus fide intentione r opere.
Cum fiducia. i. fiducialiter. **A**d thronū glorie
 eius. i. in quo modo regnat gratia r misericordia: vt sic effu-
 gamus thronū iusti-
 tie r vindicte. **Bo-**
 do em sedet dñs in
 throno misericordie
 daturus omnibus q
 petūt: in futuro sede-
 bit in throno iusticie
 redditurus vnicuiq
 qd meruit. ij. Cor.

Adeamus ergo cū fiducia
 ad thronū gratie eius vt mise-
 ricordia consequamur: r grā-
 tiam inueniamus in auxilio
 oportuno. **Capi. V.**

Ses stabimus ante tribunal christi. Itē thronus christi
 dicitur eius. Apocal. v. b. Vidi in medio throni agnū stan-
 tem tanq occisum. i. in cruce: quē dicit thronū: quia i ipsa su-
 dicauit iustis: dñs venit latroni pēntēti r pēnā blasphemā-
 ti: nō solum est thronus: sed etiā sceptrum regni: quia in ipsa
 aeris pates baculauit r destruxit. Unde brūs Berni. sup illū
 locū Barth. xxvj. e. Si rex israel est descēdat nūc de cruce.
 Nō ē bona cōsequētia ista: imo si rex israel est: sceptrū regni
 nō desiderat. Itē thronus christi ē beata virgo: Eccl. xxiij. a.
 Thron⁹ me⁹ in columna nubis. Eccl. j. g. Aspectus lapi-
 dis saphiri similitudo throni. iij. Reg. x. c. Fecit rex salomō
 thronū de ebore grandē. Hec oia cōpetūt beatę virgini q co-
 lumna nubis fuit p gratiā cōdēfite r plenitudinem. Hu-
 bes em rore cōcreuit: Prouer. iij. c. Vñ Luc. j. c. Que gra-
 tia plena dñs tecū. Vel nubes est p cōpassionē p quā pluit su-
 per pccōres steriles. Itē saphirina fuit p celestē puerlationē:
 r eburnea p innocentia virginale. Itē thronus bene dī thro-
 nus grē: quia plena fuit grā: r illā misericordia obtinem⁹ de
 patre: r gratiā in bonis agēdis. Christus aut spālter dicit in
 hoc loco thronus grē: quia in eo regnat grā: p quē christū ha-
 bemus accessum ad patrē: r a quo grām r gloriā reportam⁹.

Dicit ergo: Adeamus ergo cū fiducia ad thronū grē
 eius. i. ad christū: in quo regnat grā: et dicit: Adeamus cū
 fiducia. Quid em timēdū vbi grā regnat: vbi misericordia
 dñatur: vbi ipse iudex caro r frater noster est: non tā iudex: sed
 iudicatus. Berni. Qm ei appropinqre audemus cū fiducia: qz
 tam nobiscū descendit. **U**t misericordia cōsequamur.

Id est remissionē pccōr. **E**t grām inueniamus: bene-
 agendi decet. Ro. v. a. Pacem habeamus ad deū p dñm
 nostrū iēsum christū p quē accessum habem⁹ p fidē in gratiam
 istā in q stamus r gloriamur in tribulationib⁹. Gratiam dico

In auxilio oportuno. i. p quā auxiliemur in pñenti ne-
 tendamus in pñi: nūc em tēpus auxilij est: nō qn claudetur
 pñ. i. ianua. Barth. xxv. a. Ps. Adiutor in oportunitatibus in tri-
 bulatione. ij. Cor. vj. a. Tēpore accepto exaudiui rē. Aug.
 Non semp danda ē esca sed in tēpore oportuno. Eccl. viij. a.
 Omni negotio ips est r oportunitas. Eccl. xxxv. d. Specio-
 sa misericordia dei in tēpore tribulationis: sicut nubes pluuię
 in tempore siccitatis. **Expo. La. V**

Omnis nāqz rē. Hoc caplm diuidit in duas par-
 tes principales. In prima quia christū inegerat cō-
 mēdare a pontificio: ostendit christū habere ea q con-
 ueniunt pontifici. In secunda autē parte cōuertit ad obiurga-
 tionē hebreorū quib⁹ scribebat: ibi: De q grandis nobis
 ē sermo rē. Et pñdit hęc ps vsq ad illud. j. vj. c. Abraz
 namqz pñtēs deus rē. qd facit: qz cū christ⁹ talis ac-
 tantus esset: nolebāt tñ ei adherere p fidem. Primū ergo qd
 conuenit pontifici est q sit sequester et medius inter deum r
 pplm: qd ibi tangit. **D**is pontifex ex hoib⁹ assumpt⁹
 pro hoib⁹ constituit rē. Secundū ē vt offerat sacrificia p
 subditis: r cōpatiat eis: ibi: Qui cōdolere rē. Tertiū ē le-
 gitima institutio in pontificatu: ibi: Nec qsq assumat rē.
 Postea ostendit institutionem: ibi: Ita et christus non
 clarificauit seipsum rē. Secundo ostendit q fuit sequester
 r medius: ibi: Qui in dieb⁹ carnis rē. Tertiū in eruditio-
 ne et q obtulit sacrificiū semetipm pro nobis: ibi: Et qd cū
 esset fili⁹ dei rē. Deinde seq⁹ ps secūda: in q pmo inrepar-

ludēos a debilitate intellect⁹: ibi: De q nobis rē. Scō ab
 inruditione: ibi: Et cū deberetis rē. Tertiū ab intel-
 lectus puerilitate: ibi: Omnis em q lactis ē pñcep rē.
 Quarto ab exercitatione: ibi: Perfector aut est solid⁹ ci-
 bus rē. Dicit ergo: **D**is nāqz rē. Vel sic continuat.

Omnis nāqz pontifex ex
 hominib⁹ assumpt⁹ p
 hominibus constituitur
 in his quę sunt ad deū vt offe-
 rat dona et sacrificia p pñtis.

Asumpt⁹ ad aliqd dignus. Nota q in b
 qd dī ex hoibus: notat q debet excedere vita sacerdotis vitā
 plebis. Vñ dī. j. Reg. ix. a. q ab humero r sursum eminebat
 saul sup oēm pplm. Exo. xxvij. a. Applica ad te aaron fratrem
 tuū cū filiis suis de medio filiorū israel vt sacerdotio fungatur
 mibi. Itē ex hoib⁹ dicit qdā hypocritas r ambīciosos q
 nolunt accipere epōs ex hoib⁹: sed qñ angelis: r tales querūt
 q nō pñt iueniri. Hoc aut facit vt videant boni: vel vt ipsi in
 epōs eligant. Exo. xx. d. Altare de terra facietis mibi. i. epm:
 nō de aere neqz de firmamēto. Posset aut si veller mittere an-
 gelos vt essent pñti ecclie: s; vult dñs vt sit hō. i. fragil⁹ dñi sit
 rōnabilis: vt sic sciat compati qz fragilis et quia discretus et
 rōnabil. In b etiā arguunt tumidi malitiosi q nolunt pñtere
 in epm q sit ex hoib⁹ p māsuetudinē r discretionē: s; ex feris p
 crudelitātē: vel ex auib⁹ p instabilitatē r elationē. Eccl. xix. a.
 Tulit vnū de leuncū suis: aliqñ. f. archidiaconū opprimentē
 sacerdotes: r leonē pñtuit eū. i. fē eū epm crudelē r raptorē:
 tñ nō legē q dñs vñqz sub dñlo ferarū pñtuerit hoīem qñtū/
 cūqz peccauerit: s; ipm hoīem sup feras pñtuit. Peccauit q
 q scienter crudelē pñtuit pñtū. Ps. Supuenit māsuetudo r
 corripimur. Itē nota q dicit: **E**x hoib⁹ assumptus:

qz de gremio ecclie debet assumi epō: si bon⁹ ibidē aliqz inue-
 nit. Deut. xvij. c. Nō poterit alteri⁹ gētis hoīes facere regē q
 nō sit frāt tu⁹. Itē Act. j. d. Oportet ex his viri q nobiscū sūt
 pgregati in oī tpe q intrauit r exiuit int nos dñs iēsus rē. testē
 resurrectionis ei⁹ nobiscū fieri vnū ex istis. **A**sumpt⁹
 Hugo de scrō victore. Primū debet assumi int⁹ p grām. Ad
 pñtis excellentiā: post foris p obediētā: ad excellentiā dignita-
 tis: aliū assumunt int⁹ r nō foris: sicut boni subiecti. Alij foris
 r nō int⁹ vt mali pñti. Alij foris r int⁹ vt bōi pñti. Alij nec fo-
 ris nec int⁹: vt mali subdi p hoib⁹ cōstituant. Glo. vt p eū im-
 petrēt a deo misericordia. S; aliqñ pñtuit pñtus q hoīes p
 crudelitātē r malitiā. Berni. xvj. d. Hic erit serus hō r manus
 ei⁹ p oēs rē. Itē **P**ro hoibus: dicit. i. p salute hoīm.

Uñ Leuit. ix. c. Eū mactaueris hostiā pñi ora p eis. Pro sa-
 lute em hoīm debet pñtūi pñt⁹: nō p custodia tpaliū. Unde
 addit: **I**n his q sunt ad deū. i. in offerēdis munerib⁹
 hostijs r pñb⁹ q ducūt ad deū. Nō dicit ad lres audicēdas p
 deos vel vineas vel agros multiplicādos: s; ad hoīes deo reco-
 aliādos. Exo. xvij. c. Esto tu pñtū in his q ad deū pñtinent vt
 referas q dicunt ad eū: ofidiasqz pñtū ceremonias r ritū colen-
 di viā p quā ingredi debeāt r opus facere. Ecce qñtuor q de-

bet docere pñtē: r qñtū qd facere debet. Primū ē. f. vota r
 pñces pñt offerre i ofone. Deinde docere debet nō litigare: si
 statuta hoīm pñdicare. j. Cor. vj. a. s; certimonias r ritū colen-
 di rñā dei. Tria dicit: ceremonias. i. sacra: r ritū colēdi. i. fidē
 q colit de⁹: r viā mox r bonorū operū. Officiū em pñti nō ē
 litigare: s; orare r pñdicare. j. Cor. vj. a. Secularia iudicia si
 habuerit pñtēbiles q sunt i ecclia pñtutione ad iudicandū.
 Act. xij. a. Segregate mibi paulū r barnabā i op⁹ ad qd assū-
 pti eos. S; hodie segregant ad op⁹ ad qd nō sūt assūpti. i. ad
 op⁹ tpale nō spūale. Cant. j. b. Posuerūt me custodē i vineis
 spūalibus. f. Sed ipsi ponuntur hodie in vineis materialib⁹.
 Vñ ibi sequit. Vineā meā nō custodiui: Pro q aut pñtūi de-
 beat: dī Deut. xxvij. a. Ponēt thimyama i furore tuo r ho-
 locausta sup altare tuū: hē qd h dī: m. **E**t offerat dona:
 pñtias r bimōi: r o aialib⁹ sacrificia. n. **P**ro pñtis: dimitte
 dis. Et nota q

A
 15. dī. c. si. q. d.
 bus et pauca

Ps. 89.

Quattuor ol-
 ficia pñti

Dis. Et nota qd dicit dona. Primo em offerebant sacerdotibus et subditis postea a sacerdotibus deo. **Leuit. xij. a.** Sacerdoti debet offerre filij israel hostias suas. Et dicit dona: quia non sunt extorquende oblationes a plaris: sed que donant voluntarie: non que extorquent ab inuitis. **Exo. xxx. a.** Ab omni homine qui offert vultu trone accipiet eas. **Malach. ij. c.** Opiebat lachrymis altare domini: id est donis violentis extortis. **a Qui condole**

re de peccatis. **Leuit. iij. f.** Pro eo rogabit sacerdos et pro

peccato eius et dimittetur ei. **Qui condolere possit. q. d.** hoc est necessarium in pontifice ut sciat alios copari et condolere: et hoc quia condolere possit consueta bonitate. **Ro. xij. d.** **Flere cum flentibus.** **Jacobi. iij. c.** Miseri estote et lugete. **ij. Cor. xj. g.** Quis scandalizet et ego non vroz: **Judic. x. d.** Quis doluit super miseris eorum. **Amos. vij. b.** Nihil partebant super contritione. **Esa. j. b.** Non est in eo sanitas. i. a minore usque ad maiorem in ecclesia: quia omnes auaricie student. **Mat. xj. c.** Non omne caput debet esse languidum. i. ois platus: et omne cor merens: quia em in corde est fons caloris: sic platus debet copari subditis ex fervore charitatis. Ad qd significadu dicit. **Reg. vij. a.** qd ostia sancti sanctorum erant de lignis oliuarii. Propter qd etiam sacerdotes inungunt oleo: et epi abundatius et ad copariendum prius. **Lant. vij. b.** Oculi tui sicut piscine in esebon qd interpretatur circulus ingrozis: quia oculi ecclesie. i. plati debent esse circuli ingrozis et copationis: et hoc est qd hic dicit.

Qui condolere possit his q ignorat. i. qui ex ignorantia peccant: et his qui b Errant. i. scilicet peccant. **Del q ignorant et peccant. i. qui ignorantia errant.** Ignorantia em mater erroris. **Sap. v. a.** Errauimus a via veritatis et iusticie lumen non luxit nobis. Et merito condolere debet: **c Qui et ipse vult circumdatus est infirmitate peccati: non ita christus: et ideo plus pot iuuare q legalis sacerdos qui circumdatus est infirmitate: et ex consideratione sue infirmitatis debet alijs condescendere.** **Gal. vij. a.** Consideras te metipsum ne et tu tepteris. **j. Cor. x. c.** Qui se existimat stare videat ne cadat. **Eccl. vij. b.** Demitto qm ois in corruptione sumus. **It. Eccl. xxxj. b.** In tellige q sunt primi tui ex teipso. **d Et propterea: quia scz infirmus est p pccm sicut alij: e Debet queadmodu p populo ita etiam et pro semetipso offerre. i. qua necessitate debet offerre p populo: eadem necessitate p semetipso q similis est alijs infirmitate. Et q sit illa necessitas qre debeat offerre subdit: f Pro peccatis. i. pro obtinenda venia peccatorum: ta suoz q alioz. **Leuit. ix. b.** Accede ad altare et im mola pro peccato tuo: offer holocaustu et deprecare p te et p populo. Contra **Barth. xvij. d.** Statuerem da illis pro me et pro te: hoc non couenit christo: christus em non nisi p suis mbris obrulit. **g Nec quisq. Supra de officio sacerdotis dicit: hic loquitur de institutione ipsius q a deo instituebant sacerdotes legales: et dicit: Nec quisq. quasi p hoc iteru ille pontifex potest pdesse: sic etiam et christus: quia ho Nec quisq. sumit sibi honore: non intrudit se in honore pontificatus: sed ille recte pontifex fit. **b Qui vocat a deo. i. qui recte eligitur. i. Tanq aaron. i. qui dignus sit sicut aaron: qui iudicio virge et incendio maloz electus est et monstratus dignus. In his hbris pcutit cupidos se ingerentes et sui intrusores. **Eccl. xx. a.** Qui potestate sibi assumit iniuste odietur. **Amos. vij. d.** In fortitudine assumptum nobis cornua. **Osee vij. a.** Ipsi regnauerunt et non ex me. **Eccl. vij. b.** Intra duos minas homo homini in malu suum. **Ezech. xxx. a.** Ecce ego ad te pharao rex egypti draco magne qui cubas in medio fluminum tuoz: et dicit: me est fluuius: et ego feci memetipsum. Sz plar debet vocari et creari a deo: non a se: non a familiaritate magnatorum: sed a consortio sermonis domini debet assumi. **Exo.********

xxxij. d. Facies moysi erat cornuta ex consortio sermonis domini: quia aliquis familiaris est deo in lectione et oratione: ut sciat orare et predicare: talis debet eligi in platione: et talis a deo vocatur. Unde pot dicere illud **Ps.** Ego autem constitutus sum rex ab eo super sion montem sanctum ei: **predicans pceptum.** Unde

quisq. sumit sibi honore: sz q vocat a deo tanq aaron: Ita et christus non semetipsum clarificauit ut pontifex fieret: sed qui locutus est ad eum: Filius meus es tu: ego hodie genui te.

domino **Eccl. x. a.** In manu dei potestas hominis: et super facie scribe imponet honore suum. In eodez supra. In manu dei potestas terre. **Roma. xij. a.** Non est potestas nisi a deo. **Tanq aaron. Exo. xxvij. a.** Applica ad te aaron fratrem tuum cum filiis suis de medio filiorum israel ut sacerdotibus fungantur tibi. **Leuit. xij. a.** Tolle aaron cum filiis suis. **Item Numeri. xvj. c.** legitur qd ois ostendit aaron dignum pontificatu per virgam que floruit et frondit et fructum fecit. Virga aaron est baculus pastoralis. i. auctoritas regiminis: vel correctio sue conuersationis vel alieng q floruit p bona fama et opintonem. Auctoritas em regiminis vel discretio bonae conuersationis odorabilis est et redolet per florem bonae opinionis: Frondet autem p doctrinaz copotentem et fructificat per operationem respondentem: talis dignus est ut voce ad prelationem. Et nota q virga peperit amygdala: quia opera prelati debet esse cibus et medicina egroti. Sed ut dicit **Exo. vij. b.** hec virga quandoq. pigitur in terram: quando. i. couertit in colubum: quia venenosa est. **Ps.** Reges eos in virga ferrea. **Item** rea virga dura est et ad conterendum apta: non ad fructificandum. Ita e de multis correptionibus q sunt steriles: et non solum steriles sed alios coterentes. **k Ita et christus.** Enumeratis tribus que conueniunt pontifici: ostendit ea excellentissime fuisse in christo: et ita excellentissime fuit pontifex. Dicit ergo: Ita et christus: ho non semetipsum clarificauit ut pontifex fieret. i. ipse inquantu ho non fecit se pontifex: nec p miracula que fecit gloria prelam quesuit. **Joh. vij. f.** Ego gloria mea non quero. Et infra. **g.** Si ego glorifico meipsum gloria mea nulla est. **Roma. xvj. a.** Christus non sibi placuit: sed si cur scriptu e. Impropria impropertu tibi ceciderunt super me. Sed multi clarificat se et caprantes fauore humanu ut pontifices fiant: christus autem exinanivit se: et sic p meriti humilitatis ostensus est esse pontifex. **l Sed qui locutus est ad eum: deus pater. i. ille clarificauit eu in baptismo: qui ad eu locut e in ps. m Filius meus es tu: qd idem dicit in baptismo**

Barth. iij. d. et in transfiguratione **Barth. xvij. a.** **n Ego hodie genui te:** mihi consubstantialis: qd idem est cu patre i substantia. **Sup. j. b.** habes hoc expositu: **Lui em angeloz dicit ali quando: Filius meus es tu ego hodie genui te.** **Act. xij. c.** Resuscitans iesum: sicut et in psalmo secudu scriptu est: **Filius meus es tu.** Sed quid est quod dicit apostolus: Ipse enim debet probare eum esse pontificem a patre: et probat eum esse filiu. Respondeo: apostolus signanter primo dicit eum filium: et ostendit per auctoritate prophetaz: deinde ostendit eum sacerdotem: ut ostendat quoniam per hoc q filius patris naturalis pollet pontificio: et omnes excedit in officio pontificatus: quia naturalis filius est. Et per hoc etiam innuit: qd qui vult esse pontifex vere oportet q sit filius dei per gratiam. **Aliter soluitur per hoc q eum dicit esse filium dei naturalem: eum pbat pontificem verum: quia filij pontificum erant pontifices: etiam ante legem: primogenitus erat sacerdos. Item in hac auctoritate qua ponit apostolus: Filius meus es tu. supponit antecessentia que premituntur in illo versu: Ego autem constitutus rex ab eo super sion montem sanctum eius: predicans pceptum eius: ergo pontifex est: quia predicare pontificis est: ideo christus de tribu regu et de tribu sacerdotu nasci voluit.**

g Sequitur. Quadmodu

Sequitur. **Quæadmodum:** quasi sic illud locutus est pater de generosa Christi natiuitate. **Quæadmodum et in alio loco de potestate eius:** **Dicitur de pater.** **C.** Tu qui singularis es sacerdos dignus: vinctus plenitudine charismatum ab instanti conceptionis: sed postea executus est officium sacerdotis predicando: orando: et seipsum in passionem pro expiatione peccatorum nostrorum imolando: Item in cena missam celebrando. **In eternum.** i. non ad tempus: ut Aaron. **Qui.** i. vnus. d. dicitur: **Ego** qui maneat in eternum sacerdos huius sacerdotum. Sed quod fuit sacerdos in eternum: fuit etiam sacerdos finem quod habet: et non fuit in triduo: ergo sacerdos non fuit in triduo: ergo non in eternum. Item **Glo. sup. Ps. vii.** Tu es sacerdos in eternum. i. sacerdos eternus: ergo fuit homo etiam in triduo. **Solutio:** attribuit sacerdotium est sacerdoti: Christus enim dicitur sacerdos in eternum: quia sacerdotium eius non habuit finem: sed stetit in apostolis: et stabit usque ad consummationem seculi. **Vel dicitur eternum sacerdotum:** quia non ei successit aliud. **Ad dicitur Glo. sup. Ps.** Tu es sacerdos in eternum. i. sacerdos eternus: solui. i. eternus et sacerdos. **Vel potest dici in triduo sacerdos ratione auge: per quam officium sacerdotum potuit exercere vel orando vel alio modo.** **c.** **Secundum ordinem melchisedech:** quod panem et vinum in cor pus et sanguinem suum consecrauit. Christus enim sacrificij similitudinem premit in melchisedech: **Ben. xliij. d.** quando prulit panem et vinum: quia erat sacerdos dei summi. **Mec** intelligas quod ea prulit ut abraha comederet: sed ut sic per abraha illud sacrificium offerret. **Amb.** Sacramenta ecclesie porta sub legalibus. **Ubi** **Leuit. xxvj. b.** Gerustissima veterum comeditis: quasi ad ritum sacrificandi quem tenuit melchisedech offerens panem et vinum redditis: et nouis superuenientibus vetera preiiciatis. i. veterem ritum sacrificandi in lege datum abijciatis. Item secundum ordinem melchisedech: de Christo dicitur **Esai. liij. c.** Generationem eius quis enarrabit: non subdit etiam scriptura initium et finem eius in figura Christi: qui caret initio et fine. **Unde Apocal. i. b.** Ego sum alpha et omega: primum et nouissimum. Si enim sacerdotes haberent sine genealogia parentela ipsi essent de ordine melchisedech: non per niteret dominus de promotione eorum: sic enim dicitur in **Ps.** Iurauit dominus et non penitebit eum etc. **Mora** quod per duas auctoritates probatur apostolus quod pater clarificauit Christum. **Primo** secundum diuinam naturam: quia ostendit eum esse filium dei naturalem. **Secundo** secundum naturam humanam: quia ostendit eum summi et eterni pontificis. **Et quasi** quis sciret: quod esset pontifex iste: ubi dicitur: **Ecce** **Qui** Christus in diebus carnis sue. i. mortalitatis et infirmitatis. **Matth. xxvj. d.** Spiritus quidem promptus est: caro autem infirma. **Mora** quod Christus habuit dies carnis laboris scilicet et afflictionis. **Job. vij. a.** Sicut mercenarius perfolat finem operis sui: sic et ego habui mercedem vacuam: et noctes laboriosas enumeravi mihi. Item habuit dies auge. i. compassionis et pietatis. **Job. xxx. d.** Coparabam aia mea pauperi. Item habuit dies reuerentis: dies. i. iocunditatis. **Zach. xliij. b.** Erit dies una quod nota est domino. **Preces supplicationesque:** quod constructio pendet usque ad illud: **Offerens etc.** **Preces cordis. Supplicationesque corporis.** **Supplicare** est corpus plicare sub. **Et de Christo dicitur** **Mat. xxvj. d.** Procidit in faciem suam orans. Item **Luc. xxij. e.** Positis autem genibus orabat dicens: Pater si vis transfer calicem hunc a me. **Ubi** **Glo.** quod istud intelligitur de hoc: quod imminente passione plixius orabat. **Ad eum. i. dei:** **Qui** posset illum saluum facere a morte: vel a mortuis. i. quod poterat eum resuscitare: et sic per resurrectionem eius alios ad fidem eius vocare: maxime apostolos qui recesserunt ab eo in passione. **Offerens dico:** **Cum clamore valido. i. cum intentione efficacissima:** ut quod plixius orabat: **Luc. xxij. e.** Deuotio enim cordis obtinet vim clamoris. **Et lachrymis.** **Glo.** hoc in euangelio non legitur: credendum est tamen esse factum. **Et nota** quod **Glo.** non determinat ubi vel quando dominus fleuit: nisi quod per antecedentia quod exponit fuisse facta: quod posuit in agonia: videlicet dicere similitudinem **Glo.** quod tunc fleuit. Sed beatus Hieronimus. vi

detur dicere quod hoc factum sit in cruce: dicit enim eum in cruce fleuisse: quod satis textus istius cooperit: In cruce enim preces et supplicationes patri obtulit: quod pro transgressoribus rogauit: ut dicit **Esai. liij. d.** **Et** **Luc. xxij. e.** Per ignosce illis. **De** etiam quod dominus in cruce dixit ceteris quod quæ sita prius psalmorum: incipiens a psalmo. **xxj. De** de me respice in me etc. usque ad illud locum: In manus tuas domine commendo spiritum meum etc. ut dicit **Luc. xxij. f.** **Et lachrymis.** Tunc enim creditur fleuisse a quibusdam: sed siue tunc fleuerit siue post in agonia: certum est quod tempore passionis fleuit dominus ut dicit beatus apostolus. **Ubi** notandum quod dominus legitur ter fleuisse. In morte lazarum. **Job. xj. b.** Item in ramis palmarum. **Luc. xix. f.** Videns ciuitatem fleuit super illam. Tercio tempore passionis: ut hic legitur: Ad inuendum quod flendum est per incolarum huius miserie: quod significat in fletu super lazarum: si autem ibi dicitur flebat: quod eum resuscitaturus erat ad eternas seculi. Item per peccatorum gravitatem: quod significat in fletu per hierusalem destructionem. Item per desiderio patrie: quod significat per fletum quod dominus fleuit in passione: quasi cupiens dissolui et esse cum Christo. **Vel** aliter et melius: Christus fleuit tria incommoda nostra: miseriam: ignorantiam: et culpam. **Miseriam** in laqueo: ut dictum est. **Ignorantiam** quam fleuit super ciuitatem dicens: Quia si cognouisses et tu. quod ego desleo ignorantiam tuam. **Culpam** autem hominis fleuit in cruce: quod sic dicit beatus Hieronimus. Christus fleuit in cruce: quod cum sciret passionem suam omnibus esse sufficere causam salutis: paucis tamen efficiere: et in hoc fleuit nostram culpam impedire. **Et ita** in **Offerens ex auditu** est a deo prece: et hoc in **Pro sua reuerentia.** i. quia patre reuerit in omnibus et obediens usque ad mortem: et ei honorem exhibens in omnibus operibus suis. **Reuerentia** vel est honor exhibere: maior: vel reuerentia est resilio a dei maiestate ad propriam humilitatem. **Et** est argumentum quod reuerentia meretur audiri. **Ps.** Tu scis improperium meum et confusionem meam et reuerentiam meam. i. obedienciam passionis et humilitatem. **Eccl. xxxij. b.** Pro reuerentia accedet tibi gratia bona. **Sap. xij. c.** Cum magna reuerentia disponis nos: per reuerentiam enim filij disponit mundum et redempt. **Mora** quod oratio nostra exemplo Christi debet esse perfecta: ut corpore et corde toto deo presteria: mur: et hoc significat ibi: **Preces et supplicationes.** Item debet esse directa ad deum: non distorta ad mundum vel lucrum: ibi: **Ad eum** qui posset illum saluum facere: quod est per illos de quibus dicit **Esai. xlv. d.** Rogant deum non saluare. Item oratio debet esse intensa. **Ubi** dicitur: **Cum clamore valido.** **Et deuota:** unde dicitur: **Et lachrymis.** **Et** meticolosa: unde dicitur: **Exaudit** est pro sua reuerentia. **Vultu** enim placet deo humilitas: ut timorati: si cur regi assuero placuit reuerentia ipsi beater: et ideo obtinuit quod petijt: quod spiritus assueri in mansuetudinem quersus est: beater. **xv. c. j. xij. a.** Habemus gratiam per quam seruamus placere deo cum metu et reuerentia. **Et quid est:** quasi exauditur. **Et merito** quod dicitur: **Qui** esset. i. quis esset. **Qui** dei naturalis: et ita patri equalis. **Phil. ij. a.** Non rapinam arbitratur esse se equalis deo: **Et** quod uis tantum esset finem quod habet: **Didicit obedienciam.** i. expressis ex his. i. per ea: **Quæ** passus est. i. expressis quæ sit diffcultas obediencie. **Sed** a quod magis didicit Christus: **A** flagello: talis magis durus est: sed valde bene docet. **Sic** et scitis et Christo idem magis preceptum. **Exo. j. b.** Preposuit eis. i. hebreis magis operum ut affligerent eos oneribus. **Quid** enim mirum si nos erudimur flagellis: ex quod dei sapia didicit ex passionibus obedienciam: **Matth. xj. b.** Per omnem dolorem erudiens hierusalem. **Esai. xxvij. e.** Tunc sola vextio dabit intellectum auditui. **Esai. l. b.** Dominus deus aperuit mihi aurem: ego autem non dedico etc. **Beatus Hieronimus.** Pati voluit Christus: ut copari sciret: miser voluit fieri: ut misereri disceret. **Unde** **sup. iij. d.** Non habemus pontificem qui possit copari infirmitatibus nostris: repta tamen a patre etc. **Eccl. xxxij. b.** Qui non est expressus quod dicitur: Item **Beatus Hieronimus.** Sed et hoc ad corpus eius quod est ecclesia refertur: ut sit sensus: didicit etc. hoc est obediencia didicit in corpore ex his quod passus est in capite: nam illa mors: crux: opprobria: spina: flagella: quod omnia caput infirmum Christi prestat: quod aliud corpus est. **In nobis** quod per clara obediencie documenta fuerit: **Denique** Christus passus est per nos: vobis

Ps. 109.

Christus legitur fleuisse
et possit

Ps. 68.

1. Petri. 2. d.

Restituitur exemplum: ait apostolus petrus: ut sciamus in vestigia eius. Ex his qui passus est: didicimus quanta nos qui puri homines sumus oportet pro obedientia pati: quia is qui et deus erat non dubitavit mori. Vel alia dicitur. Didicit. id est voluntarie suscepit. Obedientiam ex his. id est in his. Quae passus est: quia non solum et supplicationes obtulit: sed etiam obediuit patri usque ad mortem. **E**t ita consummatus. id est mortuus et per passionem eius consummatus vitam et consummans omnia quae

B unde Job. xix. f. Consummatus est. Sic sumit consummatus. Sap. iij. c. Consummatus in breui. id est mortuus expleuit tempore multa. Vel Consummatus. id est per obedientiam passionis ad consummationem. id est ad perfectionem ductus: quoniam etiam ad dexteram dei collocatus est. **F**actus est causa salutis eterne: sufficiens quidem omnibus: sed efficiens causa fuit. **O**mnibus obtemperantibus sibi. id est obedientibus ei et gratiam eius in operatione bonam ampliantibus. **N**on dicit resistit: sed obtemperantibus. Job xliij. b. Ipsi fuerunt rebelles luminibus. Eccl. xliij. c. Qui audit me non confundetur: audit. id est obedit. Job. v. a. Hec est charitas dei ut mandata eius custodiamus: et mandata eius gratuita non sunt. Fructus ergo obtemperandi est salutis eterne: quia salus bene potest per christum esse: quia ipse appellatur a deo pontifex: et ita vere est pontifex ex quo deus hoc testatur. **P**ater. Iuravit dominus et non penitebit eius: tu es etc.

Appellatur a deo pontifex. id est vocatus a deo ad pontificatum. **J**uxta ordinem melchisedech. id est secundum ritum oblationis significat in pane et vino qui ipse obtulit. **D**e quo nobis etc. Secunda pars in qua increpat iudeos qui adhaerentes legi ad christum et ad euangelium venire nolebant. Dicit ergo: **D**e quo. id est de quo re. id est quo secundum ordinem melchisedech sit sacerdos et non secundum aaron. **N**obis est facienda sermo gradis. id est profundus et diffusus. Job. viij. sequitur de hoc: et planius prosequor. **E**t interpretabilis. id est non habilis interpretari. **A**d dicendum. id est ad exponendum nobis. Job. d. non ibi potest ad plenum exponi: maxime vobis. **Q**ui imbecilles facti estis ad audiendum. id est debiles sensu ad capienda tanta mysteria et intelligendum. Job. xv. c. Adhuc multo habeo vobis dicere: sed non potestis portare morem. Job. xliij. a. Non potui vobis loqui quasi spiritualibus: sed quasi carnalibus. Et. Job. xliij. a. Modum enim poteratis intelligere: sed nec nunc quidem potestis adhuc enim carnales estis. Vel aliter: **E**t interpretabilis ad dicendum. id est qui indiget magna et subtili expositione. **E**t ideo grandis est nobis sermo: quoniam vos imbecilles facti estis: ad audiendum. id est ad intelligendum. **E**t enim: quasi vere imbecilles facti estis. **E**t enim. id est quia: **C**ui deberetis magistri esse propter tempus. id est quia senes estis: vel quod diu exercitati estis in lege et prophetis et ab antiquo nuntiatus est vobis de christo. **N**on rursus indigetis ut vos doceamini: quasi diu audistis de christo: et tamen totum iterandum est ut sicut a principio carthegationis vestrae erudiamini: et ita tempus magnam amiseritis. Chrysostomus. Propter quanta differat labentes debetis alios docere neque simplici discipuli. **P**roter. Ridiculus est elementari senex. Esa. lxxv. d. Puer centum annorum morietur. Ideo dicitur Eccl. iij. c. Fili consuerua tempus. id est non perdas tempus: quod si non perit capillus de capite: ita nec momentum de tempore dicitur beatus Hieronimus. **E**t nota quod sicut quidam sunt qui secundum tempus suum non sunt magistri: ita sunt alii qui ante tempus volunt magistri fieri. Esa. xvij. c. Ante messum totum effloruit. Ideo dicitur Threni. j. e. Vocauit aduersum me tempus: tempus. id est perditum vel preoccupatum: perditum per negligentiam: vel preoccupatum per presumptionem et superbiam: quasi per tempus tribulationis. f. **I**dere. xxx. a. Tempus tribulationis est. Chrysostomus. **U**n debetis esse fortes facti estis infirmi. **R**ursus indigetis ut vos doceamini quae sunt elementa exordii sermonum dei. Sic multi videntur esse magni magistri vel deberet esse: tamen igno-

rant elementa exordii sermonum dei. id est bona vita quam debet primo addisci antequam homo possit intelligere sermones dei: **H**ona enim vita fundamentum est super quod debet edificari scientia scripturarum. **U**nde. j. Timoth. iij. d. Attende tibi et doctrinae. id est primo studio bene vivere: postea scire: **P**rimo ad vitam: postmodum ad scientiam. j. Timoth. iij. d. Semp disceres et nunquam ad scientiam veritatis peruenientes. **E**l Elementa exordii sermonum dei: sunt modi diuersi per quos iuuat nos dominus ad perfectionem: **D**ant. iij. a. Exordium enim primo christi fuit peruenire ad agere. **A**d quod multis modis iuuat: per permissionem regni celestis: per comminationem supplicii: per specimen venientis: per detestationem culpe. **E**l Elementa exordii sermonum dei: sunt articuli

n tempus: rursus indigetis ut vos doceamini quae sunt elementa exordii sermonum dei et facti estis quibus lacte opus sit: non solido cibo. **O**mnis enim qui lactis est particeps: expers est sermonis iusticie: **P**aruulus enim est. **P**erfectior autem est solidus: **c**ibus: eorum qui pro consuetudine

fidei qui in exordio debet homini predicari: quod fundamentum est fides: et est ibi intrinseca instructio: elementa exordii. id est sunt exordium in sermonibus dei. **U**n ut elementa recitat eis apostolus. j. vi. a. hec. f. fidei ad dei: baptismum doctrinae: impositionis manuum: resurrectionis mortuorum et iudicii etc. j. Cor. iij. c. Fundamentum aliud nemo potest ponere etc. **F**acti estis: id est ad breadum. **Q**uibus lacte opus sit: ad similitudinem infantium. id est humilium sermone et facili instructione. j. Cor. iij. a. **L**anque puulis in christo lac dedi vobis potum non escam. **Q**uod solido cibo. id est doctrina subtiliori et altiori. Esa. xxviii. c. Quae docebit scientiam et quae intelligere faciet auditum ablactatos a lacte. **U**n **S**en. xxi. a. **E**reuit ergo puer et ablactatus est: fecitque abraha grade conuiuui in die ablactationis eius: tunc enim transiit puer ad mensam patris. Chrysostomus. **N**on dixit opus habetis: sed facti estis opus habetis. id est vos habetis opus per negligentiam in necessitate habetis incidistis. **I**te Chrysostomus. **L**ac vocat quod congruit iustioribus: quod perfectioribus peritioribus et novitioribus sit in usu: ut legalia quae nunc non oportet suppleri: nobis enim haec obsunt: sed illos nutriebat nunc obstatia eis. **S**ecundum dicitur. Lac est facilis doctrina: quae edificat puulos quod metes teneras angustas panis effocat: tamen sic dicit Threni. iij. a. **P**aruuli petierunt panem. id est rustici idiotae voluit doctrinam difficilem: et ideo sunt heretici: quod lacte simplici doctrinae sunt periti. **H**oc est per scholares qui dimissa historia et moralitate scripturarum: quod ut lac nutrit: statim insiliunt ad questiones difficiles. **S**ed non expedit: **P**eris enim qui lactis est princeps. id est qui lacte nutrit simplici doctrinae: **E**xpers est sermonis iusticie. id est qui iustus et perfectus peruenit. **P**aruulus enim non potest de altioribus et subtilioribus loqui. **U**n **Q**ui lactis est princeps. id est qui delectatur in carnalibus vel legalibus: **E**xpers est sermonis iusticie: id est sermonis euangelij. Chrysostomus. ponit hanc litteram **O**mnis qui participat lacte expers est sermonis iusticie. **Q**uid est autem sermo iusticie: sicut christus ait **D**ant. v. c. **N**isi abstinuerit iusticia vita etc. vita et puerfario. **U**n iusticia vocat christum. j. Cor. j. d. **F**acti estis nobis sapia a deo et iusticia et sanctificatio et redemptio. **E**xpers est dico: **P**aruulus enim est: ideo nec potest vesci pane solido. Chrysostomus. **V**ideas aliam puulitatem quae natura le. **P**aruulus enim de humilitate. j. Threni. iij. b. **F**acti sumus puuli in medio vestrum. **I**te de stoliditate. j. Cor. xliij. d. **V**olite pueri effici sensibus: sed malicia puuli estote: in quo notat non nisi puulitatem stoliditatis quae reprobanda est: et etiam innocentie et benignitatis quae aplexanda est. **I**te est puulus quod casta simplicitate. **U**n. j. Pet. ij. a. **S**ic modo geniti infantes rationabiles sine dolo lac percipite. **I**te puulus de nocius in fide natura vel conversione: de quo loquitur beatus Chrysostomus. **S**i decem millia annos illud in fide habeamus et non certi fuerimus in ea puuli sumus. **P**erfectior autem: quasi puulus est princeps lactis: sed perfectior sensu et opere. Chrysostomus. **P**erfectus illi vocamus qui cum fide vitam habet rectam. j. Cor. xliij. d. **S**enibus autem perfecti estote. **D**at. v. g. **E**stote perfecti sicut pater vestri perfectus est. **I**te perfectior. **E**st solidus cibus. **U**n. j. Cor. ij. b. **S**apientia loquimur in perfectis. **Q**uos habet intelligi velit perfectos explicat **S**ed. f. **E**orum qui pro consuetudine.

Ps. 109.

Ad hoc dicit a Sustauerunt nihilominus bonū dei verbū. i. diuinitatē christi. **b** Virtutesq; seculi venturi. i. gaudia paradisi / vel dotes aīe et corporis: quę omnia p̄gustantur in contemplatione a sanctis. Primus ergo gustus est in peccatorū remissione: qm̄ palatū cordis reparatur in egrotō

1 p̄s. 118. ut dicat: Occupauit anīa mea desiderare iustificationes tuas in omni tpe: sicut infirmus cibū nō desiderat: sed cupit desiderare. Secundus gustus est in bonorum opatione. Tertius est in celestīū contemplatione. Primus est de spe veniē: secundus de spe coronę: tertius est tā quodāmodo in speratorū adeptione. Item nota q̄ in serie textus possunt notari refectiones quīq; sensuū. Illuminati: Ecce visus. Sustauerunt: Ecce gustus. Participes facti sunt. Ecce tactus cuius ē capere. Sustauerunt bonū dei verbū: Ecce auditus qui verba capit. Virtutesq; seculi venturi. Ecce odor patrię celestis. Dicit ergo: Sustauerunt etiam donum celeste. i. p̄ferentiatē scientię et spem veniē sentientes se affecuros remissionē peccatorū: quę est donū celeste: quia alius non potest donare peccatā vel remittere nisi pater noster q̄ est in celis. **1 p̄s. 119.** d. Ego sum qui deleo iniquitates tuas propter me. Et participes facti sunt spiritus sancti. i. gratiarū quas dat spūs sanctus: habentes. i. diuersa dona: ut genera linguarū interpretationes sermonū et alia dona. **1 p̄s. 120.** d. Diuisiones gratiarum sunt: idem autem dñs. Sustauerunt nihilominus bonū dei verbū. i. diuinitatē christi. **1 p̄s. 121.** d. Sustate et videte qm̄ suauis est dñs. **1 p̄s. 122.** d. Petri. **1 p̄s. 123.** d. Et in eo crescatis in salutē: sed tñ gustastis q̄ dulcis est dñs. **1 p̄s. 124.** d. Sāp. **1 p̄s. 125.** d. Q̄ bonus et suauis est dñs spūs tuus in nobis. **1 p̄s. 126.** d. Magna multitudo dulcedinis tuę dñe. **1 p̄s. 127.** d. Bonū dei verbū. i. euangelicā doctrinā: quę debet recipi sicut cibus saporosus ad nutrimentū: nō sicut ventus ad inflandū. Scientia em̄ inflat: charitas autē edificat. **1 p̄s. 128.** d. Cor. **1 p̄s. 129.** d. Et ideo signatē dicit: Sustauerunt: nō dicit audierunt: Verbum em̄ habet saporē bonū in se: si hō haberet gustū bene dispositū. **1 p̄s. 130.** d. Eccl. **1 p̄s. 131.** d. Fauces cōringunt cibum: et cor insensatum verba mendacia. Isti sūt mali q̄ delectant i ociosis et fabulosis hōib; et aliqñ illicitis. **1 p̄s. 132.** d. Job. **1 p̄s. 133.** d. Auris s̄ba p̄bat: et gustus elias gustu dñi iudicat. **1 p̄s. 134.** d. Job. **1 p̄s. 135.** d. Mōne auris s̄ba dñi iudicat: et fauces comedētis sapore: q. d. qdā s̄bū dei recipiūt in aure ad intelligendū tñ: aliqñ tñ recipiūt ea sicut cibū in ore cordis ad nutrimentū. Et dicit: nihilominus. q. d. licet illūinati sint p̄ scientiā et participes sint spūs sancti p̄ multarū gratiarū et donorū adeptionē: nihilominus. i. nullo minus p̄pter h̄ humiles sunt ad discendū et audiendū ab alijs. **1 p̄s. 136.** d. Virtutesq; seculi venturi. i. gustauerunt. i. qui impassibilitatē et immortalitatē futurā spe gustauerunt. **1 p̄s. 137.** d. Vel: Sustauerunt. i. in parte experti sunt dotes corporis. Corporis etiā in p̄senti: sicut philippus agilitatē habuit: **1 p̄s. 138.** d. Act. **1 p̄s. 139.** d. et Alibacuk. **1 p̄s. 140.** d. Daniel. **1 p̄s. 141.** d. et moyses claritatē quodāmodo p̄gustauit qm̄ splēdida facta est facies ei: ita vt nō possent in eū intēdere filij israel: **1 p̄s. 142.** d. Exo. **1 p̄s. 143.** d. et. **1 p̄s. 144.** d. Cor. **1 p̄s. 145.** d. Et sicur Stephanus: **1 p̄s. 146.** d. Act. **1 p̄s. 147.** d. cui videbant faciē vt angeli. Item subtilitatē p̄gustauerunt: sicut qui in carceribus positi clausis carceribus exhibat: vt petrus. **1 p̄s. 148.** d. Act. **1 p̄s. 149.** d. Itē impassibilitates p̄gustauerunt: sicut beatus iulianus: qui sup̄ p̄unas quasi rotas ambulabat: et vincētius similiter et laurētius: qui quasi insensibiles videbant ad tormēta. **1 p̄s. 150.** d. Vel: Sustate virtutes seculi venturi: est viuere in carne p̄ter carnē: vt i terra ducere vitā innocentē ad modū angeli. **1 p̄s. 151.** d. Vel vt dicit **1 p̄s. 152.** d. Hyz. viuere vt angeli est nullo idigere q̄ hic sūt: sicut ap̄s q̄ dicebat: Ego didici in q̄bus sum sufficiens esse: **1 p̄s. 153.** d. Phil. **1 p̄s. 154.** d. c. **1 p̄s. 155.** d. Et plapfi sunt: quasi qui post oīa p̄dicta sibi a deo collata gūster peccando lapsi sunt: impossibile est eos: **1 p̄s. 156.** d. **1 p̄s. 157.** d. Rursus renouari. i. rebaptizari. i. p̄ baptismū nouos fieri. Eos dico innotos et ad penitentiā: nō q̄ excludat peniam: cū dicat **1 p̄s. 158.** d. **1 p̄s. 159.** d. c. Non dico tibi vsq; septies: sed vsq; septuagies septies. Et **1 p̄s. 160.** d. Luc. **1 p̄s. 161.** d. c. recipit pater filiū qui dissipauerat omnia sua: et dicit cito p̄terite stolā primā. i. virtutes p̄mas quas habuit

vel opa et restituant p̄pter misericordiā. **1 p̄s. 162.** d. S; p̄ hęc s̄ba iterationē baptismi negat: vñ signatē dicit / renouari. Unde **1 p̄s. 163.** d. Hyz. Impossibile ē ēē. quid igit amissa est penia: sed renouatio. i. illa quę p̄ lauacrū est reparatio. Renouari em̄ hoc ē nouū fieri: facere autē nouos solus ē lauacri: deinde inueteratos eripere a vetustate penię. Sed q̄ non sit iteratio baptismi patet: q̄ sic oporteret q̄ iterare tur passio christi: baptismus em̄ trahit effectū suū a passione christi et silitudinē: sic dicit **1 p̄s. 164.** d. Ro. **1 p̄s. 165.** d. a. An ignoratis: q̄ q̄cūq; baptizati sumus in christo iesu in morte ipsius baptizati sumus. i. p̄ efficaciatē suę mortis: et ad similitudinē ei⁹ q̄si. Unde postea dicit: Si cōplantati facti sumus mortis ei⁹ similitudinē simul et resurrectionis erimus: scientes q̄ vetus hō nō simul cū eo crucifixus ē vt destruat corpus peccati: vt vltra non seruiamus peccatō. Sicut q̄ nō iterat passio christi: ita nec iterat ē baptismus. Una em̄ ē mors christi: sicut dicit **1 p̄s. 166.** d. Ro. vñ baptisma p̄secuit: qd̄ sufficit h̄ oīa peccatā tollēda etiā sequētia: si penia de illis agat: sic illa mors sufficit ad oīa peccatā tollēda. Qui q̄ baptismū iterari dicit: p̄ consequēs iterū christi crucifixū. **1 p̄s. 167.** d. Hyz. Baptisma crux ē: crucifixus ē vt hō nō in baptismo: vt dicit **1 p̄s. 168.** d. Ro. **1 p̄s. 169.** d. b. Sicut em̄ mortuus est in cruce christi: ita nos in baptismo: nō morte carnis sed peccati. Qui q̄ putat rebaptizandū: putet et christi crucifixū: qd̄ est traditio dñi gen. Et hoc est qd̄ dicit: **1 p̄s. 170.** d. Rursus crucifigētes sibi metipsos. i. quātū in se est: **1 p̄s. 171.** d. s. **1 p̄s. 172.** d. Filiū dei et ostentui habentes. i. irrisioni. i. dicere hoc. i. q̄ sit rebaptizandū: ac si dicant christi iterū crucifixū et irridēdū. Sed hoc nō ē verū. Unde. **1 p̄s. 173.** d. e. Voluntarie enī peccantib; post acceptā noticiā veritatis: tā non relinquit hostia p̄ peccatis. Vel ita: Rursus crucifigētes: et refert ad h̄ qd̄ p̄dixit: prolapsi sūt: rebaptizari: p̄pter qd̄ debent sibi cauere ne plabant. Et est ideo: quia si plabant et in peccatis facient: sunt / rursus crucifigētes sibi metipsos filiū dei. i. quātū in se est: quia eius gratiam cōtēnunt. Et in hoc ostendit ratio cur nō debeant prima fide relicta in peccatū cadere: nō em̄ vltra possunt rebaptizari in remissione peccatorū: et insup̄ cōtēnunt et hostiē habēt filiū dei. Vel alit. Impossibile est eos qui prolapsi sūt rursus renouari ad penitentiā. i. post hāc vitam penitere fructuose: q̄ impossibile est eos / rursus crucifigētes filiū dei: id est effectū passionis christi cōsequentes: quia nō potest esse vt post mortē valeat eis crucifixio christi: qui carnē suā nō crucifixurum cū vitis et cōcupiscentijs: **1 p̄s. 174.** d. Gal. **1 p̄s. 175.** d. v. d. Neq; p̄nt christi habere ostentui: id est ostensionē: vt eum imitentur in nouitate vitę. Vel: Ostentui. i. derisioni: vt effectū suū irrisionē consequant. Vel aliter: Impossibile est eos qui prolapsi sunt rursus renouari ad penitentiā. i. reparari per penitentiā ad statū p̄mū vt sint sicut virgines post lapsū. Vel impossibile est penitere de peccato in spiritus sancti. i. officile. Vel de peccato ingratiūdinis illos qui post rāra dei beneficia sibi collata ingrati in peccatū graue plabunt. Vel impossibile est ex parte hui⁹ scy: quia hō est spūs vadēs et nō rediens: Sic sumit impossibile **1 p̄s. 176.** d. **1 p̄s. 177.** d. xix. d. Apud homines impossibile est: apud deū autē omnia possibilia sūt. Rursus crucifigētes filiū dei sibi metipsos. Tales em̄ q̄ plabuntur post acceptā noticiā veritatis et gratiā remissionis: iterum reuertunt ad vomitū: crucifigunt iterum quātū in se est dominū: quia causam p̄ qua crucifixus est christus iterare nō desistunt. **1 p̄s. 178.** d. Hugo de scō victore. Dicit tibi christi: serua salutē tuā: ego p̄ illā mortuus sum: si illā amiseris: ego iterū mori nō possum: tamē eadē morte amissa salutē iterū reddere nō possum: sed nolo mihi iniuriā factas: q̄ salutē tuā morte mea volūtariē peccatō amiseris / iterū q̄ntū in te est iterū crucifigētem me mori p̄pell. **1 p̄s. 179.** d. Sup̄ dolorē vulnē meorū addidit. **1 p̄s. 180.** d. Job. **1 p̄s. 181.** d. c. i. p̄sā christi. Effudit i trā viscera mea p̄cidi me vulnere sup̄ vulnē. Viscera christi i trā effudit: q̄ amorē q̄ christi p̄ nob̄ mori voluit p̄ nihilo ducēs freno eū corde recolit: i. duro et arido. Et cōcidit eū vulnere sup̄ vulnē: q̄ iniquitatem super iniquitatē apponit. **1 p̄s. 182.** d. Gal. **1 p̄s. 183.** d. i. a. d. Insensati galatib; quis vos fascinauit

1 p̄s. 33.

1 p̄s. 30.

1 p̄s. 17.

1 p̄s. 17.

quis vos fascinauit nō obedire sicut: ante quorū oculos chris-
tus iesus p̄scriptus ē in vobis crucifixus. **a** **Et ostentui**
habentes. i. v̄sionē: qui em̄ grām eius cōtemnunt: eū ha-
bent ostentui. i. x. e. Quanto magis putatis deteriora mereri
supplicia: qui filiū dei cōculcauerit et sanguinē testamēti pol-
luti duxerit in quo sanctificat⁹ est et sp̄rit-
ui gr̄e cōtumeliā fecerit. **b** **Terra**
em̄. **hic** increpat eos p̄ simile terrē q̄ ste-
rilis extēns post imbrē maledictioni sub-
iacet: et p̄ h̄ monet eos vt sint sicut bona
terra. **Qui** dicit: **Terra em̄.** **Exerat su-**
p̄ra: **Feratur ad p̄fectiōez:** **h̄dēs:** et iustū
est hoc facere: quia terra. **Vel** sic. **Non**
debetis crucifigere ch̄istū sp̄inis vestroz
p̄cipiō: h̄c s̄c bona terra q̄ fructū reddit
copiosū: non sicut illa q̄ t̄m p̄fert spinas
et tribulos. **c** **Em̄. i. q̄z** **Terra. i. aia**
vel liberū arbitriū. **d** **Sepe venien-**
tem sup̄ se bibens imbrē. i. doctrinā
vel gratiā. **Et nota q̄ aia vel liberū arbi-**
triu: siue cor d̄r terra: q̄z s̄c d̄r **Prouer.**
xxx. c. **Terra nunq̄ satiā aqua:** sicut nec
cor implet diuitijs. **Itē** terra ex se nō generat nisi spinas et tri-
bulos et malas herbas. **Gen. iij. c.** **Germinabit tibi spinas et**
tribulos: sicut ex nobis nō generam⁹ nisi p̄cā. **Osee. xij. c.** **Per**
ditio tua israel tantūmodo ex me auxiliū tuū. **Itē** terra dicit:
quia vertit⁹: sed t̄m nunq̄ mouet vniuersaliter: sicut cor hominis
tēpationib⁹ cōterit⁹: sed s̄m synderesim aia nō mouet: semp
em̄ remanet vniuersalis. i. synderesim: sicut d̄r **Job. j. d.** **Remā**
si ego sol⁹ vt nūciāre tibi. **Sepe** nō s̄p. **Blo.** **Sepe venit:**
quia si rara est nō sufficit: si assidua vilesit. **Eccl. iij. b.** **Est tē-**
p̄s tacendi et tēpus loquēdi. **Job. xij. c.** **Si cōtinuerit aquas**
oia siccabunt: si emisit eas p̄ter subuertēt terrā. **d** **Uen-**
tem sup̄ se bibēs. i. de nubē suscipiēs. **e** **Imbrē:**
id est doctrinā cēlestē quē fluit de imbrib⁹. i. de p̄dicatozibus
qui dicunt nubes. **Esa. lx. b.** **Qui sunt isti q̄ vt nubes volāt rē.**
quorū doctrinā pluuiā dicit. **Hoc** est qd̄ dicit. **s. v. d.** **Uē**
beretis esse magistri fm̄ tps. **Job. xxvij. c.** **Quis dedit v-**
beretisimo imbrē cursū et vlt̄ sonantis tonitruū. **Esa. lv. c.**
Quō imber et nix descendit de celo et illuc vltra nō reuertit sed
inebitat terrā et infundit eā et germinare eā facit et dat sēmen se-
renti et panē comedenti: sicut erit verbū meū qd̄ egrediet⁹ de ore
meo. **Imber** ē vox audibilis: ros autē ē grā inuisibilis. **Simul**
autē iungit imbrē et rosē: quia frustra exterius laborat lingua
p̄dicatozis: nisi int⁹ opetur grā saluatoris. **Utrōq̄z. i. imbre**
et grā pluuiā superbi. **Uñ. ij. d.** **Montes gelboe nec**
ros nec pluuiā veniant super vos rē. **f** **Et germinās**
herbā. i. fides et bona opa: quē dicunt herba nō tritici: quia
quātacūq̄ p̄fecta sunt opera: t̄m tenera ea esse et infirma et q̄si
inutilia debet hō reputare: p̄ illud **Eccl. xvij. a.** **Uē cōsumma**
uerit hō tunc incipit. **h̄. Regl. xxiij. a.** **Sicut lux auroz orien-**
te sole mane absq̄ nubib⁹ rutilat: et sicut pluuijs germinat her-
ba de terra: sic est sup̄le sermo dñi. **Loquit⁹ em̄ ibi de sermo-**
ne dñi qui illuminat animā: sicut pluuiā facit germinare her-
bam. **h̄. Regl. xxiij. a.** **Cuncta salus mea et ois voluntas:** nec
quicq̄ ex eis qd̄ non germinet. **Barci. liij. c.** **Utro em̄ terra**
fructificat: p̄mo herbā: deinde spicā: deinde plenū fructum.
In spica herbā. i. timorē gebēne i cōuersione: q̄z sicut herba
p̄mū est: ita initij sapiē timor dñi. **Uñ Esa. xxvj. c.** **A timore**
tuo dñe p̄cepim⁹ et parturiuim⁹ et peperim⁹ sp̄m salutē. **Spicā**
id est asp̄itatē p̄nē in statu p̄fectiōis. **Sed spica. i. p̄nia sterilis**
est sine dilectione: ideo addit tertiū. i. plenus fruct⁹ in spica. i.
charitas et dilectio cordis latēs sub habitu p̄nē vel religiois:
et iste fructus charitatis copiosior est: in tertio statu. i. in statu
p̄fectionis. **Dicit⁹:** **Et germinās herbā. i. timorē vel fidē**
et bonā opationē. **g** **Opportunā. i. cōgruā:** vel loco et tpe
exhibitā. **p̄. d.** **Qd̄ fructū suū dabit in tpe suo.** **Germinās**
dico nō solū sibi s̄ etia alijs a qd̄ colit. i. p̄dicatozib⁹ q̄ gloria
bunt inde. **i. Thessal. ij. d.** **Quē ē em̄ spēs n̄ra aut gaudiū aut**
corona gl̄e: nōne vos aū dñm: **Uel** **b** **Illis a qd̄ colit**

i. sibi p̄p̄is q̄ se colūt i bonis opib⁹ imitādo maiores: fm̄ illud:
Et fecerūt fructū natiuitatis: q̄ p̄res suos q̄ in fide eos genuē
runt imitāt. **Terra** inq̄ talis accipit b̄ndictionē a deo: hic au-
gmētū in futuro p̄m̄iū: q̄z grām et gloriā dabit dñs. **De p̄ma**
benedictione: q̄z de multiplicatione gr̄arū d̄r in **p̄. d.** **Em̄ be**
nēdictionē dabit legislator: ibūt de frute
in frute rē. **Eccl. xxxvj. c.** **Sed m̄ b̄ndicti**
onē aaron da p̄p̄o tuo et dirige nos in viā
iusticiē. **i** **Proferēs autem:** in aptū
vt videantur. **k** **Spinās. i. p̄cā quē**
pungūt. **l** **Reproba est:** in p̄nē p̄ ca-
rentiā gr̄e. **m** **Et maledictio p̄ma**
i. damnationē eterne. **Talis em̄ terra re-**
proba ē q̄ multū bibit p̄ abūdiā doctrī-
nē: et nullū p̄fert fructū p̄nē his a qd̄
colitur. **Aggei. j. b.** **Seminastis multū. i.**
multū p̄dicastis: et intulistis parū. i. pau-
cos cōuertistis: q̄z ipsi sunt sicut reprobi.
Utere. xij. c. **Seminauerūt triticū et mes-**
suerunt spinas. **Datt. xij. d.** **Nōne bo-**
nū sēmen seminasti in agro tuo: vñ q̄ ha-
bes c̄ciantā: **Chryf.** **Hoc** est qd̄ d̄r **Esa.**
v. b. **Expectaui vt faceret v̄as fecit autem spinas rē.** **Spī-**
nas autē vocat peccata: **Etem̄** dauid ait. **Cōuersus sum in mī**
seriā in eo q̄ sp̄inē insigē sunt mibi. **Nō** em̄ simplr superuenit
p̄cā: sed insigē: et si parū ens remanet int⁹ dolet: et opus h̄z
multa dura. **Uel** sp̄inē et tribulū sunt diuitiē et opes quē distra-
bunt et dilaniāt sūi amatozē. **Osee. x. c.** **Lappa et tribulus ascē-**
dunt sup̄ aras eoz. i. sup̄ corda. **Prouerb. xxiij. d.** **Per agrū**
bois pigri trāsiui et p̄ vineā v̄tri stulti et ecce totūz repleuerunt
viticē: operuerāt sup̄ficiem eius sp̄inē: p̄cōz. i. vel diuitiarū.
Chryf. **Quis** ab his spinis et tribul⁹ pur⁹: **Itē** **Chryf.** **Sēp**
bibim⁹ sp̄m audiui: sed p̄fertur humorē p̄dīm sole oriente: et
p̄pterea spinas efferim⁹: qd̄ ē spina: sollicitudo hui⁹ seculi et de-
ceptio diuitiarū: vt dicit **Datt. xij. c.** **Talis terra reproba**
est: reproba. i. bonū agere: et ideo reproba a deo p̄ subtra-
ctionē gr̄e. **Et maledictio p̄ma.** **Nō** dicit in maledictio-
ne s̄z iuxta. **Chryf.** **Nōdū** incidetis: s̄z p̄ factū ē. **h̄. p̄. ij. a.**
Cui iudiciū iā olim nō cessat: et p̄ditio nō dormitat. **n** **Cu-**
ius p̄sumptio. i. finis: erit: **o** **In cōbustionē:** et t̄m iu-
dicij vel icēdij. **Esa. xxxij. b.** **Sp̄inē cōgregatē igni p̄burent.**
h̄. Regl. xxiij. a. **P̄guaricātes autē q̄si sp̄inē euellent:** q̄ non
tollent manib⁹. **p** **Cōfidim⁹ autē.** **Supra** terruit eos in-
fundēs eis vinū: h̄c aut infundit eis oleū diuine p̄solationis:
q. d. duriter vos increpauit et terruit: sed tamen / **Cōfidim⁹**
de vobis dilectissimi. i. Regl. ij. a. **Dñs** mortificat ter-
rendo: et viuificat cōsolādo post terrozē. **Job. xj. d.** **Quasi me-**
ridian⁹ fulgor cōsurget tibi ad vesp̄rū: et tū p̄sūptū te purau-
eris oriet⁹ vt lucifer. **Et nota q̄ d̄r cōfidim⁹.** **Chryf.** **Nō** d̄r
d̄r cōfidim⁹ vel speram⁹: sed cōfidim⁹ qd̄ min⁹ est. q. d. nō est
mo vos plenos sp̄inis: sed timeo ne fiat. **Non** dicit cōfido
sed cōfidimus: ego sc̄z et oēs. **De** nemine em̄ desperandū est
dū est in viā. **Job. ij. c.** **Quis** scit si cōuertat⁹ et ignoscat de⁹
et relinquat post se b̄ndictionē: **q** **De vobis.** **Chryf.** **Nō**
dicit in vobis: sed de vobis: sicut dicit etiam his quos arguit
Sal. v. b. **Ego** cōfido de vobis in dñō q̄ nihil sapietis: nō d̄r
d̄r cōfido in vobis q̄ aliqd̄ sapiatis modo. q. d. de statu vestro
p̄nē nō multū p̄sumo: s̄ de futuro cōfido. **Bonis** aut et corre-
ctis dicit ap̄ls. **h̄. Cor. vij. d.** **Gaudeo q̄ in oib⁹ p̄fido in vob.**
Itē. ij. Cor. x. a. **Absens** aut p̄fido in vob. **r** **Meliora:**
q̄z p̄bustionē. **Et viciniora salutē:** q̄z sint sp̄inē et tribul⁹: sic
sup̄ eodē dicit: **p̄ma maledictio:** ita hic dicit. **Vicini-**
ora salutē. **Jaco. iiij. d.** **Appropinq̄te deo et appropinq̄bit vob.**
Uel: **Meliora:** nō solū bona: s̄ optima. i. charitat⁹ opa.
Uñ. j. Cor. xij. d. **Emulamī charismata meliora:** et adhuc ex-
cellētiore viā vob demōstro. **s** **Tactū ita loq̄mur. i. quā**
ita loq̄mur terrēdo et increpādo: p̄fidim⁹ t̄m d̄r vob. **Blo.** **Quāsi**
nō dicim⁹ h̄ putādo vos eē tales. i. sp̄inis plenos: s̄ timēdo ne
tales sitis terreo verb⁹ ne ipsa redoleat. **Et nota q̄ ait:** **Cōfidi-**
mus de vob: q̄z em̄ de p̄nē nō h̄z vñ laudet: de spe futuroz
eos ait tollit ad quē

B
Al. t generans

De p̄. d̄l. 2. c.
si enim. x. con-
fidimus

p̄. d̄. 31.

De pe. dif. 2. c.
nō est iūst?

Scilicet. 22. c.

Eos attollit ad quē p̄terita allcit et recreat animos eorū et cō
fortat antiqua eis ad mentem reuocās et facit eos existimare
deū nō oblitū bonorū q̄ fecerūt. Unde subdit: a **Non em̄:**
quasi ideo de vobis confidim⁹: q̄ multa bona opati estis quē
reuiuiscēt si p̄gnaueritis de malis: p̄pterea p̄ illa opa p̄ma fa-
cillus pōt hō redire: sicut equus q̄ assue-
tus est ambulationi et obliuiscit: cito redit
ad excussione freni: Paxime autē p̄ opa
pietatis redit hō ad statū gr̄e. **Ubi. j. Li-**
morb. liij. c. Pietas valet ad oīa p̄missi-
onē habēs vitē q̄ nūc ē et futurē. **Ubi di-**
cit Amb. Oīs sūma disciplinē christiane
in misericordia et pietate est: quā aliq̄s se
quēs lubricū carnis patit sine dubio va-
pularit: nō tamē peribit. **Hoc autē dicit**
Amb. q̄ p̄ oīones illorū q̄bus impendun-
tur opa pietatis: frequēter resurgit etiā si
in mortale incidit. **Ideo d̄r Luc. xvi. c.**
Facite vobis amicos de māmōna iniqui-
tatis rē. Act. ix. g. Circūsteterūt illum vi-
duē flentes et ostēdentes illi tunicas quas
faciebat illis dorcas. **Dicit ḡ: Non em̄**
iniust⁹ est de⁹ vt obliuiscatur opis
vestri: boni facti in capite. **Contra Ecce-**
chie. xviij. e. Quacūq̄ hora auerterit se
iustus a iusticia sua et fecerit iniquitatē: oēs
iusticie eius nō recordabunt. **Rūdeo:** q̄d hīc d̄r. **b. Ut obli-**
uiscat rē. sic intelligit: si respiscatis: vel nō obliuiscatur q̄n
aliq̄n mō valeant hōi. f. nō obliuiscit: quia p̄pter opa pietatis
vt dicitū est orant paupes p̄ illis q̄ ea sibi impenderūt: et sic ob-
tinent eis grām. **Ubi. ij. a.** Recordat⁹ sum tui miserans ado-
lescētiā tuā et charitatē desponsatiōis. **c. Et dilectionis:**
p̄ opationē. i. charitatē p̄stine quā ostēdistis p̄ opationē: quia
p̄batio dilectiōis: exhibitio est opis: et hoc. **d. In nomine**
ipsi. i. ad honorē ipsi: nō ad p̄p̄iā laudē: vt hypocrite. Sic
ergo cōmēdat in eis dilectionē et opationē et intētiōis rectitu-
dinē. **Ostēdistis dico:** **e. Qui ministrastis sc̄tis:** olim ex-
hibendo eis necessaria ex charitate. Sic ḡ cōmēmorat eis bo-
na p̄terita vt erubescāt: et vt etiā confidāt. **Simile Gal. iij. a.**
Sic stulti estis vt cū spū cēperit nūc carne cōsumamini: tāta
passi estis sine causa. **Infra. x. f.** Rememorami p̄stinos dies
in q̄bus illuminati magnū certamē passionum sustinistis. **Et**
postea dicit: Mā et vincit cōpassi estis et rapinā bonorū vestrorū
cū gaudio suscepistis: cognoscētes vos habere meliorē et ma-
nentē substantiā: Nolite itaq̄ amittere cōfidentia vestrā q̄ ma-
gnā habet remunerationē. **f. Et ministrastis. q. d. nō olco**
q̄ excideritis oīno a p̄dictis opibus: sed adhuc ministrastis san-
ctis: et in hoc habilitatis vos aliquo mō ad grām recipiendā:
et hoc ē q̄d d̄r: **Et ministrastis:** in p̄riti. Sed videt q̄ opera
mortua reuiuiscant: **Dicit em̄ q̄ talis opis nō obliuiscat de⁹.**
Propterea d̄r Leuit. xxv. d. Si attenuat⁹ frat tu⁹ vendidit
possessiunculā suā. i. diabolo cōuersationē suā: et voluerit p̄-
pinquus eius pōt redimere q̄d ipse vendiderat: quia orationi-
bus bonorū redimūt peccator. Si autem nō habuerit p̄ximū
Blo. qui sibi compatiat⁹: et ipse p̄ciū ad redimendū potuerit in
uentre: p̄ciū. i. satisfactiōis: cōputabunt fructus. **Blo. bo-**
nē operationes: ex eo tpe quo vendidit. i. in quo peccauit vt
dicit Blo. ergo bona opera facta in tpe et in statu peccati com-
putabunt ad satisfactiōē q̄n hō p̄gnit: ergo opera mortua
reuiuiscunt. **Rūdeo:** dicimus q̄ opa mortificata reuiuiscunt:
sed opera mortua nunq̄ reuiuiscunt: quia nunq̄ viua fuerunt.
Illam autē auctoritatē Leuit. intelligimus de obligatiōe q̄
aliquis obligat se per peccatū veniale: quia non cito euolaret
in morte: sed obligatur ad p̄nā. **Et q̄ hoc intelligat de vendi-**
tiōne nō simpliciter sed in parte. f. de obligatiōe per veniale
peccatū: pater p̄ Blo. ibidē: **Quisquis p̄stūrē suā habet pos-**
sessionē f̄ cū p̄ desidiā cogitatiōes nostrē infirmant: et a. p̄p̄ia
possessionē ex pte cadim⁹: docet quō restituat. **Ubi p̄t q̄ loq̄t**
de veniali obligatiōe. Quēdā autē distinguunt opa: Sūt em̄
q̄dā opa mortua sacramēta: q̄dā nō sūt sacra: sic si iste ē i. mor-

tali pōt facere oīa bona duplici: vel inquantū ei iniuncta sūt
ad satisfactiōē: et sunt opa p̄gnitentiē: sic redit: nō inquantū
sunt opa: sed inquantū sunt sacra: vel pōt ea facere alio modo
p̄pter deū nō inquantū sūt p̄nē: et sic nō reuiuiscit: neq̄ etiam
dicim⁹ q̄ illa opa sunt sacra: sed sacramēta. **g. Cupim⁹**

autē: q̄si de p̄teritis opib⁹ bonis vos lau-
do: de futuro autē bonis vobis cupio: et h̄c.
g. Cupim⁹ autē vnuquēq̄ vestrū.
Chrys. Mō dixit volo vel volum⁹ q̄d do-
ctus autē ē: sed dicit cupim⁹: q̄d ē p̄is
h. Vnuquēq̄. **Chrys.** Sēs parit bo-
norat et oib⁹ salutē optat: sicut de deo d̄r
Sap. vi. b. Equiter ē ei cura de oib⁹: idē
ostendere studium ad certitudinem spei.
i. Eandē ostentare sollicitudinē:
eandē quā p̄us habebatis sollicitudinē
ministradi sc̄tis. **k. Ostentare.** nō se-
mel s̄ frequēter ostendere. Sollicitudo autē
mētis ostēdit p̄ frequētiā opatiōis. **Bar-**
thei. v. b. Luceat lux v̄a corā hōib⁹ et.
Et nota q̄ ē sollicitudo bona de q̄ b̄ loq̄t:
et Ro. xij. c. Sollicitudine nō pigri. Et ē
sollicitudo mala. **Phil. iij. a.** Nihil solli-
citi sitis. **Barth. vi. d.** Ne solliciti sitis
atq̄ v̄fē q̄d māducat. **et. j. Pet. v. b.** Om-
nē sollicitudinē p̄ciētes in eū. **l. Ad**

expletionē spei: vt in futuro cōpleat in nobis q̄ modo spe-
rans. **Spes em̄ explet cū res sperata tenet.** **Rom. v. a.** Spes
nō p̄fūdīt: q̄ charitas dei diffusa ē in cordib⁹ nr̄is. **Eccl. ij. b.**
Mull⁹ sperauit in dño et p̄fusus ē. Itā inq̄ cupim⁹ vos ostē-
tare sollicitudinē: **m. Et nō segnes efficiamini:** in hac
sollicitudinē. i. pigri et ociosi. **Chrys.** Supra dixerat: desides
facti estis ad audiendū. **et. c.** Ne ḡ ibi morent⁹: ait: **Et nō se-**
gnes efficiamini. Sc̄ti ei corpori nocere atq̄. **Eccl. xxiii.**
d. Multa mala docuit ociositas. **Prover. vi. b.** Alq̄s piger
dormis et. **Iohānes dam.** Segnitias ē timor. **Itē Prover.**
xxij. b. Dicit piger: leo ē foris in medio platearū occidēt sū.
Sz q̄ exēpla sc̄tōr et martyria eorū elephātes acuit ad p̄li-
sic d̄r. j. Bachab. vi. d. Itē d̄r: **n. Cleri. p. h.** **Imi-**
tatores efficiamini. f. p̄. Eor. i. sc̄tōr. **Qui fide et pa-**
tiētia hereditabūt p̄missiones. i. q̄ merito fidei et patie
imobili possidebūt p̄missā hereditatē regni celorū. i. xij. b.
Quorū itūtes extrū p̄uersationis imitamini fidē. j. Cor. iij.
d. Imitatores mei estote sic et ego christi. **Iaco. v. b.** Exple
accipite fr̄es exit⁹ mali et lōganimitatē et laboris et patientie: p̄-
p̄bras q̄ locuti sūt i noīe dñi. **r. Abraz nāq̄.** **Quia postea**
aliq̄s fr̄ere/an facit sint p̄missiones: ideo r̄idet et detrimat q̄
facit sūt: et q̄ sūt illē p̄missiones d̄r. **Abraz nāq̄.** **Blo.** Scie-
bat placere iudēis p̄missiones patrū memorari. **Uno mō bis**
laudib⁹ extollit eos q̄s sup̄ obduratoz exēplo fruit: In h̄c
maxie elegit abraz: cū filij sūt si obediūt: q̄si et rē facta ē p̄mis-
sio. **Abraz nāq̄ p̄mittēs de⁹ qm̄ neminē habuit p̄-**
quē iuraret maiore iurauit p̄ semetip̄m. In b̄ excitat
eis spem obtinēdi p̄missiones factas p̄i eorū abraz si tū secuti
fuerit fidē et opa abraz: q̄ si filij p̄ imitationē: ḡ et heredes p̄
missionis adeptiōē. **p̄. Et inhabitabūt ibi hereditate acq̄-**
rent eā: et semē seruoꝝ eius possidebit eā et. **q. d. nō q̄libet sed**
imitatores q̄ sūt verū semē: illi hereditabūt p̄missiones. **Rom.**
ma. iij. c. Non em̄ p̄ legē p̄missio abraz aut semini eius vt
heres esset mundi: sed p̄ iusticiā fidei. **Gal. iij. c.** Abraz autem
p̄ rep̄missionē donauit deus. **r. Iurauit per semet-**
ipsum. Sc̄i. xv. a. Ego protector tuus et. **Itē Sc̄i. xv. a.**
Et go dñs deus omnipotens: ambula coram me. **Irem Sc̄i.**
xxij. c. Per memetip̄s iurauit dñs: quia fecisti hanc rem
et nō peperisti filio tuo vnigenito p̄pter me: benedicam tibi et
multiplicabo semen tuū sicut stellas celi. **Abraz.** Ex hoc ḡ
q̄ promisit et iurauit per semetip̄sum: et hoc abraz amico suo:
constat firmitas p̄missionis. **Non em̄ falleret deus illū quē**
tātū dilexit. Sc̄i. xviij. c. Num potero quicq̄ celare abraz am-
icum ipse fururus sit in gentem magnam? **Iurauit:** dico:

dicens abraz am

Dicens: abraā. **B** **N**isi bñdicens: in pñtī coplā
Benedicāte: in futuro p collationē gloriē: et multi
plicans in alijs p fructū p dicationis. **E** **t** multiplicās
multiplicabo te: in futuro p coronā aureolā quē erat ex cō
uersis. Qui em̄ multiplicat in pñtī a deo p multitudinē cōuer
sorū: multiplicabit in futuro: quia ei accu
mulabit glia sūm numerū cōuersorū. **B** **N**isi bñdicens
bñdicāte: incrementū virtutū. Et est ge
minatio firmitatis iudiciū. **E** **t** multipli
cans multiplicabo te: in futura bea
titudine p magnitudinē pñtorū. **A** **p**o
stolico. i. defectio: qñ si hoc nō fecero nō
mibi credat de alio. **B** **N**isi ita distingue. **B**
Bñdicēs bñdicāte. i. assidue in his
qui stelle sunt. **A** **b**ultiplicās multipli
cabo te. i. sine fine in his q sūt arena: e

E **t** sic abraā certū longanimitate fe
rens. i. inter aduersa diu patienter expe
rans christum qui repromissit: tandem
f **A** **d**eptus ē repromissionē. i. sepe
pmissā benedictionē. i. eternā beatitudi
nē: quā p aduentū christi obtinuit. **U** **n**de
Job. viij. g. Abraā exultauit vt videret
diē meū: vidit et gauisus est. **D** **e** terra em̄
nō pōt intelligi qd eā acceperit: quia nec
passum pedis in ea obtinuit: vt dī Act.
vij. a. **E** **t** j. c. **J**uxta fidē oēs isti defun
ci sunt nō acceptis repromissionibus: sed longe eas aspicien
tes. **G** **l**o. **E** **c**cce tria hic dicit. i. q pmissio facta ē abraā: et p
iuramentū firmata: et i abraā iam impleta. **E** **t** nota q dicit. **E** **t**
sic longanimitas ferēs. **E** **t** h. **N**ō repromissio sola to
tam opara ē: sed patientia eo q longanimitate multoties exci
ditur repromissio p pusillanimitatē: Qd ostendit p **P** **s**. iij. c.

Q **u**i inuolūt in requiē meā. **C** **o**trariū aut hic ostendit p abraā.
G **l**oies em̄: qñ ideo de p se iurauit cū maiore non ha
buit: qd hoc: **B** **P** **e**r maiore sui. i. p deū q sol⁹ ē verax
et le. **J** **u**rant. i. debēt iurare. **D** **e**ut. vi. b. et. x. d. **P** **e**r nō
mē ē iurabis. **S** **e**d sic dī Soph. j. b. **J** **u**rant in dño et iurant
in melchoni. i. p regē. **E** **t** ex hoc videt q peccauit ioseph q iura
uit. **B** **e**n. xij. c. **P** **e**r salutē pharaōis nō extitit hinc donec ve
niat frater vester. **E** **t** s. eodē. **P** **e**r salutē pharaōis. **E** **t** **J** **u**dit.
xj. a. **E** **t** iurauit nabuchodonosor rex tūc et vixit vixit eius. **J** **u**
J **u**dit. xj. a. **E** **t** iurauit aia tua dñe. **K** **e**t oīs cōtrouersie
eorū. i. altercationis siue cōtradictionis hoīm. **I** **n**is ē
iuramentū: q iuramentū finit lites et alcatōes. **J** **u**ramētū dī
co valēs et faciū. **A** **d** cōfirmationē: alteri⁹ pñs. **E** **t** **B**
apls vult cōcludere q ex qd hoi credid p iuramentū: q mltō ma
gis deo q mēiri nō pōt: crededū ē. **O** **u**i iuramentū finiat li
tes et cōfirmationē faciat: h. **E** **x**o. xxij. b. **A** **d** deos vtriusq cā
pueniet. **E** **t** parū ante dī: **J** **u**rabat q nō extēderit manum ad
rem pñm sui. **I** **n** quo. i. ppter qd scz quia sic inter ho
mines cōsuetudo est: **A** **b**undātius volēs de ostē
dere pollicitatiōis sue heredit⁹: his q habituri erāt qd
pmittebat: qui. i. filij sunt abraā nō genere: sed fide et imitatio
ne. **G** **l**o. iij. a. **E** **t** fide qui sunt / hi filij sūt abraā. **E** **t** ita sacrus

B **e**n. xij. b. pñ nobis maledictū: sūm qd scriptū est: **M** **a**ledictus oīs qui
pendet in ligno: vt in gentibus benedictio abraā fieret in chri
sto iesu: vt pollicitationes spūs accipiam⁹ per fidem. **V** **o**lens
in quā de ostēdere: **I** **n**mobilitatē consilij sui: qd erat
de saluandis electis p gratiā fidei: qd recte dicit cōsiliū dei: qd
vix nouit aliq p fidē christi saluari hoies. **H** **i**nc sūpsit bea
treg. q dicit. **S** **c**iētia dī mutari pōt: sūpsit sū nūq mutaf.
J **u**it. Eph. j. b. **Q** **u**i opat oia sūm cōsiliū volūtatē sue. **E** **t** s. a.
xij. c. **C** **o**siliū meū stabit et oīs volūtas mea fiet. **P** **r**ouer. b.
xix. c. **V** **o**luntas domini in eternum pmanebit. **V** **o**lens inq
hoc deus: **I** **n**terposuit inter pmissionē et impletionē:
I **n** iuramentū: cōdescendēs cōsuetudini hoīm: pū cer
tos faceret cui oportebat sine iuramento deo credi. **V** **i**des er
go qualiter nō dignitatē suā truet: sed qñter suadeat hoīb⁹:

Q **u**ia em̄ infidele est hoīm genus: ideo cōdescēdit ad eadē no
bis. i. ad similia: vt scz interponeret iusur andū. **E** **t** nota q dī
cit: pollicitationis sue heredit⁹: nō dicit oibus: nō em̄
omnibus ostendere voluit cōsiliū suū: sed tm heredit⁹. **P** **s**.
Nō fecit taliter omī nationi et iudici a sua nō manifestauit eis.

P **s**. 147.

q. **T**heffal. iij. a. **N**on em̄ oim est fides.
I **t**em **L**uc. viij. b. **V** **o**bis datū est nosse
mysteriū regni dei: ceteris aut in parabo
lis. **S** **i**gnāter etiā dicit: heredit⁹ pol
licitationis. **H** **e**reditas em̄ seqtur p
missionē nō legē. **B** **a**l. iij. c. **S** **i** ex lege hē
reditas: iā nō ex pmissione. **R** **o**ma. ix. b.
Q **u**i filij sunt pmissionis estimant in se
mine. **I** **t**ē nota q dicit: abundanti⁹.
A **b**undātē em̄ ostendit per pmissionē im
mobilitatē cōsiliij: sed abundanti⁹ p iura
mentū. **I** **n**terposuit dico iuramentum: et si christus

E **t** p duas res immobiles. i. pmissi
ōne et iuramentū. **I** **n** quibus. i. in
quib⁹. i. pmissiōe et iuramento. **V** **i** **i**n
possibile ē deū mentiri. i. fallere quia
deus veritas est: **J** **o**h. xij. a. **E** **t** iij. j. a.
I **n** spe vltē eterne quā pmissit qui nō mē
tit deus. **J** **i** **m**or. iij. a. et. iij. c. **F** **i**del
sermo. **P** **s**. **F** **i**delis dñs in oibus verbis **P** **s**. 144.
suis. **E** **t** **F** **o**rtissimū solatiū ha
beam⁹: nos. i. quib⁹ facta est pmissio et
attestatio p iuramentū. q. d. nō solū abraā:

sed et nob facta ē pmissio. **V** **i**des q nō magis ad abraā q ad
nos dictum est. **S** **o**latium dico habeamus in aduersis / nos
Q **u**i cōfugimus ad tenendā ppositā spem. **N** **e**ll
fugit ad spem: q spe beatitudinis tribulationes spernit. **S** **p**em
dico iam / **P** **r**opositā nobis i abraā et impleta. **E** **t** h. **q**. d. si hēc post tantū tēpus euenerūt que pmissit abraā: ergo
et illa q nobis pmissa sunt eueniet: non magis ad abraā q
ad nos dictū ē. **V** **e**l. ppositā. i. oibus oblatā: et oib⁹ offert et
gfa et gloria. **J** **i** **x**. b. **L** **a**ncq filijs nobis offert se de⁹. **P** **s**. **E** **t** **P** **s**. 103.
tendit celū sicut pellē. i. ad vendēdū. **E** **t** nota q dicit: **F** **o**rtis
simū solatiū habeam⁹ q cōfugim⁹ ad tenendā ppo
sitā spem. **S** **i** em̄ tenuerimus spem nobis oblatā a deo: inue
niem⁹ solatiū i tribulationib⁹: refugij in rēptationib⁹: solatiū
i miseriā: refugij i culpā. **S** **o**latiū aut diuinū dī fortissimū:
qz fortissimos milites facit: ad differentia solatiū mūdani: qd
debiles et effeminatos reddit. **V** **i** **L**uc. vi. d. **E** **t** vobis diui
tibus q habetis h psoationē vestrā. **S** **z** solatiū dei fortissimū
est qd habet p spem: qz q sperat nō solū vincit fortiter aduer
sa: sed etiā solatiū suū et gaudiū hz in aduersis. **V** **i** **R**o. v. a.
Nō solum autē speram⁹ / sed et gloriāmur in tribulationib⁹.
J **a**chab. ij. g. **O** **e**s q sperat i eū nō infirmat. **J** **T**heffal.
iij. d. **C** **o**nsolamini inuicē in verbis istis. **N** **o**n solū autē sola
tium habem⁹ in tribulationib⁹ / s; refugij in rēptationib⁹. **V** **i** **d**icit:
Q **u**i cōfugimus. **P** **s**. **P** **r**otector est oim sperā
tium in se. **P** **s**. **E** **r**ipe me de inimicis meis dñe ad te confugi
voce me facere voluntatē tuā. **I** **t**em **P** **s**. **P** **e**tra refugium he
rinacijs. **P** **r**ouer. xviij. b. **T** **u**rris fortissima nomen domini:
ad ipsam currit iustus et exaltabitur. **Q** **u**am spem. i.
S **i**cūt ancorā habemus animē tutā ac firmā. **A** **n**i
ma est sicut navis. **P** **r**ouer. xxxj. b. **F** **a**cta est quasi navis in
stitoris que clausa debet esse ad aquas inferiores. i. ad delecta
tiōes carnales et vanitates tpales. **S** **z** apta debet eē ad pluui
as supiores: vt se pficiat sursum ad deū fontē viuū: q pluit de cē
lo grām et doctrinā. **D** **e**ut. xj. b. **T** **e**rra ad quā igrediet⁹. **E** **t**
montuos⁹ est et campestris de celo expectans pluuiā quā dñs
deus tu⁹ semp inuist et oculi illius in ea sunt. **I** **t**ē navis arta ē
in principio et in fine: et hō similiter in natiuitate et in morte:
pauparis et doloris. **J** **i** **m**or. vj. b. **N** **i**hil intulim⁹ in hunc
mūdū. **I** **t**em navis ducit ventis et remis: similiter animā
flant⁹ et inspirationib⁹ diuinis et opibus pñs tendit ad lit
tus patriē celestis. **I** **t**ē navis aliq ascēdit: aliquādo descēdit:
sic anima aliquando ascēdit ad superna per spem: aliquando

descēdit ad infima

Ps. 106. Descendit ad infirma per timorem. Ps. Ascendunt vsq; ad cęlos et descendunt vsq; ad abyssos. Ancora huius navis est spes: vt dicit hic apostolus. Sicut enī ancora tenet nauē: sic spes tenet animā ne mergatur. Chrys. Ancora si non habuissēmus: olim vsq; submersi essemus: nō enī in spiritua-

libus solū: sed in tēporalib; in militia. s. in agricultura: nisi quis spem pponat non tanger opera. Act. xxv. e. Timētes ne in aspera loca inciderem; de puppi mittētes ancoras quattuor optabant diē fieri. Aspera sūt loca inferni: puppis ē finis vitę: quattuor ancorę sunt spes de misericordia p̄uolante: cooperante / cōsummante / gloriificante: Iste ancorę tenēt nauem. Chrys. Non p̄mittit circūferri scapham animę quā tempestas concutit. Et nota q; ancora figitur in salo et in arena et non videtur multum firmata: Sic spes sanctorū in paupertate et tribulatione stabilitur: et ideo a p̄uersis infirma videtur. Sed sicut dicit Sap. iij. a. Si coram hominibus tormenta passi sunt: spes illorū immortalitate plena est. In arenis facitur ancora spel: quia ibi scūt sancti lacere thesaurū salutis: et stabilitatē ibi inueniūt regnū celestis: Beati pauperes spiritu qm̄ ipsoz est regnū cęlorum. Deut. xxxij. c. Thesuros absconditos arenarum. In arenis ergo spem ponit: qui de tribulationibus quas pro christo hic sustinet copiosam se habiturū remunerationē cōfidit. Proverb. xij. Sperat iustus in morte sua. i. pro morte sua: quia. s. quotidie mortificat pro christo: remunerationem sperat in futuro. Sed cōtra apostolū videt dicere Grego. qui dicit: q; ancora mentis est pondus timoris: si timor non ergo spes. Rūdeo: et timor ē ancora et spes. Timor enī nauem mentis tenet contra ventū elationis: spes autem ex alia parte animam solidat cōtra ventū p̄secutionis. Una figitur in p̄fundo maris. s. timor per cognitionē eterni supplij. Alia figitur in litore eterne quietis. s. spes p̄ meditationem p̄mij eterni. Ihs ponderibus redditur grauis maturitas pondere anima vt se cure p̄fluctus incedat: Scdm̄ illud Prover. xvi. a. Spiritus p̄derator est dñs. Et Job. xxiij. d. Qui fecit ventis pondus: id est cōtra ventos tēptationū nauē mentis p̄ spem: et timorē graui reddit: vel ventis. i. animabus. a. **Tutā ac firmā.** Tutā ppter p̄missionē: firmā ppter iustitiam. Vel Tutā cōtra cōuitia: firmā / contra aduersa. Vel Tutā: q; potens deus. ij. Timoth. j. c. Scio cui credidi et certus sum quia potens est depositū meū seruare in illū diē. Et Firmā: quia iustus est in deposito restituēdo. ij. Timoth. iij. b. Reposita est mibi corona iusticie quam reddet mibi dñs i diē illa iudex iustus. Vel fm̄ Blo. Tutā quę tribulationū impulsu nō destruitur. Et Firmā: quę nec etiā minus nec ad interiorē et velatā beatitudinē quam nemo vidit: sicut est in hac vita. Job. j. b. Deū nemo vidit vnq̄. Chrys. per spem iam in cęlo sum. Unde Ro. viij. d. Spe enī salui facti sumus. Et nota q; pontifex solus intrabat in interiora veli et semel in anno. Cum ergo spes illuc inducat: cōstat q; spes pontificat. Leuit. xvi. a. Loquere ad aaron ne omni tēpore ingrediat sanctuariū quod est intra velum coram p̄p̄clatozlo rē. quia nō semper contēplari cum maria sed quādoq; actuare cū martha oportet: nō semp i spe: sed quādoq; timorū vacandū est. b. **Vbi. i. ad quę interiora.** c. **P̄cursor p nobis introiuit iesus / pro nobis.** s. introducendis: quia viam ostendit et ianuam aperit: locum parauit. Job. xij. a. Vado vobis parare locum. Infra ix. c. Per p̄p̄riū sanguinē introiuit semel in sacra. Et postea dicitur: Nō in manu facta sancta iesus introiuit exemplaria verorū: sed in ipsū cęlum vt appareat nunc vultui dei p nobis. Dicit. ij. d. Ascēdet iter pandens ante eos. In hoc ergo q; introiuit: dat nobis fidutiā quia caput sequit corpus: et regē exercitus. Chrys. P̄cursor aliquoz p̄cursor est: sicut iohānes christi. Et nō dixit simpliciter introiuit: sed vt p̄cursor p nobis: vt et nobis debet: assumere nō multū enī p̄cursoris: et eoz

tutā ac firmā et incedentem vsq; ad interiora velaminis: vbi p̄cursor pro nobis introiuit iesus fm̄ ordinem melchisedech: pontifex factus in eternum. Capi. vii.

Th Jc enim melchisedech rex salem sacerdos dei summi: q; obuiauit abraę regres- so a cede regū et bñdixit ei cū b et decimas oīm diuisit abraā.

q securus est mediū: et in eadē oportet esse sua. Introiuit dico: ipse enī. Scdm̄ ordinē melchisedech pontifex factus in eternū. Hoc sup̄ expositu ē. Et nota q; dicit: ecce alia cōsolatio: cū p̄nter n̄ melior ē his q; sūt apud iudeos: nō solū tropo. i. modo: s; et loco: et tabernaculo: et testamēto et p̄sona: sed hoc etiā carnē. **Expo. Ca. vii.**

Th Jc enim melchisedech. Hic incipit secunda pars totius epistolę et septimū capitulū. In prima quidē parte ostendit christū esse maiores omni creatura: In hac secunda parte sacerdotium christi maius esse leuitico vsq; ad vndecimū capitulū. Per totū illud capitulū multē modis cōmēdat fidē christi vsq; ad duodecimū capitulū: Et ab illo loco vsq; i finē moralis est instructio: sacerdotij autē dūe sūt partes: legis p̄mulgatio et ritus sacrificiū. Diuidit autē istud capitulū i duas p̄tes p̄ncipales. In p̄ia pte pbat sacerdotiū christi maius ē leuitico: et p melchisedech q; fuit maior abraā: q; bñdixit abraę: et ita fuit maior eo mel-

chisedech: ergo et elus sacerdotiū maius sacerdotio aaron: et go sacerdotiū christi: cui figura fuit sacerdotiū melchisedech maior ē sacerdotio leuitico: et ista ps durat vsq; ibi: Si ergo p̄sumario rē. In secūda autē pte hoc idē ostendit: sed aliter: p hoc scz q; aliud sacerdotiū p̄mittit in Ps. Tu es sacerdos in eternū rē. qd nō fieret nisi melior dignus esset sacerdotiū illud qd p̄mittit. Et hęc ps p̄tendit vsq; ad p̄ncipiū octauū capituli. In p̄ia autē pte pmo ostendit q; melchisedech abraę bñdixit et decimas ab eo accepit: ibi: Hic enī melchisedech. Secūdo q; typus fuit christi i noie: q; melchisedech interpretat rex iusticie: et i dignitate: q; rex et sacerdos: et q; sine p̄re et sine matre et sine genealogia: et sine p̄ncipio et sine: ibi: Primū qdē qui interpretat rē. Tertio ostendit q; ex q; abraam ei decimas dedit q; maior fuit abraā: ibi: Intuemini. Quarto pbat p cōm̄ suetudinē legis: ibi. Et qdē de filiis rē. Quinto ostendit q; melchisedech bñdixit abraę in digniori statu existenti: ibi. Tuus autē rē. Sexto pbat p cōm̄ animi p̄ceptionē: ibi: Sine vlla autē p̄traditione. Septimo p circūstātiā lę: quia in textu Gen. vbi loq̄ de melchisedech: nulla fit mētio de morte ei: ibi. Et h qdē morietes. Octauo infert ex his melchisedech esse maiorem leui sine aaron: ibi: Et vt ita dictū sūt p abraā. Mono hic subiungit rōnē q̄re d̄scitur: ibi. Adhuc enī in lūbis p̄ris erat. Dicit g. **Hic enī melchisedech:** Inpositis multē de correptione eoz illū grādē p̄monē d sacerdotio christi de q; sup̄ius tetigit. Sup. v. c. De q; nob grādē fmo et interpretabil: ita incipit p̄fēq; et ita soluit qd p̄mittit. s. vj. a. Et b̄ faciem? si qdē p̄miserit de. Ostendens q; quō iesus sit sacerdos fm̄ ordinē melchisedech dicit: Hic enī melchisedech fuit: rex salem. Quidā dixerūt q; salem idē est q; bierlin: q; ab hiebu p̄lo i hereditate dictū sit bierlin. S; sic b̄ dicit Blo. Salm fuit opidū reglōis siche: qd et hodie salē d̄r: vbi ex multitudinē ruinarū palatiū melchisedech ostendit. Vbi Job. iij. c. Erat iohānes baptizās i ennon iuxta salim. Mora q; Gen. xij. d. dicit Blo. plures q; salem idem est qd bierlin. **Sacerdos dei summi:** q; nō p̄ hoimē legis electus fuisse vt ordinat: s; p̄ deū p̄stitutus q; obuiauit abraę regresso. Vel fm̄ Chrys. reuertente a cede regū quatuor: sicut legist Gen. xij. c. f. Et bñdixit ei. s. abraę. **Cui. s. melchisedech b̄ et decimas oīm:** nō solū frugū s; et p̄lioz. Luc. xviij. b. Decimas do oīm q; possideo. Nō dico dedit: s; i. **Diuisit:** q; de p̄cipuis donauit. Chrys. Nō ē dicere qd et p̄cipi p̄liq; dedit: ideo p̄miserit qd occurrit reuerēti. Gen. xij. d. At q; melchisedech rex salē occurrit ei offerēs panē et vinū: erat enī sacerdos b̄ summi: et ait: Bñdixit abraā deo excelso q; creauit cęlū et trā. Et postea d̄r: Et dedit ei decias ex oib; Blo. Tradit iudei istū melchisedech fuisse sem filiū noe: et q; abraam nat⁹ est. ecce. ānos habuisse et abraę vt nepoti obuiaſſet: et panē in refectionē eius et suorum p̄tulisse: et vt sacerdotē dei decimas accepisse. **Primū quidē**

Primum quidē q̄ interpretatur rex iusticie: Del-
phos em̄ vel melchisedech rex: iudech iustus vel iusticia. b
Deinde autē dictus est rex salem qd̄ est. i. qd̄ interpre-
tatur rex pacis. Salem enim interpretatur pax. Et est ar-
gumentum q̄ ex interpretationibus licet exercere allegorias:

multo fortius morali-
tates. Ipse dico ens

c **Sine** patre si-

ne matre: nō quia

non habuit: sed quia

scriptura p̄inde non

memorat in figura

christi. Et ē argumē-

tum: q̄ non solum ex q̄

qd̄ dicit scriptura: s̄ ex eo qd̄ tacet mysteriū est colligendum

Item de modo dicendi

e **Sine** genealogia. i. sine

prole. **Neq̄** initium dierū neq̄ finē vite habens:

id ē nō est scriptū illa habuisse. In omnib⁹ p̄missis

s **Assi-**

milatus filio dei manet sacerdos in perpetuum:

quia scriptura tacet q̄ aliquis ei successisset: vel quia sacerdo-

tium eius durat in christo et in ecclesia in eternū. Videndū est

ergo quō in p̄dictis assimilatus ē filio. Chryf. Ite quidē nun-

cupationes: rex iusticie / rex pacis: in christo s̄o veritas est:

in isto melchisedech typus fuerūt. Christus ergo dicit / Rex

iusticie et rex pacis: quia prius regit suos: hic in iusticia:

post in futuro reget eos in pace eterna. Ideo dicit p̄pheta:

ps. 11. Dñs regit me et ideo nihil mihi deerit: nec iusticia in presenti

nec pax eterna in futuro: De q̄ pace dicit Esa. xxxij. d. Sede

bit ipse mē in pulchritudine pacis: et i tabernaculis fiducie

et in regē opulētia: P̄r autē ē iusticia: deinde pax: q̄ op̄ iu-

sticie ē pax et securitas vsq̄ i seip̄ternū. Esa. xxxij. d. c **Si-**

ne patre / fm̄ carnē: d **Sine** matre / fm̄ deitate: e **Si-**

ne genealogia: q̄ filios carnis nō habuit. f **Neq̄** initium

dierū neq̄ finē vite habens: q̄ coetern⁹ ē patri fm̄ deita-

te: ita nō est initiat⁹ siue initium habens: sed ē initium aliorū et cō-

sūmatio. Apoc. j. d. Ego sū alpha et ω. Esa. lxj. a. Ego dñs:

p̄m⁹ et nouissim⁹ ego sū. Itē Esa. xliij. a. Ego p̄m⁹ et nouissi-

mus. Sicut sacerdotes debēt ēē reges iusticie et pacis: vt iusti

sint in se et pacē cū deo habeāt: et vt alios in iusticia regāt et in

cōcordia: ita inter se q̄ ad deū. Officiū em̄ eorū est in duob⁹:

sc̄z in iusticia et pace faciēda vt iuste se habeant corripiendo

populū et pacem eis obtineant orando p̄ eo apud deū. Vñ

ps. 77. de his duobus dicit in Ps. Suscipiant montes pacē popu-

lo: id est suis precibus obtineant sacerdotes apud deū recon-

ciliationē et veniā de peccatis: et colles iusticiā suscipiant. i. ob-

tineāt grām iuste corripēdi. Dicit ergo: a **Primum** qd̄

int̄pretat rex iusticie. Sap. j. a. Diligite iusticiā qui iudi-

catis terrā. i. terrenos hoies. Esa. xj. a. Percutiet terrā virga

oris eius discretionē et directionē correptionis. Et dicit / terrā

nō cēlū. Cēlū em̄ nō dicunt percuti / sed terrā. Quod est con-

tra quosdā p̄latos qui magis seculunt cōtra innocētes: et negli-

gūt corrūpere p̄uaricātes: cū tamē dicat dñs Beh. ix. a. Ter-

roz vester ac tremor: sit super cuncta animalia terrē: Non vi-

ci super angelos cēlū / vel homines: sed super animalia terrē.

Sap. vj. a. Altissimus interrogabit omnia opera vestra et co-

gitationes vestras scrutabit: quoniā cū essetis ministri regni

illius / nō recte iudicatis / neq̄ custodistis legem iusticie: neq̄

fm̄ voluntatem dei ambulastis: horrende et cito apparabit vo-

bis: qm̄ iudiciū durissimū his q̄ p̄sunt fiet etc. b **Deinde**

autem rex salem qd̄ est rex pacis. Istud bene compe-

tit sacerdoti: vt nō solum sit iustus in correptione ad populū:

sed pacem faciēns in oratione ad deum: vt iram dei quietet

in lenitate: sicut moyses qui pacem obtinuit populo ad deū

in oratione: et populū iuste puniuit: postmodū de peccato.

Esa. xxvij. a. Quis dabit me spinā et veprem: In p̄lio: gradi-

ar sup̄ eā parit succēdā eā. An pot⁹ tenebo fortitudinē meā.

Postea subdit: Faciet pacem mihi / supple p̄latos vel sacer-

dos. Quales autem debeant esse qui pacificare possint iram

dei: determinat ibidem subdens. Qui egrediens impetu a iu-

cob: illi supple pacem faciet mihi: filij. i. iacob: qui luctando in

oratione cū angelo imitantur eum. Duobus em̄ brachijs lu-

ctandū est cū angelo magni consilij: que determinant. Osee
xij. a. Inualuit ad angelū et cōfortatus est fleuit et rogauit eū
in bethel inuenit eū: et ibi locutus est nobiscū. Angel⁹ magni
consilij est christus filius dei: cum quo lucramur duobus bra-

chijs: fletu et oratione. S; i luctu orōnis locus seruādus est vt

et cum in bethel quera-

mus. i. in vtero virgi-

nis incarnatum. Vbi

em̄ loquitur: quia p

beatā vitā gine nobis

consolationes suas

trāsmisit. Itē nota q̄

bñ iūgunē hęc duo:

Rex iusticie et rex

pacis: sic debet p̄latus exercere iusticiā cōtra vitia vt pacē ha-

beat cū natura: vitia em̄ ipugnāda sūt nō hoies. Iust⁹ ergo

sit et ne excedat degenerādo i seueritatē et austeritatē. Sit pa-

cificus p̄ misericordiā: quia vniuersē vitē dñi misericordia et re

ps. 24.

ritas. Et iusticia et pax p̄ osculū debent fēderari. Unde de iob

ps. 29.

ps. 29. dicit Job. j. a. Erat simplex et rectus ac timens deū et recedēs

a malo. Multū autē pdest mansuetudo et simplicitas cū recti-

tudine ad fructū correctionis: Unde Ps. Qm̄ supuenit man-

suetudo et corripiemur. iij. Regl. x. d. Magnificatus est rex sa-

lomon sup omnes reges terrē. Ille em̄ optime regit etiam su-

per regē qui pacē cū hominibus seruat: talis est salomon. i. pa-

cific⁹. Sequit⁹: c **Sine** p̄re sine matre: q̄ nō debet sa-

cerdos dei h̄re affectū carnalē nimis ad parentes. e **Sine**

genealogia. i. sine affectione ad neptulos. Non em̄ debet

circa se cōgregare turbā parentū et neptulorū. Vñ Leuit. x. a.

In ordinatione aaron mortui sunt filij eius: ad significandum

q̄ omnis carnalis affectio extingui debet i sacerdotib⁹. Deut.

xxij. a. Isti sunt qui dixerunt patri et matri nescio vos: et fra-

trib⁹ suis ignoro illos: et nescierūt filios suos: hī custodierūt

eloquiū tuū et pactū tuū seruauerūt. Vel Sine genealogia:

quia nō debēt habere filios et filias ad luctamen sicut sacero-

tes veteris testamēti habebāt. f **Neq̄** initium dierum

neq̄ finem vite habens: quia opera sacerdotis nec de-

bent esse in initio nec in fine: sed in medio: quia medium tenet

virtus. Vel non debent esse in initio vt sint puerilia et tene-

ra: Nec debēt finē habere: sed pseuerantia exigitur. Unde de-

bēt h̄re tunicā talarē hiacynthinā. i. opationē et cōuersationē

celestem et pseuerantē. Gen. xxxvij. a. Fecit ioseph p̄ suis sa-

cob tunicā polymitā. Alia l̄ra / talarē: vnde tau l̄ra scribit sup

viros gementes et dolentes: Ecce h̄. ix. b. que significat pseue-

rantiam: quia tau ē vltima littera in alphabeto apud iudgos.

Ecce h̄. ix. c. Qm̄ sup quē videri: tau nō occideris Apoc. vij.

a. Nolite nocere terrē et mari neq̄ arborib⁹ q̄ ad usq̄ signem⁹

seruos dei nri i frontib⁹ eorū. s **Assimilat⁹** aut filio dei

manet sacerdos i p̄petuū: in p̄nti h̄is p̄stantiā in grā: in

futuro h̄is stabilitatē in eterna gloria. Et nota q̄ iste melchise-

dech d̄: assimilāt⁹ filio dei: Mō dicit filius: q̄ illa assimilatio ex-

pre est: et nō oīno exp̄ssa. Exo. xv. b. Quis filius tui in fortibus

dñe: Job. xxxvj. c. Nullus ei filius in legislatorib⁹. Chryf.

Quis filius tui in fortib⁹ dñe. Chryf. Assimilat⁹ autē. Mō

si hęc similitudo: q̄ hui⁹ p̄ncipia necim⁹: s; nec illi⁹: Mō aut in

oib⁹ est similitudo: si em̄ in oib⁹ similitudo esset: ita nō similitudo vel ty-

pus ei⁹ esset: s; veritas. S; typus vsq̄ quēadmodū dñm ima-

ginib⁹ qd̄ h̄z simile qd̄ nec dissimile. Sic q̄ i isto melchisedech

significat⁹ ē christ⁹: sicut et i alijs p̄ph̄is: sed exp̄ssi⁹ in isto vt di-

cit Blo. Osee. xij. c. Et in manu p̄ph̄az assimilatus sum. Job

xxxvij. b. Qui in manu oīm hoīm signat vt nouerint singul⁹

opa sua. b **Inueniunt** autē. Cōmemoratis q̄busdā q̄

bus assimilatur melchisedech filio dei. i. christo: adhuc imo-

rat i cōmēdāda dignitate ipsi⁹ et excellētia sacerdotij ipsi⁹ p̄se-

res em̄ ipsi abraā p̄l oīm et oib⁹ leuit⁹: q̄ tal⁹ fuit melchisedech

vt dicit⁹ ē. Inueniunt / an etiā ex facie: i **Quātus** sit

hic. i. melchisedech. k **P̄r** et decias dedit: itaq̄ minor

maior: et b; i **De** p̄cipuis suis: nō solum frugū s; p̄darū: et

b̄ ē qd̄ sup̄ dixit / diuisit. in **Abraā** p̄riarcha. i. p̄nceps

int̄ p̄res. Ex hoc q̄ abraā dedit decimas melchisedech: vult

ostendere ap̄lus q̄ abraā minor fuit: ergo et leui minor fuit q̄

melchisedech: ergo

Melchisedech: ergo et minor fuit leui q̄ christi? cui? figura fuit melchisedech. Chyff. Si melchisedech q̄ typū h̄z christi: non tñ sacerdotib? s; ipso. proplatore sacerdotū. abraā melior est: quid ḡ dicendū est de ipsa veritate? Et nota q̄ dicit: De p̄cipuis: Et hoc videt q̄ de portiorib? vande sūt decimę nō de peiorib?. Malach. i. d. Bledictus dolosus q̄ h̄z in grege suo masculū et vorū faciēs imolat debile dño. Itē i. e. c. Si offeratis cecū ad imolādū nōne malū ē? Offer illud dūc tuo si placuerit ei: aut si susceperit faciē tuā dicit dñs exercituum. Qd̄ est q̄ quodā q̄ qñ fortes sunt et incolumes et iuvenes: tūc nō offerūt se deo: s; qñ debiles sunt et imbecilles: tūc volūt intrare religionē: vel qñ vidēt q̄ nō possunt diu vivere. Et vtiā vel tūc offerēt se totos. Itē hoc est q̄ illos q̄ multa vāt histri onibus vel meretricibus et modicū dant pauperib?: vel multa dant burse et nihil esurienti aīe. Tales sunt cainite: de quibus dñs Iudē. d. Ne illis qui in via cain abierūt: et errore balaam mercede effusi sunt. Cain enim obtulit: sed nō de p̄cipuis sicut abel: nō recte diuisit: quia se deo cū munerib? nō obtulit: de p̄mogenit? gregis sui et de adipib? eoz se obtulit abel: et respexit dñs ad abel et ad munera ei: ad cain autē et munera ei? nō respexit. Et postea dñs fīm aliā lram: Et dixit dñs ad cain: Quare cōcidit vultus tu? nōne si recte offers recte aūt nō diuidas? peccasti. Recte non diuisit cain: qz meliora sua vlt̄ deo nō dedit: et ideo dñs munera alia sine ipso nō acceperunt. Esa. lx. b. Adducā filios tuos de longe: aurū et aurū eoz cū eis: nōmī dñi dei tui. Hñ dicit cū eis: qz dñs oblationē aurī et argēti nō q̄rit: nisi cū ipsa elemosyna se ipsum hō deo obrulerit. Sequitur: a. Et quidē. Sup̄ p̄tū melchisedech abraę: qz ab eo decimas accepit: hic p̄fert est leuitis: qz h̄ mō intruimini qñ? sit. Et qd̄ ē. i. certe: b. De filiis leui sacerdotū accipietes. i. iure sacerdotū qd̄ accipiūt. c. Ad adarū habet in lege decimas sumere a populo: nō em̄ aucte p̄tia sumunt: sed aucte legis: et h̄nt rōne sacerdotū: et h̄ q̄ dicit: d. Scdm̄ legē. i. nō absoluta licētia accipiebāt sic melchisedech. S; fīm legē. i. nō alit̄ q̄ p̄cepit lex. Numeri. xviij. b. Hic autē melchisedech fīm nullā legē accepit a patriarcha cū eēt alienigena: et ita dignior. Et nota q̄ dicit: d. A populo. i. a fratrib? suis. q. d. nō ab aliq̄ sumo viro vel alieno: s; a p̄plo humili et sibi cognatide carnis cōiuncto: Numeri. xviij. b. Sed p̄ hoc qd̄ hic dñs et in textu in Glo. videt q̄ soli sacerdotes poterant sumere decimas. Dicit em̄ text? Et quidē de filiis leui sacerdotū accipientes et. Glo. dicit. i. p̄ hoc q̄ accipiūt sacerdotū: mādātū de cimas sumere. Sed q̄ soli filij aaron erāt sacerdotes: ergo soli filij aaron sumebāt: qz nec oēs sacerdotes erāt illi. f. qui habebant maculā corporis nō ab eo. Levit. xxi. c. Si ergo soli filij aaron accipiebant decimas: quid habebant alij leuitę? Propterea Numeri. xviij. b. plane determinā q̄ oēs leuitę accipiebāt decimas: Quid est q̄ qd̄ hic dicit ap̄lus q̄ sacerdotium accipientes sumebant decimas. Rñdeo: hoc dicit ap̄las: quia p̄ sacerdotio p̄ncipaliter dabantur. Unde et leuitis dabantur quia ministrabāt sacerdotib?. Unde Numeri. xviij. c. Filij leui dedi oēs decimas israelis: pro ministerio quo seruiunt mihi in tabernaculo sgeris. Qz autē p̄ncipaliter p̄ sacerdotio darent oīa: dicit ibidē Numeri. xviij. b. Omnia que sanctificant a filiis israel tibi tradidi et filijs tuis pro officio sacerdotali legitima sempiterna. f. Qd̄ et ipsi exierunt de lumbis abraę. q. d. licet pares sint in genere: tñ ipsi leuitę possunt a populo decimas sumere. Chyff. Tanta est em̄ sacerdotij eminentia: vt qui pares honore a p̄genitoribus et eundē habebant p̄patoris. i. per auum multo meliores et digniores essent alijs: decimas em̄ ab illis accipiunt: cū non inuent? fuerit quis ab his ipsis decimas assumens: Mōne ipsi in ordine latēz ipse nō in sacerdotibus: et non hoc solum: sed neq̄ par erat eis honore: s; ex alio genere. Itaq̄ nequaq̄ de

disset allophylo: id est alterius tribus homini decimas abraā nisi multus esset eius honor et. Unde subditur: s. Cuius autē generatio et. quasi filij leui a fratrib? us accipiunt: sed melchisedech: s. Cui? autē generatio nō annuerat in eis. i. a iudeis: quia fuit alienigena: absq̄ legis mandato

sua auctoritate. b. Decimas sumit: qñ excellentior. i. Ab abraā patriarcha. Per hoc ergo: id est ab ipsis leuitis accepit melchisedech decimas: et ita maior fuit leuitis: qz maior fuit abraā patre leuitarum. Chyff. Qualiter ostendit q̄ leui decimas dedit abraā aut decimas dedit et quid ad vos hebreos maxime quid ad nos? Non em̄ altercamini leuitas meliores esse q̄ abraā: sed abraā meliorē leuitis cōceditis: k. Et h̄c: quia non solū decimarū sumptione ostendit melchisedech eminere abraā: sed p̄ cōsequens omnibus leuitis: sed etiā ex benedictione. Et hoc est qd̄ dicit: Et h̄c: s; abraam tam magnū. l. Qui habebat repromissiones benedixit. i. illum cui factę sunt p̄missiones gentiū in semie suo bñdicēdarū: Gen. xvi. c. Bñdixit vt pater benedixit eū etiā in tpe maioris dignitatis. Sed quō habebat repromissiones qui eas expectabat. Iob. xj. c. Iuxta fidē defuncti sūt omnes isti nō acceptis repromissionibus et. Solutio: spe habebat. Ro. viij. e. Spe salui facti sumus. m. Sine vlla autē cōtradictione: quia hoc est cōmune iudiciū siue cōmunis cōceptio. n. Ad min? est a meliore benedicti: et ita melchisedech typ? christi maior est abraam et filijs leui: ergo multo fort? veritas christi. Glo. Prouide typus christi melior est p̄missiones habēte: qz hoc videtur min? qd̄ benedicti ab aliq̄ ex cōmuni oim iudicio et sine vlla cōtradictione: et si ergo in acceptione decimarū contradi-

citur q̄ nō ideo sit maior: quia et filij leui accipiūt a fratrib? hoc tñ nō pōt cōtradi. Sed q̄ ipsos p̄s. Benedicā dñm in omni tpe et. Mō ḡ oīs q̄ bñdicit maior ē. Itē Job. xxi. c. Bñdictio p̄turi sup̄ me veniebat. Rñdeo: multiplex est bñdictio. Auctoritatis: q̄ p̄tinet ad sup̄iorē q̄ habet auctem bñdictiō in seriorē: de q̄ loquitur hic ap̄las: de hoc dñs Leuit. ix. d. Extēdes manū suā ad populū bñdixit ei. Itē Numeri. vi. d. Loquere aaron et filijs ei: Sic bñdicetis filiis israel et dicetis eis: Bñdicat tibi dñs et custodiat te: Ostēdet tibi dñs faciē suā et miferat tui: Cōuertat dñs vultū suū ad te et det tibi pacē. Inuocabūt nomē meū sup̄ filios israel et ego benedicā eis. Itē p̄s. Etem̄ benedictionem dabit legislator et. Eccl. iij. b. Benedictio patris firmat domos filiorū. Item est benedictio laudis et gratiarū actionis qua benedicti deus ab homine: de quo loquitur p̄s. Benedicā dñm in omni tēpore et. Item Eccl. iij. b. Qui tenuerint vitā illā h̄reditabūt et quo introibit benedicti de? Itē Eccl. xliij. d. Benedicentes dñm exaltate eū quantum potestis: maior est em̄ omni laude. Item est benedictio deuote orationis siue bonę optionis: qua benedicti diues a paupere. Job. xxi. c. Benedictio perituri super me veniebat. Et xxxj. b. Si nō benedixerunt mihi latera eius et. Itē est benedictio promptę subuentionis: quia benedicitur pauper a diuitē: de qua. ij. Cor. ix. b. Necessariū existimauit rogare fratres vt p̄ueniāt ad vos et p̄parēt repromissā bñdictionē h̄c paratā esse: si qñ benedictionē nō qñ auariciā. Et. j. Reg. xxi. e. Suscipe bñdictionē h̄c quā attulit ancilla tua. S; adhuc qñ rñ de bñdictionē sacerdotali: qz nōne sacerdos hebdomadarius dat benedictionem ipsi decano quando legit lectionem in choro: ḡ maior bñdicit a minorē. Itē papa cōsecrat ab ep̄o hostiensis: et sacerdos cōsecrat eucharistiam que maior est. Item archiepiscopus ab episcopo cōsecrat. Solutio: quidā dicūt q̄ hoc intelligit qd̄ dicit hic apostolus de benedictione p̄lationis: nō cōsecrationis: Sed hoc nihil est. Tñ dicitur: qz cōsecrat sacerdos nō eucharistia: sed panē benedicit: neq̄ episcopus archiepiscopus sed clericū vt sit archiep̄s: decanus autem cōcanonicus est: in quantum legit minor est sacerdos: tūc nō facit officiū

B

Stur: id est legalis observatio. Item translatio sacerdotio: id est in nouato sacramento i christo: necesse est q̄ noua lex orlatur. Unde Chryf. Si alterum sacerdotiū & legem alteram neces-

Cse est esse. f. testamentum nouū: de quo habet. j. viij. Et po- stea dicit: Neq̄ enī sacerdotem conuenit esse sine testamento legibus & p̄ceptis neq̄ aliud accipien- tem sacerdotium illo vii testamento. Le- uiti. xxiij. b. Nōis superuentib⁹ ve- tera p̄iōctis. Ali- as expositiones sup hoc require in Glo. Et nota q̄ dicit Glo. Hec translatio sacer- dotiū p̄figurata fu- it in samuele: qui cū non esset de tribu le- uitica: sed de tribu ephraim electus est sacerdos a domino reprobatis filiis leui dñō dicēte: Qui honorificauerit me honorificabo eū: & qui in honorauerit me in honozatus erit. j. Reg. iij. f. sumitur hoc: vbi dicitur fm nostram litterā Locut⁹ sum loquens vt dom⁹ tua & domus patris tui ministret in p̄pectu tuo vsq̄ in semp- ternum: Nūc autē dicit dñs: Absit hoc a me: sed quicunq̄ ho- norificauerit honorificabo eum. f. sacerdotio: qui autem con- temnūt me erūt ignobiles. Sed q̄ritur d̄ hoc qd dicit Glo. d̄ sa- muele: Qui cum non esset de tribu leuitica: sed d̄ tribu ephra- im ē. a. **In quo enī:** quasi vere transferē sacerdotiū & sur- git alius sacerdos: qd ostendo & per ritum & per tribum. Pri- mū autem de tribu ostendit: postea de ritu: quasi vere fm ri- tum alius surgit. Christus enī: in quo: id est de quo vel ad quem. Vel in quo: id est cuius consideratione. b. **Hec dicuntur. f. Tu es sacerdos in eternum fm ordinem mel- chisedech.** c. **De alia tribu est:** id ē de tribu iuda. d. **De qua alia nullus.** e. **Altario p̄esto fuit:** id est accessit ad ministeriū altaris. Unde Numeri. xviij. a. Sceptum patris tui fume tecum. P̄esto enī fuit: vt ministraret. Alij enī nō de- bebant accedere ad ministeriū. Unde ocl̄as quia ministrare vo- luit percussus est lepra. ij. Paral. xxiij. d. Et vere de alia tri- bu fuit christus. Verum est enī q̄ ex iuda ortus sit dñs noster sicut habetur Barth. j. a. Liber generationis iesu christi filij dauid ē. Apoc. v. b. Dicit leo de tribu iuda radix dauid ē. Sic ergo de tribu ad tribum translatum est sacerdotiū: de sa- cerdotali ad regalem: vt in eodem sit sacerdos altaris regalis tri- bus: vt fuit melchisedech rex & sacerdos. Scdm illud Exo. xix. a. Vos eritis mihi in regnū sacerdotale. Non dixit: estis mūdo sed eritis. Item. j. Pet. ij. b. Vos estis genus electum regale sacerdotiū. In signū autem bulus: q̄. f. sacerdotiū trās- fertur ad tribum regalem: accepit aaron vxorem belisabet fi- liam aminadab / sororem naalon de tribu iuda. Exo. vi. d. Nota Glo. Et iture mysteriū. Primū fuit regal: postea fac- ta est sacerdotalis: sic christus rex erat semper: sacerdos au- tem factus est: quādo carnem sumpsit quādo se sacrificiū ob- tulit: f. **In qua tribu nihil de sacerdotib⁹ moyses locutus est:** vt. f. de ea: id est de tribu iuda aliquis esset sacer- dos. Sequit. g. **Et amplius.** h. **Et alio q̄ alius surrexit sa- cerdos per tribum:** ostendit idem per ritum: Unde dicit: Et amplius: q̄ per tribum: b. **Adhuc manifestū est:** b. scz q̄ transferretur sacerdotiū & surgit alius sacerdos. Hec enī ē firmior p̄batio. f. per ritū: quia estis tribus in samuele muta- ta erat: non tū ritus: Et vere manifestū est: i. **Si:** id ē quia k. **Scdm similitudinē melchisedech exurget alius sacerdos.** i. per hoc q̄ p̄beta dicit: Scdm ordinē melchise- dech. i. fm ritum sacrificij eius surgere aliū sacerdotē. Per h̄ in quā manifestū est q̄ translatum est: q̄ transferē sacerdotium leuiticū. Scdm ordinē enī melchisedech christus surrexit: qz sicut ille panem & vīnū obtulit abrag: ita hic discipulis in eis- dem speciebus carnē & sanguinē dedit. Alius dico: i. **Qui**

non fm legē mādati carnalis fact⁹ est. i. qui non est fa- ctus sacerdos ad hoc vt teneret vel tenenda doceret carnalia mādata legis. i. carnales obseruantias. m. **Sed fm vir- tutem vite in solubilis.** i. fm spirituale intellectū ip̄i le- gls: quā exequētes habent vitam eternam. Ecce distat inter

legem mandati carnalis fact⁹ est. i. qui non est fa- ctus sacerdos ad hoc vt teneret vel tenenda doceret carnalia mādata legis. i. carnales obseruantias. m. **Sed fm vir- tutem vite in solubilis.** i. fm spirituale intellectū ip̄i le- gls: quā exequētes habent vitam eternam. Ecce distat inter

sacerdotiū & sacerdo- tiū. Illud carnale: h̄ spūale: illud tempale hoc eternum. Unde Joh. vi. g. Verba q̄ ego locut⁹ sum vo- bis spūs sunt & vita: id est spūalit̄ intelle- ra viuificāt. **Et ostendit enī d̄ dauid** id est mecū testat⁹: vt deus pater testat⁹ h̄ de filio sub iurament⁹ do. o. **Qui dicit de eo: p̄ Tu es sacerdos in eternum fm ordinē melchisedech.** Sep̄ hoc expositū est: ideo non est modo exponēdū: Al̄ sic bñ dicit q̄ christus factus est sacerdos non fm legem mandatorum carnaliū: sed fm legem spūalem qd ostendo: qz testat⁹ p̄beta h̄ vel pater de filio. o. **Qui dicit de eo. p̄ Tu es sa- cerdos in eternum fm ordinē melchisedech:** nō fm or- dinē aaron: ergo trāslat⁹ est sacerdotiū: ḡ & lex: et ita per hoc ostendit q̄ christ⁹ non docet legalia tenēda: qz sunt translatā. Sed qz forte ad trāsferēdē legis demōstrationē sacerdotiū trās- latio n̄ videt⁹ oīno sufficere curiosis: ideo supponit bñ q̄ oīm hoīm animis satisfaciāt si causam alicui⁹ rei agnouerint. Ostendit enī quare ver⁹ testamētū sit destructū cū deus illud dederit & nouū substituit: qz. f. tpe sui status illud fuit infirmū et nūc prorsus inutile. Hoc autē. i. nouū testamētū p̄bit: qd qdcm valet ad laudē noui sacerdotis. Al̄ itaq̄ sic qd ostēdēs dñs q̄ iuste reprobata sit lex trāslatā. q. **Reprobatio qdē sit:** non anihilatio: fm Chryf. r. **Precedēt mādāt.** i. veteris legis. Et bñ ait: **Precedētis:** quia aliqd debet sequi: s. **Propter infirmitatē ei⁹:** quā habuit dum stetit. Et inutilitatē: quā modo habet: qz modo lex dānosa ē si tenet. Et ideo iuste reprobata ē & nō sine causa. Chryf. Dicit cer- tificat hoīm scire causas. Et h̄ in fidē ducit magi cū causas sc- mus: Ex h̄ autē heretici insurgūt. Sed audi diligēt. Nō de- xit: propter p̄nitiā vel malignitatē: sed p̄pter imbecillē & inuti- le. Sed & alibi ostēdit imbecillē. Roma. viij. a. Nā qd impos- sibile erat legi in q̄ infirmabat⁹ p̄ carnē: de⁹ filiū suū mittēs in similitudinē carnis p̄cā. v. **Nihil enī:** q̄si vere fuit infirma- tiō: Nihil enī ad p̄fectū adduxit lex. i. neminem iustū / carione p̄fecit. Chryf. Nihil ad p̄fectū adduxit. i. nullū per- fectū opata ē. Itē nihil potuit: i. frē erāt tñ suadētes hoc faci- nō fac virtutē nō imponētes: qd facit spes. Itē nota q̄ nō dicit. Nihil viuit: Lex enī multū viuit: sed nō p̄bit. Gal. iij. d. Si enī data esset lex q̄ posset viuificare: vere ex lege esset iusticia. Et postea dicit. Itaq̄ lex pedagogus noster fuit in christo. r. **Introductio vero:** quasi illa reprobata / introductio x̄o: sit p̄ pontificē p̄dictū. y. **Melioris spei.** i. melioris legis: p̄ quā sperat⁹ gloria eterna ab obseruātib⁹. Th̄ Barth. xix. c. Si vis ad vitā ingredi serua mādātā. Observatio enim mādatorū christi dat vitā. Th̄ Joh. vi. g. Dñe ad quē ibim⁹: verba vite eterne habes. Chryf. Melioris spei dicit: Nam habebāt & illa mādātā spem & non salutē. Terrā enī sperabāt et nil pati mali & similia: Nos h̄o nō terrā sed celū: et qd mul- to meli⁹ ē statuēs nos cū angelis: tunc & ministrare deo cū ip̄is Scdm illud Eccl̄. xxiij. b. Et in habitatiōe scā corā ip̄o mi- nistravi. Th̄ ibidē: z. **Per quā / spem. f. a. Proximam** ad deū. Per spem enī tam in celo sum⁹. Sicut dicit⁹ est. v. vi. d. de spe: Quā in q̄ sicut ancorā habem⁹ aig turā ac firmā et incedētē vel introeuntē vsq̄ ad interiora velaminis. Roma. viij. e. Spe salutis facti sum⁹. Sed cur de spe dicit apl⁹ q̄ ex proximam⁹ ad deū & nō d̄ charitate magis: Respōdem⁹: quia c̄ charitas copulat

charitas copulat deo: et tunc siue vnit: Scdm illud. j. Cor. vi. d. Qui adheret deo vnus spiritus efficit. Spes autem ducit: et ita accedere ad deum facit: fides autem via est. Accedam? ad deum per spem: et ipse accedet ad nos per spem implementationis. Scdm illud: Jaco. ii. b. Appropiate deo et appropiabit vobis. a. Et quia

est hoc. Adhuc ostendit quod magis est sacerdotium christi sub iureiurando promissum: sacerdotium autem Aaron non. Dicit ergo: Et quantum est hoc: quod multa comedat: vltimus sacerdotum: et adhuc aliud dico. Et quantum est hoc: admirabile. q. d. valde magnus est. q. d. non sine iureiurando iesus factus est sacerdos super plebem. Melius suspensio est instructio vobis: Intantum melioris testamenti. Alii illud. Quantum: quod hic dicit respicit: intantum r. b. Alii adde sine iureiurando sacerdotes facti sunt. i. illi sacerdotes leuitici: generis non sunt statuti in sacerdotio sub iureiurando: in quo innuit quod erat aliquod mutandi. c. Hic autem. i. iesus factus est sacerdos: d. Cui iureiurando facto. e. Der eum. i. per deum patrem: non per moysen qui dixit ad illud: s. Jurauit dominus et non penitebit eum: tu es sacerdos in eternum. Sic ordinam. f. Qui deus dixit ad illud. i. ad christum. Non dicit ad plures sacerdotes: sed ad vnum. Chrysostomus. Ad vnum. i. vnus sacerdos non esset noui testamenti nisi esset immortalis. Etiam quid dicit: Tu es sacerdos in eternum: Et quod in eternum sit sacerdos: s. Jurauit dominus. Hoc dicit propheta in propria persona. Jurauit. i. in concussa veritate firmavit. b. Et non penitebit eum. i. non mutabit factum. Deus enim dicit de re penitere quam mutatur. Gen. vi. b. Penitet me fecisse hominem. i. mutabo quod feci: quod delebo hominem de facie terre. Nota quod si sacerdotes non essent promoti a deo in sacerdotium: et secundum ordinem melchisedech: exequerentur officium suum: et dominum non peniteret de promissione eorum. Intantum r. b. Intantum respicit supra illud: Et quantum est non sine iureiurando r. c. q. d. secundum quod magnum est quod cum iureiurando factus est christus sacerdos: quod non alii sacerdotes: Intantum certum est quod: Melioris testamenti sponsor factus est iesus. Sic ergo laude sacerdotis in fere comedantone legit: cum sic probat testamentum nouum esse melius per sacerdotem meliorem. Bio. tunc legit illud: Intantum sine suspensione ad quantum procedens. Intantum. i. per b. q. rata est. f. q. cui iureiurando factus est sacerdos: et quod per eum appropinquamus ad deum: certum est quod: m. Iesus factus est sponsor meliori testamenti: quod sit verus. Sponsor. i. assertor veritatis: et sponsor eterne beatitudinis: Melius autem spoudet lex christi quam lex moysi: cum quod spondet lex trinitatis vniuersi et olei: et euangelium vitam eternam: quo patet ibi gratia non operari. j. Joh. v. a. Dada est ei gratia non sunt. n. Et alij quidem. Hic ostendit sacerdotium christi dignum per meritum sacerdotis. An dicit: Et alij quidem: quasi bene iterum modo dignior est iesus. Et. i. q. Alij quidem plures facti sunt sacerdotes secundum legem. o. Idcirco quod morte prohiberent permanere. i. diu manere in vita et honore sacerdotali. Quia sicut dicit Eccl. x. b. Dies poterat breuis vita. Joh. viij. g. Et propter mortem sunt. Et Numeri. xx. d. Et pergit aaron ad populum suum: non enim intrabit terra quam dedi filiis israel. Et postea dicit: Eius aaron spoliasset vestibus suis induit eleazarum. p. Hic autem. i. iesus. q. Et quod maneat in eternum sempiternum habet sacerdotium: quod non potest deponi pro culpa. Ille peccati non fecit nec inuenit: et voluit in ore eius. j. Pet. ij. d. et Esa. liij. c. Manet autem christus in eternum. r. Unde. i. iesus: quod iesus manens sempiternum habet sacerdotium. s. Et saluare in perpetuum potest. i. salute perpetua. Contra illos qui volunt saluari a christo salute temporalis: qui est communis

omnibus hominibus et iumentis. De qua Ps. Homines et iumenta Ps. 35. saluabis domine. Sed suos saluat christus a miseria et a pena. Unde de signant dicit: Saluare in perpetuum potest accedentes: quod salute perpetua dat accedentibus ad ipsum. j. Pet. ij. d. Quod uersum estis nunc ad pastorem et episcopum aiarum vram. i. ad christum: qui hanc pa-

idcirco quod morte prohiberent permanere: hic autem eo quod maneat in eternum semper: non habet sacerdotium. Unde et saluare in perpetuum potest accedentes per semetipsum ad deum semper viuens ad interpellandum pro nobis. Talis enim decebat ut nobis esset pontifex: sanctus: innocens: impollutus: segregatus a peccatoribus:

scit aiam gratiam infundendo: et episcopos gloriam eternam in futuro proferendo. j. x. d. Accedam? cum vero corde in plenitudine fidei aspsi corda a consuetudine mala: et abluti corpe aqua munda: teneamus spiritum nostrum confessione indeclinabilem: Cum non hic terminemur in futuro saluat ut faciat perpetuos: alioquin si non sint perpetui: quiter saluat in per-

Al. accedens

petuum: Sed etiam dicit de non accedentibus. Joh. xxi. a. Potentes non abiecit cum et ipse sit potens: sed non saluat impios: sed accedentes illos saluat deus: Accedentes dico: r. Per semetipsum. i. per iesum christum. v. Ad deum: aliter nullus potest accedere ad patrem nisi per christum mediatorem. Joh. xxi. a. Nemo venit ad patrem nisi per me. Ipse enim est ostium: ut dicit Joh. x. b. Alii Saluare in perpetuum potest: ipse dico accedens ad deum: non per alienum pontificem: nec per alienas hostias: sed per semetipsum summum sacerdotem et hostiam. j. ix. c. Per proprium sanguinem semel introiit in sancta. Ipse dico: r. Semp viuens: quod non alij sacerdotes: quod est crucifixus est et infirmitate sed viuit ex virtute dei. j. Cor. xij. b. v. Ad interpellandum pro nobis. Repleta ratione enim sui ex ea natura quam possidet. i. humana quam ceteris intulit: interpellat pro nobis. Chrysostomus. Hoc secundum carnem ait: quia ut sacerdos interpellat: Qui enim dicit Joh. v. d. Sicut pater suscitauit mortuos et viuificat: qualiter interpellat. Roma. viij. f. Qui est ad dexteram dei quod etiam interpellat pro nobis. j. Joh. ij. a. Aduocatum habemus apud deum propter ius iesu christi iustitiae: et ipse est propitiator pro peccatis nostris. j. ix. f. Non enim in manufacta sancta introiit iesus in exemplaria verorum: sed in ipsum celum: ut appareat nunc cultui dei pro nobis. Talis enim qui dicit quod se est accedens ad deum ad interpellandum pro nobis: bene nobis expedit et sibi puenit. s. Talis enim decebat ut nobis esset pontifex. i. decebat quod talis esset ille qui pro nostris peccatis mundatus sicut pontifex offert. f. a. Sanctus. i. mundus: vel firmus in mente quantum ad se. b. Innocens: quantum ad peccatum in opere. c. Impollutus: in corpore. d. Segregatus a peccatoribus. i. oēs homines transcendens merito et puritate: nis honeste. Et

De christo autem specialiter dicunt ista et singulariter. Dicitur enim a. Sanctus. i. mundus contra omnem carnalem concupiscentiam. Irre factus: dicit. i. agios. i. sine ira: contra omnem oculorum concupiscentiam. Irre factus: dicit. i. firmus et solidus contra omnem inanem superbiam. Item: sanctus: dicit. i. sanguine proprio tinctus: in passione pro redemptione nostras. v. Esa. lxiij. a. Quis est iste qui venit de edom tinctus vestibus de bosra: iste formosus in stola sua r. Hic quattuor modis dicit christus sanctus. j. Pet. j. c. Eum qui vocauit vos sanctos ut et ipsi in omni conuersatione sancti sitis: quoniam scriptum est: Sancti eritis quoniam ego sanctus sum. b. Innocens: quod ipse est agnus sine macula: De quo habet Exo. xij. a. Et Joh. j. d. Ecce agnus dei. Irre innocentis: dicit christus quod nec miserum fecit nec miserum derelinquit: immo miserum genus humanum per penitentiam releuauit. Scdm illud Ps. Abyssus abyssum inuocat. i. abyssus misericordie reuocat abyssum misertatis. c. Impollutus: quod vixit citius vix pulchre. Esa. xli. a. Semina in pedibus eius non apparebit. i. puluis semine quod non adheret in pedibus discipulorum: vix autem hominem pollure sunt. j. Regl. xxi. b. Quia hec polluta est: sed et ipsa sacrificabit in vasis. Eotra. Dat. ix. a. Cum publicanis et peccatoribus: māducat et bibit magister vestester. Sol. Segregatus a peccatoribus

De christo

Leuit. 19. e.

Ps. 41.

P 2 * tus fuit a peccatoribus

nis honeste. **a** Et excelsior celis factus. I. etiam angelos transcedens in omni gloria. Talis similis deceret esse sacerdotes nros: sed in nra requirit dñs in hōe puro: qz sic pauci imo nulli fieret epi: Satis sufficeret dñs si sacerdotes nri et epi hñent illas tredecim differētiās: de quibus dñ. i. 1. Timoth. ij. a. Oportet epm irreprehensibile esse: vni vxoris viri: sobriū: prudentē: ornatū: pudicū: hospitale doctorē: nō vinolentū rē.

De christo *

rū fuit a pctōribus non mensa sed vita. Sap. ij. c. Dissimilis ē alijs vita illi: et imū rate sūt vñ eius.

a Et excelsior celis factus. I. omni creatura. Job. xj. b. Excelsior celo ē: z qd facies? Profundi: or inferno: z vñ cognosces: Longior terra mēsurā ei: z latior mari. **b** Qui nō habet quotidie necessitatē quē ad modū sacerdotes alij: pñs p suis delictis hostias offerre deinde p pñlo. Sicut dicit Levit. xvj. d. Roget aut sacerdos p se z p domo sua z p vniuerso cōtū filioz israhel: nō dicit p his q extra cōtū sūt. In q significat q oñes ecclesie nō pñt ex cōmunicat. Itē Levit. xvj. d. Cū extiterit sacerdos ad altare qd corā dñō ē orat p se. Itē i eodē. c. Postq egressus obrulerit holocaustū suū ac plebis: rogabit tā p se q p pñlo. Sed christus nō habet hāc necessitatē. **c** Hoc enī. i. offerre: vñ fecit semel seipsū offerēdo: i ara crucis nō p suis s p nris pctis. Esa. liij. b. Vulnerat ē ppter iniquitates nras: atritus ē ppter scelera nra: Et. j. Et dñs posuit i eo omnē iniquitatē eīm nrm.

c Lex enī. Quasi leuitici sacerdos hñt necessitatē quotidie offerre z nō christus: qz illi infirmi: hic aut semel sufficit: qz filius pfectus. Lex enī hoies pstituit sacerdotes infirmitatē habētes: infirmitatem. i. culpā z miserē peccatū z moriēdū: et ideo p se offerebant. s. v. a. Omnis pontifex ex hoibz assumptus p hoibz pstituit in his q sūt ad deū vt offerat dona z sacrificia p pctis: q p dolere possit his q ignorāt z errāt: qñ z ipse circūdat ē infirmitatē: et propter rea debet quē ad modū z p pñlo: ita etiā p semetipso offerre p pctis. **f** Sermo aut iurisiurandi q post legē est: dicit p dauid: pstituit sacerdotem. i. pstituendo dicit vel significat. **g** Filium duraturum in eternū: Filius dico. **h** Perfectum. i. grā z veritate plenū: vt dñ. Job. i. b. q. d. lex pstituit seruū imbecillē z mortale: sermo aut iurisiurandi pstituit filium pfectū et eternū qñ dicit: Iurauit dñs z nō pgnitebit eum rē. **i** hñt. **j** Contra seruū dñe filium: contra imbecillitatē: dñe pfectū. i. potentē: et eternū ptra mortale. **k** Exposit. Ca. VIII.

a Capitulum autē. Sic dictū ē sup: hęc epla diuidit in quattuor partes. In pma ostēdit christū excellētiore oī creatura. Et durat hęc pars vsq ad pñcipiū vñde: cū capituli. Et diuidit in duas partes: qz in pma pbat h p sacerdotiū melchisedech: q decimas accepit ab abraā z bñdixit ei. In scda h idē pbat p successionē alteri sacerdotij: qz. i. ppheta dñe nouū fieri sacerdotē fm ordinē melchisedech: z nō fm ordinē aaron. In h aut octauo capitulo adhuc pbat sa: cerdotiū christi maius esse sacerdotio leuitico. Primo p dignitatē z pntatē offerētis: qz christus fuit de: aaron nō: ibi: Capitulum autē. Scdo p excellētā oblati: ibi: Dis enī pontifex Et ostēdit excellētā oblati i duobz. Primo qz nō est carnale qd notat: ibi: Qui exēplari z vmbre deseruīūt. Oz autem vmbra sit i lege pbat p auctoritatē Exodi: ibi: Glide inquit oia facito fm exēplar rē. Tertio pbat h idē p melioratē misterij: ostēdēs q meliore legē misit christus q moyses vel aaron: ibi: Hūc aut meli⁹ sortit⁹ ē misterij. Et pbat esse meli⁹. Primo qz meliore legē dedit: qz meliora pmitit: ibi: Ad i melioribz repromissionibz factū est. Scdo qz apparet hęc melioritas i euacuatiōe siue p ena:

ciationē pñloz: ibi: Nā si illud pñsa culpa vacasset. Tertio pbat ista duo auctoritate Biere. cū dicit: Ecce di es veniūt rē. Ultimo pcludit ex ipsa auctoritate q p nouum testamētū debet fieri pñmaris veteris: ibi: Dicendo aut nouū rē. Dicit g: Capitulum autē rē. Capitulum

iurandi: qui post legem est filium in eternum perfectum.

a Capitulum. **Ca. VIII** autem super ea que dicuntur. **a** Item habemus pontificem: qui consedit in dextera sedis magnitudinis in celis scdōz mister et tabernaculi veri qd fixit deus z

dicerē pñ breuē facio recapitulatiōē dñs: **k** Talē habemus pontificē qui pedit rē. Et nota q multis modis dñ capitulū: etiā pñt capitulū archidiaconoz: qd a capione dñ: qz ibi munera ne dicā rapinē ab accusat capionē. Sunt autē quedā eoz capitula vbi poti⁹ rapinē sūt nūmoz qz vindictę scelerū: vel etiā qz simplices acceptiōes munerū: z illa potius rapitula q capitula dicēda sūt. Itē capitulū qñqz dñ a capite qñt paruum caput. Vñ Ben. j. a. alia israhel In capitulo fecit deus celū z terrā: Hoc ē in pñcipio siue i capite tpis. Itē qñqz dñ a capite sūmā. i. sūmā vt hic dicit Bñ. Itē dñ qñqz ab inuicē: fm q liber distinguit p capla. Itē capitulū dñ ab eo q paucos capit pñt secreta: sic dicit capitulū qd est i dauistris. **a** Item. **b** Incipit illud capitulū: z finit ibi: Deus nō hō. Facietis q capitulū z breuē in sūma ea q dixerat capitulū dicit: **k** Talē habemus pontificem qui pedit. i. ab eterno quiescit z regnat. **l** In dextera sedis magnitudinis. i. in eq̄litate sedēt deitatis. i. dei pñs q quiescit z iudicat. Et dicit: **g** O sedet: nō dicit sedet sed pedit: qz de⁹ ē z hō in dextera pñs qñcētis fm hoīem i potioibz bonis: fm autē deitatem ab eterno sedet i eq̄litate patris idē iudex. Et dñ cū pñe. s. j. b. Seder ad dextera maiestatis in excelsis. Apoc. iij. d. Ego vñci z sed i cū pñe meo i throno eius. Itē Apoc. viij. d. Agn⁹ q i medio throni ē reget eos. **m** In celis: qz christus fm humanā naturā locat⁹ ē: vel sup matenas celos: vel sup spūs angelicos. Et nota q christus dñ pontifex. i. facies pontē. s. liij. d. Habētes pontificē magnū qui pe netrauit celos testū rē. i. x. c. **l** christus assistens pontifex rē. i. pñt. q. d. **l** oueris estis nūc ad pastore z epm aiarū vñarum. **l** christus aut pontifex noster p crucē suā fecit nobis pontē. De ligno enī sit pons. Sap. xlij. a. Ab initio cū perirēt supbi gigantes: spes oibz terrarū ad ratē pfugiēs seculo remisit semē natiuitat. Sap. x. a. Cū aq deleret terrā sanauit iterū sapientia p ptemptibile lignū: qz pñtē a multis. **p** Qui videbant me foras fugerūt a me. Sap. xlij. a. Exiguo ligno crediderūt hoies aias suas: z trāsēntes mare p ratē liberati sūt Exiguo ligno. i. parue pñie: qz p parua pñiam liberat hō z saluat. Itē in eodē dñ: Bñdictū lignū p qd sit iusticia: per manus aut sit idoli. Idoli enī maledictum est z ipse q fecit illud. i. pñia bypocritarū maledicta ē: ipsa enī est qñ idoli: habet enī similitudinē pñie z nō rem. Itē pontifex dicit: qz seipsū in ara crucis obrulit pmo sacrificiū: Nō nadab z abiu: sed sicut dñ: **l** uis. x. a. q aaron obrulit pmo sacrificiū nadab z abiu filij ei⁹ igne alieno pñpti sūt: ita christus seipsū in cruce offerente sacerdotē z pharisei igne iudicē succēti sūt. **n** Scdōz minister: qz ministrat i scis. i. in celis: non sicut sacerdos leuiticus i scis manufact. Vñ subdit: **o** Et pro id est. **p** Tabernaculi veri: non vmbra: sed veri. i. ecclesie celestis pñe: sentis: in q z cui ministrat christus grām z glā dabit dñs trāsēntis ministrabit illis. **q** Vel **n** Scdōz minister: qz ministrat sanctū z verū celestē pñt: Scdm illud **p**at. xvj. c. **q** Venite bñdixi pñs mei rē. **q** Ad fixit de⁹ z nō hō: qz tabernaculum verū. i.

lum verū. i. celestē ecclesiā z p̄fētē filiū dei i se q̄ est fūdamētū
et fundator stabilitū. i. xj. c. Expectabat ciuitatē fundamēta
habentem cuius artifex z conditor deus. Item de isto taber-
naculo dicit Eſa. xxxij. d. Oculi tui videbūt hierusalē ciuita-
tem opulentā / tabernaculū qđ nequaq̄ transferri poterit: qz

i. nō est manu hoīs
factum illud taberna-
culum. ij. Cor. v. a.
Domū habem⁹ non
manufactā sed eter-
nā in celis. Numeri.
xliij. a. Qđ pulchra
tabernacula tua ia-
cob z tēoria tua iſrl
vt valles nemorose /
vt horti iuxta flui-
os irrigui / vt tabna-
cula q̄ fixit dñs qđ cedri luxta aq̄s. Exo. xv. b. Portasti eū i
fortitudine tua ad habitaculū sanctū tuū dñe qđ firmauerūt
man⁹ tuę dñe. Et hoc est qđ dicit: Qđ fixit de⁹ z nō hō.
Et nota qđ ex hō hic dicit / arguit Ch. yf. qđ celū nō mouet.
Dicit enī sic. Ubi sunt qđ dicit celū moueri: ubi sunt qđ sperę
formę id esse enūciant: vtrāq̄ enī hęc destructa sunt: hic dixit
qđ fixit: qz. i. sperica non figurat. Et nota primo notat filij dei
prātē z maiestātē siue cū patre eq̄litate cū dicit: In dextera
sedis magnitudinis. Alij enī sacerdotes qđ nō sunt eq̄les
deo nō dicunt ad dexterā dei sedere: s̄ pedib⁹ eius appropin-
quare: scđm illud Deut. xxxij. a. Qui appropinquat pedib⁹
eius accipiet de doctrina illi⁹. Qđ subdit: **Minister scđm**:
designatōis eius. Primū ē prātis: istud humilitatē: Primū est
maiestatē / z glorię: illud autē seruitutis z miscdię. Per hęc er-
go duo z misericors pontifex noster ostendit. Qđ autē dicitur
Et nō hō. Hoc addit: qđ z ver⁹ tabernaculū posuit deus: s̄
per ministeriū hoīm. **a Omnis enī: quasi christ⁹** est mi-
nister / et recte: qz oīs pontifex p̄stituit ad ministrandū. Et h̄ ē
qđ ait: Oīs enī pontifex ad offerendū munera z hosti-
as p̄stituit. Munera / sicut panes z thus z hmoi. **b Et**
hostias / d̄ aialib⁹. Hoc idē dicit. s̄. v. a. Oīs pōtifer ex hoī-
bus assumpt⁹ pro hoīb⁹ p̄stituit in his qđ sūt ad deū vt offerat
dona z sacrificia p̄ petis. Similit̄ nři sacerdotes debent of-
ferre deo munera. i. panes. i. fructū suę doctrine z p̄dicatōis
et thus oīonis. Et hostias. i. macerationem carnis. Roma.
xj. a. Obsecro vos p̄ misericordiam dei vt exhibeatis corpa vĩa
hostiā deo viuētē / sanctam deo placētē. Vel munera debēt
offerre deo in subditis: et hostias in seipsis: vt et seip̄os per
bonā vitā deo tribuat: z subditos in oīonib⁹ deo recōmēdēt.
Bēn. liij. a. Respexit dñs ad abel: qđ. i. primo se obtulit: z po-
stea munera eius: qz dñs preces illius exaudir pro alijs qui se
primo p̄ bonā p̄uentionē sibi deuouit. Ecclj. xliij. c. **Hoc iudē**
tus ē p̄fect⁹ iust⁹ quātū ad se. i. et in tempe iracūdię facit ē re-
conciliatio alior. i. Qđ Deut. xxxij. b. Ponēt thymiamā in
furore tuo: z holocausta sup altare tuū. Thymiamā. i. deuotę
oīonis pro subditis: z holocausta. i. seip̄os deo cremabunt
sup altare dñi. i. in memoria crucis christi z passionis. Crux
enī christi altare nři ē: in qđ debem⁹ oīa offerre: qz oīa nři bo-
na insufficiētia sūt: nisi i fiducia christi crucis z passionis offe-
rāt. **Unde** qz oīs p̄stituit ad offerendū: nē ēē h̄uic. i. christi
nři / habere aliqd qđ offerat: qz alit nō ē sacerdos nisi ali
qđ habeat ad offerendū. Et verū est h̄ qđ christ⁹ fuit sacerdos z
hostia: vnde seip̄s obtulit: z seip̄s offerēdo in cruce p̄t̄: z pre-
ces pro nobis z supplicationes obtulit. Gal. i. a. Qui dilexit
nos z dedit semetip̄s p̄ petis nři. s̄. v. b. Qui in dieb⁹ car-
nis suę preces supplicatōesq̄ ad eū qđ posset illū saluū facere a
morte cum clamore valido z lachrymis exaudir⁹ ē p̄ sua reue-
rentia. **Si ergo** eēt sup terrā / quasi necesse ē christum
hic aliqd qđ offerat: ergo illud ē celestē nō carnale: quia si eēt
sup terram qđ iesus offert. i. carnale aliqd: tūc / **et nō es-**
set sacerdos. i. tūc nō oporteret qđ christ⁹ esset sacerdos: cū
essent plures sacerdotes legales qđ carnalia offerēt. Et h̄ ē qđ
dicit. **Cū essent multi ali.** **z Qui offerret fm le-**

a non homo. Omnis enī pon-
tifer ad offerenda munera ē
c hostias constituit. Unde ne-
cesse est z hūc habere aliquid
qđ offerat. Si ergo esset sup
f terrā nō esset sacerdos cū
s essent qui offerrent fm legem

gem munera / carnalia ita z sup flue carnalia offerret christ⁹
b. Qui. i. tales sacerdotes. **i. Exemplari.** i. figure. **k. Et p**
id est. **i. Umbre** deseruiūt celestis. Celestium myste-
rior. i. Col. ij. c. Memo vos iudicet / aut in potu aut in cibo
aut in parte diei festi aut neomenie aut sabbatoz que sūt vni-
bza futuroz: corpus
autem christi. i. x. a.
Umbra enī hīs lex
futuroz bonoz n̄ ip-
sam imaginē rerum
Et nunqđ pōt acce-
dentes p̄fectos face-
re zc. Deseruiūt dñi
co vmbre: **m. Sic**
rñsū est moysi / a
dño. **hic pbat eua-**
cuāda ē illa legalia:

b munera qui exemplari ē vni-
bze deseruiūt celestium: sicut
k rēponsum est moysi cūm cō-
m summarēt tabernaculū. **U-**
dē inquit omnia facito fm ex-
emplar qđ tibi ostensum est i
monte. **Nūc** aut mēli⁹ sorti-

qz vmbra erant z figura: qđ ostendit p̄ h̄ qđ dñs dicit moysi:
n. Cū p̄sumaret tabernaculū. i. cū p̄sumationē taberna-
culi: z eorum qđ circa tabernaculū necessaria erant intruderet.
o. **Uide** inq̄t dñs: cui nō dicit audi / sed vide: qz audit⁹ no-
ster indisciplinabilior ē visu. **Nō** enī quecūq̄ audim⁹ aīę de-
ponimus sed ea qđ videm⁹. **p. Dia** facito fm exemplar
qđ tibi ostēsu est i monte. **Nota** qđ dñs moysi duo osten-
dit. **Unū** exeri⁹ in monte: alterū interi⁹. In mōte ostēdit quā-
dam similitudinē ad lram quā imitatur⁹ erat in ope taberna-
culi. Propterea ostēdit illi in monte veritatē signatę rei: vnde
p̄cepit dñs vt faceret tabernaculū fm illā similitudinē exteri⁹
ostētam: et taliter ipsum tabernaculū z ea qđ circa tabernaculū
erāt faciēda disponderet: et vt ipsa essent exēplar z figura veri-
tatis future quā etiā eidē moysi ostēderat p̄ fidē in monte. Et
h̄ ē. **Dia** facito. **Dia** dicit z de p̄structionē tabernaculi: z de
sacrificijs qđ in eo oblaturi essent. **q. Scđm** exēplar: qđ
similitudinē ad lram illi⁹. **r. Qđ** tibi ostēsu est i monte:
qz ostēdit ei dñs in visu qđ esset factur⁹. **U. q. Scđm** exē-
plar. i. fm veritatē. **r. Qđ** tibi ostēsu est i monte. i. sic
fac tabernaculū vt p̄grue exp̄mat veritatē z repleret ostensa
tibi p̄ fidē i mōte. Exo. xxvj. f. Et eriges tabernaculū iuxta ex-
ēplar qđ tibi i mōte mōstratū ē. Et sic de tabernaculo: ita de
tēplo dictū est. j. Paral. xxvij. d. **Dia** inq̄t venerūt scripta i
manu dñi ad me: vt intelligerē oīa opa exēplar. Itē alit ex-
ponit. **p. Dia** facito fm exēplar zc. **Hoc** dñs moysi vel
plato: vt ecclesiā suā disponat i terra fm similitudinē ecclesie
triūphāt i patria. **Uñ** **Dat.** vj. b. **Fiat** volūtas tua sic in cę-
lo z i terra. Job. xxxvij. d. **Munqđ** nosti ordinē cęli z pones
rationē ei⁹ i terra. i. nūqđ terrena ordiābis fm ordinē celesti-
um. q. d. nō tu / s̄ ego. Apoc. xxi. c. **Desura** hoīs qđ est ange-
li. **Uñ** Deut. xxxij. a. fm altam litterā. **Constituit** terminos po-
puloz iuxta numerū angeloz dei. Et nota qđ dicit: **Uide** illos qui
oīa facito. **Primū** ē videre z postea facere: cōtra illos qui
multa sciūt. Eſa. xliij. d. **Qui** vides multa nōne custodieris: qđ
aptas habes aures nōne audies. Exo. xxv. d. **Inspice** z fac
fm exēplar qđ in monte tibi mōstratū est. i. fac fm qđ nosti
esse faciēdū. **Uñ** qđ hic dicit: **Dia** facito fm exēplar qđ
tibi ostēsum ē in monte: aliter potest exponi. i. exteri⁹
ostēdas in monte. **Dons** enim est mens. scđm qđ dicit bea-
tus. **Fundamēta** ei⁹ in montib⁹ sc̄tis. i. in mentibus sacris.
Beat⁹ ē iste qui sic opatur sic nouit opandū. **Uñ** Job. xliij. b.
Si hęc sc̄tis beati erit⁹ si feceritis ea. **Luc.** xj. d. **Beati** qđ au-
diunt verbū dei z custodiūt illud. **Uñ** **Dia** facito fm exē-
plar qđ tibi ostēsum ē in monte. i. in opib⁹ tuis christū
imitare. **Christ⁹** enī est mons: de qđ Eſa. ij. a. **Erit** i nouissimis
diebus p̄paratus mōs domus dñi in vertice mōtiū z eleua-
bitur super colles. In illo monte ostēdit nobis exemplar ope-
rationis nostre: qz oīs ei⁹ actio nostra est instructio. j. **Dei.** ij.
d. **Christ⁹** passus ē pro nobis: vobis relinquit exemplū zc.
s. Nūc aut. **Hic** ostēdit mat⁹ eē sacerdotiū christi p̄ maiori-
tatē legē quā ipse mōstrauit. **Dic** g. **Nūc** aut qđ illi sacerdo-
tes vmbre z exēplari deseruiūt i veteri lege: s̄ christ⁹ / nūc:
id ē i tpe grē. **i. Adeli⁹** sortit⁹ ē misterium / sacerdotij qđ

fuerit in veteri lege. **a** Quāto et melioris testamen-
ti. i. legis: quia eterna promittit. **b** Mediator est. i.
dator medius inter deum et hominem. q. d. per hoc q. melior est
lex christi et meliora promittens q. lex vetus: patet q. melior est
sacerdos q. talem ministrat: quia si melius est q. d. ministrat: er-
go et melius est mini-
steriū: et similiter meli-
or est minister. Chrysostomus.
Vide quāto melius
est ministeriū mini-
sterio: si illud tropo:
hec veritas. j. ix. d.
Ideo noui testamēti
mediator est: vt mor-
te intercedente in re-
demptionē carū p. re-
uocationē q. erant
sub veteri testamēto repromissionē accipiant q. vocati sūt gēne-
bregrediat. Deut. v. a. Ego sequester et medius fui inter deū et
vos. Nota q. dicitur: sortitus ē. i. diuina electio adeptus que
dicitur sortis: q. diuina electio est sine acceptioe psonarū. Unde
j. Paral. xxiij. d. Tam maiores q. minores omnes sortis ēq.
liter diuidebat. Ostendit autē meli⁹ esse testamētū christi di-
ces: **c** Testamētū nouū / sanctū ē. i. pfirmatū: ita
vt dicitur: dñs in meliorib⁹ repromissionib⁹: q. vetus te
stamentū pmittebat terrena. **Chrysostomus.** **Esa. j. c.** Si voluerit et au-
dieritis me bona terra comedetis. Deut. vi. a. Audi israel et ob-
serua vt facias q. d. pcepit tibi dñs et bñ sit tibi et multiplicet
amplius sicut pollicetur est dñs de⁹ patrū tuorū dare terrā lac-
te et melle manantē. Nouū autē testamētū pmittit celestia.
Illud ergo q. d. pmittit eterna et celestia: et talib⁹ pmissionib⁹
stabile est et firmū: patet q. meli⁹ est q. testamētū vetus. Et
nota q. lex christi dicit testamētū p. stabilitate quia imobilis
est. **Chrysostomus.** **Bar. xxiij. c.** Eglum et terra trāsibūt: verba autem
mea non pteribūt. Itē q. pfirmatū ē in morte testatoris: id ē
christi. **Chrysostomus.** In morte dixit: **Joh. xix. f.** Consumatū est.
q. d. testamētū meū firmū est: q. morior. **e** Ita si illud
q. d. bene dico q. testamētū christi melius est q. vetus: q. d. et
iam adhuc ostendo p. eius euacuationē. **Chrysostomus.** **Ita si illud pri⁹**
id est p. mū testamētū. **f** Culpa vacasset zc. **Chrysostomus.** **Verus te**
stamentū nō vacauit culpa q. culpā habuit. **Contra: Roma.**
vij. b. Quid g. dicem⁹ lex peccatū ē. Absit. Et i. eodem. c. Lex
q. d. sancta est et mandatū ē iustū et bonū. **Rūdeo** q. d. h. dicit
tur sic intelligit: **Ita si illud culpa vacasset. i.** vacare
culpa suos obseruatores faceret. i. si perfecte hominem a culpa
mūdaret. **Chrysostomus.** Si enī primū illud esset inculpabile. i.
si inculpabiles faceret: **Ita enī dicit culpabile. i.** criminib⁹ ob-
noxium: sed non vtile: quia nihil ad perfectum adduxit lex. **Chrysostomus.**
vij. c. i. sufficiens nō sūt domus vlt. vestimētū dicit nō inculpabi-
le: quia habet causationē vel minorationē. Vel dicit nō vacare
a culpa et ab actione culpe: lex enī subintravit vt abūderet
delictum: **Roma. v. d.** Dicit g. **Ita si illud prius cul-**
pa vacasset. i. fecisset vacare. **g** Ita vt q. d. secundū loc⁹:
id est oportunitas. **Chrysostomus.** **Inquiretur:** id est a sanctis vete-
ris testamēti tempore gratie in quo daretur noua et nouus
rex non tam feruenti animo peteretur. Unde **Iob** desideranti
noue legis instructionem et iuuamen aiebat. **Job. xxxj. d.**
Quis mihi tribuat adiutorem vt desiderū meū omnipo-
tens audiat et librum scribat ipse qui iudicat: vt i. humero meo
portem illum et circūdem illum quasi coronā capiti meo. Et
nota q. d. primū describit liber portari in humero: postea qua-
si coronā circūdari: quia si modo bene portat in ope: in futuro
exhibebit nobis coronā iusticie. **De q. ij. Timoth. iij. b.** In
reliquo reposita est mihi coronā iusticie. Itē ergo liber noui
testamēti qui in p. senti onerat in futuro coronat. **Ita inq. rēf**
a sanctis si sufficienter per legem veterem instructi essent et ad
tuti. Simile. **Chrysostomus.** **vij. b.** Si pfirmatio p. sacerdotiū leuiticū erat:
quid adhuc necessarium erat altum surgere sacerdotem zc.
Chrysostomus. **Ita superans enī:** quasi si illud vacasset culpa: non inq.
reretur locus secūdi. Sed inquit: **Ita superans enī eos p.**

pheta. i. **Iheremias** eos. i. qui in lege erant. **Chrysostomus.** Non dicit
id sed eos: quia ipsum testamētū non erat culpabile sed ipse:
dicit. **Chrysostomus.** **Ecce dies veniunt. i.** paulatim appropinquat
dies gratie quos illuminabit christi suo aduentu: quia ipse est
sol iusticie: **Malach. iij. a.** **Dicit dñs:** qui non mentitur.

Chrysostomus. **Et pfirmabo**
sup domū israel:
et super domū iu-
da testamētū no-
uum. **Consumatio**
dicit fieri in nouo te-
stamento: q. i. eo im-
plent repromissiones
et obseruari singula-
res. Item q. in no-
uo testamēto solida
et plena pmittuntur:

Chrysostomus. **Et pfirmabo**
sup domū israel:
et super domū iu-
da testamētū no-
uum. **Consumatio**
dicit fieri in nouo te-
stamento: q. i. eo im-
plent repromissiones
et obseruari singula-
res. Item q. in no-
uo testamēto solida
et plena pmittuntur:

in veteri autē inania. i. spalia: que inania sunt et vana. **Chrysostomus.** **Ita**
re. iij. f. **Aspexi terrā et ecce vacua erat et nihil.** Sed tēp⁹ gra-
tie dicit tps plenitudinis siue pfirmationis: **Malach. iij. a.** p. p. p.
triplicē. i. repletionē ventris/mentis et legis. Et de p. ma dicit
Bar. j. d. Ecce virgo i. vtero habebit. De secūda dicit **Bar. ij. a.**
Repleti sūt oēs spūsācto. De tertia dicit **Bar. v. b.** Men
veni soluere legem sed adimplere. **Esa. x. f.** Consumatio ab-
breuiata iundabit iusticiā pfirmationē et abbreviationē faciet
dñs de⁹ exercitū i medio oīs tpe.

Chrysostomus. **Testamētū nouū.**
Nouū dicit: q. a nouo datū: et q. ad innouandū: et ita dicit no-
uum ab effectu: q. innouat sicut **Joh. xij. d.** **Dadātū nouū**
do vob⁹ vt diligat⁹ iuicē. Dicit etiā innouare testamētū christi
q. cū gratia et spū innouare. **Chrysostomus.** **Ezech. xj. d.** Spiritum no-
uum tribuā in viscērib⁹ eorū. **Esa. xlij. c.** Ego facio noua et
nunc orientur. **P. S.** Spiritū rectū innoua zc. De innouatione
autē ista q. homo d. veteri hoīe mutat in nouū: et quot modis
fiat. **Requre sup illud** **Esa. xlij. a.** **Bentes fortitudinem murent.**
Et ad Eph. iij. f. ibi: **Renouamini spū mētis vre.** **Et Col. ij. f.**
Itē testamētū dicit nouū: q. in eo noua dicunt madata. i.
miracula christi et exēpla. **Chrysostomus.** **Ezech. xxxvj. a.** Innoua signa et
imura mirabilia. **n** Sup domū israel et sup domū iu-
da. i. sup iudeos d. decē tribub⁹: ad ifraz: et d. duab⁹. **Chrysostomus.** **Ita enī p.**
missus ē christ⁹ et illis exhibuit⁹: et illis p. mō p. dicitur est euange-
liū regni celorū. Et nota q. dicit: **sup: q. desup datū est: et sup**
merita hoīm fuit illud donū. Itē q. datū ad h. vt sit sup homi-
nē. i. vt dñet hoī: et homo obediat ipsi veritati euāgelij. Sed
sicut dicit ap. **Roma. x. c.** **Ita oēs obediuēt euāgelio.** **Esa. i.**
em dicit: Dñe q. credidit auditui nro. **Esa. liij. a.** **p.** **Non**
fm: quasi ideo dico nouū q. erit: non fm testamētū q. d.
feci pri⁹ eorū. i. q. nō erit de terrenis: sicut illud vetus q. d.
factū est in monte sinai et datū pri⁹ eorū. **Chrysostomus.** **In die q. ap-**
prehēdi manū illoz: sicut medicus egrotū subleuat et nu-
trix paruulum. **r** Et educerem eos de terra egypti.
Chrysostomus. **Dox enī duplex pactū siue testamētū facit cū hoīe.** **Primū**
facit in exitu egypti. Secūdū facit i introitu terre pmissionis.
Primū testamētū est in exitu p. cti: secūdū in ingressu boni.
Primū testamētū. i. repromissio q. fit exētib⁹ de p. cti: est p.
missio veniē. Promittit enī veniā penitētib⁹. **Ezech. xviij. f.**
Quacūq. hora igemuerit p. cti: oīm iniquitatū ei⁹ nō recorda-
bor. **Secūdū testamētū. i. secūda pmissio remunerationis gē-**
ne penitēti. **In p. ma pmittit veniā: h. ē p. mū testificator et p.**
uerari pmittit gloriā: h. ē secūdū. **Bar. xxiij. b.** **Qui pseuera-**
uerit vsq. i finē: hic salu⁹ erit. **Ad h. aut vt exeat p. cti: de egypti**
pto p. cti opus habet apprehēsoz q. apprehēdat manū eua.
Ad h. p. vt post exitū i egyptū nō redeat/opus habet ducto-
re q. cū teneat et ducat in viā boni opis. **Chrysostomus.** **Esa. xlij. a.** **Appre-**
hendi manū tuā et seruauit te: apprehendi vt extres seruauit te
vt pseuerares. **Chrysostomus.** **Ita hic dicit: In die q. apprehēdi manū**
illoz vt educerē eos de terra egypti. **Dñs enī ē sicut**
medicus q. egrotū manū apprehēdit vt surgat de lecto carnal-
itatis: vel de somno torporis et ignauie. **Chrysostomus.** **Ande Eph. v.**
d. **Surge q. dormis et exurge a mortuis et illuminabit tibi chris-**
tus. **Luc. v. e.** **Surge tolle lectum tuū et vade in domū tuā.**

Chrysostomus. **Item dñs est**

Item dñs est sicut nauta: qui manū apprehendit periclitantis: vt cum attrahat ad nauem penitētē. Unde Matth. xliij. d. Continuo Iesus extrēdēs manū apprehēdit eū. Itē sic mater vel nutritrix: quę manū accipit infantis adhuc imbecillis vt eū ducat p vīā iusticię. Numeri. xj. c. Et pōra eos in sinu tuo sic portare solet nutritrix infantulū r defer in terrā p q̄ iurasti patrib⁹ eorū. S; nota q̄ dicit: In die q̄ apprehēdi manū eorū. Oportet enī q̄ hō manū habeat: Et illā deo porrigat: apprehēdat. Dñs enī manū auxilij attrahit illis q̄ ei manū n̄ extrēdūt bonę opera tōis: q̄ mīi cooperet hō in opib⁹ in eo dñs. Dei enī adutores sum⁹. j. Cor. iij. c. Job. viij. d. De⁹ n̄ p̄iciet simplicē nec porriget manū malignis: Dñs enī dexterā licet aliqñ sinistrā: q̄ ipse solē suū facit oriri sup bonos r malos: Dat. v. g. Sed a dñi ip si: q̄si apprehēdi manū eorū q̄si paruulorū r infirmorū. S; qm̄ ipsi nō pmāserūt i testamēto meo. i. in obseruatōe mādatorū eorū: q̄ vitulū fecerūt i oreb⁹: Exo. xxxij. a. b. Et ego neglexi eos dicit dñs. q. d. nō p̄i abieci eos: s; ipsi p̄i me abiecerūt: q̄ nō pmāserūt i custodia mādatorū. Ps. Spreuisti oēs discedentes a iudicijs tuis rē. Deut. xxvij. d. Baledit q̄ nō pmanet in sermōib⁹ legis hui⁹: nec eos operificat. Alia ista ē in Iheremia fm̄ nos. Et ego dñatus sum eorū dicit dñs. i. ego puniui eos sicut rex r dñs. Ezech. xx. f. In furore effuso regnabo sup vos. i. in puniēdo vos ostendam me esse dñm r regē vīm. c. Quia hoc ē rē. q̄si vt re nouū testamētū dabo r nō fm̄ illud vetus: Quia hoc ē testamētū qd disponā ordinalit. d. Domui israel. i. videntiū deū p fidē. e. Post dies illos: id est in diebus gr̄e a me p̄finitis. Et dicit: Post dies illos: q̄si illud futurū erat i vltimis tēpib⁹. Et vere disponā: q̄ dabo leges meas rē. Vel sic fm̄ aliā istam. Disponā tm̄ ita. f. Dando leges meas i mētes eorū. i. mādara mea scribā in eorū intellectib⁹ vt ea intelligāt. Et i corda eorū superscribā eas. i. amorē faciēdi r studēdi i mādāt meis i eorū affectibus. In pma istę sūt tabulę cordis in q̄b⁹ debēt scribi leges dñi. Unde Proverb. iij. a. Discedā r veritas non te deserant circumdantur tui r describe in tabulis cordis tui. Itē Proverb. vij. a. Serua mādara mea r viues: r legē meā quasi pupillā oculi tui liga eā in digitis tuis. i. legē habeas iugit in manu p opationē r scribe eā in tabulis cordis tui. i. i intellectu p cognitio nē: r in affectu p donationē. Tabulę enī cordis sunt intellect⁹ vel intelligētia capax r memoria tenax. ij. Cor. iij. a. Epistolā est christi mīstrata a nobis r scripta nō attramēto: sed sp̄s rui dei viuit: non in tabulis lapideis: sed i tabulis cordis carna libus. Signāter dicit sp̄s dei: quia sp̄s sanct⁹ digitus dei est. Luc. xj. c. Quo p̄sente diffūdī charitas in cordib⁹ n̄ris. Roma. viij. c. Quę ē plenitudo legis: Roma. xij. c. Et finis p̄cepti. j. Timoth. j. a. g. Et ero: q̄si subscribam legē meam et in mentib⁹ eorū: et sic ero illis. h. In deū. i. ipsi habebunt pro deo colēdo me r timēdo. i. Et ipsi erūt mibi i populū. i. ego habebō eos pro pplō meo regendo r p̄regendo. Apoc. xxj. a. Ecce tabernaculū dei cum hōib⁹ r habitabit cū illis: et ipsi ppl⁹ eius erunt r ipse deus cū eis erit eorū deus. Leuit. xx. b. Sepaui vos a cūctis pplis vt essetis mei. Contra. Osee. ij. d. Non ppl⁹ meus vos r ego non deus vester. Et nō docebit rē. Quasi p̄dicta dabit i h̄ mūdo: r i futuro dabit perfectam sui cognitio nē. An subdit: Et nō docebit vnusquisq̄ proximū suū / quē amat. i. Et vn⁹ quisq̄ fratrē suū / quē plus diligit. m. Dices: cognosce dñm. Ideo alter alterū nō docebit. n. Quia oēs sci ent me. i. cognosce me sicut sum. j. Cor. xij. d. Nūc cogno

scio ex parte: tūc autē cognosce sicut cognit⁹ sū: Tūc enī p seip sam ipsa veritas q̄ de⁹ illuminabit intellect⁹ oīm ad sui cogni tionē. Esa. liliij. d. Ponā vnūuersos filios tuos doctos a dñō et multitudinē pacis filijs tuis. Job. vj. c. Scriptū est in p phetis: Et erūt oēs docibiles dei. Esa. l. b. Vane erigit mī

bit vnusquisq̄ proximū suū / et vnusquisq̄ fratrē suū di cēns: Cognosce dñm: quā omēs scient mē a minorē vsq̄ ad maiorē eorū: quia propin⁹ ero iniquitatib⁹ eorū et pec catorum illorum iam nō me morabor. Dicēdo autē no uum / veterauit p̄i. Qd autē ātiq̄ r senescit / ppē iteritū ē.

hi aurē vt audiā eum q̄si magistrū. Osee. v. a. Et ego eruditor oīm eorū dicit dñs. Scient dico. o. Adeo minimo / vt a minore vsq̄ ad maiorē eorū / q̄si n̄ solū maiores eorū di gnitate r merito plē ne cognosceat: nō in structi a maioribus. Vel p̄i a minore vsq̄ ad maiorem eorū: q̄si minores tē

Ar. tūmūm

vocatiōis p̄i vocant frequent ad gloriā p̄ne p̄licitatē: sic la tro p̄i ē remunerat⁹ q̄ p̄i. Dat. xx. a. Voca oparios et redde illis mercedem incipiens a nouissimis vsq̄ ad p̄imos. Item nota q̄ omne bonum incipit a minoribus. i. ab humilibus. Unde et ecclesia dicitur incipisse ab abel et regnum a dauid: Valum autē incipit a maioribus: fm̄ qd dicitur Daniel. xliij. a. Egressa est iniquitas a senioribus iudicibus q̄ videbant regere populū. Et similis p̄na incipit a maiorib⁹. Ezech. ix. c. A sanctuario meo incipite. j. Pet. iij. d. Temp⁹ est vt incipiat iudiciū a domo dei: Indulgentia a minoribus. Sap. vj. a. Exiguū p̄cedit misericordia: potentes autē potēt tormēta patient. Et de p̄senti legitur. k. Et nō docebit vnusq̄s proximū suū rē. Qd factū ē in nouo testamēto in aduētu sp̄s sancti q̄ docuit aplos fm̄ qd dñs p̄miserat eis: Job. xvj. c. Cū venerit ille sp̄s veritatis / docebit vos om nē veritatē. Luc. xliij. g. Tūc aperuit illis sensum vt intelligerēt scripturas. q. Quia pp̄i ero q. d. p̄dicta oīa faciā eis: Quia pp̄i ero iniquitatib⁹ eorū. i. p̄ctā quę fecerūt in primis remittā eis. r. Et p̄ctōrū illorū quę fecerūt in seip̄s. s. Jam nō memorabor: q̄ delebo ea. Et p̄ eo dem accipe iniquitates r p̄ctā q̄b⁹ dñs pp̄i ē / cū culpā diluit. Et ea dicit nō memorari ad puniēdū. i. cum p̄nam dimittit. Stricq̄ s̄ facit dñs: q̄ r culpā delet r p̄nā. Et oīno dimittit vel parua p̄nā p̄ emēda iūgit. Iher. xxxvj. a. Reuertatur vnusq̄s a via sua pessima r pp̄i ero iniquitatib⁹ eorū r p̄ctō eorū Exo. xxxij. d. Si clamauerit ad me exaudia eos: q̄ misericors sum. Hoc ē qd hic dicit. Et pp̄i ero iniquitatib⁹ eorū. Itē Ezech. xliij. e. Si impi⁹ egerit p̄niam ab oib⁹ p̄ctis q̄ opat⁹ est oīm iniquitatū eius nō recordabor. Hoc ē qd hic dicitur: Et p̄ctōrum illorū iam nō memorabor. Blo. In q̄ buldā libris habet. Et peccatū illorū rē. et tūc de origi nali accipit. Quare autē hāc de Iheremia adduxerit auctorita tem aperit dicens: Dicēdo autē: q̄si p̄beta in p̄dicta au ctoritāte dixit nouū. Dicēdo autē nouū veterauit p̄i: i. vt ostēdit: et si vt⁹ q̄ finitū: An subdit: v. Qd autē antiquat⁹: vt ē in aīariis. r. Et senescit: vt ē in iūaiatib⁹. y. Prope interitū est: q̄ antiq̄tio r senect⁹ sūt p̄nūciū mor tis. Et h̄ g vult aplos ostēdere q̄ in aduētu q̄i darū est nouū te stamētū / p̄mū testamētū senuit: et ita paulatim vsq̄ ad in teritū deductū est: q̄ manifesta oī veritate post passionē chri sti r aplos p̄dicationē: tūc oīno debuit sepeliri. Si autē i sene ctute posita nō videbūt: lex tanq̄ idolatria spernit. Sed sicut dicit Aug⁹. Cū honore fuerat māt sepeliēda: scdm̄ illud Pro uerb. xxiij. c. Ne p̄renas cū senuerit māt tua. Et nota q̄ su pra dixit. Nouū: non dicit aliud: q̄ euangelii non est aliud: id ē diuersū oīno. An Chryf. Nō dicit aliud / s; nouū: si quis domū debentē cadere relicto fūdāmēto renouet d̄r q̄ domū illā nouā fecit: et etiā cglū nouū d̄r. ij. Pet. iij. c. Fūdāmētū enī legi remāsit: vetustas autē r sufficiētia abijciēda sūt. Scdm̄ illud Leuit. xxvj. b. Nouis supueniētib⁹ vetera p̄ciat. Esa. xliij. c. Antiq̄ ne intueamini: ecce ego facio noua.

D 4 s. Habuit qdem rē.

Habuit adem rē. Ostendit. **(Exposit. Capl. IX)**
 melius esse sacerdotiū siue ministeriū christi sacerdo-
 tio et ministerio aaron: per hoc qd melioris testamēti
 mediator est christus: unde differētia testamētōz ostēdit: et qd
 veteri nouū supereminet et illud imurat: nūc idem ostēdit ex
 ipsius tabernaculi antiq. schemate siue dis-
 positione. Ostendit enī in hēse nouū me-
 lius qz ea q fuerunt in veteri tabernaculo
 fuerūt ymbra et figura veri tabernaculi:
 et per h ostēdit nouū testamētū melius in
 quo veritas exhibita est. Primo q enu-
 merat optima q fuerūt in veteri testamen-
 to. s. tabernaculū et ea que ad ipsum perti-
 nēt: ibi: Tabernaculū enī factū est.
 Scdo dicit ymbra illā pfectionē habuisse:
 ibi: hoc significāte spūscō. Tercio
 ostendit q oia impleta sunt in tabernacu-
 lo et ritus sacerdotij christi: ibi: Christus
 aut assistēs pōtifer. Quarto h idē. s. q
 pfectione pdicta impleta sūt i christo: pbat
 per locū a minorib: ibi: Si enī sanguis
 rē. Quinto ex pdictis innuit q ideo da-
 tum ē nouū testamētū: vt puaricatio de-
 strueret que nō poterat destrui i lege: vt
 et pmissa implerent: ibi: Et ideo noui
 testamēti mediator rē. Sexto osten-
 dit quare nouū testamētū et quō sit pfirmatū: ibi: Ubi enī
 testamētū est. Septimo pbat sacerdotiū christi meli⁹ esse le-
 uitico. Primo a loco in quo christus offert in cōlo. s. ibi: Ihs
 enī in manufactis rē. Scdo in hoc qd semel obtulit chris-
 tus: ibi: Hec vt sepe rē. Dicit ergo: a. **Habuit qdē.**
 quasi vetus testamētū est. ppe interitū: vt dicitur: in aliq
 habuit suū statū. Et hoc est: **habuit adem olim.** q. d. non
 modo habet: sed habuit olim. **b. Et prius.** i. pmiū testa-
 mentū. **c. Iustificatiōes culture.** s. obseruantias carna-
 les: per quas carnalitē colebāt deum: et sic iustificabāt suo mo-
 do. **d. Et habuit sanctū.** i. tabernaculum siue templum.
e. Seculare. i. tempale et mutabile. **f. Sanctum se-
 culare.** i. tabernaculū siue templū. i. fm opinione ipsōz qui
 erant seculares: et seclatib: i. terrenis dediti. **g. f. m. Chryf.**
 Sactū seculare siue mūdānū dicit loc⁹ ad quē potuerūt om-
 nes intrare: Dicit enī Chryf. Sic mūdānū erat q oib⁹ cōcedi-
 tur intrare. Erat enī in eadem domo locus vbi sacerdotes sta-
 bant: vbi et iudē vbi pelyti: vbi q naareth: vbi qui belli-
 nes. Quia igitur et hellenib⁹ i gressibile erat mūdānū id vocat.
Tabernaculū enī: quasi vere habuit sanctū seculare: qz
 habuit tabernaculū pmiū et etiā secūdū. **Tabernaculum**
enī factum est pmiū. Sic ordina litteram. **h. Pri-
 mū tabernaculū.** i. sanctum. **g. Sactū est:** in quo taber-
 naculo. i. in illo loco qd dicebat sanctū. **Erant cande-
 labra.** i. candelabrum aureū. Sed pluralit dicit candelabra:
 qz licet vnū esset: habebat septē brachia et fuerit sup cornua al-
 taris incensi: vt dicit in Exo. textus: pstat q altare incēsi erat
 in sanctisctōz. Et h etia videt dicere ibidem Glo. sup Exo. q
 s. illa oblatio sup cornua altaris fiebat semel in āno in sancti-
 scōz. Sol. Diuersimode videt scī scire: sup b in cōmunioz
 optio ē: et magis cū textu legis i Exodo et leuitico cōueniēs
 q altare incēsi fuit i sanctis nō in sanctisctōz: vt plan⁹ sumi-
 m⁹. In die decima septēbris tollebat de sāguine birci et vitu-
 le thuribulū plenū prunis: multūq tollēs thymiamatis intra-
 bat vltra velū: tantūq ferebat thymiamatis: vt nebula et va-
 por operiet oraculū: ne vīsa maiestate dñi forte morerē: as-
 pgebatq septies digito de sāguine corā ppiatorio ad oīlētē:
 eodē modo aspergebat pavimētū: simili qz aspersiōe septena
 expiabat sanctuariū exteri⁹ et pavimētū fundebat: qz de eodē
 sāguine sup cornua altaris aurei. i. altaris incēsi: et aspergebat
 illud septies digito: et ita expiabat totum tabernaculū et alta-
 re. Hora q ibi legitur Leuit. xvj. d. sacerdotem egredi de
 oraculo ad altare. Et sic patet qd illud altare erat extra taber-
 naculū. Non potest dici eum egressum ad altare coram taber-
 naculo: cum dicatur ibi: ad altare qd est coram dño. Sic enī

dicat Leuit. xvj. d. Cū aut exieris ad altare qd coram dño ē
 oret pro se: et suptrū sanguinē vituli atq birci fundat sup cor-
 nua eius per gyrū. Sic ergo patet qd illud altare incēsi erat
 extra oraculū. Aliud aut qd sequit qd fiebat de illo thuribulo
 aureo: de q loquit apls: dicit pōt q adolebat in eo incensum in
 die ppiatoriis semel in āno. Aliud enī
 erat thuribulū in quo quotidie offerebat
 incensum: fm qd quidam opinant. Salo-
 mon aut ampliauit cultū dñi: fecit vnum
 thuribulū nouū mai⁹ illo qd fecerat moy-
 ses: in quo quotidie adolebat incensum: il-
 lud aut qd fecerat moyses: reposuit in san-
 ctisctōz: vt i eo adoleret incensum i die
 ppiatoriis: vt dicitur est. Ad h querit: qua-
 re apls non facit mentionē de altari incē-
 si. Dicendū q ipse satis innuit de eo qñ lo-
 quitur de thuribulo: vel forte qz volebat
 oia exponere. Unde etiam dicit in textu:
 De qb⁹ nō est modo dicendū p sun-
 gula. Ad h querit: qre altare dicit fuisse
 coram ppiatorio: Exo. xxx. a. magi q
 mēsa. Dicendū q qz dicit in medio tab-
 naculi sicut et ppiatorioz erat i medio san-
 ctisctōz: et ita quodāmodo ex opposi-
 to sibi erant. Dēnsa aut erat i latere vno
 tabernaculi sicut et candelabrum in alte-
 ro latere. Ad aliud qd opponit de Exo. xxx. b. q dicit aaron
 deprecabit super cornua altaris semel in anno in sanguinem:
 Dicendū q verum est q pmiū ferebat sacerdos sanguinē in-
 terius in sanctasctōz: et aspergebat ibi de sāguine corā p-
 piatorio septies digito: et similiter aspergebat pavimētum:
 sed postea egrediebatur cum residuo sanguinis et aspergebat
 similiter sanctuariū exteri⁹ et pavimētū: et secūdū fundebat
 de eodem sāguine super cornua altaris incēsi: Sic ergo
 patent omnia fm hoc. Aug. aliter aut sentit: Dicit enī q thur-
 ibulū aureum idem est qd altare incēsi: et dicit q erat i san-
 ctisctōz: et q quotidie intrabat sacerdos ad sanctasctōz:
 ad ostendendū incensum mane et vespere: sed semel in āno cum
 sāguine. Unde Glo. dicit hic. Sepe quidem cū sāguine nō
 nisi semel. Et super Exo. xxx. dicit Glo. Quotidie intrabat su-
 mus sacerdos sanctasctōz ad adolendū thymiamatis: semel autē
 in āno cum sāguine quo aspergebat cornua altaris. Item su-
 per Leuit. x. b. vbi dicitur. Vinū et omne qd inebriare possit
 non biberis rē. dicit Aug. super locū illum: Tabernaculū in
 quo erat arca testimonij necesse erat quotidie intrare summū
 sacerdotem ppter incensū concrementi: non enī semel in an-
 no: sed cum sāguine purificationis semel in anno: ppter in-
 censum autem intrabat. Alij dicunt q duplex fuit altare incē-
 si. Vnū in sanctis: alterum autem factum est tempore salomo-
 nis: qd positum est in sanctisctōz. Et hoc videt velle ma-
 gister in historijs super Exodum in rubrica De altari incēsi
 et loco eius. Dicit enī sic: Vtrū altare incēsi esset intra san-
 ctasctōz: sancti videntur dubitare: nec est purandum in
 dubium venisse quin esset in sacuario cū hebre⁹ hoc dicit et io-
 sephus plane: et pma positio tabernaculi facta a moyse bin-
 nuat: nisi q paulus ad hebreos scribens thuribulum aure-
 um ponit intra sanctasctōz. Et postea soluit magister et
 dicit. Potuit sane esse q in templo vel omnia amplificata et
 multiplicata ppter altare aureū qd erat extra velum: ad qd
 bis in die necesse fuit ingredi: erat superadditū thuribulū: id ē al-
 tare in addito in quo sacerdos sumus pmius thymiamatis que-
 secum ferebat adoleret: quando ad interiora continebat ip-
 sum penetrare. Sequitur: **Superq eam:** id est sup
 arcā. **Erāt cherubin glorie:** id est gloriose decorata:
 scz duo angeli gloriofi et decori. **n. Obumbrantia:**
 s. connexio. Propitiatorij:
 k. Post velamentum autem secundum taberna-
 culum qd dicitur sanctasctōz aureum ha-
 bens thuribulum et arcam: intelligitur ecclesia mi-
 litans. Per secundum autem intelligitur ecclesia trium-
 phans: in qua digniora reponuntur. Per thuribulum au-
 tem aureū intelligit

4.5. d. f. c. d. f. c.
 prima

¶ conuersis. **a** Propitiatoris: id est tabulam que super arcam erat. Sed videtur quod debuit dicere: cherubin glorie obumbrantes: non obumbrantia: quia quando est neutri generis tunc significat ordinem: quando autem est masculini generis et scribitur per n tunc significat aliquos de illo ordine. Et autem sumitur pro

B go masculini generis. **b** brachia propitiatoris: de quibus non

pro altero frequenter in scriptura. **b** De quibus etc. q. d. vetus testamentum habuit ea que enumerata sunt: et huiusmodi alia: de quibus. s. his et huiusmodi. **c** Non est modo dicendum per singula: quia pauci de ea sufficiunt ad executionem nostre demonstrationis. Et nota quod ista enumeravit apostolus: quia preclariora erant et expressius veritatem noui testamenti figurabant. In hoc etiam in gratitudine parentum eorum et malitiam commemorat quos imitabantur: quod sicut dicit Chrysostomus. Omnia hec honesta erant et clara iudaice in gratitudinis monumenta: murmurauerunt enim in manna in virga aaron: tabule propter eorum peccatum confractae sunt: propterea ad nepotes transiit memoria. Numeri. xviij. d. Refer virgam filiorum israel etc. Ecce gloriantur filij de signo paterne rebellionis: sicut mulieres de velamine capitis: et viri de tunica pelliceis. Mora mysterium istorum que dicta sunt in Glo. Prima enim pars tabernaculi que dicitur sanctum significat ecclesiam militantem: vel animam in hac miseria adhuc exultantem. Secunda pars: id est sanctasancorum significat ecclesiam triumphantem: siue animam cum christo iam regnantem. Dicitur autem ecclesia tabernaculum multis rationibus. Tabernaculum enim portabile erat a mansionem in mansionem: et ecclesia portatur et prouebitur de virtute in virtutem donec perueniatur ad deum deorum in supernam hierusalem. Numeri. xxxij. habetur de diversis mansionibus. In tabernaculo armantur milites: regunt pastores: quiescunt pauperes. Milites sunt: qui per abstinentiam et continentiam carnem suam armant contra gulam et luxuriam. Pastores sunt: qui pauperibus elemosinas largiuntur contra auariciam. Pauperes sunt: qui spiritum suum humiliant contra superbiam. In hoc tabernaculo quod est ecclesia occiditur sifara: id est diabolus clauo diuini timoris / malleo diuine flagellationis. Iudic. liij. d. Item istud tabernaculum habet pelles varias: sunt enim ibi pelles rubricae: que significant martyres: et hyacinthine que significant confessores: et corine que significant virgines: et laga que significant penitentes. De hoc tabernaculo require plenius super illud Esa. liij. a. Dilata locum tentorii tui: et pelles tabernaculorum tuorum extende. In hoc tabernaculo posita sunt candelabrum et mensa propositionis et altare thymiamatis: Similiter in ecclesia sunt incipientes et proficientes et perfecti: qui significant per lazarum et martham et mariam. Lazarus enim qui surgit de tenebris ad lucem: significat penitentes et incipientes qui indigent candelabro diuine illuminationis ut sui sollicita discussione: secundum illud Soph. j. c. Scrutabor hierusalem i lucernis. Et Proverb. xx. d. Lucerna domus spiraculum hominis inuestigans omnia secreta ventris. Per martham autem significatur proficientes et actus: qui mensam domino proponunt qua eum reficiunt in pauperibus: et semetipsos pascunt in bonis operibus: quia in custodiendis mandatis eius est retributio multa: id est refectio. Per mariam autem significantur perfecti et contemplatiui: qui se deo offerunt in suauitatem odoris: et ideo comparantur altari thymiamatis: in quo aromata concremantur: id est diuina beneficia cum desiderio et ardore charitatis recoluntur: et ei offeruntur et attribuntur a quo sunt: ut ad originem redeant flumina gratiarum. Vel aliter per candelabrum significantur doctores ecclesie: ut prelati qui sunt sicut noe. Psal. ij. c. Inter quos lucetis sicut luminaria in mundo verba vite continentes. Per mensam autem significantur coniugati: ut iob: qui alios opera pietatis exhibent et reficiunt pauperes. Per altare autem thymiamatis significantur virgines et continentis: ut daniel: qui

per deuotionem et sancta desideria in ara cordis quotidie se offerunt deo. Vel aliter: ut per sanctum designetur anima sancta degens adhuc in hac miseria: que habet candelabrum: id est cognitionem veritatis: per fidem: et mensam eterne refectionis per spem: et in altari thymiamatis: id est in memoria crucis christi se deo offert per charitatem. Potest etiam et per sanctum nomen bilominus designa

est modo dicendum per singula.

ri ecclesia triumphans vel anima iam cum christo regnans: ubi est candelabrum altare et mensa. Per candelabrum aperta cognitio designatur: quia tunc videbitur facie ad faciem. j. Cor. xij. d. Per mensam significatur dilectio. Per altare autem fructio. In candelabro autem sunt septem brachia. Ibi sunt septem modi cognoscendi deum in patria. Primus est agnitio sine errore. Esa. xxx. f. Spiritus eius velut torrens inundans usque ad medium colli ad perdecas gentes in nihilum et fruenti erroris: quod erat in maxillis populorum. Secundus est sine obliuione. Deut. xxxij. d. Oculi iacob in terra frumentum: Res autem que ante oculos est non tradit obliuioni. Tertius sine ignorantia. Esa. vi. a. Duabus alis velabat faciem eius et duabus velabant pedes eius. Sed tunc alae istae amouebunt. Quartus est sine caligine. Esa. xxxij. a. Non caligabit oculi videtis. Quis sine dis continuatione: modo enim interrumpit cognitio. Ps. Alluxerunt coruscationes tue orbis terre: que subito apparent et cito disparent: Sed tunc continua et perpetua erit cognitio. iij. Reg. x. b. Beati viri et beati serui tui qui stant coram te semper et audiunt sapientiam tuam. Sextus est sine omni terrenitatis impedimento. Dodo enim interpositio terre frequenter facit eclipsim. Esa. lx. a. Ecce tenebre operiet terram et caligo populos: super te autem orietur dominus et gloria eius in te videbitur. Septimus est quod videbimus non per similitudinem rerum: sed per earum presentiam. Ps. In lumine tuo videbimus lumen. Denam autem dilectionis siue charitatis habet duodecim panes: quia sex modis diligit deus in se: et sex modis in creatura: Ibi enim erit dilectio sine prauitate: Dodo enim mulce morientes edunt suauitatem ynguenti: Ecce. x. a. Item cum securitate: modo enim timor admixtus est. Iudic. xviij. c. Vidimus terram valde opulentam et vberem: nolite negligere: nolite cessare: eamus et possideamus eam: nullus erit labor: irabimus ad securos in regionem latissimam: iraditque dominus nobis locum in quo nullus res est penuria eorum que gignuntur in terra. Hoc dicit filij dan. Dan interpretatur iudicium. Filij ergo dan sunt cogitationes dissortis. Item tunc dilectio erit cum adeptione dilecti et operati: modo enim non habemus dilectum nisi fin aliquid: modo spes que differtur affligit animam: ut dicitur Proverb. xij. b. Item sine adulatione dilecti: modo enim vel aufertur oino propter culpae feriditatem: vel adulat ad tempus: quia non potest comprehendere hic nec diu tecum propter affectus debilitatem. Esa. xxx. c. Et non faciet auolare a te doctorem tuum: et erunt oculi tui videntes preceptorem tuum. Cant. ij. b. Tenui illum nec dimittam. Ps. Vibi autem adhaere deo bonus est. Item tunc habebit dilectum sine occultatione. Cant. vlt. a. Quis dabit te fratrem meum lugentem vbera matris mee: ut inueni te solum foris. i. ut videas te aperte non sub velamine: modo enim non videt dilectum aperte. Job. ix. b. Si venerit ad me non videbo illum tunc dilectio erit cum oimoda fructione. Ps. Desiderium anime eius tribuisti ei. Ibi ergo sunt panes dilectionis. Sed quod dominus diligit in se et in creatura: duplici hos panes: et erunt duodecim fructus: quos affert lignum vite: Apoc. vlt. a. Vel aliter et mellus: Duodecim gaudia paradisi: siue duodecim fercula in mensa domini. Primum sanitas sine egritudine. Ps. Qui sanat omnes infirmitates tuas. Esa. xxx. c. Precipitabit dominus mortem in sempiternum. j. Cor. xv. g. Absorpta est mors in victoria. Secundum est plenitudo sine defectione. Esa. xxx. c. Non esurient neque sitient amplius: nec cader super eos sol nec vilus estus. Tertium est refectio sine tedio. Eccl. xij. c. Qui edunt me adhuc esurient et qui bibunt me adhuc sitient etc. Quartum est scientia sine ignorantia et pybicitate. j. Cor. xij. d. Videmus nunc in speculum

P s in enigmate tunc

Aliter

Blind mystica
de ecclesia triu.
phante

Ps. 96.

Ps. 35.

Modi diligendi
deum

Ps. 72.

Ps. 20.

Aliter
Duodeci gau
dia v' fercula i
mensa dñi.
Ps. 102.
Apoc. 7. d.
et. 3. a.

- In enigmate tunc autem facie ad faciem. Ecclij. xliij. a. Si-
cut nebula texti omnem carnem. Quintum est gaudium sine
omni tristitia et morte. Proverb. xliij. b. Cor qd nouit ama-
ritudinem anime sue in gaudio eius non miscebitur extraneo.
Ps. 35. Ps. Torrente voluptatis tue potabis eos. Sed modo co-
medimus agnum cum lactucis agrestibus. Exo. xij. b. Sex-
tum est pax sine perturbatioe. Ps. Qui posuit fines tuos pa-
cem etc. Esa. xlvij. d. Utinam attendisses mandata mea facta
fuisset sicut flumen pax tua. Ps. Delectabunt in multitudine
pacis. Septimum est securitas sine omni timore. Ps. Non
timebis a timore nocturno. Octauum est adimpletio omnium
desideriorum et voluntatum. Ps. Qui replet in bonis desiderium
suum. E conuerso modo: Non satiat oculus visu: nec auris qu-
ditu: Eccl. i. b. Nonum est leticia de iusticia dei et pena ma-
lorum. Ps. Letabitur iustus cum viderit vindictam. Esa. vlt.
g. Egredientur et videbunt cadavera eorum qui peruaricati
sunt in me. Decimum est gaudium de congregatione sanctorum.
Qd significat Bese. xliij. g. vbi ioseph fecit pulvis fratribus
suis congregatis. Ps. Dispersiones israel congregabit. An-
decimum est gaudium de consideratione bonorum que fecit. Apoc
xliij. c. Opera illorum sequuntur illos. Ps. Filij tui sicut no-
uelle oliuarum in circuitu mensę tue. Duodecimum est gaudium
de consideratione bonorum a quibus deus liberauit eu. Ps
Ps. 88. Misericordias dñi in eternum cantabo. Vel alit. Primum gau-
dium est de exilię egressione. Ps. Deu mihi quia incolat me
us prolongatus est. Bere. xxxj. b. In fletu venient et in mise-
ricordia reducam eos. Secundum est de carceris absolutione:
Ps. 141. quia qui est in carne est in carcere. Ps. Educ de carcere ani-
mam meam etc. Roma. viij. d. Inflexit ego homo etc. Tertium
est de laqueo: id est temptationu euasione. Ps. Eripies
me de laqueo venantium et a verbo aspero: id est de temptatio-
ne in presenti: et de dura obiurgatione iudiciali in futuro. Tunc
Ps. 123. eni dicunt sancti illud Ps. Laqueus contritus est et nos libe-
rati sumus. Quartum est de vinculoz dissolutione: vt sunt fa-
mes/sitis/frigus/calor/egritudo/necessitas moriendi/lasitu-
do etc. quibus homo ligatur. Esa. xliij. c. Non esurient neq; si-
tiet amplius et non cadet super eos sol neq; estus. Quintum
est de diaboli deiectione. j. Cor. xv. g. Ubi est mors victoria
tua. Roma. vlt. c. Deus conteret sathan sub pedib; vestris.
Ps. 57. Sextu pene eterne euasione. Ps. Letabitur cum viderit
vindictam quam. f. euasit. Septimum est plena libertas: quia
modo sumus in seruitute: quia omnibus indigemus. Roma.
vlt. d. Ipsa creatura liberabit a seruitute corruptionis in libe-
tate glorie filiorum dei. Octauum est optima societas. Bar.
vlt. b. Recumbent cum abraam/isaac et iacob in regno celoꝝ
Ps. 132. Ps. Ecce qd bonu et qd iocundu habitare fratres in vnu. No-
nu est desideratissima christi fraternitas. Cant. vlt. a. Quis
det te fratrem meum sugentem vbera matris meę. Decimum e
consummata charitas: tunc eni diligemus deum ex toto corde:
id est ex toto intellectu sine errore: et tota anima: id est volun-
tate sine contradictione: et tota mente: id est memoria sine obli-
uione. j. Cor. xij. c. Cum venerit autem qd perfectu est eu-
ciabitur qd e ex parte est. Undecimum est pacis tranquillitas.
Ps. 4. Ps. In pace in idipsum etc. Item Ps. Qui posuit fines tu-
os pacem etc. Duodecimum est confirmata securitas q non ti-
mebunt gaudium suu amittere. Ps. Non timebis a timore
nocturno. Sic ergo habes in tabernaculo dñi et candelabru
septem brachioꝝ et mensam duodecim panu. Altare aut thy-
miamatis est fructio eterne voluptatis que nascitur ex duob;
predictis. Ex cognitiõe enim et dilectione surgit fructio. Su-
per altare eni ponebatur thymiana cum igne: et sic fiebat sua
uissimus. Thymiana est cognitio: ignis e dilectio. Et ex istis
surgit odor et delectatio fructiois. Sed nota q ignis affere-
batur de primo altari exteriori qd erat sub diuo: q null? ha-
bebat charitatem in patria: qui eam non habuit in via. In
thymiamate erat quattuor: vt dicit Exo. xxx. Straten et ony-
ca et galbanu et thus lucidissimu. Similit in cognitione nostra
erunt hec quattuor: q deum cognoscim? esse sine fine/sine p-
cipio/sine malo: quia. f. est reprobatoz omnis mali et fugatoz:
et auctor omnis boni. Straten eni myrrba e que conseruat a

putredine et corruptione: et significat q deum cognoscimus
esse sine fine. Onyca est qdam vnguis. Unguis autem est p-
cipium manus: et significat q deum cognoscimus esse omni-
um principium et non principiatu. Galbanicus odor serpen-
tes fugat: et significat q deum cognoscimus esse fugatozem
ois mali. Thus aut significat q auctor e ois boni.

* te aureu intelligit christus. Per arcam testameti/beata
virgo. Per hec duo sunt digniora que sunt in celesti ecclesia:
per que in nobis aditum ad ea speramus. Christus autem di-
citur thuribulum aureum: quia igne charitatis plenus in quo
offerunt orationes sanctorum et exaudiunt. Unde orones in ec-
clesia terminant: Per dñm nostru iesum christu etc. Ipse eni
est aduocatus noster: qui petitiones nras in curia superna re-
presentat patri: sicut et mater ei? aduocata nostra est etiā: quia
eas representat filio vteri sui. Bern. Magnu habes o homo
accessu ad deu: vbi filiu habes ate patre/matre ante filiu: fili-
ostendit patri latus et vulnera: mater ostendit filio pectus et
vbera: nec potest vlla fieri repulsa vbi tot charitatis concu-
runt insignia. Ideo competenter ista duo nobis narrat apo-
stolus esse in secundo tabernaculo: thuribulu et arcam: christu
scz et mariam. Scdm illud Ps. Surge dñe in requiem tuam
tu et arca sanctificationis tue. Dicit aut beata virgo arca dei vt
arca federis siue testameti: vt arca sanctificationis. In ipsa aut
dñs tanq in hospitio sanctorum mundo requieuit: et in vtero ei?
cum genere humano se foderat. Unde Bern. ix. c. Ponam
arcum meum in nubibus celi: et erit signu federis inter me et
terram. Hec arca fuit de lignis setim: Sicut dicitur Exo.
xxxvij. a. Fecit beseleel arcam de lignis setim. Beseleel
interpretatur obumbraculum diuinu. Hoc est qd dicit Luc
j. d. Spiritus sanctus superueniet in te: et virtus altissimi obu-
brabit tibi. De lignis setim fuit: que sunt impuribilia et al-
te sping similia: quia beata virgo incorruptibilitate et integ-
ritatem semper custodit in mente et austeritate siue spinosita-
tem penitentię siue penurie sustinuit in carne. Item arca ha-
buit quattuor circulos et duos vectes: et beata virgo iam cre-
ditur esse adepta quattuor dotes corporis et duas anime q
sunt cognitio et dilectio: nam fructio que fuit tertia dos vel est
eadem cum predictis vel surgit ex his. Vel duo vectes sunt
castitas et charitas. Item hec arca habuit duos cubitos et di-
midium in longitudine: et cubitum et semissem in latitudine: ab-
studo quoq; fuit vnus cubiti et dimidiu: vt dicit Exo. xxxvj
a. et. xxxvj. b. Similiter beata virgo habuit longitudinem per-
seuerantię: latitudinem charitatis: et altitudinem paupertatis
siue contemptus terrenitatis qua elongata est a terrenis. Ha-
buit autem duos cubitos et dimidiu in longitudine. Per cu-
bitum intelligitur perfectio: per dimidium cubitum intelli-
gitur imperfectio. Habuit ergo arca ista: id est beata virgo in
longitudine duos cubitos: id est in longanimitate habuit du-
plicem perfectionem: quia et fortis exstitit in aduersis et mode-
sta in prosperis: contra vitrang fortunam armata armis iusti-
cie a dextris et a sinistris. Sed duobus cubitis addit dimidi-
us: quia cum perfectionem haberet veraciter vt dictum est i
loganimitate imperfectioe tñ habuit in sui repuratioe vel co-
paratione: Scdm illud Eccl. xviij. a. Cum consumauerit ho-
mo tñ incipiet: id est in latitudine habuit cubitum et dimidiu:
id est in charitate imperfectioe: quia perfectam habuit cha-
ritatem: ita tñ vt eam dimidiam reputaret. Item eodem mo-
do in latitudine paupertatis vel celestis desiderij vel spei ha-
buit cubitum et dimidium. Cubitum perfectionis in re: et di-
midium imperfectiois in sua opinione. Item arca in figura
habuit quadraturam: et beata virgo in conuersatione exte-
ri habuit maturitatem: que significatur per quadraturā: quia
quadrata stabilla sunt: bene locantur et solide. Item arca erat
circumtectā auro intus et exterius: et beata virgo tota aurea
fuit tractabilis et ducibilis per obedientiam et bonitatem per
dilectam et vtilem locutionem. Item in arca erant quattuor vi-
na aurea habens manna: quia in vtero beate virginis christus
nouem mensibus quieuit: qz est vna aurea/ fm humanitate
habens manna diuinitatis: fm diuinitate eni christus e man-
na: quia est omnia in omnibus. j. Cor. xv. d. Sicut manna
quod modo erat oia

quodammodo erat anima. Sap. xvj. c. Panem de celis presti-
tisti eis sine labore omne delectamentum in se habentem et omnis
saporis suavitatem. Job. j. b. Pleni gratie et veritatis. Gra-
tie ad affectum: et veritatis ad intellectum. Ecce vna aurea in qua
est manna. Et vna aurea que fuit in arca: est humilitas que fu-
it in beata virgine.
Hec vna fuit aurea
quia humilitas eius
non fuit obstinata nec
fixa in proprio sensu: si-
cut sunt multi qui vo-
lunt esse humiles: et
si eis imperent subli-
mia nolunt esse obe-

120. 1. 2.

diētes. Et ista non est vera humilitas: sed sicut dicitur super
Sath. iij. vera humilitas est quam non deserit comes obe-
diētia: Sic iohannes humilis fuit: dicens: Ego a te baptizari
debeo et. et tamen ideo precipienti ut hoc facerent sine contradic-
tione obedivit. Similiter beata virgo cum dixisset: Ecce ancilla
domini: subdit: Fiat mihi secundum verbum tuum. Primum dixit ex humili-
tate cordis: secundum ex sperata et obediēti voluntate. In primo se
prebuit vna concava per humilitatem: in secundo se ostendit au-
ream ductibilem et obediētem. In hac vna domini manna reponi
voluit: quia humilitas eius gratiam apud deum copiosam invenit.
Sicut enim dicit beatus Hieronimus. Capax est misericordie fiducia:
patientia pro iusticie. Quale autem poterim gratie receptaculum
exhibere: balsamum est simile purissimum et solidissimum vas req-
rit: hoc est humilitas cordis. Humilibus autem datur gratia. j.
Pet. v. b. Gratia autem qua repleta est beata virgo dicitur man-
na: quia in sua plenitudine hauriuit omnes: finemque sunt peccatores in
ea invenit compassionem: penitentes consolationem: perficientes au-
xilium: perfecti exemplum: ita ut nulli desit illius gratia: que ple-
nitudo gratie invenit apud deum. Unde beatus Hieronimus. Ille so-
lus beata virgo laudes tuas fileat: qui te fideliter invocantem
in suis necessitatibus senserit defuisse. Item quod in arca fuit
virga aaron que fronduerat et floruit et fructum fecit: sic beata vir-
go rectitudine vite tenuit: frondes per utilem locutionem: flo-
res per bonam opinionem: fructificans per bonam operationem.
Ob hoc etiam non solum virgam habuisse: sed etiam virga iesse
dicitur Esa. xj. a. Egredietur virga de radice iesse etc. Hec virga
simul frondit et floruit et fructum fecit: quia beata virgo filium
genuit qui est fons et flos et fructus. De hac virga dicit Hieronimus.
Meri. xxiij. c. Oleretur stella ex iacob: et surgat virga de isra-
el. Beata virgo dicitur stella: quia illuminat intellectus nostros
ad cognitionem veritatis. Dicitur virga: quia corrigit nostras dis-
cordias voluntates: et dirigit ad amorem divine bonitatis. In
arca etiam fuerunt tabule testamenti et deuteronomi: sed in-
terius erant tabule: exterius autem deuteronomi: in latere arcis: Si-
militer beata virgo legem servavit christi iterius in intellectu per cogniti-
onem: in affectu per amorem. Istę enim sunt due tabule: in quibus debet
scribi testamentum dei. Proverb. iij. a. Circūda eas gutturi tuo
et describe in tabula cordis tui. Hec solum lex debet haberi iterius in
tabula cordis: sed etiam exterius in latere per bonam operationem et
carnis macerationem et disciplinam. Et hoc est quod dicit Pro-
verb. vij. a. Liga eam in digitis tuis et describe in tabulis cordis
tui. Beata virgo legem domini utroque modo custodivit: omnia eius
verba interius in corde conservans: ut dicitur Luc. ij. g. Et
exterius operans. Item apitatorium regebat arcam: et christus
qui est apitator pro peccatis nostris in omnibus protegit ma-
trem suam. Item super arcam erat cherubin glorie obumbran-
tia ipsum apitatorium et etiam ipsam arcam: quia supercelsus
spiritus domini nostri iesu christi et beate virginis matris eius vir-
ginitatis solatium et debite servitutis prebuerit famularum. Et sic di-
cit Exo. xxxvj. b. Cherubin respiciēbat se mutuo versis vul-
tibus in apitatorium: et angelice se invicem intuentem reflecten-
tes cogitationem suam in apitatorium: id est in christum: admi-
rantes apitatoriem eius super redemptionem generis humani.
j. Pet. i. c. In quem desiderant angeli prospicere. Vel duo
cherubin qui obumbrant apitatorium: sunt pater et spiritus
sanctus: qui obumbrationem filii: id est eius incarnationem

operantur. Unde Luc. i. d. Spiritus sanctus superveniet in te.
Ecce vnus cherubin: et virtus altissimi obumbrabit tibi: Ec-
ce alius cherubin. Se autem respiciunt versis vultibus in ap-
itatorium: quia incarnationem filii operantur. Unde Esa. xlvij.
c. Et nunc dominus misit me et spiritus eius. Item nota quod leuitę

no solus pontifex non sine san-
guine quem offerret pro sua
et populi ignorantia: hoc sig-
nificante spiritu sancto: nondum
pro palatam esse factorum viam:

portabant arcam se-
deris domini: et aposto-
li beatam virginem
in hac vita sustenta-
bant et souebant: tam
solatio quam obsequio:
maxime beatus io-
hannes cui cura eius
commissa est. Sed tamen

assumpta est in morte et imposita in templo domini. i. in celo. An-
de. ij. Paral. xxxv. a. Donite arcam in sanctuario templi: quod edificavit
salomon filius david rex israel: nequaquam eam ultra porta-
bitis. iij. Reg. viij. a. Intulerunt sacerdotes arcam federis domini
in locum suum in oraculum templi in sanctum sanctorum. Apoc. xij.
d. Apertum est templum dei in celo et visa est arca testamen-
ti eius in templo eius. Hec autem que dicta sunt de arca in duo-
bus scriptis possunt perstringi: sedus ligna sethim: vectes: mensura
figura: Lex: locus: vna: cherub: liben: aurum: manna: virga.

his vero ita compositis: quasi de illis non est dicendum per sin-
gula: sed hic dicendum quod sequitur: hic per dicitur tabernaculum. **Beata co-**
positis. i. ordinatis sicut predictum est. **In priori qui-**
dem tabernaculo semper introibant sacerdotes. i.
quotidie. **Sacrificiorum officia consumantes.** Pri-
us enim offerebantur sacrificia ad altare holocausti duo agni-
vi in mane et pinguior et in accessu igne sumebat sacerdos pru-
nas in thuribulo: tenens thus thymiamata et ferebat ad altare
thymiamatis iterius in tabernaculum et posito incenso et in thuri-
bulo ponebant et prunas super altare cum eo et reuertebatur: et
sic consumatum erat sacrificium. Inchoabat enim in sacrificatio-
ne animalis: et consumabatur in oblatione thymiamatis: In quo
significatur nobis quod prius oportet carnem immolare per ma-
cerationem quam spiritus offeratur deo per deuotionem. Prius er-
go occurrit altare holocausti: ut post offeramus corpora no-
stra deo hostiam viam sanctam deo placentem in carnis mor-
tificatione: ut dicitur Roma. xij. a. postea altare incensi vel
thymiamatis. Sequitur. Nisi spiritum deo offeramus in be-
neficiorum eius deuota recordatione. Beneficia diuina sunt
aromata: que tibi succenduntur: cum in ardore dilectionis in ara
crucis reuoluuntur: sicut post sextam feriam passionis venimus ad
sabbatum requietionis mentis: vnde christus ante crucifixus
est quam aromatibus ungeretur. Proverb. xxiij. d. Prepara so-
ris opus tuum et diligenter exerce agrum tuum: postea edifi-
cabis domum. Prius enim nascitur homo exterior ad laborem
et postea homo interior: sicut dispositio avis ad volatum: Job
v. b. Sequitur. **In secundo autem tabernaculo so-**
lus pontifex non sine sanguine intrabat. Sepe quidem
ut dicit Aug. introibat immo quotidie cum sanguine non nisi
semel. Exo. xxx. b. Deprecabitur aaron super cornua eius
semel per annum in sanguine. Leuit. xvj. g. Erit hoc vobis le-
gitimum sempiternum ut orietis pro filiis israel et pro cunctis pec-
catis eorum semel in anno. **Quem sanguinem offerret pro**
sua et populi ignorantia pro peccatis ex ignorantia fac-
tis. Leuit. xvj. g. In hac die expiatio vestri erit. Et nota quod
hoc significabat quod quotidie debemus nos sacrificare deo in
presenti ecclesia: sicut et sacerdotes quotidie offerebant sacrificia:
sed solus christus in anno benignitatis semel in sancta san-
ctorum intravit cum sanguine proprio. Ps. Benedices cor meum Ps. 64.
anni benignitatis tue etc. Esa. lxj. a. Ut predicarem annum
placabilem domino et diem retributionis deo nostro. Et hoc est quod
subditur: **Hoc significante** quasi illa predicta fie-
bant in veteri testamento: hoc significante in istis. **Spi-**
ritus sanctus. **Modum propalam esse factorum viam:** id est
nondum licere etiam sanctis ad celestia introire quousque christus sumus
pontifex venisset qui celum in suo sanguine aperiret: et pontifex per crucem
faceret. Secundum illud Dicitur. iij. d. Ascendet iter patrum ante eos.
Adhuc priorę

¶ **a** Adhuc priore tabernaculo habere statum. **¶** **Q**ui
dum enim legalis cultus tabernaculi statum habuit aditus celi p
sumus sanctificatus non paruit. **¶** **Q**ui autem huius de sacrificijs presumptis
vel in primo vel in secundo tabernaculo secundum sanctificationem di
cta sunt aperit subdens: **b** **¶** **Q**ue est parabola. id est mystica
similitudo. **c** **¶** **I**n

C stantis tempis. i. perrinet ad ipsa gratia: qd modo ē. Omnia in figura pringebat illis: vt dicitur. j. l. o. rith. x. c. Ezech. xvij a. Proponere enigma et narra parabolam. et. Job. xlix. a. Ad didit quoqz lob assumens parabolā. et. Math. xij. c. Ape

† 77. riam i parabolis os

meū. **d** Juxta quā / parabolā. **e** Munera ⁊ hostie offerunt / in lege a figuratiuis sacerdotib⁹. Leuit. .j. et. ij. Et nota qd hostie sūt de aialib⁹ : ⁊ munera de alijs. s. de thure ⁊ si / mīla ⁊ panib⁹. Esā. xix. d. Colēt eū in hostijs ⁊ munerib⁹. Et vota vouebūt ⁊ soluent. **f** Que / munera ⁊ hostie / nō pos sunt iuxta pscientiam pfectū facere seruientē. i. non possunt hoīem interius iustificare in pscientia / quantū ad deū et si exteri⁹ videant iustificare quātū ad visum hoīm. Perfe / ctus aut sine pfectione iustus est homo : qm etiā intus est iustus / pscientia : ⁊ foris iustus ostendit in opatione bona : Scdm il / lud Luc. .j. a. Erāt aut ambo iusti ante deū : hoc dicit quan / tū ad pscientiā : Incedētes in oib⁹ mādaris ⁊ iustificationibus dñi sine querela : quantū ad proximū. Gel. g Juxta psci entia. i. teste pscientia. Seruientē dico / **b** Solummodo i ci bis ⁊ in ponib⁹ / discernēdis. De cibis dicit Leuit. .xj. et. Deut. .xliij. Sed de potu vt videtur nihil ordinatū erat. Sol. Immo Leuit. .x.b. Vinū ⁊ omne qd inebriat pōt nō bibet. ⁊ ⁊ filij tui qm irrahitis ī tabernaculū trīstimonij. **(F** ri

tū ē nūq̃ tū q̃m dābōis rēlabōrātū cōfīrmōy. Et p̃
rijs baptisimatib⁹ .i. absolutib⁹ : Dñe. vj. a. Oēs iudej
nisi crebro lauēt man⁹ nō māducāt tenētes traditiōes senioꝝ:
z a foro veniētes nisi baptizēt ñ comedūt: z alia mltā sūt q̃ tra-
dita sūt ill' fuare baptismā calicū z vineoꝝ z grametoz z lecto-
rū: Et in alijs iusticijs carnis nō spiritus. De q̃b⁹ iu-
sticijs dicit Roma. x. a. Suam querentes statuere iusticiam:
iusticie dei nō sunt subiecti. His oīb⁹ dico: I. Usq; ad tē-
pus correctiōis imposuit. Mora q̃ dicit ipositis quasi
onus vt eos refrenaret lasciuos. Act. xv. c. Hoc ē onus qđ
neq; nos neq; p̃ces nrī portare potuimus. Usq; ad tēpus
correctiōis. Ideo dicunt ceremonie a chronō qđ est tps: qz
tpales erāt z nō sempiternę. Un Ecclj. xxxij. a. Immutabilē
tps z dies festos ipsoꝝ: z ill' dies festos celebrauerūt ad horā.
Et dicit: Usq; ad tēpus correctiōis .i. vsq; ad tps grē:
qz ī melius corrigēdi erāt qui vsq; huc sub pedagogo fuerūt.
Gal. ij. d. Lex pedagogus noster ē. Tempus grē dicit tem-
pus correctiōis: qz rūc auferterat querta est ī indagatiōem:
indiantras īn dīantatē: vinū ī oleū gladiū īn vnquētū: vt di-

Ps. 89. Ps. Supuenit māsuetudo ⁊ corripimur. m. **C**hrisť autē
 zc. Hic oñdit p quē iplēta fuit vmbra. Quattuor autē differē
 tias oñdit inf legalē sacerdotē ⁊ realē. Legalē enī sacerdos ita
 bat i manufact: chrisť ⁊ o i nī manufact. Legalis in alieno sā
 guie: chrisť i pprio. Legal pluriel: chrisť semel. Legal ad iue
 niendū tpalē redēptionē: chrisť ⁊o eternā. Hic g: Chriť
 autē. Cōtinuatio Prēdicta legalia nō possūt facere pfectū: sed
 vmbraētilia sunt: sed christus assistens pontifex. Assi
 stens. s. patri ad interpellādū pro nobis. j. eodē. g. Ut appare
 at nūc vultui dei p nobis. Et. s. vij. d. Accedēs p semetipsū
 ad deū semp vivēs ad interpellādū p nobis. Vel. Assistens
 hominī ad intrādū ⁊ cenandū cū eo. Apoc. iij. d. Ego sto ad
 ostiū ⁊ pulso zc. Irē assistens hōi in exēplū sic serps erectus
 in palo: Numeri. xxi. c. Irē assistens hōi parat⁹ ad auxiliādū
 sicut stephano. Act. vij. g. n. Pontifex. Istud iungit

cum pcedēti ⁊ cū sequēti. Chriſt⁹ enī patri aſſiſtit ꝑ nobis ſic pontifex ⁊ mediator intcedēdo. Itē ipſe aſſiſtit nobis: pon-
tifer futuroꝝ bonoꝝ ipſa ꝑmittēdo ⁊ tandem ꝑſerendo.
Chriſt⁹ enī eſt dator ꝑbendarū celeſtiū immortalib⁹ canonib⁹
cis: q̄ autem chriſti nō ſūt ꝑſentia bona quērit ⁊ ꝑcupiſcunt.

1 Ad tempus correctionis im-
m positi. Chustus autē assistēs
pōntifex futuroꝝ bonoꝝ p̄r-
amplius ⁊ p̄fecti⁹ taberna-
culum nōn manufactū: id ēst
nō hui⁹ creatiōis: neq; p san-
guinē hircōꝝ aut vituloꝝ: s; p
ppriū sāguinē itroiuīt semel
⁊ i scā: etnā redēptiōe inuētā.

Nō manufactū. i. nō ope humāo factū. An exponēdo
dicitur qd ē nō hū^o creatōis cui⁹ fuit i heremo i. hūmāg.
Istud enī finxit hō. i. befeleel. Ero. xxxv. d. Istud ār finxit d⁹
z nō hō: vt dicit. s. vij. d. Et. i. eodē. f. Nō manufacta iesus
itroiuit exēplaria veroz: s. i ipsū cēlū vt appareat nūc vultu
dei. p nob. Itroiuit dico. vt pēi saguinētauros bir
comit vitulor/ effusu: vt i veteri testamēto sibi.

S32. pp218 faguine itroiuir dico semel qñ p faguine
fulum: semelos sufficit mors eius oib⁹: nec oportet iterari per
hęc. **E**terna redemptio inueta a nobis veta chrisso
nobis. Eterna autē dicit redemptio qz eternitate pferi redempt.
Vel pōt alit leci: vt sint due dictiones. Ver ampling. E

o dolo et infamia. **M** Chist' pōtēst dāre: futuroz bonoz
introiuit semel i scā nō p sanguinē hircor' taurorū
et vitulor' sed p pprum. Ipse dico: Assistens i pā
per tabernaculū apli' p pfecti' nō manificiū id ē
nō hui' creatiōis. i. p carnē quā assumpsit p nobis: in qua
etiā patri assistit ad interuallū p nobis: cū tabernaculū car

nē hic dīc chrisi. Hī autē maius r perfecti hī dīcī: q deus
verbū r oīs actī spūs habitat in eo. Col. ij. b. In ipso inhabi
tat oīs plenitudo diuinitatī corporalī. Et dī: nō manifestū: q
nō hūmano oge pceptī ē: sed de spūsctō. Mat. i. d. Qd in ea
natū ē: de spūsctō ēst. Introiuit dñs in scā per apłum fan
quē: per hoc inuenta eterna redētiō ē. Chriſtī dīcī nām

redemptiōne inuenisse: qz studiose eam quesuit. Th̄i Ps̄. Annū-
ciate Int̄ gētes studia ei⁹. Itē qz cr̄m sāgnthē suū p nra redem-
ptiōne funderet: itē seip̄m inuenisse reputauit: qz nō appropia-
tur quicqđ p nobis expēderit: dūmodo i nobis illū habeat et
sectū quē p nobis libent̄ sustinuit. Proverb. xij. v. Ad negl-
gēt dānū. p̄t amīcū iust⁹. Et. Precipue dñs i passiōe flectit: qz
vidit laborē suū quantū ad multos inutilē existere. Scōm il-
lud Ps̄. Quē utilitas i sāguie meo dū descēdo i corruptiōnē.
Et nota qz christ⁹ dīcīf pontifex plurib⁹ ratiōib⁹. Primo qz
sicut per mortē pontificis exules redibāt ad patriā: ita nos p
mortē christi redim⁹ ad gloriā. Numeri. xxxv. d. Exules et p
fugī ante mortē pontifici nullo modo i vrbes suas reuertī po-

in puerfatione cglenti

In puerfatione celesti et ab omni contagio culpe remota: quia peccatum non fecit nec inuentus est dolus in ore eius ut dicitur. j. Pet. ij. d. et Esa. liij. c. Item Esa. xli. a. Transibit in pace semita in pedibus eius non apparebit. Et licet peccatum non fecerit: tamen pena pro peccatis sustinuit. Unde et habuit suphumerale in quo erat scripta nota filiorum israel: in duobus pectus: pena pro peccatis omnium hominum tam omissionis quam commissionis sustinuit. Esa. liij. b. Vere sanguines nostros ipse portauit. Sic christus habet rationale iudicium et veritatis: quia in hoc iudicio est a pilato: omnes iudicabit nationes: et singulariter omnes personas iudicabit in futuro: quia pater omne iudicium dedit filio: Job. v. d. Quia cum est la nina aurea in qua scriptum erat nomen dei tetragrammaton. i. principium vite passionis iste in quo significabat per lamen auream christi charitas ampla: et ad omnes homines etiam ad inimicos dilata: ex qua charitate ipse passus est: et ipse fuit principium vite passionis. i. per passionem suam. Item notandum quod in precedenti textu tria vel quatuor possunt notari. Primum demonstrat diuine largitatis magnitudinem: id est copiosum beneficium cum dicit: Christus assistens pontifex futurorum bonorum. In quo verbo notantur duo nobis beneficia christi in vita et tertium in patria. Assistit enim christus patri suo pro nobis intercedendo: Unde dicit: Christus assistens. Pontifex autem est nobis pontem faciens ad beatitudinem: exemplum documentum auxilium exhibendo. Sic ergo notantur duo quod pro nobis ad patrem orat: et nos ipsemet visitat et moribus informat: Sic est christus mediator noster orando patrem et erudiendo hominem. Bene ergo dicit: Christus assistens pontifex. Assistens patri pontifex nobis. Tertium est beneficium in patria: quia est dator futurorum bonorum. Pontifex enim fuit nobis pontem faciens in exemplo: ut esset nobis postea dator futurorum bonorum in premio. Ideo pontem facit se ipsum ut traheret nos ad celum. Ad similitudinem enim pontis quod de ripa ad ripam trahit: ut via sit transire volentibus: Sic christus ut ad immortalitatem gloriam nobis per seipsum viam faceret: a ripa mortalitatis per terrorem passionis sue transiit ad gloriam immortalitatis. Sic ergo primo ostendit diuine largitatis beneficium. Secundo ostendit nobis viam ad eternam beatitudinem: cum dicit: Per proprium sanguinem semel introiit in sancta: et etiam per tabernaculum: per amplum et perfectum. Et co. enim christus per tabernaculum introiit in sancta et per proprium sanguinem sicut et sacerdos legalis per tabernaculum intrabat ad sancta: et cum sanguine: sic christus per tabernaculum. i. per carnem ipsam penalitatem et laboribus subiungendo et proprium sanguinem ipsum pro nobis fundendo introiit in sancta: et in celum: In hoc relinquens exemplum per passionem veniendi ad regnum per calicem tribulationis ad gloriam maiestatis: Quod fit dupliciter: per tabernaculum. i. per carnem transendo: vel totum simul ut martyres: vel quotidie per partes ut penitentes. Secundo illud ps. Qui propter te mortificamur tota die: estimari sumus sicut oues occisionis. In hoc ergo quod christus per proprium sanguinem introiit in sancta: arguuntur delicati: qui et hic volunt gaudere cum seculo: et in futuro regnare cum christo. In alio: non quodem sanguine confidunt. i. in aliorum penitentia ut intraret ad celestia regna: sicut sacerdos veteris testamenti quod in alieno sanguine intrabat in sancta. Tertio ostendit precium nostre redemptionis: nam ut difficultas siue labor redimetis: cum dicit: Per proprium sanguinem eterna redemptione inuenta. Labor enim redimetis apparet in effusione proprii sanguinis. Facile enim erat quondam iugulare pecora pro hominibus ignorantia aut culpa: sed difficile est etiam pro inimicis animas ponere et sanguinem fundere. Christus enim sanguinem libenter fudit precium nostre redemptionis: unde se nostram redemptionem inuenisse reputat: et quasi per nihil habuisse. Unde etiam ei labor modicus pro amoris nostri magnitudine. Quia autem per christum potuit esse nostra redemption: a minori probat: quia. i. per illa legalia fiebat mundatio

corporalis. Unde subdit: a. Si enim sanguis hircorum et taurorum et cinis vitule aspersus inquinatos sanctificat: non simpliciter sed: b. Ad emundationem carnis non augeat: quia qui mortuorum vel imundorum contactu imundus erat septem diebus die tertio et die septimo aqua exaltationis ex cineribus vitule ruse

facta aspersus mundabatur carnalis ab illa regularitate et a pena legis imunis reddebatur: et sic finem illas legales et carnales obseruantias mundus habebatur. Et nota quod hircus offerebatur pro peccato principis: et vitula rufa pro peccato synagoge: ut habetur Numeri. xix. a. Precipe filiis israel ut adducant ad te vaccam rufam gratis integram et. Et postea subdit: Qui tetigerit eam: uerbois: et propter hoc septem diebus fuerit imundus aspergetur ex aqua hac die tertio et septimo: et sic mundabitur. Si ergo ita est de illo sanguine: quanto magis sanguis christi. c. Qui per spiritum sanctum: non per ignem: non per aliud legale modo: sed per spiritum sanctum omnia ei dicantem et suggerentem.

d. Semetipsum obtulit immaculatum: per spiritum sanctum deo patri: de quo preceptum imunis fuit a peccato: Fuit enim agnus sine macula. j. Pet. ij. d. Qui peccatum non fecit etc. e. Emundauit conscientiam nostram: interiore: non carnem: nam exteriori tamen. f. Ab operibus mortuis. i. a peccatis. Et dicitur mortuus ab effectu: quorum presens rationis practum mortuorum imundicia trahit. Conscientiam emundabit: dico. g. Ad seruientiam deiceps: opera iusticie. h. Deo uiuenti. Prius enim emundat conscientiam quam operatio digna. Prius declinat a malo: postea exercet bonum. Prius timor dei expellit peccatum: ut dicit Eccl. j. c. postea amor compellit ad bonum agendum. Notantur plures effectus passionis christi. Unus effectus passionis vel sanguis iesu christi est sanus apertio et eterne glorie adeptio: quod notatur: ibi: Per proprium sanguinem semel introiit in sancta. Unde etiam ipsa crux clauis dicitur: Esa. xli. f. Et dabo clauem domus dauid super humerum eius: et aperiat. Item notat generalem humanam redemptionem per precium sanguinis solutionem cum eterna redemptione inuenta. j. Pet. j. c. Non corruptibilis auro et argento redempti estis: de vana vestra puerfatione: sed precioso sanguine agni incorrupti et immaculati iesu christi. Item tertius est peccatorum nostrorum ablutio: quod notatur: ibi: Sanguis christi emundabit conscientiam ab operibus mortuis. Et de hoc etiam dicit Apostolus. j. b. Qui dilexit nos et lauit in sanguine suo. j. ix. f. Sine effusione sanguinis non fit remissio. Item alius effectus est ad bonum faciendum ex amore puocato: quod notatur: ibi: Ad seruientiam deo uiuenti. Nihil enim ita monet hominem ad amorem et ad laborem sicut memoria passionis christi. Unde. j. Machab. vj. d. Ostenderunt elephantis sanguinem vultus et morti ad acedentes eos in pluu. Bern. Hoc est quod per me mouet per vultus per accedens: calix tuus domine quem bibisti opus nostre redemptionis. Sunt et alii effectus qui alibi significant: patrum. i. scilicet de limboeductio. Zach. ix. c. Tu homo in sanguine testamenti eduxisti vincens de lacu in quo non erat aqua. Item nostri iuramento. Exo. xij. b. Erit autem vobis sanguis in signum in edibus in quibus eritis et videbo sanguinem et transibo vos nec erit in vobis plaga disperdes. Item inimici depressio. ps. Effunde frameam: ut per hoc significet quod sanguis christi effusio framea est qua atterit inimicos. Item alius effectus: pro nobis ad deum postulatio. j. xij. f. Accessistis ad sanguinis aspersionem melius loquentem quam sanguis abel. Job xvj. d. Terra ne operias sanguinem meum nec inueniat in te locum latendi clamor meus. Item ad deum confederatio. Col. j. c. Pacificas per sanguinem crucis eius siue que in terris sunt. Sequitur: f. Et ideo: quasi obtulit seipsum: Ideo quia. i. non sanguinem taurorum vel hircorum obtulit: sed semetipsum. g. Noui testamenti mediator est. i. mediator est pro nobis orando apud patrem et nobis predicando eius referens voluntatem. Unde dico: Noui testamenti mediator est: quia ipse tanquam mediator dedit nobis nouum testamentum ut sciremus voluntatem dei patris. j. Timo. ij. b. Mediator dei et hominum christus iesus. Ibi requiritur quod christus est

B

1. Pet. i. d.
1. Job. i. c.
Apost. i. b.
De cele. missa.
c. cum martire
et ceterum

Plures effectus
passionis christi
notantur

Quod christus est in medio. Chryf. Mediator. Data mediator impiorum est non qui nubis sed qui debent agi coegerit. i. cooperat; ita mediator est filius patris et nostri: volebat pater dimittere hereditatem sed miserabatur nobis et habebat ut alienos: igitur factus est mediator nostrorum et eius et suasit ei oratio sermones adque habens patris ad nos

Sal. 3. b.
De cele. missa. c.
cu marthe. x.
testamentum

E

hanc ut morte intercedente in redemptionem earum prauaricationum que erant sub priore testamento reprobationem accipiant qui vocati sunt eterne hereditatis. Ubi enim testamentum est: mors necesse est intercedat testatoris. Testamentum enim in mortuis confirmatum est: alioquin non dandum valet dum vivit qui testatus est. Unde nec primum quidem sine sanguine dedicatum est. Lecto enim omni mandato legi a moysi uniuerso populo accipiens sanguinem vitulorum et hircorum cum aqua et lana coccinea et hisopo: ipsum quoque librum et omnem populum aspersit dicens: Hic sanguis testamenti

hanc ut morte intercedente in redemptionem earum prauaricationum que erant sub priore testamento reprobationem accipiant qui vocati sunt eterne hereditatis. Ubi enim testamentum est: mors necesse est intercedat testatoris. Testamentum enim in mortuis confirmatum est: alioquin non dandum valet dum vivit qui testatus est. Unde nec primum quidem sine sanguine dedicatum est. Lecto enim omni mandato legi a moysi uniuerso populo accipiens sanguinem vitulorum et hircorum cum aqua et lana coccinea et hisopo: ipsum quoque librum et omnem populum aspersit dicens: Hic sanguis testamenti

hanc ut morte intercedente in redemptionem earum prauaricationum que erant sub priore testamento reprobationem accipiant qui vocati sunt eterne hereditatis. Ubi enim testamentum est: mors necesse est intercedat testatoris. Testamentum enim in mortuis confirmatum est: alioquin non dandum valet dum vivit qui testatus est. Unde nec primum quidem sine sanguine dedicatum est. Lecto enim omni mandato legi a moysi uniuerso populo accipiens sanguinem vitulorum et hircorum cum aqua et lana coccinea et hisopo: ipsum quoque librum et omnem populum aspersit dicens: Hic sanguis testamenti

hanc ut morte intercedente in redemptionem earum prauaricationum que erant sub priore testamento reprobationem accipiant qui vocati sunt eterne hereditatis. Ubi enim testamentum est: mors necesse est intercedat testatoris. Testamentum enim in mortuis confirmatum est: alioquin non dandum valet dum vivit qui testatus est. Unde nec primum quidem sine sanguine dedicatum est. Lecto enim omni mandato legi a moysi uniuerso populo accipiens sanguinem vitulorum et hircorum cum aqua et lana coccinea et hisopo: ipsum quoque librum et omnem populum aspersit dicens: Hic sanguis testamenti

Ps. 83.

¶ **Q**uod mandauit ad vos deus: Vel sicut dicit Exo. xliij. b. Quod pepigit deus vobiscum: Ac si diceret ad litteram: sic peribit nomen eius et sanguis eius effundetur qui violabit fœdus hoc: id est pactum inter nos et deum. Hoc autem signum ad confirmationem fœderis huius habuerunt a gentilibus qui per eam fœderis fœde lantes sic dicebant: fœde lantidum fœderis violatorum. Aliud autem signum fœderis terribili habuerunt iudei ex se. i. effusione aque: quod postea fecit ioseph: et samuel. i. Reg. viij. b. Quod sicut aqua iora effunditur: ita quod nihil ex ea remanet in vase: quod si aliquid liquoris et ipsa etiam oino perit: ita in terram: sic penitus cum stirpe sua periret qui solueret fœdus. Et propter istam effusionem aque quod postea facta est in fœdere: dicit apostolus hic de aqua. Glo. autem dicit hic quod aqua de qua dicit loquitur in textu: mixta erat cum sanguine. Chrysostomus autem dicit: quod ista aqua abluebatur ille qui sanguine purus erat aspersus. b. Etiam tabernaculum et omnia vasa ministerij. i. quod pertinebant ad ministerium tabernaculi sanguine similiter aspersa sunt. Hoc non legit Exo. xliij. Sed probabile est quod ista postea legit tabernaculum factum forte per recapitulationem. Vel veritas agitur hic de eo quod Leuit. xviij. d. dicit de purgatione tabernaculi: quod fiebat per sanguinem in die purgationis semel in anno. Unde dicit Leuit. xviij. c. Tolle de sanguine vituli et asperget septies digito propter purgationem ad orientem: Cuius mactaue rit hircum pro peccato populi inferet sanguinem eius intra velum sicut preceptum est de sanguine vituli ut aspergat a regione oraculi et eripiet sanctuarii ab inmundiciis filiorum israel. Et postea subdit: Postquam emundauerit sanctuarii tabernaculi et altare tunc offerat hircum viuere. c. Et omnia etc. quod d. quod per singula dicitur vno verbo breuiter dico: **¶** **V**ia pene in sanguine mundatur secundum legem. Bene dicitur: quia quædam vasa sola aqua lauabatur: et nobis nihil sine sanguine christi mundatur iterum. Secundum Chrysostomum pene vel fere dicitur: quia illa purgatio non erat perfecta. Sed propter Leuit. viij. b. Tuli et vinctio olei quo liniunt tabernaculum et suppellectilia sua: Cuius sacrificium aspersisset altare septem vicibus: vixit illud: et omnia vasa eius labijs eius basi sua. Item Num. xviij. a. In die quo pleuit moyses tabernaculum et erexit illud vinctio et sanctificauit cum omnibus vasculis suis. Sol. Aliud est cōsecratio: aliud mundatio. Bene fiebat consecratio sine sanguine: sed mundatio raro: et sic. quod d. quicquid sit de vasculis et de talibus in sensibilibus: quæ aliquando sine sanguine lauabatur in aqua. tñ.

¶ **E**t sine sanguinis effusione facta in aliquo sacrificio. Non fit remissio peccatorum in rationalibus. Sed non de aqua expiationis mundabatur sine sanguine secundum legem: Ratio. Sanguis fuerat effusus in immolatione vitule: de cuius cineribus fiebat aqua illa quæ postmodum per totum annum mundabat eos. Dixerunt huius patet in Glo. **¶** **N**ecessesse est ergo: Quasi quod quidem cum moyses ita fecit et lex ita precepit. Ergo: **N**ecessesse est exemplaria quidem celestium. i. figuras reperi spirituales: id est ecclesie siue sanctorum quorum conuersatio in celis est: ut dicit Phil. iij. d. Vobis predictis sacrificijs et hostijs: id est figurata per illa figurata ad ecclesiam: id est vel si deleat. **¶** **M**elioribus hostijs quod istis: necesse est supplemendum dari: id est hostia christi. Sed pluraliter dicitur: quia christus significatur per omnes istas hostias legales quæ mundabant. Et dicitur: melioribus contra manicheos: ut Chrysostomus dicit. Quod enim melius est: bono aliquo melius est. Bona ergo sunt exemplaria eorum quæ sunt in celis: alioquin et ipsa essent pernitiola quorum sunt exemplaria. Chrysostomus ponit talem litteram. Necessesse est ergo exemplaria eorum quæ in celis his purgati: ipsa vero supercelestia melioribus sacrificijs ultra huius propter sanguinem christi sanguis agni: et cetera omnia præsumpta sunt. Et hic facit comparationem sanguinis ad sanguinem et infra: Quæ notat quod

lestia: Non celum nisi angelos: Nihil horum sed nostra. Non in celis quæ nostras: Ita et si in terra præficiunt: sicut angeli in terra sunt: sed tamen celestes dicuntur: et cherubim in terra apparuerunt: Ecce. x. b. Et. i. Et quid dico apparuerunt in terra quidem degunt quæ: admodum et in paradiso. Et. i. Deus dicitur in celo esse non loco inclusus: absit: sed propter thesima habitudine quo ad angelos. Si ergo nos propter deum fuerimus in celo sumus. **¶** **N**on enim in manufacta: Si christi morem opposuit sacrificijs legalibus: sic et celum templo opponit et comparat: et facit quod lactabat se iudei de multitudie sacrificiorum: et de sanctitate templi: et ideo sacrificijs eorum præfert hostiam veram. i. christum: et templo præfert celum: cum magis præfidebant iudei in templo. Propterea dicit Iherem. viij. a. Templum domini templum domini est. Sed quod ibidem præcedit: Nolite confidere in verbis mendacium dicentes: Templum domini etc. Non enim fuerat prius tale templum tam pulchrum et preciosum: misit enim deus illud largitate magna fieri lateres habebat aureos et in muris laminas: Nec in isto solo gloriosum erat: sed in essendo vniu. Tñ enim et solus erat: et a finibus terre illuc ventebat a babilone ab ethiopia: ut dicit Act. viij. c. Item Act. ij. b. Parthi et medi et elamitæ etc. Quod ergo inde superbiunt in talibus spem ponebant: ideo præfert hostijs illis christi sanguinem effusus et templo celum dicens: Non enim: quod bene dico quod melior hostia est christus: quod Non in manufactis sanctis iesus introiit: per sanguinem suum illi sacerdotes legales introibant per manufacta per sanguinem veterum hostiarum carnalium. In manufactis dico: quæ sunt in manufactis: quæ sunt vere mansiones et cetera. De quibus dicit Iob. xliij. c. Et ad eum veniemus et mansionem apud eum faciemus. De quibus mansionibus subdit: **¶** **S**ed in ipsu celum introiit per se hostia vel melius per se hostia. Et dicit signatur: Ipsu id est verum celum per illud temporale significatum. Introiit dico ut nobis aditum aperiret et post se traheret. Secundum illud Mich. ij. d. Ascendet enim iter pandens ante eos. Et Iob. xij. e. Omnia traham ad meipsum. Et similiter. **¶** **P**areat nunc vultui dei pro nobis: id est ut interponat se inter dei patris et respectus eius siue cogitationi: secundum quæ respicit mala nostra ad puniendum: quia dicit Ps. Vultus domini super facientes mala ut perdat de terra memoriam eorum. Nota quod dicitur: ut pro nobis. Christus enim nobiscum fuit in mundo: Secundum illud Baruch. iij. d. In terris visus est et cum hominibus conuersatus est. Pro nobis modo et in celo ut dicit hic: et. i. viij. d. Semper viuens ad interpellandum pro nobis. Iob. ij. a. Ipse est propitiatio pro peccatis nostris. Contra: nos autem si non penituerimus nunc erit in iudicio: tunc enim vulnera christi quæ modo peccatoribus sunt in fiduciam reconciliationis: apparebunt in testimonium iustæ damnationis. Secundum quod dicitur Apoc. ij. b. Elidebunt in quem pupugerunt. Quia ergo nunc pro nobis christus: non negligam? etiam nos ipsi pro nobis quodam die et quodam tempore non est operari. Iob. ix. a. Veniet nunc quando nemo potest operari. Ecce. ix. c. Quodcumque potest manus tua instanter operare: quia nec opus nec ratio nec scientia est apud inferos quo tu speras. Tunc enim dominus ipse nobis concessum ad penitentiam: quia abusi sumus eo in superbiam: adducet contra nos. Secundum illud Thren. i. e. Vocauit aduersum me tempus. Et in Ps. Cui accipio tempus ego iusticias tuas dicabo. Item Glo. dicit hic. Nota quod versus loquendi sic vellet et apud probaret scriptum esse hic. In manufactis sanctis exemplaribus virorum vel in manufacta exempla verorum: quod littera in codicibus grecis inuenitur. i. hac ita ponit leui. Non enim manufacta sancta intravit christus anticipa virores: sed in ipsum celum ostendi personam dei pro nobis. i. reconciliationis: ut nos deo patri et angelis reconciliaret. Unde Chrysostomus.

se est ergo exemplaria quidem celestium his mundari: ipsa autem celestia melioribus hostijs quod istis. Non enim in manufactis sanctis iesus introiit exempla verorum: sed in ipsu celum ut appareat nunc vultui dei pro nobis.

tate templi: et ideo sacrificijs eorum præfert hostiam veram. i. christum: et templo præfert celum: cum magis præfidebant iudei in templo. Propterea dicit Iherem. viij. a. Templum domini templum domini est. Sed quod ibidem præcedit: Nolite confidere in verbis mendacium dicentes: Templum domini etc. Non enim fuerat prius tale templum tam pulchrum et preciosum: misit enim deus illud largitate magna fieri lateres habebat aureos et in muris laminas: Nec in isto solo gloriosum erat: sed in essendo vniu. Tñ enim et solus erat: et a finibus terre illuc ventebat a babilone ab ethiopia: ut dicit Act. viij. c. Item Act. ij. b. Parthi et medi et elamitæ etc. Quod ergo inde superbiunt in talibus spem ponebant: ideo præfert hostijs illis christi sanguinem effusus et templo celum dicens: Non enim: quod bene dico quod melior hostia est christus: quod Non in manufactis sanctis iesus introiit: per sanguinem suum illi sacerdotes legales introibant per manufacta per sanguinem veterum hostiarum carnalium. In manufactis dico: quæ sunt in manufactis: quæ sunt vere mansiones et cetera. De quibus dicit Iob. xliij. c. Et ad eum veniemus et mansionem apud eum faciemus. De quibus mansionibus subdit: **¶** **S**ed in ipsu celum introiit per se hostia vel melius per se hostia. Et dicit signatur: Ipsu id est verum celum per illud temporale significatum. Introiit dico ut nobis aditum aperiret et post se traheret. Secundum illud Mich. ij. d. Ascendet enim iter pandens ante eos. Et Iob. xij. e. Omnia traham ad meipsum. Et similiter. **¶** **P**areat nunc vultui dei pro nobis: id est ut interponat se inter dei patris et respectus eius siue cogitationi: secundum quæ respicit mala nostra ad puniendum: quia dicit Ps. Vultus domini super facientes mala ut perdat de terra memoriam eorum. Nota quod dicitur: ut pro nobis. Christus enim nobiscum fuit in mundo: Secundum illud Baruch. iij. d. In terris visus est et cum hominibus conuersatus est. Pro nobis modo et in celo ut dicit hic: et. i. viij. d. Semper viuens ad interpellandum pro nobis. Iob. ij. a. Ipse est propitiatio pro peccatis nostris. Contra: nos autem si non penituerimus nunc erit in iudicio: tunc enim vulnera christi quæ modo peccatoribus sunt in fiduciam reconciliationis: apparebunt in testimonium iustæ damnationis. Secundum quod dicitur Apoc. ij. b. Elidebunt in quem pupugerunt. Quia ergo nunc pro nobis christus: non negligam? etiam nos ipsi pro nobis quodam die et quodam tempore non est operari. Iob. ix. a. Veniet nunc quando nemo potest operari. Ecce. ix. c. Quodcumque potest manus tua instanter operare: quia nec opus nec ratio nec scientia est apud inferos quo tu speras. Tunc enim dominus ipse nobis concessum ad penitentiam: quia abusi sumus eo in superbiam: adducet contra nos. Secundum illud Thren. i. e. Vocauit aduersum me tempus. Et in Ps. Cui accipio tempus ego iusticias tuas dicabo. Item Glo. dicit hic. Nota quod versus loquendi sic vellet et apud probaret scriptum esse hic. In manufactis sanctis exemplaribus virorum vel in manufacta exempla verorum: quod littera in codicibus grecis inuenitur. i. hac ita ponit leui. Non enim manufacta sancta intravit christus anticipa virores: sed in ipsum celum ostendi personam dei pro nobis. i. reconciliationis: ut nos deo patri et angelis reconciliaret. Unde Chrysostomus.

Ps. 33.

Ps. 74.

Unde Chrysostomus. Quid est pro nobis cum sacrificio potest pro-
pitari patrem et angelos qui inimici erant nobis. Col. i. c. Pa-
cificans per sanguinem crucis eius: siue qui in terris siue qui in celis
sunt. **¶** Nec ut sepe. Supra ostendit quod christus melior
et dignior hostia fuit quam sancta non manufacta apparuit adhuc

B quod legalis sacerdos multoties intrabat: christus semel. Ille
in alieno sanguine: hic in proprio. Multum
ergo medium est: id est magna differen-
tia inter illum et istum. **¶** Nec ut sepe. Quod bene dico:
quia christus introiit in sancta non ma-
nufacta: nec ita in-
trauit: nec ita se vultui patris se representat.

119.

¶ Ut sepe of-
ferat semetipsum in ara crucis: id est ut sepe patiat in cru-
ce: quia sufficit semel oblatus. Unde dicitur. Apud deum mi-
sericordia et copiosa: apud eum redemptio. Redemptio enim fa-
cta semel per christum: ita copiosa fuit ut omnibus sufficiat.

¶ Quod admodum pontifex legalis intrat in sancta san-
ctorum per singulos annos: et ita christus maior qui semel
in oblatu sufficit quam legalis hostia quam frequenter oportebat of-
ferri. **¶** Levit. xvi. f. Erat vobis hoc legitimum semper: ut
offerretis pro filiis israel et pro cunctis peccatis eorum: semel in anno. Idem
dicitur Exo. xxx. **¶** In sanguine alieno. Christus
pro in proprio: et ita efficacior fuit hostia ista quam illa.

¶ Alio-
quin: quasi bene dico quod christus semel se obtulit: alioquin si oportu-
eretur sepe se offerre oportebat eum frequenter pati in patiendo.
¶ Ab origine mundi: quia ab origine mundi causa passio-
nis eius: id est peccatum inceptit et ideo si non sic fecisset chris-
tus semel oblatus est pro peccatis et antecedentibus et sequen-
tibus: oporteret quod ab initio mundi pati inciperet et semper pare-
retur: quod non conveniens est. Restat ergo quo semel oblatus suf-
fecit ad purgationem etiam illorum peccatorum que facta ab initio
mundi. Apoc. xii. b. Quorum non sunt nomina scripta in libro vi-
te agni qui occisus est ab origine mundi: premissus occidit ante
initium mundi. Vel hoc dicitur: quia fides passionis eius pur-
gavit a peccatis illos qui fuerunt ab initio mundi in morte abel.

¶ Nunc autem semel. q. d. constat quod christus non est fre-
quenter passus. **¶** Autem pro sed. **¶** Nunc: id est in
tempore gratie. **¶** Semel in assumptione seculorum
ad destitutionem peccati per hostiam suam apparuit
id est in fine temporum christus seipsum hostiam patri obtulit se-
mel: quia non oportuit eum sepe pati. Et hoc.

¶ Ad desti-
tutionem peccati: ut peccatum ita destituatur ut non dicitur
quod prius regnabat. Sicut dicitur Job. xvi. c. Calcat su-
per eum quasi rex interitus. Roma. vi. b. Non regnet pecca-
tum in vestro mortali corpore ut obediatis concupiscentiis eius.
Et nota hic quatuor. Primus est sufficientia hostie: per hoc quod
dicitur: semel. Roma. vi. b. Christus resurgens a mortuis iam
non moritur. Secundus est temporis cum dicitur: **¶** In con-
sumatione seculorum: id est in fine temporum. i. Cor. x. c.
Scripta sunt autem ad correctionem nostram: in quos fines
seculorum deveniunt. i. Job. ii. c. Charissimi: novissima ho-
ra est. Gal. iii. a. Ubi venit plenitudo temporis misit deus fi-
lium suum natum ex muliere etc. Chrysostomus. Propter quid in co-
sumatione seculorum et non ante? Sol. Post multa peccata co-
nveniens fuit medicina: secundum illud Roma. v. d. Ubi abundavit
delictum superabundavit et gratia. Unde beatus Hieronimus. dicit
super illud: Ubi venit plenitudo temporis etc. Opportune tunc
venit eternitas quando magis temporalitas abundavit. Ter-
tium est efficacia passionis siue imolationis christi: quod notat
ibi: **¶** Ad destitutionem peccati. Quartum est dignitas ho-
stie: quod notat ibi: **¶** Per hostiam suam apparuit: id est per se-
ipsum qui fuit et hostia et sacerdos. Talis hostia digna est conspectui
divino representari. **¶** Et quemadmodum. Supra. g. in-

conveniens ostendit semel pati christum: hic ostendit per
legem et ius nature dicens: **¶** Et quemadmodum statutum
est hominibus semel mori: secundum conditionem et legem nature.
Per peccatum enim adque adlecta est natura necessitati mori debet:
Secundum illud Eccl. xi. a. Jugum grave super filios adque a die

nam suam apparuit. Et quem-
admodum statutum est homini-
bus semel mori: post hoc autem
iudicium: sic et christus semel
oblatus est ad multorum ex-
haurienda peccata: secundo
sine peccato apparebit expe-
ctantibus se in salutem per fi-
dem.

Eccl. xi. b. Si ceciderit lignum ad austrum aut ad aquilonem:
in quocumque loco ceciderit ibi erit. De generali autem iudicio
dicit. i. Cor. xv. c. Deinde finis erit cum tradiderit regnum deo
et patri. **¶** Sic et christus semel oblatus est: sic hostia
vera.

¶ Ad multorum exhaurienda peccata: eorum effica-
cia hostie. **¶** Secundo autem sine peccato apparebit in
iudicio. **¶** Expectantibus se in salutem per fidem: id est ut
salutem sperant glorie huius que hic habuerit salutem fidei et gratie. Mo-
ta similitudine. q. d. sicut hominibus statutum est semel mori et pro
mortem hominum remunerat in iudicio: sic christus semel in
mortuus est in mundo: postea autem remunerator suorum appa-
rebit in iudicio. Et nota singula verba. Dicit enim: **¶** Christus
semel oblatus est: id est vera est hostia: Si autem oblatus est: Adscriptio
voluntarie oblatus est. Joh. x. c. Ego pono animam meam. Et
sa. li. b. Oblatus est: quia ipse voluit. Ergo non tamen est hostia:
sed sacerdos. Sicut etiam. d. dixit eodem: Per hostiam suam appa-
ruit etc. Oblatus est dico semel: et hoc sufficit. Semel offerri
ad multorum exhaurienda peccata. Chrysostomus. Multum dicit et non oim
quia non omnes crediderunt euangelio. Et sa. li. a. Dicit quod credi-
dit auditui nostro: Preclius tamen datus est sufficiens pro omnibus
Unde Barth. xvi. c. Dicit est sanguis meus novi testamenti
qui pro multis effusus est in remissionem peccatorum.

¶ Exhau-
rienda peccata. In quo notantur duo: abundantia siue di-
lutionum peccatorum quod tunc erat: et plena purgatio eorum. Dicit
enim: **¶** Exhaurienda peccata: id est ex toto haurienda: li-
cet multa eorum esset copia: ita ut diluvis deo esset peccatum.
Unde Osee. li. a. Baledictum et mendacium et homicidium
et furtum et adulterium invidauerunt: et sanguis sanguinem retu-
git. Chrysostomus. ponit talem litteram hic: Ad referendum multorum
peccata. Hoc est sacerdotis. Secundum illud Levit. xvi. c. Con-
fitear ois iniquitates filiorum israel et universa delicta atque pec-
cata. Daniel. ix. c. Cum orarem et confiterer peccata mea et
peccata populi mei israel: ut prosternerem preces meas in co-
spectu dei mei pro monte sancto dei mei ad hunc loquentem me
in oratione mea: eccevi gabriel etc.

¶ Secundo sine pec-
cato apparebit. Primo quidem sine peccato sed tamen
peccator apparuit quando similitudine carnis peccati assumpsit: qua-
do maledictum factus et in patibulo crucis. Pilatus enim manus
similitudine peccatoris fratris expresserunt: ut dicitur de iacob:
Gen. xxxv. c. Sed in secundo advenit **¶** Sine peccato
apparebit: id est non similitudine carnis peccati: sed in carne glo-
riosa. Vel **¶** Sine peccato: ita quod tunc non erit hostia sed iusticia in
remunerando vel damnando. **¶** Apparebit dico: expec-
tantibus se in salutem: quia salvabit expectantes. Et sa. xxxii. d.
Omnes qui expectant eum. Luc. xii. e. Et vos similes hominibus ex-
pectantibus dominum suum qui revertatur a nuptiis. **¶** In salutem vi-
co que est per fidem: quia salus glorie merito fidei datur. Vel **¶** Ex-
pectantibus per fidem. Mora quod christus primo venit ad ex-
haurienda peccata. Secundo ad proferenda premia. Primo passus
est in similitudine peccatoris: et factus est hostia pro peccato. Secundo ap-
parebit in gloria maiestatis: nam iam hostia exilis sed tunc potius
est vincitque retribuens.

¶ Ambrosius.

Abram enim. Hoc capitulum. **Exposi. Capl. X.**
 diuidit in duas partes. Primo ostendit sacerdotium
 christi maius sacerdotio aaron. Secundo hontat relictis
 legalibus ad euangelica conuerti ibi: **Habentes itaq.** Pri/
 mo aut pbat sacerdotium christi esse maius sacerdotio aaron: qz

Abram enim habens lex futuro-
 rum bonorum non ipsa
 imaginem rerum per singulos
 annos eiusdem ipsis hostijs qd
 offerunt indefinenter nunq po

Abram enim habens lex futuro-
 rum bonorum non ipsa
 imaginem rerum per singulos
 annos eiusdem ipsis hostijs qd
 offerunt indefinenter nunq po
 tibile est enim est. Ideo
 ingrediens mundum. Quarto idē pbat p iterationē sacrifi-
 ciorum: ibi: **Et ois qdē sacerdos psto est quotidie.** rē.
 Quinto p unitatē sacrificij christi: ibi: **Alia eni oblatione**
 Altio pbat efficaciam sacerdotij christi auctoritate: ibi: **Cōte**
 stat aut r spūscū. Sic q diuidit prima pars capli. Se-
 cunda suo loco subdiuidet. Postea vel totū capitulū pōt sic
 diuidi compendiosius. In pma parte reperit de vmbra legis
 qd dicitur. s. viij. vt addat pbarionem nouā. s. p iterationem
 crebra inuitē r impossibile purificare. In scda parte ostendit
 auctoritate p legalia debere cessare i aduentu christi: ibi:
 Ideo ingrediens mundū dicit rē. In tertia pre ondit effe-
 ctū sacrificij christi: qz vna oblatiōe pōt qz ois iteratio ritus
 legalis: ibi: **Et ois qdē sacerdos psto ē quidie offerre.**
 Et pōt auctoritates p. s. et **Hebr. xxi. c.** In qta exhorta-
 tio ē ad unitatē r charitatē quā significat christi sacmētū r sa-
 crificiū eucharisticū: ibi: **hntes itaqz fides fiducia.** In qn-
 ta citat timorē idigne accedētib: ibi: **Voluntarie eni pec-**
 cātib. In sexta excitat eos p pōres agones ipsorū p christo
 qz negligētia pderē stultū eēt: ibi: **Rememoramini rē.**
 Dicit q: **a. Vmbra eni.** Cōtinuat aut sic. Supra dixit q
 christi oblatiō ē ad exhauriēda nra pcta. Hic ondit q ita opoz
 tuit fieri: qz lex q rī figurā habebat nō poterat pcta tollere:
 nec pcta auferre. Et h est. **Vmbra eni habēs lex futuro-**
 rū bonorū. i. habens figurā r extraneā similitudinē eorū bo-
 norū que futura erāt: nō pntialit existētia sub figuris illis eu-
 charisticis: que itēptat bonū donū vel bona grā: r similit alio-
 rum sacramētorū. **q. Vmbra ipsam imaginē rerū.** i. in ipsas
 res existētes sub expressis imaginib: vel sacramētis. Lex eni
 vetus habebat vmbra futurorū. i. quādam similitudinē rerū
 futurarū in nouo testamēto: ideo sacramēta legis dicunt vmbra:
 sed lex noua habet imaginē rerū pntiū: vel habet sa-
 crāmēta que efficiūt qd figurāt. Vel expressam habēt similitu-
 dinē cum illis reb: quas pntent: rī sine dubio res adhuc sunt
 sub imagine etiā in nouo testamēto: licet sint pntes. Et sic dīc-
 tū ē **Verū.** Vmbra pari locūditate sumit adēps frumēti r cor-
 tēpē. In velt aut testamēto res erāt sub vmbra: nec erāt p-
 sentes sed futurę. Et hoc est qd dicit: **Vmbra habēs lex**
futuroz nō ipsam imaginem rerū. i. veritatē rerū sub
 sacramētorū imagine. s. **q. Per singulos ānos eis-**
dem ipsis hostijs qd offerunt indefinenter nunq pōt
accedētes pfectos facere. Sic ordina lram. **b. Lex**
nunq pōt facere pfectos. i. virtutib: pficere pontifices.
s. Accedētes p singulos ānos in sanctisctōz. Cum q
 ipsos mltros r pontifices nō faciat pfectos: quō ergo pfectos
 faciet remotos. s. viij. d. **Nihil eni ad pfectū adduxit lex.** Acce-
 dentes dico cū. **e. Eisdē ipsis hostijs quas lex pcepit.**
Quas offerunt indefinenter. q. d. licet ipsas hostias lega-
 les indefinenter offerret: nō tū pfectos faciebāt eos. **Ero. xxiij.**
s. Agnos ānulos duos p singulos dies iugit offerret rē. Et
 nota q lex siue legalia dicunt vmbra: vt dictū est multis ra-
 tionibus. Vmbra eni refrigeriū est estuantib: r lex data fuit
 iudeis in remediū ad idolatriā egypti redire volentib: **Le-**
uit. xviij. a. Sacerdoti debent offerre filij israel hostias suas.
 Et postea subdit: **Et nequaquā vltra imolabūt victimas suas**

demonib: cum qbus fornicati sunt. Itē vmbre in vespere fi-
 unt fm illud **Hebr. vi. a.** Longiores factę sūt vmbre vespē-
 ri. Eodē modo lex in fine mudi. i. in vltimis tēpibus in quibus
 christus venit magis est obscurata. Item vmbra est inanis et
 eludit tactū: sic lex opib: eius pidentē fallit. **Roma. x. a.** Su-

s test accedentes perfectos fa-
 cere. Alioqn cessassent offerri
 ideo q nullam haberent vl-
 tra conscientiam peccati cul-
 tores semel mūdati: sed i ipsi
 cōmemoratio pctorū p singu-

am volentes statuere iusticiam iusticie
 dñi nō sunt subiecti.
 Item vmbra obstat
 lumini: sic legalium
 obfuario repugnat
 gratie fidei. **Gal. v.**
a. Qui in lege iustifi-
 camini a gratia excluditis. Itē fugit cap-
 tantem. i. iudē: quia nō ēā itelligit. **ij. Cor. iij. d.** Cum legis
 moyses velamen posuit est sup facies eorū. Item se quis fugit
 tem. i. christianū qui nō curat eam seruare lraliter: sed allego-
 rice vt moralit. **Eccl. xij. b.** Si securus fueris non apprehēdes
 et nō effugies si pcurreris inter pueros. i. iudēos quib: tanq
 pueris data ē i pēdagogū. **Gal. iij. d.** Lex pēdagogus nō ē. Itē
 vmbra habet figurā corpis nō rem: sic lex figurā euāgeliorū.
 Unde hic dicit: **Vmbra eni habens lex futuroz bo-**
norū rē. **b. Alioqn.** i. bene dico q illę hostię nō fecerūt
 eos perfectos. **Alioqn.** i. si perfecti fuerint per illas cessa-
 bāt offerri. Et subdit: **qre.** **q. Ideo.** s. **a. Vmbra** ba-
 berēt vltra pscientiā pti cultores semel mūdati. i.
 pfecte mūdati per hostiā semel tū oblatā. q. d. si crederet se p-
 fecte iustificatos per vnā hostiā non iterarent eam singulis an-
 nis vel diebus: Sic medicina que semel apposta satis efficac
 est salutis non iterat. i. non iterū vulneri apponit. **Chrys.** Sa-
 maci virtus est semel imponi r non multoties vt cures: si aut
 multoties appositū non curat accusatio est imbecillitatis et
 manifestū est signū q nihil valet. **Et. ij.** Offerri quidem re-
 dargutio est pctorū: semper autē redargutio est imbecillitatis.
 Sed quia posset aliquis querere: Ad qd ergo fiebant illę ho-
 stię si non mūdabāt pscientiā a peccato? Respondet dicens:
 Sed in ipsis hostijs oblati per singulos ānos cōmemoratio
 pctorū fit: non purgatio vel absolutio: infirmitatis accusatio nō
 virtutis instructio. q. d. ideo voluit dñs illas hostias offerri vt
 offerendo essent memores suorū pctorū r agnoscerēt morbum
 et sic quererēt verum medicū r verū sacrificiū. Hoc autē qd
 dicitur **Cōmemoratio pctorū** dupliciter intelligit. Pri-
 mo sic. i. cōmemorabant r pntebant pcta sua illas hostias of-
 ferendo: Scdm qd dicit **Leuit. xviij. c.** Confiteant oēs iniqui-
 tates filiorū israel: r vniuersa delicta atqz pcta. Vel **Cōme-**
moratio pctorū: quia illę hostię figurę erant illius hostię
 per quā pcta erāt purgāda. i. christi. Sed querit de hoc qd di-
 cit: **Alioqn cessassent offerri.** Eadē ratione r nos debe-
 mus cessare ne offeramus si per vnā hostiam christū affecu-
 ri sumus qd querimus. Omnis eni motus naturalis affectu
 to fine quiescit: ergo r voluntarius. Item quid est qd dicit:
Ideo q nullam haberēt vltra pscientiā pti cultores
semel mūdati: Ergo fm hoc cum nos mūdati sumus
 per christum hostiam semel oblatam: nō habemus iterum cō-
 sciā pti q aliq sit q nō hnt cōscientiā. Ad idē fac illud. **j. Cor.**
iiij. a. Nihil mihi psci sū. Itē **Job. xxvij. a.** Neqz repēdit
 me cor meū in oī vita mea. Et **Eccl. xij. d.** Bona ē substantia
 cui nō ē pcta i pscitētia. Sed cōtra **Proverb. xx. b.** Quis po-
 test dicere mūdū est cor meū: purus sū a pcta. Item. **j. Job.**
j. c. Si dixerimus quoniā peccatū nō habemus: nosmetipsos
 seducimus: r veritas in nobis non est. Item **Eccl. vij. c.** Nō
 est homo iustus in terra qui facit bonū r non peccet. Sol. Ad
 primū dicim: q christus sufficiens fuit hostia: nec iteratur hęc
 hostia: non eni christum occidimus: sed occisum semel repen-
 tamus r cōmemoramus cum mortem eius annūciam. Unde
Luc. xxij. b. Hoc facite in meam cōmemorationē. Item
j. Cor. xj. f. Quotienscūqz eni manducabitis panem hunc r
 calicem bibetis: mortem domini annuntiabitis. Ad aliud ob-
 cendū q cultores semel mūdati: non habent pscientiā pti.

Q. V. Vnde eni christi

Hors eni christi cultores suos perfecte mudat: cultores aut christi sunt credentes. Act. xv. c. fide purificans corda eorum. Ad idem autem quod dicitur Proverb. xx. b. Quis potest dicere: mundum est cor meum etc. Dicendum quod licet iustus non habeat peccati conscientiam: tamen potest habere peccatum quod nescit: ideo si debet dicere se mudum habere cor: quia hoc esset temeritatis vel iactantiae. Unde

j. Cor. iij. a. dicat:

Nihil mihi sci: sum:

B sed non in hoc iustificatus sum etc. Unde

1. Cor. iij. b. Non dicitur

lomon sic: quis habet mundum: quia dicit: Beati mundo corde: Mat. v. a. Et Ps.

Ps. 23. Quis ascendet in montem domini etc. Et postea dicit: Innocens manibus et mundo corde. Sed quod potest dicere quia temerarius est se laudare. Vel potest dici quod illud: quis: notat charitatem: Pauci enim vel forte nulli sunt qui habeant cor mundum ab omni mortalitate et veniali. Unde si omnes sancti quoties sunt a primo iusto usque ad ultimum simul essent: nihil aliud diceretur: Dimittite nobis debita nostra: excepta beata regine: de qua cum de peccatis loquimur: nullam propositum habere peccati ventralis: sed non mortalitatis. Et sic intelligitur illud Job. xxxij. a. Nec reprehendit me cor meum etc. Sequitur:

Matth. 6. b.

Impossibile enim. Quasi bene dico quod per illas hostias fit tibi commemoratio peccatorum: non purgatio: quia: impossibile est enim sanguine tauroz et hircorum auferri peccata. Contra

Leuit. v. d. Offeret arietem immaculatum de grege: et dabit eum sacerdoti iuxta estimationem mensuram delicti: qui rogabit pro eo coram domino et dimittet ei. Solo. Pro oratione: v. alit. p. deo

stione et tractione offerentis acceptabat legale sacrificium et dimittebat peccatum: non pro ipsa oblatione: vel aliter per ipsam oblationem irrigabantur a quibusdam insidiosis et irregularibus: quod erat secundum legem: ideoque quia hostia christi sufficit: et vetus hostia perfectum non facit. b. Ideo. i. ad hoc firmandum.

c. Ingredies mundum: deus dicit. i. propheta in persona filii dei in carnem venientis dicit hoc quod sequitur. Simile. s. j. b.

Cum introducit primogenitum in orbem terrarum: dicit filius deo patri. Propheta enim loquitur in persona filii de ingressu suo in mundum: et de reprobatione legalium dicitur in Ps. Hostia de animalibus. e

Ps. 59.

Et oblatione: de pane thure et similia aliis rebus. f. Moli

luisse a tempore passionis postquam. i. manifesta est veritas.

g. Corpus autem aptasti mihi. i. corpus aptum ad offerendum tibi mihi dedisti. In Ps. secundum litteram nostram habet. Au-

res autem perfecisti mihi: potius ponit. propter litteram victimam et oblationem non indiges: aures fecisti mihi vel aptasti. Et christus

autem dicitur habuisse corpus aptum et perfectum ab instanti conceptionis aptum: quia sine peccato conceptum est perfectum: quia ex uno

Ps. 66.

semine non diversis. Unde Ps. Terra dedit fructum suum.

Item non in fervore libidinis: sed spiritus sancti operatione conceptus est. Matth. j. d. Quod enim in ea natum est: de spiritu sancto est. Item

quia statim habuit litteram distinctam: sed indistinctibiliter. Idere. xxxj. d. Mouit faciem domini super terram: mulier circumdabit virum. Item Esa. liij. a. Apprehendet septem mulieres virum unum. i. universae gratiae. Ipse enim in instanti conceptionis habuit plenitudinem gratiarum et naturalium. Item statim infusa est anima et unita est statim carni et divinitati. Corpus alterius hominis econverso imperfectum dicitur: quia non ex uno semine creatur: sed duo exigunt. Item quia in fervore libidinis seminat. Item quia non statim: sed quadragesimo sexto die infunditur anima. b. Holocaustomata et propeccato non tibi placuerunt. Idcirco exponit quod supra dixerat: Hostia et oblationem noluisse etc. Holocausta enim dicit quod supra dixit: rat hostiam: et propeccato habet: quia supra oblatio. Vel melius: quia supra dixerat de hostia quae fit de animalibus: subdiuidit hostiam in duo: in holocaustum: et etiam propeccato. Holocausta enim vel holocaustomata dicit quae tota deo comburebantur et

digniora erant alijs. Holon enim grece: latine totum: cauma: incensum: inde holocaustum. i. totum incensum: Propeccato autem dicit sacrificium factum pro peccatis: ut de hircis et apompeio. i. emissario: qui cum peccatis ipsi in desertum mittebant. Idere. xvij. a. Secundum B propeccato est una dictio: Vel potest esse quod duae dictiones sint: Sic holocausta: quae tota comburebantur. Et i. pro peccato. k. Tibi non placuerunt: etiam illa quae pro peccato fiebant singulis annis: ut de vitula rasa: Numeri. xix. a. Et illud holocaustum erat dignius et maius quod

feret in lege: et istud non placuit deo: constat quod nec illa. Reprobatio igitur illorum sacrificiorum legalium non tamen ex hoc loco improbat: sed ex alijs multis locis scripturae habet. Esa. j. d. Me offeratis ultra sacrificium frustra incensum abominatio est mihi: Et in eodem sanguine vitulorum agnorum et hircorum noli. Elo. Mij. Item Esa. xlvj. a. Qui immolat bouem quasi quod immolatur vitulum: qui excubet canem: qui offert oblationem quasi quod sanguinem suillum offerat. Michae. vij. b. Nunquid placari potest deus in milibus arietum: aut in multis milibus hircorum pinguium. Amos. v. f. Si obtuleritis mihi holocaustomata et munera via non suscipiam et vota pinguium vestrorum non respiciam. Idere. vij. e. Et quid thus de saba offeritis et calamum suave olentem de terra longinquam: holocaustomata vestra non sunt accepta: victimae vestrae non placuerunt mihi. Item Idere. vij. e. Haec dicit dominus exercituum deus israel: Holocaustomata vestra addite victimis vestris et comedite carnes: quia non sum locutus cum patribus vestris: et non precepi eis in die qua eduxi eos de terra egypti de verbo holocaustomatum et victimarum. Sed hoc verbum precepi eis dicens: Audite vocem meam et ero vobis deus: et vos eritis mihi populus etc. Esa. xliij. d. Non obtulisti mihi arietem holocausti tui et victimis tuis non glorificasti me: non te servire feci in oblatione nec laborem tibi praebui in thure. Item Ps. Quia si voluisses sacrificium dedissem utique holocaustis non delectaberis. Item Ps. Nunquid madducabo carnes tauroz aut sanguinem hircorum potabo: immola deo sacrificium laudis etc. Ex his et alijs locis ostenditur quod dominus legalia sacrificia reprobavit: immo etiam plus quod. i. nunquam ea simpliciter acceptavit: et semper: quia nunquam semper fuerit bona: Voluit tamen ea offerri tempore suo pluribus rationibus. Primo pro figura futurorum. j. Cor. x. c. Omnia in figura circumgebant illis. Item pro devotione offerentium. Ps. Beati. liij. a. Respexit dominus ad abel et ad munera eius. Item pro congregatione populi israel ad templum ut. i. ibi instrueretur et doceretur: non enim libenter ventrent ad templum: nisi ibi immolarent: et de victimis suis comederent. Item ne de visceribus sacrificia offerrent: voluit sibi ea offerri: prout enim erat ad idolatriam quam in egypto didicerant: et ita condescendit eorum infirmitati: voluit et iussit sibi offerri. Leuit. xvij. b. Adolebant adipem i adipem suavitatis domino: et nequaquam ultra immolabant hostias suas demonibus. Unde Chrysostomus. Item in principio ei sacrificare precepit. Sol. Condescendens hoc iussit sicut paulus ait. j. Cor. vij. b. Golo omnes homines esse sicut me in continentia. Et rursum ait. j. Timoth. v. c. Golo iuniores nubere: filios procreare. Quas ergo voluntates ponit: sed non bene eas ponit: et si iniungit: sed hoc quidem eius impropria quae sine causa ponit: Alia non eius ideo causam ponit: quia luxuriantur: Ita est et hic. Tunc dixi: ecce venio. Tunc quando finis imponendus erat legalibus: quasi tempus esset ut venisset promissa quae auferuntur promittentia. Et nota quod dicit: Ecce: quod ad oculum demonstrabit. Anis. ij. b. Ecce iste venit saluus in montibus transiit colles. Esa. xxxv. b. Deus ipse venit et saluabit nos. Item Esa. xlv. c. Dicent in illo die: ecce dominus deus noster iste: expectauimus eum: et saluabit nos. Exo. xv. a. Ille deus meus et glorificabo eum. Item ecce dicit quasi admirabilis. Solent enim miracula et inaudita admiratione demonstrari. Eccl. xxxvj. a. Innoua signa et imuta mirabilia. m. Tunc ad me

¶ nō ad me offerendū. a ¶ In capite libri scriptū est d
me: vt faciam deus voluntatē tuam. Sic ordina istam
tenio dico: c ¶ Et faciam voluntatē tuam. 10/ deus:
id est o pater: vt. i. qd lex non potuit/ per me compleat: qui fa
ciam voluntatē tuam tibi obediens vsq; ad mortem pro redē
tione hoim. Joh.

49. *prione homin. Job.*
 vij. d. Que placita
 st ei facio seper. Pre
 Job. iij. e. De? ei
 bus est vt faciam vo
 luntate ei? Pre Job.
 xlij. d. Sicut mada
 tum dedit mihi pa
 ter sic facio. Bar
 xviij. d. No qd ego
 volo sed qd tu. Ge
 nio dico: qd ita b

Scriptū est. i. pze
fuitū d'ne. a. In

capite libri. i. ap^o
dei n^om: q^u est capu

neris: in quo legere d
hoibua. Este est liber

fic. In capite libri
sunt caput psalterii

enī filij dei liber p̄sen
ciabona et mala

ber p̄destinationis q
reia scripta sūt in li

de băc noxă / aut del

damnâdos. Est pter
ur q in a. Flum d

110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525
 526
 527
 528
 529
 530
 531
 532
 533
 534
 535
 536
 537
 538
 539
 540
 541
 542
 543
 544
 545
 546
 547
 548
 549
 550
 551
 552
 553
 554
 555
 556
 557
 558
 559
 560
 561
 562
 563
 564
 565
 566
 567
 568
 569
 570
 571
 572
 573
 574
 575
 576
 577
 578
 579
 580
 581
 582
 583
 584
 585
 586
 587
 588
 589
 590
 591
 592
 593
 594
 595
 596
 597
 598
 599
 600
 601
 602
 603
 604
 605
 606
 607
 608
 609
 610
 611
 612
 613
 614
 615
 616
 617
 618
 619
 620
 621

quo Daniel. vij. c. 3.

ru libroꝝ. s. scripturę
sua. s. in cibus nob

tur: **o** **Superi**⁹

22. Holiſas ⁊ obli
noluisti: nec plac

run-
tuntur. Hoc inquā t

ecce venio vt fac

ne/ g. Aufert p

enī per moysen dat

nouū testamētū / in

lūtatē ruā: sic oſte

est: In q̄ volūta

oblatioe filij dei fm
mus. i. mūdātī a p
ferat

sanctificatio vestra
dit: **I**per obla

per mortem enī fili
quia voluit. Esa. lii
23-1-2

ende Apoc. j. b. 6

100

Or: Sac̃rificati. i. per sp̃e firmati. Quis enĩ desperet de ve-
nia: cum pater filius pro seruo tradat in mortē: cū ipse filius sc/
ipsum offerat: et p̃ suis etiā crucifixorib⁹ petar: Roma. viii. f.
Qui p̃p̃rio filio non peccit: sed pro nobis oib⁹ tradidit illum:
quō etiā nō cū illo nobis oīa donauit: si nō possent petre. p̃

voluntate sanctificati sumus
per oblationem corporis iesu
christi semel. Et omnis qui
idem sacerdos prestō est quō
tidie ministrans: et easdem se
pe offerens hostias quę nūq̃
possunt auferre peccata. Hic
autem vnā pro peccatis of
ferens hostiam in sempiternū
sedet in dextera dei: decetero

no possent perire p
quibus pat tradidit
filii in morte vt vi
uant: pro quib⁹ ipse
filius rogat ptem ne
pereant. Sic enī scri
ptum est Pro trans
gressoribus rogauit
vt nō perirent: Esa.
liij. v. m. **Et ois**
quidē. Adhuc ostē
dit efficaciam legalū
sacrificiorū q̄ vna ob
latiōe plus pōt chri
stus q̄ iteratio ritus
legalis. An dic: **Et**

ois adde facer dos/legalis. n. **P**reſto eſt. i. paratus eſt.
o **Q**uotidie miſtrās/ōiones z oblatiōes. p. **E**t eal/
dem ſepe hoſtias offerēs: ealſdem in ſpecie non numero:
Et ealſde: qz p vna z eadē cauſa ſepe illas hoſtias offerēbāt. i.
pro purgatiōe pctōz: in quo notat inefficacia hoſtiarū z inſuf/
ficiētia. **U**n ſubdit: q **Q**ue nunq̃. i. nullo tpe quātūcūq̃
fiāt. r **P**oſſūt auferre pctā. i. a pſciētia. s. eodem. a. **E**ū
tjſde iſtis hoſtijs q̃ offerūt i deſinent: nūq̃ poſſūt accedētes
pctos facere: alioq̃n ceſſaſſet offerri. s. vj. c. **N**ihil adpſpectu
adduxit lex. **M**ora qđ dicit: **O**is qđde ſacerdos pſto ē q/
tidie miſtrās. **V**ult numero fere oēs ſacerdotes parati ſe
ad miſteria z funera mortuorū: z ad alia officia: ſed ppter lucrū:
pſto ſunt ad oblatiōes recipiēdas: ad illas habēt man⁹ aptas
oculos circūſpectos/pedes agiles. **E**ū tñ ſcriptū ſit Ecclj. iij.
d. **N**ō ſit man⁹ tua proſpecta ad accipiēdū z ad dandū collec/
ta. **E**t ſic dicit: **O**is: ſicut dicit **W**here. vj. c. **A** maior vſq̃ ad
maximū oēs auaricię ſtudēt. **I**te pſto ſūt ad miſteria: ad cu/
ras aiarū ſuſcipiēdas: nō ſolū parati: imo oportuni. **U**n bea/
tus **B**erñ. **C**opioſiſſime pletatis inueniunt in ſuſcipiēda im/
mo i rapiēda cura aiaz: ſalutē nouiſſima cogitatio ē. s. **H**ic
aūt: qñ ſacerdos legalis ealſde hoſtias ſepe offerēbat: **H**ic
aūt. i. chriſt⁹. r **U**nā p pctis offerēs hoſtiā. i. ſemel
ſe offerēs: quī ſufficiens hoſtia ad oim pctā tollēda: **S**icut dicit
tur. s. i. g. **M**ūc aut ſemel in pſumatione ſeculorū ad deſtitu/
tiōnē peccati p hoſtiā ſuā aperuit. v **S**edet i ſempiternū:
id eſt quiet ſcit z regnat ſine fine. r **I**n dextera dei. i. in eq̃/
litate: ſm qđ deus: vel in potiorib⁹ ei⁹ bonis ſm qđ bō. s. i. a.
Sedet ad dexterā maiestatis in excelsis. **I**tem, s. viij. a. **Q**ui
pſedit in dextera ſedis magnitudinis. **P**rimo dicit offerēs: po/
ſtea ſedēs i dextera dei. **P**rimo ē laborādū i miſtrādo z offerē/
do qđ pſcendū in throno. **L**amech enī quī interpraſ laborē
tenuit noē quī iſterpraſ requies: per laborē enī veniſ ad requiē:
em: cōtra illos quī volūt z hic flozere cū mūdo: z i futuro de/
ſcere cū chriſto: qđ filij ſūt diaboli: **Q**ui ante laborē deſcere vo/
lens z gloriā pſumptuoſe appetens ait: **S**edebō i monte t/
ſtamenti in laterib⁹ aq̃lonis: **E**ſa. xliij. d. **E**t dīc brūs **B**erñ
Q impudens: milia militū miſtrabāt ei z decies milies cente/
na milia aſſiſtebāt ei: et tu cū alijs ſtantib⁹ z miniſtrātib⁹ ſol/
ſedere pſumis. **I**tem **B**erñ. **I**mpudentiſſime tibi arrogas
gloriā ſine victoria: aut victoriā ſine pugna. **E** chriſtus aut
ſuo ordine quietem adeptus ē: vel p̃mo offerēs poſtea ſedē
extitit: offerēs in paſſione/ſedēs in aſcēſione. **I**n p̃mo pecca/
ta noſtra purgauit: in ſecūdo celeſtes nobis manſiōes ape/
ruit z p̃parauit. **S**ed qz paucos mouet humilitas chriſti i
in cruce pro nobis offerētis: ſiue maiestas z gloriā triūphan/
tis z regnātis: adhuc ſubdit vt mag⁹ moueat de benignitatē
ad patiētia iſpſius expectātis z allicitat ad maiorē: et tandē v/
ptate iudicantis: vt exiſet z p̃cutiat cor per terrorē. **U**nde t/
cit: v **D**ecetere rē. **E**t bene dico qđ ſedet modo. **I**tem
dico: de cetero. i. de eo qđ reſtat quantū ad mēbra faciēda

Id est de gloria bonorum et pena malorum. **a** Expectans sine passione sui differens et tolerans. Ecce benignitas expectantis. Roma. ij. a. An diuitias bonitatis dei et patientie et longanimitatis eius prepnis: Ignoras quod benignitas dei ad penitentiam te adducit. i. adducere cupit. Expectans dico. **b** Donec ponant inimici ei

p. 109. scabellum pedum ei. i. donec ei subiiciantur voluntarie per penitentiam: vel plene subiiciant et appare-

Al. 110. ant subiecti iudicio siue velit siue nolit. Hoc est quod icutere de-

biere. 31. f. bet nobis timorem.

Al. 111. Tunc enim cognosces

Al. 112. esse dominum iudicium faci-

Al. 113. ens: qui hic prenitur

iniuriam patiens: Sic

subdit beatus Bern. s. j. d. Sede a dextris meis donec ponam

inimicos tuos etc. Ibi regre de b. Jre. j. Cor. xv. d. Opor-

ter illi regnare donec ponam inimicos sub pedibus eius. **c** Una

enim: quasi ideo una tibi obtulit hostiam: quia: Una oblatione

consummavit i seipsum sacrificatos. Quatuor hic dicitur

ordinem. Unitate oblationis: consummationem et sacrificatorem et ppe-

ritate. Dicit enim: Una oblatio. i. se quod vera hostia qua ob-

tulit i cruce: **d** Consummavit perfectio virtutum. **f** Sacrifi-

catos. i. mundatos a peccatis per totum. Et b: **e** In sempiter-

num. s. quod durabit in seculum: quia illa hostia semper habet hunc

effectum duplicem: et habebit usque in consummationem seculi quod scripsi-

cat a peccatis et consummat: in hoc notatur quod perpetua est hec oblatio: licet

enim semel sit oblata: tamen effectus sui habet perpetuum. Vel Scri-

ficans per gram. Consummavit i sempiternum: in patria p-

gliam. De hac sacrificatio habet. s. j. c. Qui enim sacrificat et quod

sacrificat ex vno oes. **g** Contestatur. Probat h efficaciam sacrificii

cui christi per auctoritatem dei. dices. Contestatur autem: quia non

solus ego predicta affirmo: sed contestatur nobis. i. ver-

ba nostra confirmat de sacrificatio et consummatione facta per christum.

h Et spiritus sanctus per biere. xxxj. f. Signanter autem dicit: Et

spiritus sanctus: contra hereticos qui dicunt hieremiam non locutum per

spiritum dei: ut manichei dicunt. **i** Postquam enim dixit: spiritus sanctus

per biere. xxxj. f. **k** Hoc autem testamentum quod testabor

ad illos post dies illos dicit dominus: addidit b: dando

leges meas i cordibus eorum etc. quasi postquam illud dixit si-

gnant addidit aliud per quod probat quod predictum. s. quod christi consum-

mat sacrificatos: quod quos sacrificat a malo consummat i bono. Per

h enim quod dicit: Dando vel dabo leges meas i cordi-

bus eorum et i mentibus eorum superscribam eas: ostendit quod christi

consummator est: perficit enim et consummat affectum per amorem boni: quod si-

gnificat ibi: Dabo leges meas i cordibus eorum. i. in affe-

ctionibus per amorem perficit intellectum per cognitionem veri quod nota-

tur ibi: **l** Et in mentibus eorum superscribam eas. i. in intellectu

bus eorum imprimam per cognitionis infusionem. **p. 44.** Lingua mea

calam? scribe. Lingua dei est eius inspiratio vel gratie infusio

vel predicatio: que vult quod dominus scribat i corde suo ope: ut paret

ei cor non lapideum sed terreum vel carneum: et quod deleat ibi omnes

alienas imagines et picturas quas ibi depinxit. **e** Ecce. xvj. b.

Fecisti tibi imagines masculinas et fornicatas es in eis. Tales

ergo imagines delende sunt stilo copulationis: ut super cor novum

et molle. i. deuotum sicut cera molle est scribat lex domini in intelle-

ctu per cognitionem in affectu per amorem. **e** Ecce. xvij. g. Facite vo-

bis cor nouum et spiritum nouum: et quare moriemini domum israel. Item

e Ecce. xj. d. et. xxxvj. f. Auferam a vobis cor lapideum dicit do-

minus et dabo vobis cor carneum. Et beatus Bern. dicit: Utinam dñe

sicut sibi rufi caro facti est: ita et cor meum lapideum fiat carneum

et deuotum. De delectatione autem primarum picturarum que digito

diaboli scripte sunt dicit. itj. Regi. xxi. c. Delebo hierusalem

sicut deserta solent tabule: deleas veritatem et ducam crebri stilum su-

per faciem eius. Greg. nazianzenus. Utile est vel erit non-

dum cor inscribere quod super malam doctrinam. Item de-

tum a sordibus carnalium voluptatibus: et a pinguedine et opulenta di-

gnitatu et depilatu a pilis spaliu. Et nota quod dicit: Superscribam

eas: quasi leges domini. i. precepta super vitres boia sunt: i. quia completio

nulla sufficeret nisi cooperet gratia. **m** Et peccatorum etc. Ostendit

per paritatem auctoritatis quod christi est consummator: ostendit per residuum quod

ipse est sacrificator: Se-

quit enim in auctori-

te. **Et** peccatorum

quod in se. **Et** in-

quatuor eorum quod in p-

rimu sunt. **o** **Et** in-

post penam non

recordabor apli-

us. **p** **Et** aut

ostendo per auctoritatem

biere. quod christi scri-

ficat et consummat: ostendit

quod debet cessare lega-

lis oblatio dicens:

Ubi autem horum peccatorum et iniquitatum remissio: sicut ostendit

est quod per christum fit a peccatis sacrificatio. **q** **Et** non est obla-

tio per peccata facienda. i. cessat oblatio legalis: veniente enim veri-

tate cessare debet figura. **r** **Et** habentes itaque. Hec est scda

pars capli: in qua hortatur ut relicti legalibus ad christum nos puer-

tamur. **Et** quare h facere debeamus ostendit: Primo: quod ipse christus

fecit nobis viam: ibi: **h** habentes itaque. Secdo: quod mundat nos: ibi:

Accedam cum vero corde. Tercio ostendit quod sunt euangelica

ad quod accedendum est: ibi: **Teneam** spei nostre etc. Quarto: quod

nisi ad christum vero corde puolauerim: mors est: si perierit no-

bis: ibi: **Voluntarie** enim peccantibus. Quinto quod ubi h

cerim puniemur: ibi: **Terribil** autem etc. Sexto probat a mi-

noribus: ibi: **Irata** quis etc. Septimo probat quod tales puniet auc-

toritate: ibi: **Abi** vindicta etc. Octauo ostendit quod maxie

hebrei debent ad christum accedere ne mortificet bona que fecerunt

ibi: **Rememoramini**. Ultio probat per fidem christi esse salutem

ibi: **Adhuc** enim modicum. Dicitur: **h** habentes itaque etc.

Mora primum in glo. Finito gradui sermone de pontifice

magno eiusque noua lege et sacrificio quod veteribus preliit: subditur

moralis instructio: i. quod eos hortatur ad multa: s. maxie ad fide pati-

entiam: pacem: mundiciam: fratnitatem: charitatem: et isert ex omnibus su-

perioribus quasi quod vna hostia consummat: et quod est sacerdos secundum ordinem

melchisedech: et quod ostendit est tanta distantia: quod illa legalia miora

hec maiora sunt. **s** **Itaque** fratres habentes fiduciam. i. habemus

certam spem. **t** **In** introitu sanctorum. i. celorum: per gratiam adaptionem.

Vel sanctorum. i. spiritualium que intrant per fidei reuelationem.

Sem enim vocat h vel celum vel spiritualia: ut dicit Chrys. **v** **In**

sanguine christi: in hircorum: ut Levit. xvj. f. Et. s. ir. d. Ho-

ra quod dicit: **h** habentes fiduciam etc. quod. certi sumus per spem quod in-

trabimur i sanctis celestibus per sanguinem christi. **Roma. vij. c.**

Spe salui facti sumus: quod si christus introiuit quod est caput: quod et membra

intrabunt: Si dux muros ciuitatis penetrauit: quod exercitui intrabit.

Joh. xij. d. **Ubi** ego sum: illic et mister meum erit. **Dicitur. ij. d.**

Ascendet iter pandens ante eos. Et h est quod subdit: **Et** quia

initiauit nobis viam nouam et viuente per velamen id est car-

ne suam: et habentes sacerdotem magnum super domum dei

accedam cum vero corde etc. **M**uculque pender instructio

ab illo: **h** habentes itaque fiduciam etc. Et nota quod i hac fra no-

tate mtra quod i figura fiebat i veteri testamento. **Sum** enim sacerdos

intrabat i sanctis etc. semel in anno ad inuadendum et purgandum tabernaculum

et vasa eius quod ipsum vnuersum: Et huc introitu facie-

bat cum sanguine: et per velamen quis transibat ad interiora. **P**ps autem

erat exterius accedens quod erat i atrio orans: et sic accedebat templo per

loci appropinquationem et deo per recollationem et aspergebatur et

mundabatur per sanguinem illum et per aquam exlationis quod illa die fiebat.

Hec oia sunt nobis spiritualia per christum: sicut h dicit aplos. **In** san-

guine introiuit in sanctis etc. i. in celum et fecit nobis viam nouam et vi-

uam ad celum tam verbo quam exemplo dedicauit et prepaui: per velamen

. i. per ea quod i carne fecit et sustinuit. Et lo talis habemus pontificem: de-

bemus nos attendere ad deum per ipsum penitendo: ut aspersione sanguinis

christi et aqua baptismatis perficimur. **Dicitur: Quia** via. i. que in-

troiuit. s. ad sancta celestia. **y** **Initiauit** nobis christus: quod primus

ascendit ut in suo

ascendit: ut in suo ascensu nos de hoc ipso certos fecit. **3. vi. d.** Ubi percursor p nob introiuit Iesus fm ordinē melchisedech. **Amos. ix. b.** Qui edificat in celo ascensionē. i. fecit scalam ad celos: ut eū seqmur. **a. Quā dico nouā: quia null⁹ ante eū introiuit: imo ipse solus aditum celestis patrie aperuit qui habet clauem dauid: Esa. xxij. g.** **b. Et viuentem/permanentē.** Vt enī quā chrisus fecit viuit: id est permanet per uia semp: quia aperit et nemo claudit. **Apoc. ij. b.** Introiuit dico viam et introitum nob: bis fecit et hoc. **c. Per velamen: id ē carnē suā.** Sicut enī tunc cum velum i altum leuatum erat: tunc aditus ad sancta patebat: sic cum caro chrisi assumpta est in altum/paret nobis via et aditus in celum. Dicit autem caro chrisi siue humana eius velamen siue velū: quia ipsa caro velabat siue occultabat diuinitatē. **En. de Esa. xlv. c.** Vere tu es deus absconditus. **Phil. ij. a.** Habitu inuentus est ut homo. **Uel ideo dicitur velamen: qz modo sub velamine sumitur a fidelibus.** **d. Et sacerdotē magnum: repetere habentes. q. d. habemus hanc fiduciam pēdictam: et hanc habentes: et etiam habentes/sacerdotem magnū super domū dei: id est super populum dei: quia semper viuens stat ad interpellandū p nobis: ut dicitur. **3. vi. d.** Item **Eccl. xlv. a.** Statuit ei testamētum sempiternū: et dedit illi sacerdotium gentis et beatificauit illum in gloria. **Mos ergo habentes talem introitum/talem viam sacerdotē/ Accedamus ad introitum sanctorum: id est intremus post nostrum sacerdotem gressibus bonarū affectionū et operationum.** **Chrys. Qui accedemus spirituali culturē. 3. iij. d.** **Accedamus cum fiducia ad thronum grātie eius: ut misericordiam consequamur et gratiam inueniamus in auxilio oportuno.** **Uel aliter legitur sic: a. Introiuit nobis viā nouam et viam: id est permanentem: et qz semper maneat via illa per uia: b. et c. Per velamē id ē carnē suā / qua patet in sacramento quasi viatico: d. Et etiam per/sacerdotem magnum super domū dei: id est per ipsum chrisum qui nos adiuvat pro nobis semper interpellando. **Mos ergo habentes omnia pēdicta / Accedamus tūc: habemus enim multa per quē accedere debemus quē supra dicta sunt. **Habemus enī introitum in sanguine chrisi: habem⁹ viam nouam et viam ostensam nobis in eius conuersatione: habemus in carne eius viaticum quam sumimus in sacramenti velamine: habemus ipsius summi sacerdotis auxilium i nostra ad patrem accessione. **Quid ergo stamus cur non per ipsum ad deum accedimus: cur non per ipsum ingredit in sancta sanctorum festinamus: quid amplius debuit nobis facere et non fecit: qz sanguinem pro nobis inimicis ut celos penetraret fuderet: viam ad celos verbo et exemplo ostendit: carnem in iudicium pēbere: iugiter patri pro nobis assistere: **Accedamus ergo cum vero corde in plenitudine fidei: Accedamus ad introitum sanctorū. **Quomodo autem accessus ad sancta sanctorū habeatur / subditur: f. Cū vero corde in plenitudine fidei etc. **Et notantur in serie huius textus quattuor. **Illuminatio intellectus/mundatio affectus ab interiori prauitate et ablutio corporalium actuum in lachrymarum effusione: quartum est perseverantia in spei confessione. **Duo pma sunt interiora: vnum quantum ad intellectū: alterū quantum ad affectum. **Duo alia quodāmodo exteriora: i. corporis mundatio. f. aq baptismi et oris confessio. **Prīmū significat cum dicit: **Accedamus cum vero corde in plenitudine fidei. i. cū corde veritate illuminato: et plene per fidem erudito. **Unde dicit: **In plenitudine fidei: ut omnes articulos comprehendat: et illos plene: id est si ne ambiguitatis admixtio credat. **Ue enim duplici corde: ut dicit **Eccl. ij. c. **Uel fm **Chrys. **Uero corde: id ē non ficto per hypocrisis: sed sine simulatione. **Sap. j. b. **Spūs sanctus discipline effugiet fictum. **Uel **Uero. i. integro sine diminutione.**

tionē. **Deut. vi. a.** Diliges dñm deum tuū etc. **Uel **Uero: id est recto: id est sine distortionē. **iiij. Reg. x. d. **Unquid est cor tuū rectum cum corde meo: sicut cor meū cum corde tuo. **Secundum. i. mundatio affectus notatur ibi. **Aspersi corda / vel cordibus. i. mundati in affectibus et voluntatibus. **A**************

conscientia mala. i. a malicia quē inducit conscientia. **Chrys. Per hoc qz post fidem subdit de ablutione cordis et conscientie: ostendit qz non fides sola querit: sed et vita virtuosa: et nullum sibi conscire perniciosū: fm illud **Udicitur cordis indicat et probat mundicia carnis. **3o subdit: b. **Et abluti corp⁹ aqua munda. i. a corporalib⁹ vitijs mundari decet: ro seruetur sine vitio corruptionis et mēbra omnia sint sine nota peruersē operationis. **Dicitur autem dolor cordis sine lachryma penitentiā/aqua munda ab effectu: quia mundat: oculus enī penitenti debet esse sicut fons ut abundet aquis ex piationis. **Zach. xij. a. **Erit fons patēs**************

domus dauid in ablutione peccatoris et mēstruat. **g. Aspersione corda a conscientia mala: id est a peccato ac malo mundati. **h. **Et abluti a peccato corporalib⁹: id est a peccato originali: qd per carnis concupiscentiā contrahitur: per aquam baptismi: de qua aqua dicitur. **Ezech. xxxvi. f. **Effundam super vos aquam mundam et mūdabimini ab omnibus iniquitatibus vestris. **Sed non super omnes effunditur hęc aqua siue aqua baptismi: siue aqua gratiarū vel lachrymarum: **Sz sicut dicitur **Esa. xliij. a. **Effundam aquas super sitientem et fluentia super aridam: effundam spiritum meum super semē rui: id est efficaciam dabo semini tuo: id est tūc pēdicatione: si prius sollicitus fueris: et attentus tūc pēdicationi. **Sic ergo aspersi et abluti. **i. **Teneamus quicquid concurrat k. **Spei nostre confessionem: id est confessionem et spem quē ē causa eius siue confessionē quē ex spe pēmij solidatur. **Spes enī ancora ē mētis quē in fluctibus persecutionū eā solidam facit. **Unde. **3. vi. d. **Fortissimū solatium habeamus qz confugimus ad tenendam ppositam spem: quam sicut anchoram habemus anīme turam et firmam incedentem vsqz ad interiora velaminis. **Uel **Spei nostre confessionem: id ē confessionem quē est causa spei nostre: id est futurę beatitudinis speratę. **3. iij. d. **Habentes pontificem magnū qui penetrat celos solum filium dei teneamus spei nostre confessionem. **Unde declinabile. q. d. sic teneam⁹ spem et confessionem ut non declinemus in aduersis per pusillanimitatē et torporē: vel in prosperis per terrenorū amorem. **Amor pondus anīme est: si est de terra inclinat deorsum: si est de celo eleuat sursum. **Apoc. ij. c. **Tene qd habes ne alius coronā tuā accipiat. **Proverb. xij. c. **Non contristabit iustum quicquid ei acciderit. **Et nota qd dicit **Teneamus: quasi permanet ad manū. **Et confessionem: quē pēnet ad os. **Sic debet retorqueri os turturis ad ascellam. **Leuit. j. d. **Ut opere teneamus qd ore confitemur. **Contra illos qui verbis cōfitemur factis autem negant. **Tirum. j. d. **Item **Proverb. xix. d. **Abscōdit piger manū suā sub ascella: nec ad os suū applicat eam. **Idem dicitur **Proverb. xxvi. c. **m. **Fidelis enī etc. quia si ideo teneamus confessionem et spem: quia spes non confundit: ut dicitur **Roma. v. a. **Nec decipit: quia ille fidelis est id est verax in promissis deus. **n. **Qui repromisit: ea q speramus. **Roma. iij. d. **In repromissione non hesitauit diffidentia: sed confortatus ē fide dans gloriā deo / plenissime sciens qz quęcumqz promisit deus potens est facere. **Sequitur: o. **Et consideremus inuicem. **Quattuor pēdicta pertinent ad hominem quantum ad se: hic autem ponit alia quę homini conueniunt quantum ad proximum. **Dicit ergo: **Consideremus inuicem etc. **Et hoc legitur tripliciter. **Primo quō minor debet pēdicare pfectiorē. **Secundo quō diues pauperē. **Tertio quō pfectior debet pēdicare re minorē. **Primo sic consideremus inuicē: minor meliori nō**

Inuidēdo vel insidiādo: sed / **a** **In puocationē chari-**
tatis et bonorū operū. Ita p̄sideremus inuicem ut alt exē-
plo alterius puocet ad dilectionē et ad bonā opationē: Quē
p̄tra inuidos: qui semp in alijs non bonā p̄siderāt ad amandū
et imitandū: sed mala ad arguendū et detrahendū: similes sca-
bronibus q̄ semp in
stercorib⁹ et cadaue-
ribus residēt: et in ta-
lib⁹ os fixū habent.
De talib⁹ p̄sideratio
nibus dicit **Bar. xx.**
b. An oculus tuus
nequā est: q̄ ego sū
bon⁹. **Eccl. xxxj. b.**

Et teracu-
tionem

Wemēto qm̄ malus ē oculus nequā neq̄us oculo quid crea-
tum ē: ideo ab oī facie sua lachrymabit cū viderit sup bonum
alteri⁹. Tūc enī dolet inuidus qm̄ videt bona alijs. **Itē Eccl.**
xxij. b. Nequā oculus liuidi et auertens faciem. **Chryf. Eccl.**
sideremus inuicē: nō in celū: s̄ in agnū. i. in puocationē et ex-
actionē amoris et bonorū operū: ut si q̄ virtuosus ē hūc p̄si-
deremus. Amem⁹ etiā inuicē. Plenitudo enī legis ē dilectio.
Roma. xij. c. Nō est opus sudorib⁹ et laborib⁹ si amauerim⁹
nos. **Uel Considerem⁹ inuicē: pauperū charitā penuriā: et**
ad p̄pariēdū eis et s̄bueniēdū. **Uñ s̄dit: a** **In puocatio-**
nē charitatē. **Cōtra illos quorū charitas ita sicca est q̄ non**
puocat hospites et paupes ad domū suā: sed expellit. **Sed in**
Luc. xvi. e. dicit de illis quorū cor ardens erat de lesu q̄ co-
egerūt eū. **b** **Et bonorū operū.** Sic debet vocari et puo-
cari paup a diuite p̄ charitatē cordis et opis subuentionē. **Tal-**
ter enī puocat ad orandū pro te: cū. i. videt affectū tuū et ex-
perit p̄fectū: cū passionē cordis sequit subuētio opis. **Unde**
bñ dicit: Et bonorū operū: non dicit verborū tm̄. Chryf.
Facere q̄ dicere maiorē habet fortitudinē puocādū. i. Job.
ij. d. Nolite diligere verbo neq̄ lingua: s̄ ope et veritate. **Itē**
nota q̄ p̄fecti debēt p̄siderare minores: **a** **In puocatio-**
nē charitatē et bonorū operū. i. eos puocem⁹ et exhortē-
mur ad charitatē cordis interi⁹ et ad multiplicatiōē bonorū
operū exteri⁹. **Cōtra illos q̄ alios puocāt ad mala. Prouer.**
j. b. Veni nobiscū insidemur sanguini: abscondam⁹ tendiculas
et insontem frustra rē. **Itē Sap. ij. b.** Venite et fruamur bonis
q̄ sūt et vramur creatura tāq̄ i iuēture celerit: **c** **Nō dese-**
rētes collectionē nr̄am. **Istud exponit q̄nq̄ mōis. Pri-**
mo p̄ singulares: secūdo p̄ apostatas: tertio p̄ ingratos: quarto
p̄ inobediētes: quinto p̄ tepidos et pusillāntes. **Dicit er-**
go: c **Nō deserētes. Col. ij. d.** Non sim⁹ singulares nec
ap̄tū sēsum semp sequētes: sed totā. **d** **Collectionē. i. to-**
ram p̄gregationē sequimur. **Sicut ille phariseus q̄ dicit Luc.**
xvij. b. Nō sum sicut ceteri hoīm. **Chryf.** Mouit ap̄s: quia
cū existētia et p̄gregationē multa sit fortitudo. **Ubi enī sūt duo**
vel tres p̄gregati in noīe meo: ibi sum ego in medio eorū: dicit
dñs **Bar. xviij. c.** **Itē Act. iij. f.** Multitudinis credentium
erat cor vnū et aīa vna. **Quē enī amoris sūt augent p̄grega-**
tionē: amore aut aucto nec cessat et q̄ dei sūt seq. **Si enī lap-**
idei ad lapidē contriueris ignē emittit: quāto magis ad amo-
rē sociata dilectionē parit. **Hoc ē q̄d. s̄. dicit: Consideremus**
inuicē in exactionē amoris et bonorū operū. **Prouer. xxvij**
c. Ferrū ferro exacuit: et homo exacuit faciem amici sui. **Uel**
q̄ Nō deserētes collectionē nr̄az. **Contra apostatas q̄**
deserūt vocatiōē et p̄fessionē suā. **Eccl. x. a.** Si sp̄s p̄tatem
habētis ascēderit sup te locū tuū ne dimiseris. **Tertio exponit**
sic. **Nō deserētes collectionē nr̄az. i. nō negligētes**
nec iurgati suscipiam⁹ bñficia collectarū. **Isti enī iudei qui**
paupes erant recipiebāt elemosynas collectas a gentiū eccle-
sia. p̄ q̄d⁹ orare tenebāt. **Ille q̄ deserit collectionē q̄ bñficia si**
bi impēsa in oīone nō recollit sed negligit. **i. xij. a.** Bñficiēti
et cōmunionis nolite obliuisci. **Quarto exponit sic. Nō dese-**
rētes collectionē nr̄am. i. pueni⁹ ad sermonē ad ecclesiā
ad vocatiōes cōmunes. **Ben. xlix. a.** Cōgregamini et audite
filij iacob q̄ ventura sunt nouissimis t̄pib⁹. **Quinto exponit**
fm̄ Glo. de illis q̄ timore recedūt ab ecclesia. **Dicit q̄: Non**

deserētes t̄pē p̄secutionis. **d** **Collectionē nr̄am. i. col-**
lectos in fide nobiscū. **Sūt enī qui ad tempus credūt. Luc.**
xij. b. **e** **Sicut ē p̄suetudinis quibusdā nr̄az. s̄. dese-**
rere collectionē: **Nō dicit subiectiōis sed p̄suetudinis: q̄d gra-**
uissimū est p̄ctm̄: ex quo p̄ctō pauci resurgūt. **P̄ctō: enī p̄sue-**
tudinar⁹ q̄si q̄tridua-
nus est et tam feter:
Job. xi. e. **Utere.**
xij. d. Si mutare p̄-
terbiops pellē suā et
pard⁹ varietates su-
as: et vos poteritis
bñfacere cū didiceri-
tis malū. **f** **Sz cō-**

solantes: vn⁹ aliū. q. d. nō deseratis collectos vobiscū: sicut
q̄dam vīm faciūt: sed potius sitis consolātes eos in p̄sistendo
cū eis. **Cōsolā enī laborātes q̄ parit i labore p̄sistūt: q̄ suble-**
uatio laboris ē visio collaborātis: ut si in itinere sit facilius
socius pro nihilo habet via: ut dicit **P̄s.** **Contrabiles mihi**
erāt iustificatiōes tuę in loco p̄grinatiōis meę. **i. xij. a.** **Itē**
et nos tantam habētes impositā nubem testiū p̄ patiētiā cur-
ramus ad p̄positū nobis certamē. **Subē testiū vocat p̄solatio-**
nē quē exhibet exemplis martyrū et scōp. **Et sa. xli. a.** **Cōsola-**
mini p̄solamini popule me⁹ dicit dñs deus vester. **Itē Et sa.**
vlt. d. Ecce ego p̄solabor vos et in hierusalē p̄solabimini et vi-
debitis et gaudebit cor vestrū. **g** **Et tāto magis p̄solamini**
i. inuicē. b **Quāto magis videritis appropinquā-**
tem diem: retributiōis. **Cōsideratio enī p̄remij minuit vīm**
flagelli. **Roma. xij. c.** **Doce ē tam nos de somno surgere: nūc**
enī p̄pior ē nr̄a salus q̄ cū credidim⁹. **Luc. xxj. f.** **Leuate capi-**
ta quoniā appropinquat redēptio vestra. **P̄dix. iij. a.** **Sau-**
dete in dño semp. **Et subdit quare: Dñs enī. p̄pe ē nihil sollicit**
ti sitis. **Job. ij. d.** **Quasi effodiētes th̄saurū gaudēt vrbemē-**
ter cū inuenerint sepulchrū. **h** **Voluntarie enī: q̄si dico q̄**
nō deseram⁹ collectionē nr̄am: sed teneam⁹ spem et p̄fessionē
indeclinabilē: q̄: **Voluntarie peccātib⁹ nobis. i. nō vo-**
luntarijs ad peccandū existentib⁹ et in voluntate et p̄posito pec-
cati manētib⁹. **k** **Post acceptā noticiā veritatis. Nō**
tm̄ voluntarie: sed etiā scient et ex deliberatiōe peccantibus: q̄d
grauē est: quia sicut dicit. **q̄. Pet. ij. d.** **Velut erat illis non**
cognoscere viam veritatē: q̄ post cognitā retroire. i. talibus i
qua iam decētero. **l** **Nō relinquit pro p̄ctis hostia. i.**
talib⁹ nō p̄dest chris⁹ q̄ est hostia p̄ctis. **Et sa. xli. a.** **Ego**
dixi: inuacutū laboraui sine causa et vane fortitudinē meā p̄si-
psi. **Utere. vj. g.** **Frustra p̄stauit p̄stator: maliciē enī eoz p̄sūt**
p̄sumptē. **Et nota q̄ p̄b q̄ dicit: Voluntarie peccātib⁹:**
significat nō solū peccatū: q̄ voluntarie fit: sed p̄suetudo ipsi⁹
peccati et finalis impenitētia. **Non enī ait: Volentib⁹ peccare**
sed voluntarie peccātib⁹. **Voluntari⁹ enī est qui in aliquo assu-**
duus ē: volēs q̄ ad t̄pē. **Per b̄ q̄d ergo significat p̄seuerātes**
vsq̄ i finē. **Sec. iij. c.** **Fornicati sūt et nō cessauerūt. Itē p̄b**
q̄d dicit: **Post acceptā noticiā veritatis: aggrauat pec-**
catū q̄ nullo ignorātiē velamine excusantur. **Job. xxxij. c.**
Quasi implos p̄cussit eos i loco vidētū: qui q̄si de industria
recesserūt ab eo: et oēs vias intelligere noluerūt: **Talibus non**
relinquit hostia p̄ctis. i. chris⁹ hostia nihil eis p̄derit. **Uel**
Nō relinquit p̄ctis hostia. i. nō iterū imolabit chris-
tus p̄ctis. **Roma. vj. b.** **Chris⁹ resurgēs ex mortuis iam nō**
morit. **Uel hostia pro p̄ctis eis iam nō relinquit: q̄ tō p̄bap-**
tismū nō p̄secrabit. **s̄. vj. a.** **Impossibile est enī eos q̄ semel**
sūt illuminati: gustauerūt etiā donū cēleste et. et plāsi renouari
ad p̄niam: renouari. i. p̄ baptismū. **Et nota q̄ hic dicit: Non**
relinquit hostia: nō dicit indulgētia vel venia sicut dicit
heretici. **Chryf.** **Idic insurgūt q̄ p̄niam destruit: et etiam illi**
q̄ ad baptismū p̄gritant. **Sz ad vtrosq̄ dicem⁹: non b̄ p̄niam**
destruit: nec i desperationē p̄icit cū qui cecidit. **Nō ita inimi-**
cus ē nr̄e salutē: sed secūdū destruit lauacrū. **Nō enī dicit: non**
relinquit p̄niam: neq̄ ad huc est remissio: sed nō adhuc est sacri-
ficiū. **P̄terea desperauit tātm̄ supra de vno sacrificio: ut**
non adhuc expectemus fm̄ iudaicam legem aliud sacrificiū.

Terribilis autem

Terribilis autē: quasi non relinquisset hostia pro peccatis: sed
relinquitur: terribilis quēdam expectatio iudicii: quā
expectatio in presenti cruciatu conscientia peccatoris. Ps. Terrores
tui perturbauerunt me. Abacuk. liij. d. Audiui et perturbatus est ventus
meus. Hiero. Sine comēda siue biba siue quod aliud facias: vide
tur sepe auribus meis i
sonare illa terribilis
vox: O vos mortui
qui tacetis in sepul
chris surgite et veni
te ad iudiciū saluato
ris. Ps. Terribili
apud omnes reges tre
bat. xliij. d. Et
aduentus filij hominis.
i. eodē. f. Horrendum
est incidere in man
u dei uiuentis. Soph.

res dei opprimūt: ⁊ q̄si pedib⁹ calcitrātes ꝑtra deū mēbra ei⁹
violēte subiiciūt: Qd tñ ꝑtra stimulū calcitrāt: sicut dicit Act.
ix. a. Saule saule qd me ꝑsequeris: durū est tibi ꝑ stimulū cal
citrare. Qui enī calcitrāt ꝑ deū lēsiōē incurrit: qz ipse spina
est malis. An̄ Esa. xxvij. a. Quis dabit spinā meā vepzē in

sum dei conculcauerit: Et sanguinem testamenti pollutum duxerit: in quo sanctificatus est et spiritui gratie communiatus fecerit. Scimus enim qui dixit: mihi vindictam et ego retribuam. Et iterum: quia iudicabit dominus populum suum. Horrendum est incidere in manus dei

pma mea vepre in
 filio. Post em pcul
 candus esset potius
 et nō amicus: diabo
 l⁹ nō christ⁹. Judicet
 v. c. Conculca ani
 ma mea robustos. s.
 demones. Roma.
 xvi. c. Dñs pterat
 sathan sub pedibus
 vñs velocit. San
 guinē testamēti pol
 lutū ducunt clerici ⁊
 sacerdotes luxuriosi
 delicati: q̄ pōmonitū

crucifixi & bona ecclesie q̄ sanguine christi sūt acq̄sita in luxu/ rīa puerūt & pollutione: sic dicit Jude. b. B̄ram dei n̄i trās/ ferētes i luxuriā: Spiritui autē gr̄e p̄tumeliā faciūt sup̄bi & gu/ losi: q̄ gr̄as sibi collatas ipsi sp̄ui gr̄e non attribuūt: sed ad se inturiose puerūt. Esa. xliij. b. Gloriā meam alteri non dabo. Sic q̄ filiū dei p̄culcāt raptores & auari: sanguinē christi pol/ lutū ducūt luxuriosi: sp̄ui gr̄e p̄tumeliā faciūt sup̄bi. Sequit̄: ¶ Scim⁹ enī quasi vere talis multū puniet: q̄: scim⁹ illū: id ē q̄ ver⁹ & potēs ē ille. m. ¶ Qui dixit mihi seruare / n̄ ¶ Vindictā in iuriarū vīarū: ¶ Et ego retribuā vel red/ dam. Roma. xij. d. Vindicabo alienas iurias & meas. Si enī alienas iniurias vindicabit dñs: q̄ & suas vindicabit: Dñs autē oīm p̄cā malorū signauit ad vindictā. Job. xliij. d. Sig/ nasti q̄si in sacculo p̄cā mea. Et nota q̄ idē q̄ dicit hic: dicit apls Roma. xij. d. Date locū ire: scriptū est enī: Vbi vīn/ dictam] et ego retribuam dicit dominus: Sed si esurierit inī/ micus tuus / ciba illum: Vbi dicit scriptum est in puerb̄is. Sed Deut. xxxij. e. Dea ē vltio & ego retribuā eis i tpe. Vbi dicit Glo. Ab h̄ loco sumit illud apli: Vbi vindictā & ego re/ tribuā rē. Itē sup̄ illud Ecceh. ix. a. Appropinquerunt visi/ tatiōes vrbis: dicit Interfiliū. Septuaginta: Vbi vindictā et ego retribuā. Sol. Nō est incōueniēs idē sumi a plurib⁹ lo/ cis sacre sc̄pturę. Nō potest esse sup̄ra et illud: et de Prouer. et de Deut. et de Ecceh. Et q̄ dicit Glo. super Roma. xij. q̄ sumit de Prouerb. p̄prie itelligit de eo q̄ ibi sequitur. Sed si esurierit inimic⁹ tuus rē. Hoc enī habet Prouer. xxv c. Simile autē ei q̄ dicit hic habet Prouerb. xliij. b. Prop̄i quos illoz fortis ē & ipse vindicabit & te rationem illoz. Item Prouerb. xx. d. Ne dicas: reddam malū p̄ malo: expecta do/ minū & liberabit te. p. ¶ Et iterū dicit sc̄ptura: ¶ Quia iudicabit dñs pplm suū. i. iudiciū faciet p̄lo suo: puniē do/ hostes & p̄secutores eoz. Deut. xxxij. f. Sanguinē seruoꝝ suoz vlcisces & vindictā retribuē i hostes eoz: Et si seruū san/ guinē vlcisces. Ibidē. i. in Deut. dicitur: Iudicabit dñs po/ pulū suū rē. Job. v. d. Pater nō iudicat quemq̄: sed oēs iudi/ ciū dedit filio rē. Vel: Iudicabit dñs / purgādo & sepando a malis: sic granū a paleis flagello correctiōis & purgatiōis. r. ¶ Populū suū: quāto magis puniet inimicos. i. Ps. ltiij. d. Si primū a nobis q̄s finis eoz q̄ nō credūt. Et si iust⁹ qui/ dem vix saluabit: impi⁹ & p̄c̄tōr vbi parebūt: s. ¶ Horren/ dū est / Quāta vindicabit & puniet dñs: et ideo / Horrendū est incidere i man⁹ dei viuēt. Daniel. xij. c. Veli⁹ est mihi absq̄ ope incidere i man⁹ vīas: q̄ peccare in p̄spectu do/ mini. Ecclj. ij. d. Si p̄niam nō egerim⁹ incidem⁹ in man⁹ dei et nō in thā⁹ hoīm. Sed p̄. ij. Reg. vlt. c. Coartoz vndiq̄ nimis: sed meli⁹ est vt incidas in man⁹ dñi duplici⁹ t̄pali⁹ & t̄/ nali⁹: In p̄senti. s. qm̄ ipse pat̄ misericordiārū: vel i futuro qm̄ dicitur b: Horredū est rē. In p̄senti q̄ bonū est incidere in man⁹ dñi. i. cōmittere se illi in iudicio p̄nīe: in quo iust⁹ p̄mo accusator ē sui: Prouerb. xviij. c. In futuro autē: horredū est incidere i man⁹ dei viuēt. Ad vīam idoloz q̄ mor/ tua sūt & sine vīta: et ideo nec iuuare nec nocere possunt: nec &

cessarius pauperi: vt in eo reportet elemosynā d' curia celestis. Anima enī que hic lacerat' et flagellis cedat oēs tribulationes suas simul congerit in sacco patierit vt eas ostēdat amico suo pro q' talia patit: Sic dicit q' quēdā erat que amabat quēdā pro cui' amore parētes eius verberabāt eā quotidie et capillos suos dilaniabant et oēs capillos suos dilaniatos recolligebat ad amoris imitationē: Sic et nos i' sacco pnie christo debemus ostēdere tribulationes q's patimur pro eius dilectione. Itē oia nra debem' christo ostēdere: sicut vulnera medico ostēdūt i'firmi ad sanādi. Itē sicut paupratē suā ostēdit paup' elemosynario ad subleuandū: sed si vadis ad elemosynariū sine sacco patierit n' bil' reportabis. **A**dhuc enī quasi tenēda est patientia: nam tribulatio nec longa est tempe: nec v'hemēs magnitudi- ne et intentione. Et h' est qd' adhuc modicū restat ad sustinendū. I. paruo tpe sustinendū: quandoq' ad iudiciū generale b'ueniet retributoz specialit' bonoz in morte. **E**t nō tardabit post mortē scōp' a retributiōe: q' statim in egressu aie a corpore sc'i martyres induuntur stola p'ma: stola. s. eterne locūditat'. Nota q' duo dicit i' expectatiōe: et duo sub- iūgit in retributiōe. Quē dicit in expectatiōe sūt modicū et ali- quātulū: modicū t'p'is et aliquātulū passiōis. Modica enī est passiō i' se et momentanea: sic alibi dicit apl's. iij. Cor. iij. d. Id qd' ē i' p'senti momentaneū et leue tribulatiōis n'f: sup' modū i' b'li mirate g'nū gl'ie pond' opabit i' nob. Duo dicit. Momentaneū quātū ad breuitatē t'p'is: et leue quātū ad modicitatē passiōis Itē. i. Pet. j. b. Modicū nūc si oportet p'trissari i' varijs tri- bulationib'. Duo aut' in retributiōe dicit. s. veniet et nō tarda- bit: Veniet locūditas post passiōis tribulatiōes: nō tardabit g'nitas finis t'p'alitatis i' p'senti agustiaz. **G**ust' autem. Abacuk. ij. a. Venies veniet et nō tardabit. Item aut' dicit dñs iustus me. i. per me iustus ē: nō per carnales obseruatias. **E**t fide viuit: vita gr'e in p'senti: et p' fidē veniet ad vitā gl'ie in futuro. In hac vita viuim' pane grosso fidei: q' pau- peres de pane grosso solent viuere: in futuro qñ diuites erim' viuim' pane sincere cognitiōis sine fursure enigmatas. s. i' p'ari locūditate sumit adeps frumētū et cortex sacramētū: sine pane inops est ois mēsa: et sine fine vitia est aie relectio. Ideo i. xj. a. dicit: Fides est substantia. q. d. alia accessoria sūt ad istā que est fundamentū. **S**i subtraxerit se iustus a lu- sticia: h' ē per fidē. **N**ō placebit aie me. Antropo- parbos est. j. xj. b. Sine fide impossibile est placere deo. Hec auctoritas p'dicta sumit de Abacuk. ij. a. Sed videat apl's in duob' peccare. s. in sensu et ordine verbor'. Ita enī in Abacuk ij. a. Adhuc vltus pcul et apparebit in fine et nō mentiet: et si morā fecerit expecta eū: quia veniens veniet et nō tardabit. Ecce qui incredul' ē nō erit recta anima eius in semetipso: iu- stus autē in fide sua viuet: Ibi ergo tarde: hic autem cito di- cit venturū. Ibi prius dicit: Qui incredulus ē rē. et post dicit: Iustus autē. Hic aut' p'mo dicit: Iustus autē: et postea. Qd' si subtraxerit se. Dicendū: licet ordinem immutet quodāmo- do apl's: sensum aut' vel veritatē non mutat: qd' enī modicum est respectu eternitatis: longum est expectanti in tpe et in loco exiliū. Et ideo dicit apl's: Adhuc modicū aliquātulū et quātulū cūq' qui ventur' ē. q. d. licet longū sit expectanti: tū modicū est respectu valoris et p'ciositatis rei que ventura ē. Vel p'or dicit q' prima auctoritas partē suppressit. Aggei. ij. b. Adhuc vñ modicum est et ego cōmouebo cēlū et terrā et ma- re et aridam: et mouebo omnes gentes: et veniet desiderat' cun- ctis gentibus. Aliam autem partem auctoritatis assumpsit de Abacuk. ij. a. Et idem habet Roma. j. b. et Gal. iij. b.

St aut' fides rē. In isto capitulo. **Expo. Ca. XI** lo cōmēdat fidē q' credim' i' christū et durat vsq' ad p'n- cipiū duodecimi capituli. Sūma aut' capituli ē q' p'ri-

mo ponit fidei diffinitionem. Secundo eius multiplicem cō- mendationē p' multa exēpla noui testamēti. Primo nouē exē- pla adducēs de Gen. de aptatiōe. s. et creatione seculi: de abel ad enoch: de noe ad abraā: de fara ad isaac: de iacob ad ioseph. Scōdo ponit exēpla de moyse in Exo. Tertio ponit exēplum

sumus subtractionis filij i' p- ditionem: sed fidei in acqui- sitionem anime. **Cap. XI.**

St autē fides speran- darū substantia rez/ar- gumētū nō apparētū.

de libro Josue in ra- ab: et de muris hie- richo q' corruerunt. Quarto d' libro Ju- dicū d' gedese. Qui- to de p'mo Regl. de dauid et samuele. Se- xto de oib' libris in sūma et de factis: ibi: Scit p' fidē vice- rūt regna. Cōmēdat aut' p' hec q' dicit hic fides multiplici- ter. Primo q' fundamētū ē aliarū virtutū: ibi: Est autē fides substantia. Scōdo q' p' illam intelligim' occulta et eterna: ibi: Fide intelligim' aptata ē secula. Tertio q' reddit ope- ra grata: ibi: Fide plurimā hostiā. Quarto cōmēdat q' liberat ab erūnis hui' seculi: ibi: Si de enoch trāslat' ē. Quinto q' liberat a diluuiō: ibi: Fide noe responso acce- pto. Sexto q' facit abrenūciare oibus: ibi: Fide q' vocat' abraā rē. Septimo q' facit p'missorū adimpletiōe et pro- lis mltiplicationē: ibi: Fide demorat' ē i' fra p'missiois Octauo q' fides obediētā p'mptā facit et obediētē cumula- te ostensionē facit: ibi: Fide obtulit abraā isaac. Nono q' meret futuroz p'cognitionē: ibi: Fide et de futuro be- nedixit rē. Decimo q' liberat a p'iculo: ibi: Fide moyses nat' occultat' ē rē. Undecimo q' facit p'temere p'spera et amplecti aduersa: ibi: Fide moyses gradis fact'. Duo decimo: q' effectus fidei ē audacia spūalis: ibi: Fide reliq't egyptū: nō verit' aiositātē regl. Tertio decimo q' effe- ctus fidei ē egyptioz exterminatio et populi iudaici salus i' cele- bratiōe pasche et sanguis imolatiōe: ibi: Fide celebrauit pascha rē. Quarto decimo: q' ē miraculoz opario: ibi: Si- de trāslit mare. Quinto decimo: q' est collegij scōp' as- sociatio: ibi: Fide rāb. Sexto decimo: q' est hostiū impug- natio et regnoz s'biectio: ibi: Et qd' adhuc dicā. Septimo decimo: quia est totius creature perfectā dñatio: ibi: Ob- turauerunt ora leonum rē. Octauo decimo: q' ē tribu- lationū et angustiarum patiens et benigna perpeffio: ibi: Alij autem distenti sunt. Ultimo autem ponit sanctorū cōmu- nem expectacionem: ibi: Et hi omnes testimonio fi- dei rē. Dicit ergo: **H**ic autem fides: qd' creditur his articulis. Et hoc dupliciter. Collectiue. s. omnes articuli. An- de in symbolo arbanasij: Hec ē fides catholica: quā nisi q'sq'. Al' singularim. Roma. j. b. Iusticia dei i' ea reuelatur de fide in fidem: id est de vno articulo in alium. Item fides est q' cre- dit. Et hoc dupliciter vel habitus vel mot'. Est aut' habit' du- plex format' vt dicit. s. x. g. Iustus ex fide viuit. Et. j. Job. v. a. Hec est victoria que vincit mūdū fides nostra. Et est ha- bitus informis. Iaco. ij. d. Demones credunt et tremiscunt. Similiter motus fidei duplex est: vel informis. Unde Aug'. Fides ē credere qd' non vides. Al' formatus. Unde Iudith: Fides est si fiat qd' in aio dicit. i. obediētia. Item fides dicitur cognitio aperta. Sed iste modus improp' ē valde. Un- de Roma. j. b. De fide in fidem. Et dicit brūs Aug'. De si- de spei transitur ad vim rei. Eccl. xl. b. Fides in seculum sta- bit. Item fides dicitur fidelitas. Hierē. v. a. Oculi dñi con- spiciūt fidem. Esa. i. f. Principes tui infideles socij furum. Itē fides dicit' credulitas. ij. Machab. vlt. b. Singulos aut' illoz armauit: non clypeū et hastē munitiōe: sed sermōib' opor- tunis et hortatiōib': exposito digno fide somnio: per qd' vni- uersos letificauit. In h' aut' loco diffinit fides fm qd' fides est id q' credit' habit'. s. credēdi format'. Dicit q': **H**ic fides est substantia rerū sperandarū argumētū nō apparētū. Chrys' sup Job. homel. lxxxvij. Est enī fides sperandarū sub- stantia rez redargutio nō apparētū. Itē sup hūc locū. Est aut' fides earū q' sperāt hypostasis rez elēc'. i. argurio earū q' nō vident. Elencus

Videtur. Elcus enim argutus est in valde manifestis. Fides igitur est visio manifestorum et ad eadem his qui videntur super certitudinem ad ea que non videntur. Dicitur autem fides substantia rerum sperandarum quantum ad operativam. Argumentum non apparitum quantum ad cognitivam: Fides enim est principium in cognitiva et operativa. In operativa: quia fundamentum est. substantia rerum sperandarum: fides autem per se cognoscitur: propter hoc autem dignissimum est in hac facultate. Vel fides dicitur substantia rerum sperandarum quantum ad viam. Argumentum non apparitum quantum ad primum: Item fides dicitur substantia rerum sperandarum: ad differentiam fidei informis que non est substantia sed inanis est. Argumentum autem non apparitum dicitur ad differentiam aliarum virtutum. Dicit ergo: Est autem fides substantia rerum sperandarum. id est fides est fundamentum et origo omnium virtutum per quas res sperande subsistunt quandoque in nobis. Vel: Fides est substantia rerum sperandarum. id est fides est origo et radix spei: per quam spes res sperande. id est res eterne iam quodammodo subsistit et sunt in nobis. Spe enim salvi facti sumus: Roma. viij. c. Vel secundum Chrysostomum. Fides est substantia rerum sperandarum. id est fides est firmitas et certitudo siue firma certitudo de rebus sperandis. Fides enim certitudine dat. Argumentum non apparitum vel productio. id est per monstratio et certitudo et pro rebus que non apparere. id est habitus ostendunt. id est illuminant ad videndum quod aliter invisibile est. Et nota quod argumentum dicitur multis modis. Dicitur enim argumentum aliis quibus brevis collectio materię subsequens: sicut dicitur in principio libro: Hoc est argumentum totius libri. Aliquod dicitur argumentum ostensio. Unde Iohannes. iij. c. Qui male agit odit lucem et non venit ad lucem ut non arguatur opera eius: qui autem facit veritatem venit ad lucem ut manifestetur opera eius. Et ita patet quod idem est argutus quod manifestari. Item Epistolam. v. c. Oia que arguuntur a lumine manifestantur. Aliquod sumitur argumentum per signo. Unde magister Hugo de sancto. vii. in quodam tractatu dicit. In horum attestatio ne utimur signis pro argumentis: per dignis per argumentum. Aliquod dicitur experimentum sicut dicit Boetius. Ratio rei dubie faciens fidem. Sic sumitur i logice: sic fides accipitur per effectum argumenti. id est per certitudinem quam facit argumentum: In theologicis vero accipitur fides non per effectum argumenti sed per principium vel ipso argumento. Logica enim fides. id est certitudo fit ab argumento: sed theologia fides facit certitudinem siue ipsa est certitudo. Item argumentum sumitur per acuminem ingenij. Unde de beatissima ecclesia dicitur: Ecclesia famula tua quasi ovis argumentosa tibi deservit. id est ingeniosa et studiosa. Fides autem dicitur argumentum rerum non apparentium: id est ostensio earum. id est habitus illuminans ad videndum ea que alio modo sunt invisibilia. Et dicitur argumentum pro similitudine: quia sic per argumentum venit ad noticiam conclusionis: ita per fidem in noticiam eternorum. Unde Epistolam. viij. b. Nisi credideritis non intelligetis. Item fides precedens patrum est nobis argumentum rerum non apparentium: Ut verbigra. Futura resurrectio probatur: quia ita crediderunt patriarche apostoli et alij sancti. Sequitur: **In hac enim: quasi vere fides est substantia. id est fundamentum et causa meritoria rerum sperandarum: quia causa iusticie per quam speranda sunt eterna. In hac enim: propter beatitudinem. propter fidem b. Testimonium persecutus est senes. id est antiqui patres abraham ceteri qui sunt persecuti a deo vel ab hominibus testimonium iusticie: quia propter fidem deus testatur est eos esse iustos. Unde. i. eod. g. Ibi omnes testimonio fidei probati inveniuntur sunt. Beatus. xv. b. Credidit abraham deo et reputatus est ei ad iusticiam. Sicut converso non credidit eua vel sara deo et reputatus est ei ad stulticiam. Et nota quod dicitur: **Senes: non quia etate sint senes: quia testimonium a deo persecuti sunt: sed dicuntur senes quia antecessores hominum: et sic constat fidem non esse novam vel ficticiam cum antiqui tenuerunt. Leviticus. xxvj. b. Veterissima veterum etc. c. Fide intelligimus etc. Ibi ostendit per exempla quod fides est certitudo de non apparentibus: quia ob gratiam. Fide. id est per fidem. d. Intelligimus aptata esse secula verbo dei. id est sapienter disposita verbo dei vel filio dei: ita utique. **Et ex invisibilibus rebus informibus elementis. id est visibilia******

Sec. 1. a.

Sec. 4. a.

Argumentum dicitur multis modis

fieri. id est formata et spem habita. Terra enim: id est primordia materia erat invisibilis et incooperata: ut dicitur Beatus. j. a. secundum aliam scripturam. Vel: **Et ex invisibilibus. id est his que non possunt videri. id est ex elementis. Visibilia fierent. id est aialia habentia visum. Vel: **Et ex invisibilibus visibilia fierent. id est ut iuxta invisibile exemplar quod erat in mente dei fierent hec visibilia: quia****

sicut dicitur Iohannes. j. a. Quod factum est in ipso vita erat: atque. id est fieret: Et dicitur: **Et invisibilia dei per ea que facta sunt intellecta percipiunt. Et nota quod dicitur: Fide intelligimus. Aliter enim nisi per patrem non intelliguntur hec. Chrysostomus. Unde scis quod verbum dei fecit deus: argumentatio enim non probat: sed fide indiget: nullus enim erat quando facta sunt. Epistolam. viij. b. Nisi credideritis non intelligetis. Sed per fidem manifestum est quod ex non entibus fecit deus ea que sunt: ex non apparentibus ea que apparent: ex non subsistentibus ea que subsistunt. Unde Roma. iij. c. Vocat ea que non sunt rationem ea que sunt. Hoc philosophi non intellexerunt: immo primum dicunt. Nihil enim autem ex non entibus esse animale existens: et tunc deum in archetypo. id est sine principio concedunt: cum argumentatio non submittat: sed contrarium: Dicere enim quod nec a se nec ab alio genitus est difficilius est dicere quod ex non entibus fecit omnia deus. Hoc fide indiget: nullus enim erat quando facta sunt. **g. Fide plurimam. Supra in commendatione fidei generaliter posuerunt plurimum quod per fidem antiqui testimonium sunt consecuti iusticie: et incipit ab exordio. id est quod est a computatione seculi: tunc specialiter ponit exempla multorum: et primo de abel. Ideo autem addit exempla precedentium patrum ut probet fidem nostram non esse novam. Et secundum Chrysostomum. Ut vel istos quibus loquitur qui inter tribulationes languerunt et pusillanimes efficiantur consoletur: et hortetur a progenitoribus et mirabilibus viris: qui pro fide tam multa passi sunt: cum enim inveniuntur eorum de passionibus communicationem anima requiescit. Simile habetur. j. Machab. ij. f. Vementote operum patrum que fecerunt in generationibus suis: et accipietis gloriam magnam et nomen eternum: Abraham nonne in temptatione inventus est fidelis: Et. j. dicit: Et ita cogitate per generationem in generatione: quia omnes qui sperant in eum non infirmantur. Signatur autem hic incipit ab abel: sicut dicit Chrysostomus. qui male passus est et in fratre sicut isti a contribulibus suis. q. d. honoravit ille deum propter hoc mortuus est et occisus a fratre: et necdum tunc resurrectione positus est. Unde exemplo huius libenter debet sufferre. Dicit ergo: **Fide plurimam hostiam abel qui cain obtulit deo: Quasi bene dico quod senes per fidem consecuti sunt testimonium iusticie: sicut apparet in hoc: Abel fide: id est per fidem invisibilem. b. Plurimam hostiam qui cain obtulit deo: id est acceptabiliorem pluris precibus. Vel secundum aliam litteram. Abel obtulit deo hostiam suam de plurimam: per fidem plurimam quantam. Chrysostomus. Fide amplius sacrificium abel qui cain obtulit deo: id est honorabilius: quia recte obtulit et recte divisit: ut dicitur Beatus. iij. a. secundum aliam litteram. Et primus etiam obtulit: nunquid enim habuit vel a patre vel a matre vel a fratre. Omnes enim tunc offerant deum. Igitur qui honore erat dignus primus interimitur a fratre: ut per hoc sciatis quod si estis digni aut domini sine tribulatione non eritis: fide autem abel omnia fecit: Quia enim miracula viderat ut crederet quod fieret et aliqua retributio misericordie: a fide sola virtute. **Mer quam fidem testimonium consecutus est esse iustus: id est per quam fidem meruit esse iustus et testificationem est adeptus de sua iusticia. Mattheus. xxij. d. A sanguine abel iusti usque ad sanguinem cacherie filij barachie. Vel secundum Chrysostomum. dicitur testimonium iusticie affectus: quia dicitur ignis descendisse et accepisse eius sacrificia. Unde Beatus. iij. a. ubi dicitur: Resperit ad abel et ad munera eius. Alia scriptura habet Et igni domini super abel et super sacrificium eius: Et sic dicit Hieronymus Theodoritus sic transulit Et inflammavit dominus etc. Et hoc est quod subditur: **Testimonium prohibet**********

Fide noe rē. Aliud exemplum ponit de noe ad cōmendationem fidei. Et sicut dicit Chrysostomus, exemplum enoch fidei solum fuit exemplum: de noe vero et fidei et fidelitatis. Hec est perfecta consolatio cum induerit credentes bene sperantes et incredulos male patientes. Dicit ergo. Fide noe respon-

so rē. Sicut autē ordi-
na litterā. Hec re-
sponso accepto.
de his que ad-
huc non videbā-
tur: id est de diluui-
o futuro: et de his que
circa diluuium sunt.

Credens ap-
tauit arcam in sa-
lutem domus sue.
Et hoc: fide: quia
f. credidit responso

dei dicentis. Gen. vi. b. Finis vniuersę carnis venit ad me. Sed quid ē qd dicit: b. **R**esponso accepto. Chrysostomus. Responsum vocat p̄dicationem dñi: quia deus ingreditur forte vel oranti r̄spondit: sicut alibi dicit Luc. ij. d. Responsum accepit a sp̄s sancto: non visurū se mortem donec videret christum dñi. **P**er quā fidem vel arcam. **D**amnauit mundū. i. dānabiles ostendit hoies mūdānos: quia dñi videret arcam fabricari non crediderūt. Nota qd dicit duo: saluationē domus et dānationē mūdi. Quę duo dicunt. ij. **P**et. ij. b. **O**rauit noe iusticię p̄conem custodiuit diluuiū mūdū impiorum inducens. Itē. i. **P**et. ij. d. Qui increduli fuerant aliqñ expectabant dei patientiam in dieb⁹ noe cū fabricaret arcam: in qua pauci. i. octo anime saluę sūt per aquā. **P**er aquā dānauit mūdū. i. significauit mūdānos i fine dānādos: quia sicut subito tempore noe i credulis supēnit interi-
tus: ita in fine. Luc. xvij. f. Sicut factum est in dieb⁹ noe: ita in diebus filij hois: edebāt et bibebāt et vxores ducebant et da-
bant ad nuptias vsq; in diem in quo intrauit noe in arcam: et venit diluuiū et perdidit oēs. Idē dicit Bar. xliij. d. **E**t iusticię quę p̄ fidē ē heres ē institut⁹. **I**ta fuit iustus ex fide sicut p̄res sui: et ita fuit heres iusticię: qz p̄ibus suis successit in iusticiā: quę iusticiā est p̄ fidem: et similis fides facit iusticię heredem. Unde Roma. iiij. c. Si ex lege habent tñ heredes: exinanita est fides: abolita est p̄missio. **E**t hęc res ē iusticię institut⁹. i. immobilis possidēs iusticiā qñ bonā hereditatē et illā mittēs suo exemplo ad posteros. De q̄ here-
ditate dicit: Eccl. xliij. b. Cū semine eoz p̄seuerauit bona hę-
reditas: et nepotum ipsoz semen in testamēto stetit et filiozū ipsoz hereditas in eternū manet. **F**ide q̄ vocatur abraam rē. Hic ad p̄res iudeoz descendit: ostēdēns in eis omnē iusticiā ex fide fuisse: et p̄ fidem repromissionē expectas-
se. Sicut enī dicit Chrysostomus: ad antiquos patres suos respicie-
bant qui crediderāt ex hebreis: qñ multis bonis potiti fuisset et ipsi tribulabāt: ideo ostēdit apls q nullus eoz asportauit de repromissione: nec tñ murmurauerūt. q. d. ita et vos nō de-
betis murmurare. Ponit autē primo exēplū de abraā dicens: Fide. i. per fidem. **Q**ui vocatur abraam. Chrysostomus. Prius vocabat abram: vt dicit Gen. xvj. a. **Q**ui vo-
catur abraam: a deo imperante vt exeat de terra sua. **Q**ui vocatur: ad cultum dei: scdm illud Roma. viij. f. Quos p̄destinauit hos et vocauit. **O**bediuit in locum exire quē accepturus erat in hereditatē nūq̄ ipse terram illam pos-
sedit in p̄sona sua. S3 in filiis postea et exiit de terra sua nesci-
ens quo iret: et ideo maior fides eius ostendit: qz nesciēs quo
iret tñ exiit de terra illa per fidem q̄ credebatur deo imperātī si-
bi vt exiret. Gen. xij. a. **E**gredere de terra tua et de cognatio-
ne tua et de domo patris tui qui iam quidē egressus erat cor-
pore: sed nondum mente vel animo: quia adhuc redeundū te-
nebatur desiderio: sed perfecta fides qua credidit et obediuit deo imperanti: perfecte enī et totum egredi fecit. In hoc autē
est cōmendatio fidei eius: quia deo obediuit ad relinquendū:
omnia terrā cognationem et domū: et tñ exemplū fidei sibi ba-

bebat a p̄genitorib⁹ suis. Patre enī habuit gentilem. Unde
Iosue. xliij. a. **T**rans flumē habitauerunt patres vestri ab in-
fio: tharg pater abraam et nachor seruiērātq; dñs alienis. **I**o-
dicit abraam p̄ma via credēdi in prologo super **D**anbēum:
qz p̄mus aperte p̄dicauit fidem vniuersi dei: et etiam qz porissī-

cum exire quem accepturus
erat in hereditatem: exiit ne-
sciēs q̄ iret. Fide dēmorat⁹ ē
i in terra repromissionis tanq̄ i
aliena i casulū habitādo cū isa-
ac et iacob coheredib⁹ repro-
missionis eiusdē. **E**xpectabat
enī fūdamēta habētē ciuitatē

ratus est i terra repromissionis. i. septus ei p̄missa. Gen.
xij. xij. xliij. xv. xvij. xxi. **T**anq̄ in aliena. i. sicut ad-
vena et seruus non sicut indigena et dñs. Et pater ex hoc q̄ si
amplauit sibi dñs. Et hoc qd dicit: m. **I**n casulis habi-
tando cū isaac et iacob coheredib⁹ repromissionis
eiusdē. i. sicut isaac et iacob habitauerūt ibi: non enī eodem
tempore cohabitauerūt ibi. Dicunt autē coheredes repro-
missionis: non tñ tñ abraę dicit sunt p̄missiones: sed etiam se-
mini eius isaac et iacob. De isaac enī habet. xvij. d. **P**actum
meum statuam ad isaac quē pariet in sara. **U**nī etiā dicit Ro-
ma. ix. b. In isaac vocabit tibi semen. De promissione facta sa-
cob habetur Gen. xxvij. c. **T**errā in q̄ dormis tibi dabo et se-
mini tuo: in quo significat q̄ imitatorib⁹ eoz dabitur posses-
sio hereditatis eterne: qui hic in casulis habitāt: non in pala-
tijs. Eccl. xliij. d. **B**eatus vir qui in sapiētia morabit⁹ et in ius-
ticia meditabit⁹. Et postea subdit: Statuet casulā ad manus
illius et requiescēt in casula illius bona per eum: statuet filios
suos sub regimine illius. **E**xpectabat enī: quasi ideo
habitauit abraam i casulis et nō in palatijs: qz **E**xpectabat
fundamēta habētē ciuitatē: celestē. i. quę dicit habere
fundamēta p̄pter firmitatē et stabilitatē. i. xij. c. **N**ō habent
hic manentē ciuitatē: sed futurā in q̄rim⁹. **E**sa. xxxij. d. **Q**uā-
tū videbūt hierusalē ciuitatē opulentā tabernaculū: qd ne-
quaq̄ transferri poterit. **P**s. Gloriosa de te dicta sunt ciui-
tas dei. **I**tem **P**s. **H**ierusalem quę edificat⁹ vt ciuitas: cuius
participatio eius in idipsum. i. in cōmune omnia ferent ad parti-
cipandū. Et nota qd eadem ē ciuitas cuius pars regnat in cō-
et pars migrat in terris: ecclesia. i. militās et triūphās: quę vi-
ditur edificari vt ciuitas. Sicut enī ciuitas habet diuersas fa-
milias: ita ecclesia diuersas regiones et diuersoz meritorū p̄-
nas. **P**s. De⁹ i domib⁹ ei⁹ cognosce cū suscipiet eā. **I**bidē.
Distribuite domos ei⁹ vt enarretis i p̄genie altera. **I**te eccle-
sia sicut ciuitas habet vicos et plateas. i. diuersos modos vi-
uendi in terris: in p̄ugio: in continentia: in p̄elatione. **L**anc.
ij. a. **S**urgam et circūibo ciuitatē querens p̄ vicos et plateas
quem diligit anima mea: in futuro. **P**lateę istę sternantur au-
ro mundo: id est charitate perfecta decorabunt: et laudis lu-
gis solēntas. **I**tem hęc ciuitas habet fontes duodecimino-
res et vnum maiorem a qua exeunt diuersi riuuli et fluuij p̄ to-
tam ciuitatem. Fontes minores sunt sancti christi. **E**sa. xij. a.
Laurieris aquas in gaudio de fontibus saluatoris. **D**aniel.
mus autem fons est christus: de quo dicit in **P**s. Quoniam
apud te est fons vitę. **A** quo fluunt riuuli et fluuij: id est diuer-
sa dona gratię spiritus sancti: et sic fluminis impetus significat
ciuitatem dei. **I**tem hęc ciuitas habet victualia. **E**cclēsia enī
militans habet verbum dei: sacramentum corporis et sangui-
nis christi: exemplum in sanctis bene viuendi. Similiter eccle-
sia triumphans habet tres panes: quia in tribus personis so-
ciatur in patre et filio et spiritus sancto. **L**uc. xij. a. **A**mice accō-
moda mihi tres panes. **E**t tres panes sūt visio dilectio frui-
tio. **I**tem hęc ciuitas habet hortum: quantum ad contemplā-
tes: et vineas: quantum ad p̄nitentes: et muros et turreas
quantum ad gloriosas

quantum ad prelatos et presidentes. De hortis: Cant. viij. d. Que habitas in hortis fac me audire vocem tuam. Item de vineis dicitur Cant. j. b. Posuerunt me custodem in vineis. Vnde sunt huius civitatis ipse christus et angeli. Esa. xviij. a. Arbo fortitudinis nostre sion saluator: ponetur in ea murus et antemura.

le. Zach. ij. b. Ego murus ignis in circuitu. Item turres sunt apostoli et predicatorum: In subdit christus Cant. viij. c. Ego murus et vbera mea turris. Item hec civitas habet ciues. i. charitate vniuersales: quibus ciuitas dicitur quasi ciuium unitas. Act. iij. f. Multitudinis credentium erat cor vnum et anima vna. Multe multitudinis videntium et aperte preplantum erit voluntas vna. Item hec civitas habet arma: de quibus habet ad Eph. vi. c. Accipite armaturas dei etc. Vbi requiritur. Item habet custodes et speculatores in presenti: De quibus dicit Esa. lxiij. b. Super muros tuos iherusalem constitui custodes. In futuro autem non egebit custodia hominum vel angelorum: quando confortauerit seras portarum et benedixerit filiis suis in se: quia firmitate et securitate expectabat in domino abraam. De hoc dicit: Expectabat enim fundamenta habere civitatem.

In qua expectatione inuitat apostoli bonos ad patientiam: et malos ad verecundiam: sicut dicit Chrysostomus. Istam enim civitatem acciperet illi confidendo: quam et nos possumus hoc modo accipere. Mercedemur quoniam illis civitates terrene promissae sunt et non attendebat: sed celestium inquebant: nobis vero tota die de celestibus loquitur deus: et tamen non nisi terrena desideramus. Et post dicit quod illi ostenderunt se maioribus dignos non promissis eos hec terrena suscipere: sicut pater puero prudenter porrigit puerilia: non ut accipiat sed ut respiciat et meliora petat. Quia autem hec ciuitas stabilis fundata sit: ostendit cum subdit: a. Qui artifex et conditor deus est. Unde. s. viij. a. Vniuersi scilicet et tabernaculi veri: quod fixit deus et non homo. Deinde de sara vxore abraam dicit: b. Fide. i. per fidem. c. Et ipsa sara sterilis virtute in conceptione seminis accepit. i. fecunditatem in receptione seminis: Vel. i. potentiam accipere semini. i. filium. d. Etiam cum esset preter ipsam etatis. q. d. non solum erat sterilis natura: sed etate vetula: et ideo maius fuit miraculum. Desiderat enim sara fieri muliebria: quia iam nonagenaria erat. Unde Gen. xviij. b. Erant ambo senes puerumque etatis: et desiderant sara fieri muliebria. Roma. iij. d. Non infirmatus in se: de: nec considerat corpus suum iam emortuum et emortuam vuluam. Accipit dico: e. Qui fidelem. i. vixit in promissis. f. Credidit eum qui repromiserat. Primum quidem risit: et tunc ex gaudio: si tamen plena: sed post verba angelum in fide solidata est. Sic enim dicitur Gen. xviij. b. quod risit dicens: postquam pueni et dñs meus vetulus est voluptati operam dabo: Dixit autem dñs ad abraam. i. angelus in persona dñi: Quare risit sara dicens: nunquid parturam sum anus: Nunquid deo quicquam est difficile: Juxta predictum reuertat ad te vira comite: et habebit sara filium. Negauit sara dicens: non risi: timore perterrita. Et sic dicit Chrysostomus. risus fuit ab infidelitate: timor autem a fide. Item in prima promissione quando primo dictum est ei de filio accipiendo infidelis fuit. In secunda autem promissione credidit et timuit. Unde signant dicit hic. Qui fidelem credidit esse eum qui repromiserat: non dicit promissum. g. Propter quod. i. quia fidelem credidit. h. Et ab vno. i. vtero sara. k. Et hoc emortuo. i. vtero sara: Vel ipso abraam virtute et potentia accipere vel generandi non habente: Ambo enim seniores erant et sara: et cum senectute sterilis erat. l. Ortus filij qui sunt. m. Tanquam sidera celi in multitudine: quantum ad bonos filios fideles. n. Et sicut arena que est ad oram. i. ad litus maris innumerabilis. Hoc dicit quantum ad malos et instabiles qui fuerunt in iudeis. Gen. xv.

b. Suscipe celi et numera stellas si potes. Et dixit ei: sic erit semine tuum. Item Gen. xxij. a. Multiplicabo semine tuum sicut stellas celi et velut arenam que est in litore maris. Boni dicunt stellas sue sidera quia lucent per fidem: alij sunt per vite eternitatem et sancta puerlatione fixi in firmamento per celestium desiderium et amorem. Unde dicitur Phil. ij. c. In quibus lucetis sicut luminaria in mundo verbis vite perennantes. Vnde autem dicunt arena: quia sunt instabiles sicut arena labilis est. Thren. j. c. Peccatum peccatorum iherusalem propterea instabilis facta est. Item sicci sunt ab humore gratie. Unde

li in multitudine: Et sicut arena que est ad oram maris innumerabilis. Juxta fidem defuncti sunt omnes isti: non accipientis repromissionibus: sed a longe eas aspicientes et salutes et consuetes: quia peregrini et hospites sunt super terram.

Ps. Anima mea sicut terra sine aqua tibi. Item incopacti sunt per discordiam et dissensionem non coniuncti per charitatem. Proverb. xv. b. Cor stultorum dissimile erit. i. discordans et incopactum. Vulpes enim sanctorum habent colligatas caudas: sed capite diuisa. i. voluptates et desideria praria. Item sunt steriles a fructu meritorum in presenti et premiorum in futuro. Vbi Apoc. xij. d. Serpens stetit super arenam maris. Item Sap. iij. d. Vacua est spes illorum et labores sine fructu et inutilia opera eorum. Item mali dicunt arena: quia sunt demonum: sicut puluis. Arena enim puluis est. Vbi Esa. lrv. d. Serpenti panis puluis est. Et notandum quod instabiles sunt: ideo a gratia dei sunt sicci: et quia sicci: ideo incopacti: et quia incopacti: ideo steriles: et quia steriles: ideo demonum: sicut. Sed queritur de hoc quod dicitur hic ad litteram de filiis abraam: Et sic arena que est ad oram maris innumerabilis. Contra riu enim videtur Numeri. j. et. ij. et. iij. et. liij. et. xxvj. Item ij. Reg. viij. b. vbi legitur quod filij israel numerati sunt. Solut autem Chrysostomus. sic: quod dicitur innumerabilis: aut per hyperbolen. i. superabundantiam dictum est: aut intelligendum est de omnibus que vix fuerunt: nam vna generatio numerari potest. Item quia vna quilibet domus potest numerare annos suos usque ad abraam. n. Juxta fidem etc. q. d. predicti non tamen vixerunt in fide: sed et perierunt semper usque ad consummationem vite. Et best quod dicit: Juxta fidem defuncti sunt. i. omnes predicti preter enoch: de quo predictum est quod translatus est in paradysum: mortui sunt iuxta fidem. i. adherentes fidei. o. Non accepti repromissionibus: in hac vita: quia sperabant celestia non terrena habebat: et in signum celestium promissiones ei facte sunt terrenorum. Unde Chrysostomus. Si quid accepit de gustatione quendam fuerit futurorum. Omnia autem de regno celorum dicta sunt: que eis promissa sunt. Sed nota quod dicit: Non accepti repromissionibus. Ad idem Act. viij. b. Et non dedit ei hereditatem nec pallium pedis. Sed contra Ezech. xxxij. e. Unus erat abraam et hereditatem possedit terram etc. Sol. In nepotibus possedit: vel in spe. p. Sed a longe eas aspicientes: erant. i. longe post mortem implendas expectabant. i. in aduentu christi. Esa. xxxij. c. Oculi eius cernent terram de longe. Item Job. xxxix. d. vbi loquitur de aquila: In petra manet et in preceptis silicibus commoratur: atque in accessibus rupibus: inde contempletur escam: et de longe oculi eius prospiciunt. q. Et salutes eas. i. promissionibus applaudentes: gaudentes et desiderantes eas: sicut faciunt nautae longe visis ciuitatibus desideratis quas salutatio preueniunt: sed hoc etiam cum timore faciunt: quia multoties quando vident nautae terram desideratam: subita rapiuntur tempestate: ita multi contemplatiui aliquando dantur in reprobam sensum. Ideo signanter subdit: r. Et consuetes: quia peregrini sunt et hospites super terram. Timor enim itineris ostendit hominem esse peregrinum et hospitem. Item nota quod dicit p. A longe eas aspicientes. i. ab exilio respectu habentes i. celo per fide quantum ad intellectum: quia vbi amor: ibi oculus. q. Et salutes. i. salutem optantes vel volentes per charitatem quantum ad affectum: quia ibi cor. i. cordis affectio: vbi est thesaurus: sicut dicit Matth. vij. c. r. Et peritentes. i. operibus ostendentes. s. Et peregrini et hospites sunt

Et hospites sūt sup terrā: qz vbi dolor/ibi man⁹. Vanus enī sollicitē opatiōis et fatigatio operat⁹ ostēdit exiliū et dolo-
rē nre pegrinatiōis. Sic qñ vides hoīem caput vel mēbr⁹ ali-
qd stringere et ei manū frequēt apponere/qdā habes signū d⁹
ei⁹ dolore: Tria qñ dīc apls: fm illa tria qñ solent dici. Vbi a/
mor/ibi ocul⁹: vbi cor/ibi thesaur⁹: vbi dolor/ibi dīgit⁹. Et no-
ra qñ abraā/isaac et ia-
cob ostēderūt se pere-
grinos et hospites.
Peregrinos in b qñ
hereditatē nō posse-
derūt. Peregrini enī
sūt qui in aliena pa-
trianibilib habēt. Itē
hospites se ostēderūt
per hoc qñ nec domos edificauerunt: sed in casulis habitabāt.
Peregrin⁹ aut nō habet i terra aliena hereditatē: hospes qñ
si habet pziā māsionē: Similit⁹ christ⁹ fuit i mūdo pegrin⁹ et
hospes: qñ si habuit māsionē pziā nec diuitiay facultatē. Vñ
Matth. viij. c. Vulpes foueas hñt et volucres celi nidos: fili⁹
aut hoīs si habet vbi caput suū reclinet. Job. xij. c. Quasi pe-
grin⁹ fui i oculis eoz. Itē dicitur. xij. b. Quare qñ colon⁹ fu-
tur⁹ es in fra et qñ viator declinās ad manēdū: Sūt aut qdā
peregrini in mūdo: qdā mortui: tertij qd plus ē etiā crucifixi
sunt. Peregrini ostēdūt tria: maxime lingua/mores siue ope-
rationes et affectiones. Si loquit⁹ de mūdo nō est pegrin⁹ s in
digena i ea: si habet linguagiū celeste/pegrinū se ostēdit. Job.
ij. d. Qui de terra ē/de terra loquit⁹. Matth. xxvj. g. Vere et
tu ex illis es: nam et loquela tua manifestū te facit. Itē qñ ali-
qñ qui de terra sunt possūt tñ quodāmodo linguā celestē disci-
re. Certe signū nre pegrinatiōis sūt mores et opatiōes. Phil.
ij. d. Cōuersatio nra in celis ē. Probat nos esse celestes. Ter-
tiū signū certissimū est amor. Vult enī bñ loquunt⁹ de cele-
stibus sicut doctores multi et pdicatores: et mores habēt satis
honestos exterius/ut hypocritę: qñ de patria celesti nō sūt:
qñ affectionē interiozem ad mūdā/non ad celestia puerit⁹.
Berni. Peregrin⁹ via incedit regia nō declinat ad dexteram
neqñ ad sinistrā: iurgātes nō attēdit: si nubēs aut choreas du-
centes aut qdlibet aliud faciētes viderit: nihilomin⁹ transit:
qñ pegrin⁹ est nec pñet ad eū de talib⁹: ad patriam rēdit vic-
ticum et vestitū habēs nō vult alijs honorari: dñes plane qui
sui agnoscit exiliū/implozat icolatū dñes dñio: Qui ad-
vena ego sum apud te et pegrinus sicut oēs patres mei. Item
j. Paral. xix. d. Peregrini enī sum⁹ coram te et aduēg sicut
oēs pñes nri. Vult sūt pegrini corā mūdo s nō coram deo:
sicut hypocritę qui p dulcē locutionē vel honestā exteri⁹ con-
uersationē se simulāt esse ciues celi: sed p internā affectionē sūt
rustici inferni. Alij aut sunt mortui mūdo: qd plus est qñ pere-
grinari. Vñ Chrys. Paulus multo plus dicit: non solum se a
mūdo extraneum s et mortuum: imo et crucifixum. Gal. vij. d.
Vbi mūdus crucifix⁹ ē et ego mūdo. Berni. Peregrin⁹ pōt
occasione viatū plusqñ oporteat detineri quēdō et pgraua-
ri portādo: mortu⁹ si desit etiā ipsa sepultura nō sērit: sic viru-
perātes: sic laudātes sic adulātes audir⁹ ut detrahētes: imo ve-
ro nec audir⁹ qñ mortuus ē. Qui qñ rapt⁹ ē vsq ad tertij celi
id est vsq ad tertij statum/cruce est illi omen. Chrys. dicit qñ
ideo confitebant⁹ se esse pegrinos et hospites: quia/ a. Qui
enī hęc dicūt. i. verbis et opib⁹ et affectiōe et puerfatiōe ostē-
dunt. b. Significāt se patriā inquirere. i. dñt intelli-
gi qñ altam quērūt patriā illam. i. cui⁹ ciues sunt. Patria autē
dicit⁹ a pñe: qñ pat noster sup celestē patriā nra celi erat. Mat.
vj. b. Pat noster qñ es i celis etc. Itē. v. g. Orate p psequēti-
bus et calūntantib⁹ vos ut sitis filij patris vñ qui in celis est.
Et ne putaret qñ illam quērēt de qua exierunt: subdit:
c. Et si adēm illius patrię. d. Admēnissent de
qua exierunt habebant vñq tempus. i. oportuni-
tatem et facultatem: e. Reuertendi in chaldeam si vel-
lēt. Et nota qñ qdē dñe partes i hoc loco sūt. f. Nūc au-
tem meliorē appetūt. i. celestem. i. nunc pater p hoc qñ vo-
luerunt reueri/qñ celestem patriam expectabāt et appetebāt qñ

melior ē. Unde. s. x. g. Rapinam bonoz vestroz cum gau-
dio suscepistis cognoscētes vos habere meliorem et manentē
substantiam. Item. s. vij. d. Melioris testamenti sponzor fa-
ctus est iesus. Similiter quantū ad nos est signum euident⁹ qñ
qui non vult reueri ad vomitū: id ē ad peccata quę cumult
in pessiōe/sicut canis: vel ad volubz luxurię/sic ius: vel ad

tem meliorem appetunt: id ē
celestem: Ideo nō confun-
ditur dē vocari de⁹ eoz. Pā-
rauit enī ill⁹ ciuitatē. Fide ob-
tulit abraā isaac cū tēptaret⁹ et

aratrū et respiciēs retro aptus ē regno dei. Deut. xvj. d. Nō
multiplicabit sibi equos ut reducat pñm in egyptum: pñer-
tim cū dñs pceperit vobis ut nequaqñ per eandem viam re-
uertamini. Gal. ij. d. Si quę destruxi hęc iterū regdifico pñ-
ricatoz me constituo. g. Ideo. i. quia se celestes ostēderūt
b. Non confundit⁹. i. nō erubescit. i. Deū vocari de-
us eoz: qui est deus omniū per creationē. i. eozū deus est qñ
cultum specialē et bñficiōz multipliciū largitionem. Chrys.
ij. b. Ego sum deus abraam/deus isaac/deus iacob. s. g. c.
Propt quā causam non pfundit fies eos vocare. De⁹ aut di-
citur nō pfundi in hoīb⁹ qñ honorat⁹ per vitam scōz et doc-
trinā. Confundi aut dicit⁹ in his per quos nomē eius blasphe-
matur int gentes. Idem dicitur Eccl. xx. b. et Ecl. ij. b.
k. Parauit enī/quasi merito celestē patriam inqñunt: quia
parauit illis ciuitatē. Vñ. s. eodē. c. Cuius artifex et cō-
ditor deus. Vñ Job. xij. a. Vado parare vobis locū iterū
venitā et accipit⁹ vos ad mēpsum. Eccl. xv. b. Omnis miseri-
cordia faciet locū vnicuiqñ fm meritū operū suoz. Item po-
nit illud exemplū de fide abraam. l. Fide obtulit abraā
isaac. i. voluit et parat⁹ fuit offerre: obtulit qñ nō re: s voluntate
m. Cū temptaret⁹ a deo. i. cum deus experiret fidem eius
nō ad sui eruditionē: qñ oīa scit anteqñ fiant/ sed ad alioz exem-
plū et imitationē: et ad ipsius qui temptat⁹ pbatōnē. Tem-
ptat enī deus ad pbandū: diabolus aut ad subuertiēdū: tem-
ptatur homo ad experimētū. Berni. xxi. a. Temptauit deus
abraam. Abraam ille rñdit. Assum. At illi. Tolle filiū tuū vñ
genitū quē diligis isaac: et vade in terrā pñmissionis atqñ ibi of-
feres eū in holocaustū sup vñū montū quē monstrauero tibi.
Chrys. Cur temptauit: nonne sciebat qñ gloriosus erat vir.
Responsio: Tēptauit non ut discat sed ut alijs ostendat vñ-
litem eius. Et temptatōnū causam postea dicit: Necessē
est temptari quia multos habemus qui insidiant. S. quę ne-
cessitas erat supercogitare ei nouas temptatiōes. Idē enim
temptatio manifesta erat: deo pñcipitē fiebat: alię qñ deo per-
mittente ventebant. Si igitur tam probatos facit temptari ut
non existente causa deus suos athletas facit exerceri: multo
magis nos oportet ferre omnia generose. Chrys. Vnam
vere fidē habuit abraā: nam in abel et noe et enoch cogitatio-
nū erat pugna solum et humanas oportebat superexcedere ra-
tiones. Vñ autem qd plus est quę dei erant videbantur sibi
contradicere: et fides preliabat⁹ fidelē et pceptum promissio-
nū. Dixerat enim ei dñs Gen. xij. a. Egrede de terra tua et
dabo tibi terram etc. Et non dedit ei de terrā vestigiū. Gal.
vj. a. Item dixerat in isaac: vocabitur tibi semen et credidit.
Rursus dicit: Sacrifica mihi hunc qui debet orbem implere
semine: vidēs pugnam pcepti et promissozum et tñ non su-
puit: nec dicit: deceptus sum: vos autem o hebrej non pote-
stis conqueri: quia christus qd pñmisit vobis hoc facit. Job.
xvj. g. In mundo tribulationem habebitis. Item Matth.
xvj. d. Qui vult venire post me abneget semetipsum et tollat
crucem suam et sequatur me. Item Job. xij. d. Qui amat ani-
mam suam perdet eam: In abraam autem contrarium eius
qd promiserat facere videbat: humanis argumētis videbant⁹
patriā quę deus dicebat: sed fide pñona ei videbantur. Apōla
dicit hic: Cogitans

¶ dicitur: **E**rgo trans quem ex mortuis potens est erigere deus: qui cum ex non esse largitus est: et de matrice mortua et seculo. **¶** Et vnigenitum offerebat. id est offerendum se parabat. Hoc dicit ne quis diceret quod alium filium habuerit de quo expectabat impleri promissum. Sed quod dicitur vnigenitum: nonne habebat bismael? Sed vnigenitum quantum ad promissionem promissionis: Ideo addit: **¶** In quo suscepit repromissiones. id est in quo fecerant ei promissiones. **¶** Ad quod dictum est: quia in isaac vacabit tibi semen. id est ex isaac nascetur tibi filius qui habebit repromissiones. Et ne aliquis quereretur: quod deum veracem credere in promissis qui ei filium imolare iubebat: respondens subdit: **¶** Arbitrans: quod et a mortuis suscitare potens est deus. Non enim argumentis humanis mensurabitur dei virtutes. **¶** Item. xvij. b. Mundum deo quicquid est difficile: **¶** Unum autem et quasi tantam habuit fidem. **¶** Et cum in parabola accepit. id est cum eum vellet imolare reddidit ei: et hoc in parabola. id est non tamen in re: sed in significatione intellexit eum christum significari: cuius diuinitas non moritur: sed artes herens cornibus inter vepres. id est caro christi laborans inter iudeos spinosos in cornibus crucis portum deo offerri spiritus iudaeis ante coronam. In hoc etiam moraliter significatur quod abraam. id est iusti quando temptatur: vult imolare filium suum isaac. id est risum qui dicitur filius: quia cor hominis nec aliter refugit tristitiam: sed quando temptatur homo tunc vult imolare et mactare siue cohibere in se omnem letitiam: Sed tamen isaac non mactatur sed aries: quia letitia spiritalis quae designatur per isaac non extinguitur: sed aries. id est caro vel carnalitas occidit cum caro mactatur: quae heret spinis. id est quae vicina est et familiaris peccatis. Duo autem cornua per quae caro heret spinis. id est peccatis sunt duo peccata carnis: gula et luxuria quae dicuntur Proverb. xxx. b. duo filiae sagittae. **¶** Et de futuris benedixit isaac iacob et esau. **¶** Item. xvij. d. Istud autem quod dicitur: Et de futuris potest iungi cum praecedenti vel cum sequenti: sic patet. **¶** Fide de futuris. id est per fidem etiam de futuris habita. benedixit et. Isaac enim fidem habuit: quia credidit non solum quod benedictus iacob esset melior: sed etiam quia christianus populus supplantaret benedictionem iudeis. Vel sic ordina litteram. **¶** Fide benedixit isaac iacob et esau: et hoc de futuris: quia in posteris implenda erat vtriusque benedictio. Unde Chrysostomus. Jacob et esau non sunt potiti benedictione sibi facta: sed ad nepotes exierunt ille benedictiones: ideo dicit de futuris: ipsi enim futuris potiti sunt. Inuenimus enim esau magis prosperantem quam iacob qui in famulatu et periculis et insidiis vixit apud laban: et etiam postmodum omni tempore. Unde et ipse dicit **¶** Item. xlvij. b. Dies mei parui et periculosi. Abraham etiam reuera diues fuit: sed cum tribulatione vixit: non enim iustum non tribulatur. Et nota quod in hoc quod isaac vtrique et bono et malo filio benedixit: sed non per similes benedictiones significatur quod et bonis deus et malis benedixit: sed bonis dat benedictionem dextere. id est bona aeterna: malis autem dat benedictionem sinistre. id est bona temporalia: Filijs enim concubinarum largitus est munera abraam: **¶** Item. xxv. a. **¶** Item. v. g. Qui solem suum facit oriri super bonos et malos et pluit super iustos et iniustos. Item per idem significatur quod qui veram fidem habet bonis et malis et amicis et inimicis benedicit. **¶** Fide iacob et. Hic ponit exemplum fidei iacob dicens: **¶** Fide iacob moriens. id est moriens in fide. Vel: **¶** Fide: id est per fidem. **¶** Singulos filiorum ioseph benedixit. id est ephraim et manasse singulis cancellatis manibus propriam benedictionem dedit. **¶** Item. xlvij. c. **¶** Et adorauit fastigium vel super fastigium virge eius. Nota quod in **¶** Item. xlvij. g. habet secundam aliam litteram nostram: Adorauit israel deum conuersus ad lectuli caput. Ideo autem conuertit se: quia caput lectuli erat ad orientem:

ut dicit Aug⁹. Quod quidam codices habent: Adorauit super caput virge eius. id est ioseph: vel in capite virge sue. id est virge pignus non virge ioseph. Et vtrique stare poterit. Potuit enim senex hic virgam: ut in tali etate fieri solet: et innixus super eam adorauit deum. Vel poterit esse quod virga siue sceptrum quod ioseph gerebat suscepit donec iurasset ei de eo sepellendo in terra chanaan: et dum

eam teneret post verba iurantis nondum illa reddita mox adorauit deum. Dicit ergo: Et adorauit iacob erectus et innixus super fastigium virge eius. id est super cacumem virge ioseph. Idcirco autem super extremitatem virge adorauit: sicut dicit **¶** Item. Chrysostomus. ut non solum verbis quae futura erant monstraret: sed ut ipso ope ostenderet quod debebat de ephraim surgere rex alius adorauit in extremitate virge eius. Hoc ipsum significabatur per hoc quod fratres adorauerunt ioseph: **¶** Item. xlvj. b. Et similiter per somnium ipsius ioseph: **¶** Item. xxxv. b. Vel mystice: Adorauit super fastigium virge eius. id est super regnum christi. id est pro regno christi futuro in gentibus: quod in illo significabatur orauit. Item. **¶** Fide ioseph moriens de perfectione filiorum israel memoratus est et de ossibus suis mandauit: ut asportarent ea in terram promissionis. Duo dicit: ioseph. id est per fidem credidisse et prophetasse se perfectionem de egypto: in quo significatur redemptio fidelium a peccatis: quam

ioseph in hoc per fidem intelligebat: et ossium suorum deporationem mandasse ut sepelirentur in sepulchro patrum suorum quod ideo voluit: quia in ea terra praedixit christum nasciturum: ut cum eo resurgeret. Haec duo. id est profectio de egypto et ossium mandatio habentur **¶** Item. vlt. d. vbi dicitur: Locutus est ioseph fratribus suis dicens: Post mortem meam visitabit deus vos: et ascendere vos faciet de terra ista. Et postea dicit: Visitationem visitabit vos: asportate vobiscum ossa mea: Sic autem mandauit: ita factum est. Unde **¶** Item. xlvj. d. Tulit moyses ossa ioseph secum eo quod adiurasset filios israel dicens: Visitabit vos deus efferte vobiscum hinc ossa mea. Item **¶** Item. Josue. vlt. g. Ossa ioseph quae tulerant filii israel de egypto sepelirent in sicchem in parte agri quem emerat iacob a filiis emor patris sicchem. Item **¶** Item. xlvj. d. Ossa ipsius visitata sunt et post mortem prophetauerunt. Et nota magnam fidem ipsius ioseph: quia sicut dicit Chrysostomus. Quae cura ioseph fuit solius fidei fuit: nihil enim promissit ei deus: sed audierat promissa patribus facta et non impleta: credidit tamen et non dixit mihi viuenti non dedit deus neque patri nec auo: atque talibus non dedit: nunquid illis malis et perniciosis dabitur: sed fide nunc omnia et credit etiam in malis filiis patrum promissa implenda: ita ut de ossibus suis mandaret: et non solum ipse in se credidit: sed et alios ad fidem induxit. Poterat enim viuus redire in terram suam si voluisset: vel potatus fuisse statim post mortem suam sicut pater eius: Sed ideo mandauit: ut illi sperarent reditum et dicerent: non hoc mandasset nisi certus esset de reditu. Moraliter autem ioseph qui omni tempore vitae suae visus est in egypto: sed mortuus vult efferrí extra et sepeliri in sepulchro patrum: tales significant quod mundo vacat omni tempore et vicina morte volunt relinquere mundum: immo post mortem tunc mundum relinquere volunt et dicunt: Cum mortuus fuero vestias me cuculla: et porta me ad abraciam: Peior est hic quam balaam: qui ait Numeri. xlvj. b. Moriatur anima mea morte iustorum et fiant nouissima mea horum similia. **¶** Item. Fide moyses et. Hic ponit exemplum fidei parentum moysi. Positis enim exemplis de libro Genesim ponit exempla de libro Exodi dicens: Fide moyses natus occultatus est: propter pharaonem: sicut habetur **¶** Item. x. a. Et hoc: Fide: id est per fidem parentum suorum qui credebant deum facturum aliquid magni: per eum cum esset adeo elegantis formae: ut dicitur **¶** Item. x. a. Et hoc est quod subditur **¶** Item. x. a. Et hoc vidissent

Al. et cogitans

Sci. 2.7. d. et 4.8. c. et 4.9. a.

E Sci. 50. b.

Exo. 2. a.

Moraliter

¶ **E**o q̄ vidissent eum esse elegantē infantem: q̄ ab ortu fuit illi infusa magna gr̄a venustatis: non natura sed dono dei. **Chryf.** Visus eos ad fidem traxit. **Mō** enī erat h̄narius sed gr̄at̄e. **Unde** et **thermur.** s. filia pharaonis misera ē eius. **b** **E**t nō timuerūt regis edictum: qd̄ erat tale.

Exo. j. d. Quicquid masculini sexus nat⁹

fuerit in flumē proijcite. **Itē** i eodē. c. Si masculus nat⁹ fuerit interficite illū: si femina seruare. **Sz** qd̄ est qd̄ dicit: Non timuerunt regis edictum. **Dicit** enī **Exo. ij. a.** q̄ cum celare nō possent exposuerunt eum in carecto ripe

et abierunt. **Sol.** Non timuerūt regē edictū. i. pro timore edicti eius non submerserūt puerum in flumine: sed deo cōmittētes etus custodiā i quē fidem habebāt cū eū in carecto ripe exposuerūt. **Sequit.** **¶** **F**ide moyses zc. **¶** **D**ic ponit exemplū fidei moysi: q̄ p̄ fidē aulā regis dimisit z p̄ n̄bilo reputauit: **Ac** si dicat ad istos hebreos q̄bus loquebat nullus vestrū dimisit aulā regis: nec esse regis filium pro fide p̄tempnit: sic cur moyses. **Et** b̄ est qd̄ dicit: **¶** **F**ide moyses gr̄adis fact⁹ negauit se esse filiū filie pharaonis: adoptiū. i. facto ostendit q̄ nō curabat de eius filiatione vel adoptione. **Et** b̄ q̄ fidem habebat de dei p̄missione. **¶** **F**ide grandis effect⁹. i. per fidem animosus factus. **¶** **N**egauit zc. **Exo. ij. b.** Adulterum tradidit filie pharaonis quē adoptauit eum in locū filij. **Et** postea subditur: **¶** **P**ostq̄ autem creuerat moyses egressus est ad fratres suos: z vidit afflictionē eorum z virum egyptium percutiētem quēdā de hebreis fratrib⁹ suis: cūq̄ circūspexisset huc atq̄ illuc z nullum adesse vidisset: percutiuit egyptium abscondit sabulo. **Sic** ergo fecit: negauit se esse egyptium z ostendit se esse hebr̄um. **Unde** **Act. vj. c.** Existimabat autem intelligere fratres suos q̄ deus per magnum suum daret salutem ipsis. **¶** **M**agis eligens affligi cum populo dei q̄ temporalis peccati. i. transitio: r̄q̄: **¶** **H**abere iocunditatē. **Chryf.** Peccatum dixit nolē alijs affligi. **Proverb. xvj. c.** **¶** **D**eli⁹ est humiliari cum multis

Ps. 18.

tibus q̄ diuidere spolia cum superbis. **Ps.** Elegi abiect⁹ esse in domo dei magis q̄ habitare in tabernaculis peccatorum. **Proverb. xvij. b.** **¶** **D**elusus est vocari ad olera cum charitate: q̄ ad vitulum saginatū cū odio. **¶** **M**aiores diuitias estimas thesauro egyptiorū impropertū christi. i. q̄ pateretur p̄ christo v̄l qd̄ iustineret in figura christi id est maius bonū existimauit esse ferre impropertū p̄ christo: vel in similitudine christi q̄ affluere delitijs vel diuitijs egypti. **Matth. v. a.** **¶** **B**eati eritis cū maledixerint vobis hoīes z percuti vos fuerint z dixerint omne malum aduersus vos merentes p̄pter me: **¶** **G**audete z exultate qm̄ merces vestra copiosa est in celis. **Item** **Luc. vj. d.** **¶** **B**eati eritis cū vos oderint homines z exprobrauerint zc. **Sic** iste moyses per fidem inuicibilium elegit hoc modo esse b̄t̄is: v̄l in p̄senti sustineret afflictionem. **Esa. vls. b.** **¶** **D**ixerunt fratres vestri odientes vos et abijcētes propter nomen meum glorificetur dominus et videbimus in leticia v̄a: ipsi enī pfunderē. **¶** **N**ota q̄ hic dicit moysen per fidem tria negasse. **¶** **H**onorem regni: quia negauit se filium filie pharaonis: cōtra superbiam. **¶** **I**tem iocunditatē siue voluptatē peccati: cōtra gulam z luxuriam. **¶** **U**nde dicit: **¶** **M**agis eligēs affligi cū pp̄lo dei zc. **¶** **I**tem diuitias egypti: contra auariciam. **¶** **U**nde dicit: **¶** **M**aiores diuitias estimas zc. **¶** **F**ides enī vincit oīa ista: **¶** **D**iabolica. i. supbia. **¶** **U**nde. **¶** **P**et. v. b. **¶** **A**duersari⁹ v̄l diaboli⁹ tāq̄ leo rugiens circūit q̄res quē deuoret: cui resistite fortes i fide. **¶** **I**te carnalē p̄cupiscētā. **¶** **Eph. v. c.** **¶** **I**n oib⁹ sumētes scutū fidei: in q̄ possitis oīa tela neq̄ssimā ignea extingere. **¶** **T**ela s̄t carnis femēta. **¶** **I**te fides vincit mūdā auariciā. **¶** **U**nde. **¶** **J**ob. v. a. **¶** **D**es

est victoria quē vincit mūdū fides vestra. **¶** **A**spiciebat enī: quasi ideo negauit regiam adoptionē: peccati locū dātā: tem: egypti locupletationē: q̄ aspiciebat i remunerationē: ad quam ibat: v̄l consideratio p̄mij minueret vim flagelli. **Sed** quā remunerationē expectabat: **¶** **I**llū q̄ dicit **Ben.**

rv. a. **¶** **E**go protecor tū z merces tua

estimans thesauro egyptiorū impropertū christi. **¶** **A**spiciebat enī in remunerationē. **¶** **F**ide reliquit egyptum nō veritus animositatē regis: **¶** **I**ntuibilem enī tāq̄ videns sustinuit. **¶** **F**ide celebravit pascha et sanguinis effusionem:

¶ **I**nducit cor meū ad faciēdas iustitias p̄p̄i retributio-

nem. **¶** **S. eodē. b.** **¶** **A**ccedēte credere oportet

q̄ ē: z q̄ idēnō se remunerator sit. **¶** **S**e

quitur de eodē moyse. **¶** **D**oyles. **¶** **I**

¶ **F**ide reliquit egyptum: postq̄ occiderat egyptiū.

¶ **N**ō ventus alositātē regis. i. furorem ipsius non timuit. i. non ex timore egyptum reliquit. **¶** **T**imuit quidē quodam naturali timore: sicut dicitur **Exo. ij. c.** **¶** **T**imuit moyses z ait: **¶** **Q**uōd palam factum est verbū istud zc. **Sed** timor ille non coegit eum de egypto exire: immo fuga eius non timoris erat: sed cautelē z discretio nis: quia volens se ad opus dei seruare ad eius cessit z nolens deum temptare. **¶** **S**ancti enī v̄l dicit in **Blo.** q̄dū habet qd̄ faciunt non debent temptare deū sed credere. **¶** **U**nī illud **Bar. x. c.** **¶** **S**i vos p̄secuti fuerint i vna ciuitate: fugite i alia. **¶** **Chryf.** **¶** **F**uratus est seipsum egyptijs z fuga salutē negociat⁹ est. **¶** **D**ia bolitū enī est inaniter z vane inq̄rere se in pericula z temptare si saluat dñs. **¶** **U**nde **Barth. liij. a.** **¶** **S**ilios dei emittite deos: sum zc. **¶** **U**el aliter. **¶** **I** **¶** **F**ide reliquit egyptū: reduens filios israel: ductor enī fuit eorū. **¶** **N**ō ventus alositātē regis. i. furore pharaonis qui ei cōminabatur. **¶** **U**nī **Exo. x. g.** **¶** **D**ixit pharao ad moysen: **¶** **R**ecede a me: caue ne v̄tra videas faciē meā: quacūq̄ die apparueris mihi timorietis. **Sed** moyses per fidem minas eius p̄tempnit. **¶** **T**alem enī decebat esse eum qui dux erat populi futurus. **¶** **Ecj. vij. a.** **¶** **N**oli querere fieri iudex: nisi valeas virtute irruinpere iniquitates: ne forte expauescas faciem potentis v̄l ponas scandalū in agilitate tua. **¶** **I** **¶** **I**nuisibile enī: et ideo non timuit: quia i **¶** **I**nuisibile. i. quem nō videbat: **¶** **T**anq̄ videns: ac si videret sustinuit. **¶** **Et** dicit **Chryf.** **¶** **S**i p̄uideam⁹ deū i intellectu per in memoria omnia leuiter feremus. **¶** **S**i enī alicuius amici nostri memoria mentem erigit z dilectione affert qui eum qui vere dilexit nos in mente habet: quid inq̄uā triste sentiat: quid terribile vel periculōsū timebit: **¶** **Ecj. ij. a.** **¶** **S**ustine sustinētes dei plangere deo z sustine: v̄l crescat in nouissimo v̄tra tua. **¶** **I** **¶** **F**ide celebravit pascha. i. agnum paschalem celebriter fecit occidi z comedi: vel. i. diem illum siue vesp̄rā illam in qua occisus est agn⁹ celebriter dixit. **¶** **Et** hoc fecit: q̄ quia sic credidit populi saluandū: et illos a pharaone et nos a diabolo. **¶** **Chryf.** **¶** **D**e fide disputans reminiscit tibi cuius veritatem habemus. **¶** **Et** celebravit. i. celebriter fecit **¶** **S**anguinis effusionē. i. sanguinis effusi v̄tionē: vel v̄tionē: q̄ sup̄liminare domorū z duos postes fecit aspersū

¶ **S**anguinis effusionē. i. sanguinis effusi v̄tionē: vel v̄tionē: q̄ sup̄liminare domorū z duos postes fecit aspersū

¶ **S**anguinis effusionē. i. sanguinis effusi v̄tionē: vel v̄tionē: q̄ sup̄liminare domorū z duos postes fecit aspersū

¶ **S**anguinis effusionē. i. sanguinis effusi v̄tionē: vel v̄tionē: q̄ sup̄liminare domorū z duos postes fecit aspersū

¶ **S**anguinis effusionē. i. sanguinis effusi v̄tionē: vel v̄tionē: q̄ sup̄liminare domorū z duos postes fecit aspersū

¶ **S**anguinis effusionē. i. sanguinis effusi v̄tionē: vel v̄tionē: q̄ sup̄liminare domorū z duos postes fecit aspersū

¶ **S**anguinis effusionē. i. sanguinis effusi v̄tionē: vel v̄tionē: q̄ sup̄liminare domorū z duos postes fecit aspersū

¶ **S**anguinis effusionē. i. sanguinis effusi v̄tionē: vel v̄tionē: q̄ sup̄liminare domorū z duos postes fecit aspersū

¶ **S**anguinis effusionē. i. sanguinis effusi v̄tionē: vel v̄tionē: q̄ sup̄liminare domorū z duos postes fecit aspersū

¶ **S**anguinis effusionē. i. sanguinis effusi v̄tionē: vel v̄tionē: q̄ sup̄liminare domorū z duos postes fecit aspersū

¶ **S**anguinis effusionē. i. sanguinis effusi v̄tionē: vel v̄tionē: q̄ sup̄liminare domorū z duos postes fecit aspersū

¶ **S**anguinis effusionē. i. sanguinis effusi v̄tionē: vel v̄tionē: q̄ sup̄liminare domorū z duos postes fecit aspersū

¶ **S**anguinis effusionē. i. sanguinis effusi v̄tionē: vel v̄tionē: q̄ sup̄liminare domorū z duos postes fecit aspersū

¶ **S**anguinis effusionē. i. sanguinis effusi v̄tionē: vel v̄tionē: q̄ sup̄liminare domorū z duos postes fecit aspersū

¶ **S**anguinis effusionē. i. sanguinis effusi v̄tionē: vel v̄tionē: q̄ sup̄liminare domorū z duos postes fecit aspersū

¶ **S**anguinis effusionē. i. sanguinis effusi v̄tionē: vel v̄tionē: q̄ sup̄liminare domorū z duos postes fecit aspersū

¶ **S**anguinis effusionē. i. sanguinis effusi v̄tionē: vel v̄tionē: q̄ sup̄liminare domorū z duos postes fecit aspersū

¶ **S**anguinis effusionē. i. sanguinis effusi v̄tionē: vel v̄tionē: q̄ sup̄liminare domorū z duos postes fecit aspersū

¶ **S**anguinis effusionē. i. sanguinis effusi v̄tionē: vel v̄tionē: q̄ sup̄liminare domorū z duos postes fecit aspersū

¶ **S**anguinis effusionē. i. sanguinis effusi v̄tionē: vel v̄tionē: q̄ sup̄liminare domorū z duos postes fecit aspersū

¶ **S**anguinis effusionē. i. sanguinis effusi v̄tionē: vel v̄tionē: q̄ sup̄liminare domorū z duos postes fecit aspersū

¶ **S**anguinis effusionē. i. sanguinis effusi v̄tionē: vel v̄tionē: q̄ sup̄liminare domorū z duos postes fecit aspersū

¶ **S**anguinis effusionē. i. sanguinis effusi v̄tionē: vel v̄tionē: q̄ sup̄liminare domorū z duos postes fecit aspersū

¶ **S**anguinis effusionē. i. sanguinis effusi v̄tionē: vel v̄tionē: q̄ sup̄liminare domorū z duos postes fecit aspersū

¶ **S**anguinis effusionē. i. sanguinis effusi v̄tionē: vel v̄tionē: q̄ sup̄liminare domorū z duos postes fecit aspersū

¶ **S**anguinis effusionē. i. sanguinis effusi v̄tionē: vel v̄tionē: q̄ sup̄liminare domorū z duos postes fecit aspersū

¶ **S**anguinis effusionē. i. sanguinis effusi v̄tionē: vel v̄tionē: q̄ sup̄liminare domorū z duos postes fecit aspersū

¶ **S**anguinis effusionē. i. sanguinis effusi v̄tionē: vel v̄tionē: q̄ sup̄liminare domorū z duos postes fecit aspersū

¶ **S**anguinis effusionē. i. sanguinis effusi v̄tionē: vel v̄tionē: q̄ sup̄liminare domorū z duos postes fecit aspersū

¶ **S**anguinis effusionē. i. sanguinis effusi v̄tionē: vel v̄tionē: q̄ sup̄liminare domorū z duos postes fecit aspersū

¶ **S**anguinis effusionē. i. sanguinis effusi v̄tionē: vel v̄tionē: q̄ sup̄liminare domorū z duos postes fecit aspersū

¶ **S**anguinis effusionē. i. sanguinis effusi v̄tionē: vel v̄tionē: q̄ sup̄liminare domorū z duos postes fecit aspersū

¶ **S**anguinis effusionē. i. sanguinis effusi v̄tionē: vel v̄tionē: q̄ sup̄liminare domorū z duos postes fecit aspersū

¶ **S**anguinis effusionē. i. sanguinis effusi v̄tionē: vel v̄tionē: q̄ sup̄liminare domorū z duos postes fecit aspersū

¶ **S**anguinis effusionē. i. sanguinis effusi v̄tionē: vel v̄tionē: q̄ sup̄liminare domorū z duos postes fecit aspersū

¶ **S**anguinis effusionē. i. sanguinis effusi v̄tionē: vel v̄tionē: q̄ sup̄liminare domorū z duos postes fecit aspersū

¶ **S**anguinis effusionē. i. sanguinis effusi v̄tionē: vel v̄tionē: q̄ sup̄liminare domorū z duos postes fecit aspersū

¶ **S**anguinis effusionē. i. sanguinis effusi v̄tionē: vel v̄tionē: q̄ sup̄liminare domorū z duos postes fecit aspersū

¶ **S**anguinis effusionē. i. sanguinis effusi v̄tionē: vel v̄tionē: q̄ sup̄liminare domorū z duos postes fecit aspersū

¶ **S**anguinis effusionē. i. sanguinis effusi v̄tionē: vel v̄tionē: q̄ sup̄liminare domorū z duos postes fecit aspersū

¶ **S**anguinis effusionē. i. sanguinis effusi v̄tionē: vel v̄tionē: q̄ sup̄liminare domorū z duos postes fecit aspersū

guine agni. **Ero. xij. d.** Ad qd asit hoc fecerit: a **Ne a va**
stabat primitiua. i. pmo genita egyptioz. b **Cangeret**
eos angelus. i. pcutiens: **Ero. xij. d.** Cum viderit sanguine
in supliminari et in vitroqz poste trascendet ostiu domus et non
pmittet percussore ingredi vel ledere: in quo notat qz qui sup/
liminare domi. i. syn

deretis et vtrig po
si anime. i. intellectu
et affectus: si retine
ret vestigia passiois
chisti qui est agnus
imaculat: euadet a
percussione et a lesione

diaboli. **Ezech. ix. b.** Signa tau super frontes viroz dolentiu
et gementiu. **Chryf.** Si sanguis agnelli in medijs postibus a
tanta strage seruauit iudeos: multo magis sanguis chisti sal
uabit nos: no postib sed aiabus iunctis: Dixit moyses vngl
te et vixerit et confusi sunt: nos autem ipsi agni sanguine ba
bentes: non confiditis: non vastat profunda voce qui h mu
nitus sacrificio. **Sap. xviij. c.** Dum quietu silentiu teneret oia
et nox in suo cursu mediu iter haberet omnipotes sermo tuus
dne exiens de celo a regalib sedibus venit dur bellator in
mediu exterminij terra. p silij: gladi acutus in simulatu tuu
imperiu portat tuu: et stans repleuit oia morte et ad celum at
tingebat stans in terra. **Chryf.** Timuit sanguine angelus: no
uerat eni cuius erat apsa: horruit dnica morte excoigians.
Et est argumentu q boni fuit angelus: qd etiam videt p illud
Act. viij. e. Huc deus pncipem et redemptore misit cum ma
nu angeli qui apparuit illi in rubo: hic eduxit illos faciens pdi
gia et signa in terra egypti. Item. **S. j. b.** Qui facit angelos su
os spūs et mistros. Ibi dicit **blo. Breg.** Ad exterminiu mit
rit dñs angelos suos: vt i sodomā. Itē **Esa. xxxvij. g.** Egres
sus ē angelus dñi et percussit in castris assyrio centu octoginta
quing milia. Et videtur q hic et ibi exterminator fuit boni an
gelus. **Uti Esa. x. a.** dicitur: Erit lumen israel in igne et sanctus
eius in flamma. Ibi dicit **blo. i.** angelus qui succendet eos q
iudis custodiēdis deputat est. Contra in **P̄s.** vbi loquitur
de interfectione egyptioz: ad litterā dicit: Immissione per an
gelos malos viam fecit semitę ire sue et non peperit a morte
animarū eozum. Item **Ezech. xxx. d.** Dissipabo terram et
ponā in manus alienoz. **blo. i.** demonū. Non eni boni āge
si sed mali torores sunt. **Sol.** Cōmuniter dicitur q malus an
gelus fuit exterminator egypti: sed postea misit dñs bonum
angelum qui prohibuit malos simul cum egyptijs exterminā
re iudeos. Et de eodē agitur **Act. viij. d.** S; **P̄s.** videtur q fue
rit bonus angelus. Et qd dicit **blo.** q boni angeli nō sūt tor
tores: sed sunt virores malozum: vt patet in sodomitis et ex
ercitu sennacherib.

peccati. Sequitur. a **Ne qui vastabat primitiua tā**
geret eos. Qui eni semper habet peccatum in memoria ad
humiliationē ad odium et detestationē: diabolus qui primiti
ua. i. bonę puerfationis initia vult vastare: si habet super eum
potestātē. **Amos. vij. a.** Ostendit mibi dñs et ecce fictoz locu
stę in pncipio germinantiu serotini imbris. Fictoz locustę ē
diabolus suggestoz inanis glorię: qui dicit locusta: quia in al
tum salit et cito ruit. Iste fictoz locustę venit in pncipio germi
nantiu serotini imbris. i. in pncipio bonoz operū temprat de
inanigloria: quę bona opera dicunt germinātia serotini im
bris: quia imber gratię et lachrymarū sero. i. latenter aduent
ens et animā imbrens facit ipsa bona opera virere et crescere et
pullulare: nisi adueniat fictoz locustę. **Ero. ix. g.** **Tricū et far**
non sunt lesa: quia serotina erant. Sequit. c **Fide trāsie**
runt mare rubrum. Continuat. Supra posuit exempla
magnoz sanctor patrū: ne ergo dñent isti: et nō possumus eē
sicut illi sancti: ideo dicit hic de toto populo qd transierunt
mare: non ratione sed fide: quia si crediderūt deo iubenti nec
transirent et pmittenti q sic egyptios euaderēt. e **Tanq**
per aridam terram: id est sine offēsiōe: et submersiōe sua
quasi transirent per tritam terrā. **Uti Ero. xij. g.** Ingressi si

lij israel per mediu siccis maris. **Abacuk. llij. d.** Clam fecisti
in mari equis tuis in luto aquarum multarū. i. vbi prius erat
lutum. **Sap. x. d.** Transiit illos per mare rubz et transierūt
per aquam nimia. Item **Sap. xij. b.** Aqua quę ante erat ap
paruit arida et in mari vlt sine ipedimēto. Et ne videret hoc

b **Fide** muri hiericho corruerūt
circūitu dierum septem. **Fide**
raab meretrix nō perijt cū in
credulū excipiens exploratores

casu factū fuisse et nō
fide vel ne videretur
phantasia fuisse: ad
dit: f **Qd expti**
egyptij. i. cuius rei
experientiam sumen
tes egyptij. **De**
uozati sunt. i. sub

Iosue. 6. c.

Iosue. 2. a.

mersi sub aquis. Inuoluit eni eos dñs i medijs fluctib: vt di
citur **Ero. xij. g.** Sed quid experti sunt egyptij: **Risio.** Ex
penti sunt per ppiam submersiōē quam per infidelitatē inie
rant q filij israel per fidem a submersiōe liberati sunt. An
de ipsi dixerunt **Ero. xij. f.** Fugiam? israelē dñs enī pu
gnat pro eis contra nos. Vel q quasi mare experti egyptij
i. cuius efficaciam et scitiam experti deuozati sunt ab ipso
mari reuertente super eos. **Ero. xij. f.** Reuertantur aque
ad egyptios sup cur? et. **o** **Mare rubz** mystice ē bap
tismū qd dicit mare ppter pctōz ablutionē: rubrum ppter do
minicā passionē a quo traxit efficacā baptism: In hoc saluā
tur hebrei. i. fideles: sed egyptij. i. demones vel vitia submer
guntur: **Uti** mare est mūdus: qz tūmet superbia lūet inuidia
spumat luxuria. Rubz autē ppter crudelitātē vel pctōz mul
tiplicitatē. **P̄s.** Hoc mare magnū et spaciosum et. Hoc ma
re possunt transire fideles. Sed miraculū est q homo euadit
detam periculoso mari. i. mūdo. Sed nota q virga discipli
nę et ventus gratię h mare fidelib reddit meabile: sicut habe
tur **Ero. xij. g.** Sequitur. b **Fide** muri hiericho cor
ruerunt: completo circūitu dierū septem. Aleuitis ar
cam dñi portantib: et pncis tubis clangentib: **Iosue. vj. b.**
Cumq septimo circūitu clangerēt buccinis sacerdotēs dixit
iosue ad omne populū: Vociferamini. Et postea ibid: Vocif
erate populo et clangentib tubis: muri hiericho corruerunt.
Nota tñ q non ppter clamorē corruerūt: sed ppter clamantiū
fidē: ad lram. **Uti** ad clamorē dñi dicit muri hiericho corruis
se. i. defensores muri: sic obstacula mūdi cadunt ad voces fide
lium pdicatoz: tunc si intensus sit clamor et prinuus. i. per sep
tem dies. i. in hoc p̄sentī tempore. Vel septem circūitus bie
richo sunt septem mūdi p̄sideratiōes. Prima p̄sideratiō est
breuitas. Secda mutabilitas. Tertia infidelitas. Quarta do
lositas. Quinta malignitas. Sexta qd tibi aduersat. Septi
ma q tibi imitat. Post has p̄sideratiōes corruunt muri bie
richo. i. amor vitandi: timor depauperadi: pudor p̄ternēdi.
Post rutnam hiericho possidet iesum. Hoc ē qd dicit **Mat.**
v. a. **Beati** paupes spiritu: quonā ipsoz est regnū celozum.
i **Fide** raab. Hic ponit exemplū de meretrice quę tantā
fidem habuit vt se et domū suā saluaret. q. d. erubescite si me
retrices vos superāt in fidei virtute. **Matth. xxi. c.** Publica
ni et meretrices p̄cedent vos in regno dei. **Esa. xxij. a.** Erub
besce sidon ait mare. Dicit ergo: **Fide** raab meretrix nō
perijt: quīs esset per fidem meretrix a periculo mortis cua
tit et ita non perijt. **Uti** incredulū. i. cū viris hiericho.
Sed quō per fidē: Quia. i. docta ab exploratozib fidem cre
didit deum potentē ad dandum iudis terram illam cui nō di
xit apud se: ego cū multis ero et in eis: nunqd sapientior sū vi
ris prudentibus qui non credunt: et ego credo. Sed credidit
ciuitatem et deum potentē eam subuerrere. **Uti** dixit **Iosue. ij.**
c. **Dñs** deus vester ipse est dñs in celo sursum et in terra deoz
sū. Sed qz p̄batio fidei ē opatio: qz fides sine opib mortua ē:
Iaco. ij. d. Ideo ibid: **Excipiens** exploratores cū
pace. **Iosue. ij. b.** Ipsa alcēdere fec eos in solariū dom? sue
operuitqz eos stipula lint. Exploratores autē duo quos recipere
debem: sūt p̄dicatores duoz testamētoz: **Uti** gemina dile
ctiōe dei et primi pollētes: qd recipere debem: doctrine eoz p
fidē p̄fētiōe: p̄ceptis obrepēdo: et i necessitatib eoz ipsi
subueniēdo: p illud **Matth. x. d.** Qui vos recipit me recipit.

R **Ios. xij. c.**

56. dist. c. nasci.
ibidepte

Roma. xij. c. Hospitalitate sectantes. j. xij. a. Per hanc eni qd placuerit angel hospitio recepit. Angeli omni sunt predicatorum qd missi sunt ab eo ad explorandū et considerandū infirmiora terre. i. ad inuestigandū secreta peccata et infirmitates peccatoris i confessione: ut sic videant quō dñs ad cor peccatoris aditum valeat habere. Bese. xij. b. Exploratores estis: ut videatis infirmiora terre venistis. Al duo exploratores sunt aī affectiones: spes et timor. Timor explorat penas inferni: fm illud Esa. xxxviii. b. Ego dixi i dimidio diei meorum vadam ad portas inferi. Spes autem gaudia paradisi scdm illud Roma. viij. c. Spe salui facti sumus. Ps. Si ascendero in celum: per spem. i. tu illeses: per penitentiam: si descendero ad infernū: per timorem. i. ades per iusticiam. i. In celo iuenis remunerator pius: in inferno iustus punitor. Istos exploratores qui recipit et conseruat saluat animā suam. Sed oportet ut non eos exterius prodant postfessionem: sed sub stipula lini abscondant que est aspera. i. sub penitentia. Seq̃t. a. Et qd adhuc dicā. Chrys. Memoria faciens de meretrice et erubescere eos facies per q̃ritatē psonę non amplas dilatat historias: sed transcurrit valde prudens satisfactam fugiens et densitatē non ledens: neq; oīno siluit neq; dicens molestauit. Cum enī quis fortiter certauerit in orōne: id est p̃dicauit: si imoratur decertans pigrum facit auditorem et largitionis. i. vaneglorie accipit opinionem. Dicit ergo: Et quid adhuc dicam. q. d. multa dixi exempla fidei: sed si volo singula persequi que fide facta sunt: quasi infinita sunt: b. Deficiet enī me tempus: huius epistolę. Ipsa qd cōpetit epistolę: non eplaris angustia euagari longius patit: ut dicit Isidoro. Vel tempus vite: enarrantem de gedeon: q̃lit accepto signo velleris a dño iust madianitas cum trecentis viris: Iudic. vi. b. Cumq; gedeon excuteret atq; purgaret triticū in torculari ut fugeret madian: apparuit ei angelus dñi et ait: dñs tecum viroz fortissime et. c. Barach: quō ad exhortationē vxoris sue que erat pphetissa ascendit super sisaram: Iudic. iij. a. Visit delboza et vocauit abinoen de cede neptalim et dixit ad eum: Precipit tibi dñs deus israel: vade et duc exercitū in montē thabor et. d. Sanson: quō afflixit vehemēter philisteos: ut habet Iudic. xij. xij. xv. xvj. Quō natiuitas p̃dicta est ab angelo: Iudic. xij. b. Ecce concipies et paries filiū: caue ne vinū bibas aut sicerā nec aliquo vefcaris imundo: eritq; puer nageus. e. Septe: quō per fidem deo iuuante hostes supauit: Iudic. xi. a. Fuit illo tempore septe galaadites vir fortis atq; puginator filius meretricis qui natus est de galaad et. f. Dauid: qui per fidem supauit goliath. j. Reg. xv. f. Dixit dauid ad philisteum: Tu venis ad me cum gladio et hasta et clypeo: ego autem venio ad te in noīe dñi exercitū dei agminū israel. g. Samuelem et alios prophetas: helia et heliseo: mathā: gad: osee: elia et. h. Qui per fidem vicerunt regna. Beseon enī vicit reges quattuor: oreb et ceb et cebee et salmana. Item ioseph deuicit trigintaunū reges: Iosue. xij. d. Dauid etiam multos. ij. Reg. viij. Samuel vicit agag regē et occidit amalech. j. Reg. xv. Dicit q̃: Qui per fidem vicerunt regna: cōtraria et rebellatā. i. Operati sunt. S. p̃tra. s. eodē. Iuxta fidem oēs illi defuncti sunt non acceptis repromissionibus. Sol. Ibi loquit de abraam: isaac et iacob qui terram pmissam non possederunt in se: sed in suo semine. Unde isti filij eoz de quibus loquit: adepti sunt illas pmissiones patribus aīe factas. Item dauid accepit de successione regni p̃missionē et illam adeptus est. iij. Reg. i. g. Adorauit rex i leculo suo: et insuper hec locutus ē: B̃dictus sanctus dñs de israel: qui dedit hodie sedentem in solio meo videntib; oculis

meis. Moralif: aut istud exponit de sanctis: maxie d. mar tyrib; de quibus dicit: Sancti per fidem vicerunt regna et. In q̃ notant tria. Primū p̃tra superbā: secundū p̃tra lasciuam carnis et voluptatē: tertiu est p̃tra spaliū rerum accumulationē. b. Per fidē enī vicerunt regna. i. regnoz et p̃tationū p̃tumptuosam ambitionē: contra superbos q̃ appetunt regnare et dñari.

runt ora leonum: extinxerunt impetum ignis. Effugauerunt aciem gladij: conualuerunt de infirmitate: fortes facti sunt in bello. Castra verterunt ex terozū: acceperunt mulieres de resurrectione mortuos suos. Alij autem distenti sunt

Operati sunt iusticiā: carnē p̃p̃iam iustificandō et puniendo per ipsius macerationē: cōtra voluptuosos. k. Adepti sunt repromissiones. i. diuitias celestes non terrenas: cōtra auaros et cupidos q̃ nō promissiones hereditabūt sed cōmuni-

nationes. Iaco. j. b. Beatus vir q̃ suffert temptationes qm̃ cū p̃batus fuerit accipiet coronā vitę quā repromisit dñs diligētib; se: Nō dicit sua: sed se. Al sic: b. Per fidē vicerunt regna: mudi: carnis: diaboli: oīa p̃tā. i. cupiditatē mudi: voluptatē carnis: vanitatē. i. supbiā: quō p̃zoles diaboli: detestando vel declinando ne regnet: Scdm illud Roma. vi. b. Nō regnet p̃ctm̃ in vīo mortali corpore: ut obediat p̃cupiscētijs eius. i. Operati sunt iusticiā: bona opera exequendo ut nō tñ declinet p̃ctm̃ s̃ bonū exerceat. Unde signanter dicit: Operati sunt iusticiā: non dicit locuti vel audientes: sed opantes. An Roma. ij. b. Factores legis nō audires iustificabunt. Hodie multi sūt auditores vel loquētes: s̃ pauci sunt opantes. Bar. ix. d. Bessis q̃dem multa: opariq; alit pauci. Ps. Feci iudiciū et iusticiā: et ideo nō tradas me calūniatibus meis. Iere. xxij. d. Pat tu fecit iudiciū et iusticiā tūc cū bñ erat ei: Operationē enī iusticię seq̃t retributio glorię. Al seq̃t: k. Adepti sūt repromissiones. i. ea q̃ p̃mittēbant. Seq̃t de sc̃is veteris testamēti: de q̃b; p̃sequit ap̃s hic ad litterā: ut exēplū fidei p̃ferat istis q̃b; loquit: Dicit q̃: b. Turanerūt ora: q̃ nō tñ hoies vicerūt: sed etiā bestias: q̃ obturauerūt ora leonū: ut Daniel. vi. c. et. xij. f. Et ponit plurale pro singulari. Simile. j. eodē. a. Lapidati sūt secti sūt. Loquit enī de elia tñ qui sectus ē. Itē sicut habet in Ps. Astiterūt reges terre et p̃ncipes p̃uenerūt in vñ. Itē reges dicit hic pro herode: et p̃ncipes pro pilato: sicut dicitur Bar. iij. f. Conuenerūt vere i ciuitate ista aduersus sc̃m puerū tuū iesum quē genuisti: herodes et pontius pilatus cum gentibus et populis israel facere quē manus tua et p̃siliū tuū fieri docuerūt. m. Extinxerūt impetū ignis: ut tres pueri missi i fornace: Daniel. iij. c. n. Effugauerūt aciem gladij. i. exercitū accinctū gladio: ut ioseph q̃ trigintaunū reges vicit. Iosue. xij. d. Et dauid et multi alij. o. Conualuerūt de infirmitate: ut ezechias. Esa. xxxviii. d. Et Job. viij. d. Vel fm Chrys. In becillitate facti sunt fortes. De captiuitate enim babilonis reuersi sunt. Fortes facti sūt: in bello ioseph successor moysi i populis: q̃ fuit magnus fm nomē suū: maxime in salutē electoz dei expugnare insurgētes hostes. Et similis iudas machabeus: de quo dicit. j. Machab. iij. a. In duit se iudas lorica sicut gigas: et succinxit se arma bellica sua in plūs et protegebat castra gladio suo similis factus est leoni in opibus suis: et sicut catulus leontis rugiens in venatione. p. Castra verterūt exterorū: q̃ hostes suos sepe vertit in fugā. Al dicit de gedeone Iudic. viij. d. Venit panis sub cinere: i. castra madian: cūq; p̃uenisset ad tabernaculū: percussit illud atq; subuertit. q. Acceperūt mulieres de resurrectione mortuos suos. i. mortuos de suis venientes de resurrectione. i. resuscitados: sicut factū est p̃ heliam. iij. Reg. xvj. d. Et heliseū. iij. Reg. iij. f. r. Alij aut. Ecce iuxta dictū est quāra p̃ fidē fecerūt antiq̃ p̃res: modo quāra p̃ fide passi sūt: ut sic p̃ miraculoz opationes inuiter eos ad iusticiā nendas passiōes

S nendas passioēs. q. d. antiq̃ p̃res nō tm̃ p̃ fidē fecerūt magna: s̃ etiā p̃ fidē passi sūt dura tormēta. Qñ dīc: Alij asit distēti sunt: in eculeis i diuersis tormētis. Unde. j. Zachab. j. g. d. Et mulieres quę circūcidebant filios suos trucidabant s̃m verbum regis antiochi z suspendebāt pueros a cerucib⁹ per vniuersas domos earum. Ecce quō distendebant. Item. ij. Zachab. vij. de septem fratribus. Eb⁹ yf. habet sic. Alij autē tympanicati sūt:

id est ligno percussit:
vel tympanismus di
citur decollario. a
Non suscipien
tes redēptionē:
id est euasione pie
sentem de manu ini
micor. b. Et me
liorem inuenirēt
resurrectionē: id

rūt acle gladij : modo aut̃ eos admiraris quasi nō effugerant
sed in occisione cultri mortui sūt. Vtq; ita docuit : hoc qđdam
laudabile. s. pati familiare christo : illud x̃o qđ typus futurū
erat. Duo enī sūt mirabilia : quia is p̃fecit magna : et qz patis
imagna : Deinde subdit alia ātiquoz patētie exēpla dicens : **(Circūieſt)** mīra loca mūdi i / mēloſ. q. d. ita paupes fuēſ
et abiecti qz nec veſte nec habitationē habuerūt. Chryſ. Su /

clumierunt in melotis in pelli-
bus caprinis: egentes/angu-
stia afflicti: quibus dignus
non erat mundus: in solitudi-
nibus errantes in montibus
et speluncis: et in cauernis terre.
Et hi omnes testimonio fidei pba-

perabi dātia tribula
tionis hic expiuit q
neq; vestimētum ha
buerūt neq; ciuitatē
nec domū. Ideo dī
cit: **Circumierūt**
i meloris. Scdm il
lud **Marth.** viij. c.
Filius hoīs non ha
bet vbi caput suū re
clinat. Melora autē
vt dicit **Glo. Gestis**

ē de pilis cameloz: Al melius ē animal qd ē rarus dicit: cul
 pellis melota dicit: et est valde hispida. **h** **In pellic** ca
 p^{ri}mis: vt helias ⁊ alij habuerūt. iij. Regl. j. b. Vir pilosus
 et cōna pellicea accinct^{us} renib^{us}. Chryf. Helias paup fuit p^{er}
 ter melorē nihil habuit. i. p^{ro}pter vestem. Mat. iij. a. Johannes
 habebat indumētū de pilis cameloz ⁊ cōna pellicea circa lū/
 bos suos. **I** **Egētes angustiani afflicti.** Egētes neces/
 sarijs: āgustiani: curis ai: afflicti: laborib^{us} corpis. Egēstas
 ē diuitiarū accumulatiōe. ij. Cor. vj. b. Tanq^{ue} nihil habent
 tes ⁊ oīa possidētes. Itē. ij. Cor. xj. b. Eū esse apud vos
 et egerē nulli onerosus fuit. Angustia autē ē p^{re}sūptionē ⁊ ele/
 uationē. Agroz enī in corde iusti humiliabit eū: vt d^{icit} Pro/
 uerb. xij. d. Esa. xxvj. c. Dñe in āgustia requisisti te. Itē affli/
 ctio exterior: ē lasciuia carnis. ij. Cor. xj. f. Et i labore ⁊ crū/
 na: in vigilijs multis i frigore ⁊ nuditate i fame ⁊ siti ⁊ ieiunijs
 multis. **m** **Quib^{us}** .i. quoz p^{ro}uerlatiōe. **n** **Dignus non**
 erat mūd^{us}. Et ideo cito sublatus ē de mūdo vbi tribulabant^{ur}
 p^{ro}uerb. xj. b. Iust^{us} de āgustia liberat^{us} ē vt nō tradet impijs
 p^{ro} eo. Esa. lvj. a. Iust^{us} perijt ⁊ nō ē q^{ui} recogitet i corde suo: et
 viri miscōie colligunt: q^{ui} nō est q^{ui} intelligat. Breg^{us} in pasto^{re}ra
 li. Dilitia remanētū in mūdo meret^{ur}: vt bi q^{ui} p^{ro}desse poterāt
 festine subtrahant^{ur}. Vel **Quibus dign^{us} nō erat mūd^{us}**
 .i. q^{ui} mūdū. i. mūdānā p^{ro}speritatē nō reputabāt dignā vt eam
 amarēt ⁊ i ea sisterēt. Phil. iij. b. Oīa arbitroz vt stercora vt
 christū lucrificā. Gal. vj. d. Vibi mūdus crucifix^{us} ē et ego
 mūdo. Qd brūs Bern. sic exponit. Vibi mūdus crucifix^{us} ē
 .i. in ea reputatiōe: quē enī rapitur ad celestia crux illi est esse.
 Chryf. Mūdus inheret ⁊ his adherēt q^{ui} mūdo crux esse vi/
 dent. Sequit^{ur}. **o** **In solitudinib^{us} errātes** vt maratibi/
 as ⁊ seq^{ues}es ei^{us}. j. Machab. ij. d. Tūc descēderūt mlti grētes
 iudiciū ⁊ iusticiam in desertum. Item. ij. Machab. v. d. Ju/
 das autem machabeus quī decimus fuit secessit in desertum
 locū ibiq^{ue} inter feras vitam in montibus agebat cum suis ⁊
 feni cibo vescētes demorabant^{ur} ne participes fierent coīnq^{ua}na/
 tionis. Item helias ⁊ filij p^{ro}phetarum sub iecabel. iij. Regl.
 xix. a. Et dauid sub persecutiōe saul solitudines perijt. An/
 de. j. Regl. xxiij. b. Egressi de cella huc atq^{ue} illuc vagaban/
 tur incerti. **p** **In montibus** sicut dauid quem persecut^{us}
 est saul percutiens eum in montib^{us} ⁊ in speluncis. Unde. j.
 Regl. xxiij. d. Q^{ui} si in terra se obstruxerit p^{ro}curabor eū i cū/
 ctis milibus iuda. Item in eodem. d. Ibat autem saul ⁊ viri
 eius ad latus montis ex parte vna ⁊c. **q** **Et speluncis ⁊**
in cauernis terre. i. Regl. xxiij. a. Dauid ⁊ viri eius i in/
 teriori parte speluncę latebant. Item de helia dicit. iij. Regl.
 xix. b. Cumq^{ue} venisset illuc mansit in spelunca. Et nota q^{ue}
 speluncę sunt quę naturalis sunt: cauernę autem quę aliquo
 casu fiunt. **r** **Et hi omnes** quasi tanta per fidem passi
 sunt: et tñ hi omnes. **s** **Testimonio fidei probati:** id ē
 probi iuenti. Et hoc per fidem testimoniū perhibentem eoz
 p^{ro}bitari. Fides enī testimoniū p^{ro}hibet de hoīe. ē. eodem. In
 hac tñ nō cōsecuti sūt qd fides d^{icit} his p^{ro}hibuit: et licet tāti fuerūt.

¶ Non acceperunt repromissionem: id est plenam corporis et animę retributionem: id est duas stolas et si singulas. Vel Testimonio fidei probati: id est in operibus et passionibus que testimonium perhibent fidei eorum: quando scilicet per fidem magna operantur: quia fides sine operibus mortua est: Jaco. ij. d. Et pro fide dura et grauius patiuntur. Testimonium autem fidei probat hominem: quia per operationes et passiones probatus redditur. Unde signanter dicit: Testimonio fidei probati. Proverb. xvij. a. Sicut igne probatur argentum et

A

aurum camino: ita corda probat deus. Eccl. xxvij. a. Ita sa figuli probat fornax: et homines iustos temptatio tribulationis. j. Pet. i. b. Hodicum nunc oportet contristari in variis tribulationibus: ut probatio vestre fidei multo preciosior sit auro quod per ignem probatur: Et licet illi probati fuerint: Non ita acceperunt repromissionem: id est duas stolas et si singulas. **¶** Deo pro nobis melius aliquid providente: ut non sine nobis consummarentur: id est in beatitudine proficerent: ut sic omni consummatio fidelium simul fiat: et in comuni gaudio omnium maius fiat gaudium singulorum. Chrys. Non illis iniuriam fecit: sed nos honoravit: Si unum corpus sumus: maior fiet corporis delectatio: cum membra in comune coronantur et non singula partem. Etenim sancti non solum letantur in propriis bonis sed aliorum. Joh. xvi. e. Petite et accipietis ut gaudium vestrum plenum sit. Tunc erit gaudium plenum: quando impletus erit numerus electorum. Et nota quod corpora sicut simul sunt in materia: ita simul resurgunt. Eccl. xvij. a. Qui vivit in eternum creavit omnia simul. Antiquus homo sicut singulariter creatur: ita singulariter salvatur. Ps. Qui finxit singillatim corda eorum. Apoc. vi. c. Datus sunt eis singule stole: et dictum est illis ut requiescerent adhuc modicum donec compleantur conservi eorum et fratres eorum qui interficiendi sunt sicut et illi. Chrys. Loquitur dominus sicut pater filijs suis volentibus manducare: et dicit: expectate donec veniat frater vestri: quod cito veniet. j. Pet. iij. b. Velle autem apud dominum sicut unus dies. Et infra dicit. Nota quod non dixit: Ut non sine nobis coronarentur: sed non sine nobis perficiatur vel consummatur. Ita enim licet in curia celesti habeant coronam: sed non perfectam habent retributionem: siue confirmaram: unde habent primum ferculum: sed expectant nos ad secundum: nec habebunt illud donec venerimus: sicut consuetudo est quod non datur secundum ferculum donec venerint omnes invitati. Ps. De expectant iusti donec retribuas mihi. Aug. Chrys. et concives nostri extensis cum brachijs et cantibus nos expectant: sicut ad litteram expectant homines suos familiares stantes et ludendo et parati: ut cum veniunt inter brachia eos recipiant: Et si quando aliquando auferunt alijs capas suas ut secum remaneant ita dominus auferat capas aliquibus: id est temporalia vel corporis sanitatem: et hoc est signum magni amoris. Tunc enim dominus minus omnibus modis quod remaneamus secum.

Jaco. 2. d.

¶ Deo et nos tantam habentes. **¶** Explicatio Cap. XII. stola: Quia enim fides sine operibus mortua est: ideo postquam instruit eos in fide instruit eos in moribus et pluribus modis eos ad patientiam hortatur et ad tribulationem sustinendam. Dividitur autem hec quarta pars epistolę que est de moribus in tres partes. In prima parte invitatur ad sustinentiam tribulationis: secundum illud Eccl. ij. a. Fili accedens ad servitutem dei sit in iusticia et timore et prepara animam tuam ad temptationem. Sed quia sustinere tribulationes non sufficit nisi etiam caueatur omne peccatum et agatur omne bonum: ideo in secunda parte docet quomodo debet caueri malum: ibi: Pacem sequimini cum omnibus. In tertia quomodo debemus operari bonum: ibi: Non enim accessistis. Primo invitatur nos ad sustinendas temptationes multis modis. Primo quidem ex-

emplo precedentium patrum: ibi: Ideo et nos tantam habentes etc. Secundo exemplo christi: ibi: Aspicite in auctorem fidei etc. Tercio ostendit quod facile debemus sustinere tribulationes: quia nostre tribulationes non sunt graves sicut illę fuerunt quas passi sunt inde et exemplatores: ibi: Nondum enim usque ad sanguinem etc. Quarto quia tribulatio datur pater-

na consolatio: ibi: Et obliti estis consolationis etc. Quinto quia signum sunt maxime dilectionis dei: ibi: Quę enim diligit dominus castigat etc. Sexto

quia sunt confirmatio adoptionis spiritualis: ibi: Quis enim filius quem etc. Septimo probat tribulationes esse sustinendas per locum a minori: quia si sustinemus patient correptionem patris carnalis: multo magis debemus sustinere correptionem patris nostri spiritualis: et auctoris qui nos creavit: ibi: Deinde pres quidē carnis nostre habuimus etc. Octavo quia hec correptio utilis est nobis ad eternitatem: et fructum confert pacatissimi iusticie: illa autem ad vanitatem: ibi: Et illi quidem in tempore paucorum dierum etc. Ultimo infert ex predictis: ut omni infirmitate et imbecillitate postposita firmiter stemus in nullo vacillantes: ibi: Propter quod remissas manus etc. Et sic finitur prima pars bu-lus quartę partis. Dicit ergo: **¶** Ideo et nos. Contingunt autem sic. Supra posuit exempla sanctorum qui multa pro fide sustinuerunt. Unde dicit: Ideo et quia. Iamque patres tot et tanta et tam diversa pro fide passi sunt sicut dictum est. **¶** Et nos tantam habentes impositam nubem testium: id est tantam multitudinem sanctorum qui sunt testes fidei: qui sicut nos refrigerant ab estu et compluunt. Unde signanter dicit: **¶** Impositam: id est refrigerium: quia protegent nos ab ardore et estu tribulationis. **¶** Deponetes omne pondus: id est peccatum quod deprimit animam **¶** Et circumstant nos peccatum: id est peccatum quod circumstat et iminet nobis: et si nondum visum: id est deponentes non solum peccata: sed circumstantias que possunt movere ad peccatum. Gen. xij. a. Egredere de terra tua et de cognatione tua et de domo patris tui. Item Gen. xiv. d. Ne stes in omni regione circa. Vel **¶** Omne pondus: id est reditu tribulationes sustinendi. Job. vij. d. Factus sum mibimet ipsi grauis. Matth. xx. b. Portauimus pondus diei et estus. **¶** Et circumstant nos peccatum: id est dissensionem peccati. Peccatum enim circumstat et obsidet animam ut ingrediatur ad eam: vel ut anima non exeat ad bonum agendum. Gen. iij. a. Peccatum tuum in foribus aderit. q. d. **¶** Deponetes omne pondus et circumstantias: id est deponentes te diu bene agendi et sustinendi et voluntatem peccandi. **¶** Et patientiam curramus: non temeritatem: sed per patientiam curramus audaciter: alacriter: constanter. Chrys. Non dixit stemus et pugnemus ut pugiles: sed quia facile est currare. j. Cor. ix. d. Illi qui in stadio currunt oēs quod currunt: sed unus accipit primum. Unus: id est qui in unitate perseverauerit usque in finem etc. Sic ergo currite ut comprehendatis. Curramus dico: **¶** Ad propositum nobis certamen: id est ad martirium quod nobis proponitur: sicut primum proponitur currenti exercitui ad imitandum et sequendum: sicut denarius proponitur laboranti ad promerendum. ij. Timoth. iij. b. Bonum certamen certauit cursum consummauit fidem seruauit: de reliquo reposita est mihi corona iusticie. Job. xxxix. c. Exultat audacter in occursum pergit armatis: contentus pauore nec cedat gladio. Nota quod hic tria dicit. Nubem testium: deponere pondus peccatorum: cursum ad certamen propositum. In primo monet ad exempla sanctorum considerandum. In secundo ad peccata vitanda et alia impedimenta bene agendi remouenda. In tertio ad bona opera alacriter et letanter peragenda. Et nota ordinem. Prima enim duo sunt ad tertium: Currere enim non potest homo competenti calore

mo competent calore pfect? vñ pōdere depressus: Ideo nu-
bem testū inducit. i. martyres ad memoriā reuocat i refrigeri-
um tribulationū. Scdo aut pondus alleuat pctōp. Tercio in-
uitat ad cursū. Martyres aut nubib? comparant: a nubib? enī
venit pluuia z coruscationes z fulgura: Sic a scīs pluuia doc-
trinarū: coruscationes
miraculor? / fulgura
cominationū. Esa.
lc.b. Qui sūt isti qui
ut nubes volant zc.
Ibi require. Job.
xxxvj.b. Frumētū d
siderat nubes. Item
nubes ad refrigeriū
sūt: Ita memoria san-

a nobis certamen: ēspicientes
b in auctorem fidei ēt consuma-
c torem iesum: qui pōposito si-
d bi gaudio sustinuit crucem:
e confusione contempta: atq; i
f dextera sedis dei sedet. Reco-

pt. 104. ctorum. Ps. Dedit eis nubem in protectionem diei. Greg?
Facta pcedentium recolamus z grauia non erunt que su-
stinemus: exempla scōp sūt veteres pānī. i. viles: quib? hie-
remias. i. pctōr extrahit de lacu miserie z de luto fecit. Hete-
rea enī pānī. i. exēpla antiquor? parrū mītigāt austeritatē su-
niculor? i. tribulationū p quas extrahimur a pctō. Ps. Da
nobis auxiliū de tribulatione: qz vana ē salus hoīs. q. d. da no-
bis funiculis tribulationū auxiliū veterū pānōp. i. solatiū exē-
ploz scōp. Isti pānīculi putridi sūt z abieci: qz exēplo scō/
rū putrida z vilia reputat a mal. Primū ē refrigeriū nubū
i. exēploz cōsolatio. Scdm oneris depositio. Est aut duplex
on? i. diuitiaz z pctōp. Un diē: Deponētes oē pōdus/
quātū ad diuitias. i. pōd? cupiditatz qd gūt: Omne em pōd?
vocat cupiditatē que omnia gūt z cupit. Hoc omne oportet
deponere q vult post christū currere. Un Dat. xix. d. dixit si
mon petrus ad iesū: Ecce nos reliquimus oia z secuti sumus te
zc. Ibi dicit beatus Bern. Optime petre: z nō ad insipientiā
tibi nam z mūdus trāsit z cupiscētia eius: z relinquere b ma-
gis expedit qz relinq. Ecce inqt petrus: Reliqm? oia z secu-
ti sum? te: Admirū: qz exultauit vt gigas ad currendā viam su-
am: nec cum sequi poteras onerat? Et circumstant nos
peccatūm? deponentes supple. Peccatūm enī graue pond?
est. Ps. Iniquitates meę supergressę sunt caput meum: z sicut
onus graue grauatz sunt sup me. Esa. lviij. b. Dissolue colliga-
tiones impietatis: solue fasciculos depzīmētes in terra. Esa.
liij. a. Solue vincula colli tui captiua filia sion. Eph. iij. e.
Deponite vos super pristinam conuersationē: veterem homi-
nem qui corrumpitur fm desideria carnis. Col. iij. b. Expolli-
antes vos veterē hominem cū actib? suis. Tercū est currere ad
certamen ppositum: per qd significatur alacritas z strenui-
tas ad bonum agendum: et contra vitia pugnandum: id dicit
Ber patientiā curramus ad ppositū nobis cer-
tamen. Sicut supra exposuit de certamine martyrij: vel
de pugna z vitia vel z opprobria z flagella. Sap. x. c. Certa-
mē dedit illi forte vt vinceret. ij. Timoth. iij. c. Oēs q ple vo-
lūt viuere i christo iesu psecutionē patiūt. Sz q exercit? allici
at maxie ad bellū pdicti sui exēplo: ideo subdit: a **Aspi-**
cientes in auctore fidei iesū. i. in christū qui est dator fi-
dei in pnti. b **Et psumatōrē iesū.** i. q nos psumabit in
futuro. Ipse enī cur? ē incipere in dādo fidē est etiā psumare
in futuro dando sibi plenā z pfectā cognitionē: Ipse auctor fi-
dei z psumator: causa efficiēs z finis. Apoc. i. b. Ego sum al-
pha z ω: pncipiū z finis. Chryf. Ipse nobis fidē imposuit z
dedit. Job. xv. c. Mō vos me elegistis sed ego elegi vos. Id
dicit: In auctore fidei zc. Paulus pncipiū imposuit z ip-
se finē imponet. Un Zach. iij. c. Dan? corobabel fundauit
rūt domū istā z man? ei? pfiēt eā. Hoc ē qd dicit: **Consu-**
matorē zc. Ideo aut debem? in eū aspiciere vt eū imitemur
quātū in nobis ē bonū opus inchoādo z vsq; in psumationē
pseuerādo. Talis enī aspiciat i auctore z psumatorē qui exem-
plū bonū excipiēdi z psumādī exēplo christi sibi impmet. Id
dicit: **Aspiciētes zc.** Sicut i artib? z in agonib? ad docto-
res aspiciētes informam? mēti artē paruissimā virtutē regu-
las qsdā accipiētes: ita z h si volum? currere ad christū aspiciā-
mus i eū qui ē auctor fidei z consummator. Dichēe. vij. b.
Ego ad deū aspiciā z expectabo deū saluatōrē. j. Pet. ij. d.

Christ? passus ē p nobis: vobis relinquēs exēplū zc. Dicit
dñs ad moysen: fac serpentē enē z pone eū p signo q pcus-
sus aspexerit eū viuet. Per hūc serpentē significat christ? ere-
ctus i palo crucis. Job. iij. b. Sic moyses exaltauit serpentē i de-
serto: ita exaltari oportet filiū hoīs. Dicit aut christ? serpentē:
qz sic de serpente sic
dicta sit tyriaca con-
tra venenū: sic d chri-
sto facta est medici-
na z venenū antiqui
serpent. Dicit autem
enēus: qz nō psumit
rubigine pti vel ve-
rustat? Scdm illud/
Ps. Oēs sic vestimē

Humeri. 12. c.

B

Ps. 101.

Ps. 21.

s gitate enī eū qui talem susti-
b nūit a peccatorib? aduersus
i semetipsum contradictionem
k vt nō fatigemini animis ve-
stris deficientes: Nondum enī
vsq; ad sanguinem restitistis

tū veterascēt zc. tu aut idē ipse es zc. Sic serpentē debet poni
in signū: vt cordi humano impmā memoria sue passiōis z iu-
ge habeat hō remediū sue infirmitatz. Cant. viij. b. Pone me
vt signaculū sup cor tuū: quicūq; aut pcussus aspexerit i eum
viuet. Inuenit aut i ipso z supbiā mortis villas z despectio: z
accidiā mortis pperatio. Siue z tristitiā: psalmoz decantatio.
Psallebat enī christ? i cruce illos psalmos: De? de? me? re-
spice i me zc. Cōtra iuidiā dolor de inimicor? suoz pctō: siue
cōpassio. Et etiā p eisde dñs Luc. xxiij. e. Pat ignosce ill zc.
Cōtra irā ineffabilis māsuetudo. Esa. liij. c. Quasi ouis ad occi-
sionē ducet: z qsi agn? corā tōdēte se obmutescet. Idiere. xj. d.
Ego quasi agn? māsuet? duct? sū ad victimā. Cōtra avarici-
am pñmonij sui supaffluēs z cita largitio: qñ dixit: Hodie me-
cū eris i paradiso: Luc. xxiij. f. Cōtra gulā aceto z felle gu-
stato. Cōtra carnis pcupiscētiā: mēbroz ei? in cruce extensio.
Sic ē in serpente tyriaca inuenit. Sequit: **Qui pposi-**
to sibi gaudio / etne felicitatz ad qd p passionē itur d. Su-
stinuit crucē pfusiōe ptepta. i. p nihilo habēs pfusionē.
Elegit enī pfusionē vt sic veniret ad glorificationē z nos viā
hmoi doceret. Luc. vlt. d. Mōne oportebat christū pati: et
sic intrare i gloriā suā. Exprobratissimā enī elegit. Un Pbil.
ij. a. Dorte aut crucis. Sap. ij. d. Dorte turpissima pdeime-
mus eū. Chryf. Propē h exprobratissimā elegit mortē vt do-
ceret nos ptenere gloriā que ab hoibus ē z audere aduersus
eā. Un **c. Ppositio sibi gaudio.** i. oblato spalis regni:
potius / **d. Sustinuit crucē pfusiōe ptepta:** qz sic di-
cit Job. vij. b. Turbe voluerūt eū cape vt facerēt eū regē. Un
qz sic dicit Chryf. Abagabus qdā rex pposuit ei p eplam et
obtulit regnū suū: qd noluit. e. **Atq; i dextera sedis dei**
sedet. Ecce brauiū post cursū / corona post triūphū / honor
post ignominia / quies post laborē. i. sedet ad dexterā maste-
tis i excelsis. Pbil. ij. b. Propē qd z de? exaltauit illū z dedit
illi nomē zc. f. **Recogitate enī eū.** q. d. ex q tale exēplū
habetis vobis i christo ppositū. **Recogitate g. i. iterū atq;**
iterū cogitate z ad mētē reducite. Vel **Recogitate eū.** q. d.
Supra monui vos in h q si eū recogitatz non fatigabimini
animis vris. Et h ē qd dicit: **Recogitate eū:** vt seqmini et
currat. **g. i. tū qui talē. i. tā vehemētē.** h **Sustinuit**
a pctōrib? aduersus semetipsum. i. i pñia pñia / i **Cō-**
tradictionē. Chryf. Cōtradictionē diē iniurias / puita pla-
gas. Luc. ij. e. Ecce h posit? ē in ruinā z i resurrectionē mul-
top i istis: et in signū cui dicit. Roma. x. d. Tota die expādi-
man? meas ad pplm si credēt: s dicitē mibi. Greg. In ope
si qdē nre redēptiōis multa dixit multa fecit: vira sustinuit. In
hōis aut habuit dictiones: i facit exprobratores: z i tormētis il-
lusos: sic a pctōrib? sustinuit dictionēz illusionē. Idiere. xv
c. Tē mī maī mea vt qd me genuisti virū rixē z discordiē i vni-
uersa terra. Idiere. xx. b. Fact? sū i derisū oī pñio meo zc. **Re-**
cogitate g eū: vt h attēdētes. **h. Ut nō fatigemini ais**
vris deficientes. i. vt nō deficiat anim? cū fatiget corpus.
Esa. v. g. Mō est deficient neq; laborās i eo: non dormitabit
neq; dormiet. Chryf. Si passiōes pximor? erigūt nos: quā-
to mag? dñatoris. Qualit enī est discipul? sequēs mētrm: qñ
aut seqr? nō seqr? vult enī z non vult pger. i. **Ad dñū enī**
q. d. et nō debet deficere: qz **Ad dñū enī vsq; ad sanguinē**
nē / nec certe vsq; ad sudorē / restitistis. i. vsq; ad sanguinis
effusionē. i. si

11 filij. b. Narrabis filio tuo. Hoc est qd fecit mihi dñs. Prouer. xij. d. Qui diligit filium suum erudit. Ecclj. viij. b. Non te ptereat narratio sententiarum: ipsi enim didicerunt a patribus suis. a. Et reuerbamur eos. Reuereri est cum timore honorem impendere. b. **12** **13** **14** **15** **16** **17** **18** **19** **20** **21** **22** **23** **24** **25** **26** **27** **28** **29** **30** **31** **32** **33** **34** **35** **36** **37** **38** **39** **40** **41** **42** **43** **44** **45** **46** **47** **48** **49** **50** **51** **52** **53** **54** **55** **56** **57** **58** **59** **60** **61** **62** **63** **64** **65** **66** **67** **68** **69** **70** **71** **72** **73** **74** **75** **76** **77** **78** **79** **80** **81** **82** **83** **84** **85** **86** **87** **88** **89** **90** **91** **92** **93** **94** **95** **96** **97** **98** **99** **100** **101** **102** **103** **104** **105** **106** **107** **108** **109** **110** **111** **112** **113** **114** **115** **116** **117** **118** **119** **120** **121** **122** **123** **124** **125** **126** **127** **128** **129** **130** **131** **132** **133** **134** **135** **136** **137** **138** **139** **140** **141** **142** **143** **144** **145** **146** **147** **148** **149** **150** **151** **152** **153** **154** **155** **156** **157** **158** **159** **160** **161** **162** **163** **164** **165** **166** **167** **168** **169** **170** **171** **172** **173** **174** **175** **176** **177** **178** **179** **180** **181** **182** **183** **184** **185** **186** **187** **188** **189** **190** **191** **192** **193** **194** **195** **196** **197** **198** **199** **200** **201** **202** **203** **204** **205** **206** **207** **208** **209** **210** **211** **212** **213** **214** **215** **216** **217** **218** **219** **220** **221** **222** **223** **224** **225** **226** **227** **228** **229** **230** **231** **232** **233** **234** **235** **236** **237** **238** **239** **240** **241** **242** **243** **244** **245** **246** **247** **248** **249** **250** **251** **252** **253** **254** **255** **256** **257** **258** **259** **260** **261** **262** **263** **264** **265** **266** **267** **268** **269** **270** **271** **272** **273** **274** **275** **276** **277** **278** **279** **280** **281** **282** **283** **284** **285** **286** **287** **288** **289** **290** **291** **292** **293** **294** **295** **296** **297** **298** **299** **300** **301** **302** **303** **304** **305** **306** **307** **308** **309** **310** **311** **312** **313** **314** **315** **316** **317** **318** **319** **320** **321** **322** **323** **324** **325** **326** **327** **328** **329** **330** **331** **332** **333** **334** **335** **336** **337** **338** **339** **340** **341** **342** **343** **344** **345** **346** **347** **348** **349** **350** **351** **352** **353** **354** **355** **356** **357** **358** **359** **360** **361** **362** **363** **364** **365** **366** **367** **368** **369** **370** **371** **372** **373** **374** **375** **376** **377** **378** **379** **380** **381** **382** **383** **384** **385** **386** **387** **388** **389** **390** **391** **392** **393** **394** **395** **396** **397** **398** **399** **400** **401** **402** **403** **404** **405** **406** **407** **408** **409** **410** **411** **412** **413** **414** **415** **416** **417** **418** **419** **420** **421** **422** **423** **424** **425** **426** **427** **428** **429** **430** **431** **432** **433** **434** **435** **436** **437** **438** **439** **440** **441** **442** **443** **444** **445** **446** **447** **448** **449** **450** **451** **452** **453** **454** **455** **456** **457** **458** **459** **460** **461** **462** **463** **464** **465** **466** **467** **468** **469** **470** **471** **472** **473** **474** **475** **476** **477** **478** **479** **480** **481** **482** **483** **484** **485** **486** **487** **488** **489** **490** **491** **492** **493** **494** **495** **496** **497** **498** **499** **500** **501** **502** **503** **504** **505** **506** **507** **508** **509** **510** **511** **512** **513** **514** **515** **516** **517** **518** **519** **520** **521** **522** **523** **524** **525** **526** **527** **528** **529** **530** **531** **532** **533** **534** **535** **536** **537** **538** **539** **540** **541** **542** **543** **544** **545** **546** **547** **548** **549** **550** **551** **552** **553** **554** **555** **556** **557** **558** **559** **560** **561** **562** **563** **564** **565** **566** **567** **568** **569** **570** **571** **572** **573** **574** **575** **576** **577** **578** **579** **580** **581** **582** **583** **584** **585** **586** **587** **588** **589** **590** **591** **592** **593** **594** **595** **596** **597** **598** **599** **600** **601** **602** **603** **604** **605** **606** **607** **608** **609** **610** **611** **612** **613** **614** **615** **616** **617** **618** **619** **620** **621** **622** **623** **624** **625** **626** **627** **628** **629** **630** **631** **632** **633** **634** **635** **636** **637** **638** **639** **640** **641** **642** **643** **644** **645** **646** **647** **648** **649** **650** **651** **652** **653** **654** **655** **656** **657** **658** **659** **660** **661** **662** **663** **664** **665** **666** **667** **668** **669** **670** **671** **672** **673** **674** **675** **676** **677** **678** **679** **680** **681** **682** **683** **684** **685** **686** **687** **688** **689** **690** **691** **692** **693** **694** **695** **696** **697** **698** **699** **700** **701** **702** **703** **704** **705** **706** **707** **708** **709** **710** **711** **712** **713** **714** **715** **716** **717** **718** **719** **720** **721** **722** **723** **724** **725** **726** **727** **728** **729** **730** **731** **732** **733** **734** **735** **736** **737** **738** **739** **740** **741** **742** **743** **744** **745** **746** **747** **748** **749** **750** **751** **752** **753** **754** **755** **756** **757** **758** **759** **760** **761** **762** **763** **764** **765** **766** **767** **768** **769** **770** **771** **772** **773** **774** **775** **776** **777** **778** **779** **780** **781** **782** **783** **784** **785** **786** **787** **788** **789** **790** **791** **792** **793** **794** **795** **796** **797** **798** **799** **800** **801** **802** **803** **804** **805** **806** **807** **808** **809** **810** **811** **812** **813** **814** **815** **816** **817** **818** **819** **820** **821** **822** **823** **824** **825** **826** **827** **828** **829** **830** **831** **832** **833** **834** **835** **836** **837** **838** **839** **840** **841** **842** **843** **844** **845** **846** **847** **848** **849** **850** **851** **852** **853** **854** **855** **856** **857** **858** **859** **860** **861** **862** **863** **864** **865** **866** **867** **868** **869** **870** **871** **872** **873** **874** **875** **876** **877** **878** **879** **880** **881** **882** **883** **884** **885** **886** **887** **888** **889** **890** **891** **892** **893** **894** **895** **896** **897** **898** **899** **900** **901** **902** **903** **904** **905** **906** **907** **908** **909** **910** **911** **912** **913** **914** **915** **916** **917** **918** **919** **920** **921** **922** **923** **924** **925** **926** **927** **928** **929** **930** **931** **932** **933** **934** **935** **936** **937** **938** **939** **940** **941** **942** **943** **944** **945** **946** **947** **948** **949** **950** **951** **952** **953** **954** **955** **956** **957** **958** **959** **960** **961** **962** **963** **964** **965** **966** **967** **968** **969** **970** **971** **972** **973** **974** **975** **976** **977** **978** **979** **980** **981** **982** **983** **984** **985** **986** **987** **988** **989** **990** **991** **992** **993** **994** **995** **996** **997** **998** **999** **1000**

15 **16** **17** **18** **19** **20** **21** **22** **23** **24** **25** **26** **27** **28** **29** **30** **31** **32** **33** **34** **35** **36** **37** **38** **39** **40** **41** **42** **43** **44** **45** **46** **47** **48** **49** **50** **51** **52** **53** **54** **55** **56** **57** **58** **59** **60** **61** **62** **63** **64** **65** **66** **67** **68** **69** **70** **71** **72** **73** **74** **75** **76** **77** **78** **79** **80** **81** **82** **83** **84** **85** **86** **87** **88** **89** **90** **91** **92** **93** **94** **95** **96** **97** **98** **99** **100** **101** **102** **103** **104** **105** **106** **107** **108** **109** **110** **111** **112** **113** **114** **115** **116** **117** **118** **119** **120** **121** **122** **123** **124** **125** **126** **127** **128** **129** **130** **131** **132** **133** **134** **135** **136** **137** **138** **139** **140** **141** **142** **143** **144** **145** **146** **147** **148** **149** **150** **151** **152** **153** **154** **155** **156** **157** **158** **159** **160** **161** **162** **163** **164** **165** **166** **167** **168** **169** **170** **171** **172** **173** **174** **175** **176** **177** **178** **179** **180** **181** **182** **183** **184** **185** **186** **187** **188** **189** **190** **191** **192** **193** **194** **195** **196** **197** **198** **199** **200** **201** **202** **203** **204** **205** **206** **207** **208** **209** **210** **211** **212** **213** **214** **215** **216** **217** **218** **219** **220** **221** **222** **223** **224** **225** **226** **227** **228** **229** **230** **231** **232** **233** **234** **235** **236** **237** **238** **239** **240** **241** **242** **243** **244** **245** **246** **247** **248** **249** **250** **251** **252** **253** **254** **255** **256** **257** **258** **259** **260** **261** **262** **263** **264** **265** **266** **267** **268** **269** **270** **271** **272** **273** **274** **275** **276** **277** **278** **279** **280** **281** **282** **283** **284** **285** **286** **287** **288** **289** **290** **291** **292** **293** **294** **295** **296** **297** **298** **299** **300** **301** **302** **303** **304** **305** **306** **307** **308** **309** **310** **311** **312** **313** **314** **315** **316** **317** **318** **319** **320** **321** **322** **323** **324** **325** **326** **327** **328** **329** **330** **331** **332** **333** **334** **335** **336** **337** **338** **339** **340** **341** **342** **343** **344** **345** **346** **347** **348** **349** **350** **351** **352** **353** **354** **355** **356** **357** **358** **359** **360** **361** **362** **363** **364** **365** **366** **367** **368** **369** **370** **371** **372** **373** **374** **375** **376** **377** **378** **379** **380** **381** **382** **383** **384** **385** **386** **387** **388** **389** **390** **391** **392** **393** **394** **3**

49. bl. c. 1. X.
claudus

Ro. 12. d.

lanceationem lateris. In his septem vere liberalibus disciplinis tora christiane patientie philosophia consistit. Et super. Si super dorsum innocentie fabricauerit peccatores: quomodo non plium flagellis subducunt penitentes. Sequitur: a Propter quod: ut scilicet habeatis talem fructum. b Remissas manus et soluta genua erigite: et gressus rectos facite pedibus vestris.

Nota quod tria mouet hic secundum superficiem littere. Primo ad elemosynarum et opera pietatis alacritatem. Unde dicit: Remissas manus: id est pigras ad elemosynas erigite. Iursum ad deum: ut pro deo elemosynas apensiores faciatis. Secundo ad

orationem: ibi: c Et soluta genua erigite: id est infatigabili in orationibus peruenite. In oratione enim genua fortia debent esse ad flexionem et correctionem.

Esai. xxxv. b. Confortate manus dissolutas ad operandum: et genua debilia roborate ad orandum. f. Tertio ad peregrinandum: ibi: d Et gressus rectos facite pedibus vestris: recta intentione peregrinationem facientes. Et per manus intelligitur affectus charitatis: quia deum et proximum debet amplecti. Que manus non debet remitti: quia charitas semper debet intendi. Sed contra dicitur Matth. xxiii. d. Refrigeret charitas multorum. Per genua quibus firmiter statum spes intelligitur: que animam roborat et confortat. Per pedes fides intelligitur: quod totum portat. Dicit ergo: b Manus remissas. i. affectum remissum erigite. f. ad deum per memoriam suorum beneficiorum: ut sic accedat. Vel: Manus remissas. i. pigras ad elemosynas et operationes bonas. Proverb. x. a. Egestatem operata est manus remissa: manus autem fortis diuitias parat. Et Proverb. xii. d. Manus fortis dominabitur: qui autem remissa est tribus seruetur.

Item Proverb. xvij. b. Anus effeminarum esurient: qui mollis est et dissolutus in opere suo frater est sua opera dissipantis. c Et soluta genua erigite. f. spei fortitudinem per conuersionem ad spiritualia: dissoluta: erigite ad celestia. Eccl. x. d. Manus debiles genua dissoluta: mulier que non beatificat virum suum id est anima dei non laudans in omnibus priuat gratia bonae affectionis vel strenue operationis et fortitudinis spei. Eccl. vii. e. Omnes manus dissoluantur et omnia genua fluant aquis. Daniel. v. b. Compages renum eius soluebantur: et genua eius ad se collidebantur. d Et gressus rectos facite pedibus vestris: id est fidei vestre: ut scilicet fides vestra recte incedat per viam regiam: per transitum. f. articulos. Fides enim dicitur bos: quia totum portat hominem: sicut dicitur fundamentum: quia totum sustinet edificium spiritualium. Rectos dico facite: c Et non claudicans quasi erret. i. ut nemo erret a fide quantum ad intellectum: vel claudicat quantum ad effectum: mundum. f. sequendo et ceterum. liij. Reg. xvij. d. Aliquo claudicans in duas partes: si dominus est deus: sequimini illum etc. Item. liij. a. Erat autem ionathas filio saul filius debilis pedibus imphiboseth: Vel: At non erret per infidelitatem et deuiet a rectitudine fidei: sicut ille qui carnales obseruantias cum euangelio recipit. et ne claudicat: id est titubet in persecutionibus per timorem.

f Magis autem sanctetur ab errore si errauit: vel titubatione si claudicauerit. Vel: b Remissas manus: id est repidas in operatione. c Et soluta genua: id est pigros in oratione et pusillanimes in tribulationibus: erigite: id est confortate verbis exhortationis: exemplis et promissis. Luc. xxi. d. Tu aliquando conuersus confirma fratres tuos. ij. Reg. xj. d. Conforta bellatores tuos aduersus vrbem ut destruas eam et exhortare eos. Job. liij. a. Vacillantes confirma uerunt sermones tui: et genua tremencia confortasti. Esa. l. b. Dominus dedit mihi linguam cruditam: ut sciam sustentare eum qui lapsus est verbo. Eccl. vii. d. Verba sapientum quasi strumuli et quasi clauis in altum confixi. Sed quia in aliorum exhortatione et confortatione tam verbo quam exemplo debet intentionem dirigere ut placeat soli deo: Ideo subdit: d Et gressus rectos facite pedibus vestris. i. habete rectam intentionem in operibus vestris vel locutionibus. Job. j. c. Dirige

grege vestrum dominus. Proverb. xix. a. Stulticia hominis supplantauit gressus suos. Proverb. xvij. b. Cor hominis disponit viam eius: sed dominus est dirigere gressus. e Et non claudicans quis: in operibus bonis erret: a rectitudine intentionis. f Magis autem sanctetur a peccatis bona operando recta intentione.

Matth. xvij. b. Sana me domine et sanabor: saluum me fac etc. g Pacem sequimini etc. Hec est secunda pars huius quartae partis: in qua docet cauere malum. Et primo docet cauere triplex malum. Et primum ad proximum: ibi: Pacem sequimini. Malum in se: ibi: Et sanctimoniam. Et malum in deum: ibi: Contemplantur ne quis desit gratie dei. Et de istis tribus consequenter eodem ordine subdit dicens: Nequa radix amaritudinis etc. quantum ad proximum. Nequa

fornicatorum quantum ad se. Aut prophanus quantum ad deum. Secundo ostendit quare debemus cauere mala per dicta post ne amittamus irrecupabiliter hereditatem glorie. Sicut esau primogenita amisit: ibi: Scitote enim etc. Secundo ne austeritatem antiquam incurramus: amittamus suauitatem glorie nobis per christum oblata: ibi: Non enim accessistis ad tractabilem etc. Tertio ut ad societatem celestium angelorum digni simus peruenire: ibi: Sed accessistis ad sion montem etc. Quarto ne arguamur de contemptu sanguinis nos a statu peccati reuocatis et redemptionis in gratitudine: ibi: Glidete ne recusetis loquentem etc. Et quoniam unctioni eius et vocationi debeamus obtemperare: probat per locum a ministro: ibi: Si enim illi non effugerunt. Alio ostendit idem per auctoritatem aggei: Et sic terminatur illud capitulum. Dicit ergo: Pacem sequimini cum omnibus: non solum cum amicis sed cum omnibus: id est vobis adeo patientes sitis in tribulationibus: sicut promouit vos ut etiam pacem habeatis cum tribulationibus vestris. Roma. xij. d. Si fieri potest quod ex vobis est cum omnibus hominibus pacem habentes etc. prouidentes bona non solum coram deo: sed coram omnibus hominibus. Et nota quod dicit: Sequimini. Vult enim sunt qui pacem oblamant sibi ab alijs recipiunt: sed si fugiunt ab eis: nolunt eam proficere: nec se coram illis cum quibus concordant humiliari. Sed dicit per. Inquire pacem et persequere eam: donec consequaris eam. b Et sanctimoniam quantum ad nos: id est castitatem mentis et corporis. i. Zeph. iij. a. Hec est voluntas dei sanctificatio vestra: ut sciat unusquisque vas suum possidere: id est uxorem suam vel carnem in sanctificatione et bonore. Vel: Pacem mentis. Et sanctimoniam carnis. Et nota quod sanctimoniam dicitur quasi sancta nomina: id est sancta lex: unde sanctimoniales quasi sancte ligantur.

h Sine qua pace. f. et sanctimoniam. k Nemo videbit deum. Ita enim et discordia turbat oculum vel extinguit et in mundicia inquinat: sed pax serenat et sanctimoniam mundat. Mat. v. a. Beati mundo corde: quoniam ipsi deum videbunt. Contra Esa. xlvj. b. Tollas impius ne videat gloriam dei. Et nota quod simul iungit pacem et sanctimoniam: quia enim supra dixerat patientiam habere et pacem sequi cum omnibus me putaret quod patientia circa stupra et peccata sit habenda: ideo subiungit: Et sanctimoniam. Similiter hinc duo iunguntur. Iaco. iij. d. Sapientia que desursum est: primum quidem pudica est: deinde pacifica. Item nota ordinem. Postquam monuerat in precationibus ad sustinendas tribulationes: monet modo ad pacem et sanctimoniam. Hec enim duo maxime luant in temptationibus: vnanimitas siue concordia et innocentia. Chrys. Vbi in temptationibus ita expugnabiles facit: sicut diuelli percordit ad eum in prelio: et neque labore indigebunt in hostes. Unde. s. x. e. dicitur: Non deserentes collectionem vestram sicut est consuetudinis quibusdam etc. Job. xliij. d. Pacem relinquo vobis: pacem meam do vobis. Item Job. xliij. d. In hoc cognoscunt omnes: quoniam discipuli mei estis si dilectionem habueritis ad inuicem. Innocentia similiter fortem facit in temptationibus. Unde Chrys. Magna scutum est temptationibus innocentia. Contemplantur

innocentia. Contemplantur

Ille vindictam: iste salutem / ille damnationem clamat. Bēf. liij. b. Ecce vox sanguinis fratris tui clamat ad me de terra. s. xj. a. Doctus abel adhuc loquitur: id ē testimonium p res facit: vt dicit Chyff. Euidencia enī rei obtinet vim clamois. An. Esa. xvj. d. Reuelabit terra sanguinē suū. Et nota q duo hic dicunt de sanguine christi: q aspergit q loquitur. Aspergit enī nos. i. emūdat per pctōrū remissionē: vel aspergit vt emolliat ad cō passionē r duotionē s. tr. e. Ipsi qz libz et omne ipm asper- sit dicēs: Hic ē san- guis testamenti qd mādauit ad vos de?

Item. j. Pet. j. a. Petrus apl's electis aduenis dispersio- nis ponti galacie / asie / cappadocie / r bithynie fm pscientiā dei patris sacrificatiōe spūs in obediētā r aspersiōe sāgu- nis iesu christi: grā vob r par multiplicet. Aspergit q ad emū- dationē r ad emollitionē: clamat apud deum pzem p vo- bis veniā. Unde Luc. xxiij. e. Pater ignosce illis: qz nesciūt quid faciūt. ij. Mach. ab. viij. a. Rogabāt deū vt vocem san- guinis ad se clamātis audiret. Clamat etiam apud nos vt si- millia ei rependam. Subdit illud Prouerb. xxiij. d. Ad men- sam magnā sedisti memēto te similia preparare. Job. xvj. d. Terra ne operias sanguinē meū: neqz inueniat in te locū latē- di clamor me. a. **U**idete q sanguis christi tam clamat. Uidete ne recusetis. i. ptenatis. b. **L**oquentē. i. chri- stum euāgelii pēdicantē. s. iij. b. et. iij. b. Hodie si vocē ei audieritis nolite obdurare corda vā. Prouerb. xxiij. b. Qui declinat aures suas ne audiat legē rē. **L**oquentē / sangui- nem qd nos iurat ad cōpassionē r ad repetendā vicissitudinem. **S**i enī. Hic pbat p locū a minori q pēptores vocis san- guinis christi puniunt: qz pēptores legis moysi puniti sunt. An dicit: Si enī illi. i. patres nri. d. **N**ō effugerūt. i. n euaserūt penā. **R**ecusates enī. i. moysen vel agelū p qd dñs eis loqbat. An dicit: **Q**ui sup terrā loquebat / eis. i. ea q erāt sup terrā. i. terrena. Carnales enī obseruantias mādabat p moysen r terrena pmittebat. **M**ulto ma- gis effugiem? q de celis loquentē nobis aduertim. i. te: vt dicit Deut. v. d. Sed qm p fidē aduertim? r pfectos te- les agnoscim? enī nobis loquentē de celo. i. ea q sūt celestia. i. spūalia r eterna. Simile. s. x. c. Iratā quis facies legē moy- si sine vlla miserationē duob? vel trib? testib? mox: quāto ma- gis putatis deteriora mereri supplicia q filiū dei pculauerit r sanguinē testamēti pollutū duxerit: r spūi gē psumētiā fecerit in q scificat? ē. Et nota q illi non effugerūt pnam. Ex h ar- guit q nec nos effugiem? qui enī fugāt a se diuinā grām: nō ef- fugient ei? vindictā: qui repellit manū misericōdie nō effugiet ma- nū potētis r vindictē. Job. xxi. b. Qui dicunt deo: recede a nobis scientia vlarū tuarū nolum. Similit qui attrahit ad se culpā: nō pōt effugere penā. Pena enī sequit culpā: sicut ignis agit in rubiginem: et ideo ppetua erit pena maloz: quia nunq sine penē materia. i. sine pctō erunt. Prouerb. xix. a. Qui mēdacia loquit nō effugiet. In futuro enī iudicio nō erit locus effugiēdi. s. ij. a. Si ois puaricatio r inobediētia acci- pit iustā mercedis retributionē: quō nos effugiem? si tantā ne- glexerim? salutē. Esa. x. a. Quid facies in die visitatiōis r ca- lamitat? de longe veniēs ad cui? pfugiet? auxiliū r vbi derelin- quet? gloriā vāam. Sequit: **Q**ui vox mouit terrā tūc. i. in datione legi: qz i frigore magno r turbine r pcella descē- dit tunc dominus ad terrorem. Unde Ps. Terra mota est / et tremu celi distillauerunt a facie dei sinai a facie dei iacob. **N**unc autem: id est tempore gracie. **R**epromit- tit: vel annunciat dicens / per prophetam aggeum qui loquitur non pro tempore illo in quo erat: sed p futuro. **A**dhuc semel ego mouebo: nō solū terrā / s. r celi. Aggei. ij. b. Adhuc vnū modicū est r ego mouebo celi r ter-

ram / mare r aridā: r mouebo oēs gētes: r veniet desideratus cūctis gētib? Itē Jobel. vlt. c. Dñs de sion rugiet r dabit vocē suā de hierusalē r mouebunt celi r terra. Per h autē q dicit: Adhuc semel: significat q alias mouit celi r terrā. Et iterū semel. i. in psumatiōe seculi mouebit qm gloriā inoua-

huc semel ego mouebo: non solum terram / sed r celi. **A**d autē adhuc semel dicit: decla- rat mobiliū trāslatiōē tanq factorum: vt manēat ea que sunt immobilia.

Taq reg / **Ca. XIII** nū imobile suscipiētes

Adhuc semel mouebo nō solū terrā sed r celi. **Var.** xxiij. c. Celi r terra trāslatiū rē. Itē dñs mouit terrā in pas- sione r celi obduxit tenebris. Itē semel i resurrectionē: **Var.** xxiij. a. Ecce tremor fact? ē magn? Itē isernū mouit i des- censu suo: celi r hō i ascēsiōe: sed oia simul pcuriēt i secūdo ad- uentu. ij. Pet. ij. c. Per quē celi ardētes soluent r elementa ignis ardore tabescūt. **Allegorice.** Vox sanguis christi mo- uet i iudeos celi r angelos: q ab eoz custodia recesserūt: et similit aereas qitates r terrā. i. reges terre romanos. s. impa- tores. m. **A**d autē rē. **P**redictę auctoritatis fessū exponit hic apl's dicēs: **A**d autē adhuc semel dicit declarat mobiliū trāslatiōē tanq factor. q. d. p h qd ppha dicit Adhuc semel / declarat q iam alias mouit celi r terram: Et q? **A**dhuc semel. i. pfecte et vniuersalit? mouebit ea tanq mobilia ad nutum ei? q ea fecit. Unde signant dicit: **T**anq facturā. q. d. ipse poterit ea mouere qui ea fecit. **Uel Tanq factor.** q. d. eo q facta sūt / eterna nō sunt: s. ex tpe inceperūt: et ita mobilia sūt. Basil? **Q**ue ex tpe inceperūt ex necessitate cū tpe psumunt: si pncipiū habet tpale: ne dubi- tes de fine. ij. Cor. iij. d. **Q**ue vident tpalia sūt. Itē p h q dicit semel / notat se ea ita mouere / vt manēat postea eterna lit immobilia vt vltius non sint mouēda. Et h ē qd dicit: **Q**ue manēat ea q sūt immobilia. i. vt fm id qd sūt. i. fm totū esse suū. i. et fm materiā r fm formā manēat de cetero sta- bilia: **Uel All.** **D**ecarat mobiliū trāslatiōē. i. legalit um r ritū rēplū. Si enī statet illud rēplū cū ritib? suis qd nō iudicāret: nūc aut murata st illa legalia figuralia / vt ea q sūt i. pphas euāgelica r spūalia charismata manēat immobilia.

Taq regnū rē. **H**ec ē tertia **Expo. Ca. XIII.** pars quartę part: in q monet ad bonū agēdū. **U**olens aut apl's abbreviare r pcludere eplam multas tā- git materias: r easdē quasi breuē tactat replicat iterato. **P**ri- mo aut monet ad metū r reuerētiā erga deū. **S**cōdo autem ad opa charitat. **Q**z enī sic dicit Eccl. xxv. b. **T**imor dñi iustū est dilectiōis ei. **I**deo pmittit de timore. **P**ostea hō de fraternita- te r hospitalitate r cōpassiōe agit: ibi: **C**haritas fraternita- tis. **T**ertio monet ad honorabile pñubiū s hereticos q dam- nāt nuptias: ibi: **H**onorabile rē. **Q**uarto monet ad pfidē- tiā s auariciā: ibi: **S**unt mores rē. **Q**uinto ad obediētiam pmpat: ibi: **A**dmetote ppositoz rē. **S**exto ad sobrietate s gulā: ibi: **O**ptimū est grā rē. **E**t q sobrietati r mudi- cie carnis studendū sit: ostēdit p allegoriā surgētē de historia tam veteris q noui testamēti: ibi: **H**abem? enī altare rē. **S**eptimo monet ad pēptū terrenoz r celestiu desideriu: ibi: **N**ō enī habem? hic manētē rē. **O**ctauo tēp monet eoz ad elemosynarū largitiōē: sic p? monuerat eos i scōa parte ad hospitalitatē: ibi. **B**ñficiētiē rē. **N**ono iterū monet eos ad obediētā: sic in qnta pte eos monuit: ibi: **O**bedite rē. **D**ecio rogat orari p se r cōmēdat eis timoribz portatorem collectarū: ibi: **O**rate p nobis. **D**icē: **r** **A**taq. **P**aret q nos suscipiētes: nūc i spe / postea i rei / **R**egnū im- mobile: id est donū celi r terre r omniū creaturarū que tūc erūt immobilia: vel regnū / celeste qd eternū est. ij. Cor. iij. d. **Q**ue non vident

Aggei. 2. b.

Al. ffacturā

Allegorice

Quæ non vident eterna sunt. a. **H**abemus gratiam. i. fidem/spem/et charitatē cum sancta opatione: aliter enī nō veniremus ad gloriā nisi per gratiā. Vel alia littera. **H**abemus grām rē. q. d. ex quo nobis promissum est regnum celeste. Itaq; nos regnū immobile suscipiētes/modo in pmissione/et tandē

Al. thabcam⁹ in re. a. **H**abemus grām. i. gratias agam⁹ deo. b.

Deut. 4. b. **P**er quam fuit placetis deo

Rom. 12. c. i. sic deuoti simus deo in gfaruactioni

1. Pet. 4. b. b⁹ ut ipsi placidi si m⁹ in nris opib⁹: et ac

ceptabile fiet ei sacrificiū nostrū. Chrys. Bias semp deo agere et non murmurare/est eum colere acceptabilis et ei placere. Phil. ij. b. Sine murmuratiōe. Omne enī qd opat qd murmurans succidit et pdit mercedē: sicut illi qui murmurauerūt Numeri. xj. a. Sciamus g grās agere et pro redemptiōibus et p repromissiōib⁹. i. pro spūalib⁹: Quia aut in gfaruactione homo suā paruitatē et prauitatē debet p̄siderare et dei magnitudinē: Ideo subdit: c. **Cū metu** in p̄sideratione sue prauitatis. d. **Et reuerentia** diuine maiestatis. Vel c.

Cū metu: quia iudex est deus. d. **Et reuerentia**: quia pater noster est. Phil. ij. b. Cum metu et tremore salutem vestram operamini. Nota q gratiarum actio cum metu et reuerentia multū placet deo. Tunc enī est pfecta gfaruactio de bñficijs acceptis diuinis: quādo cum timore petit pro ampliorib⁹ accipiēdis et pro periculis vitādis. Sic enī beneficia accepta tunc excitabūt grās agentem: quādo timet ipsorū beneficiorū subtractionē: sicq; inter duas molas spei. f. et timoris molis ut fiat panis deo acceptabilis. Quare aut grās agere debemus subdit: e. **Etenī deus creatioe.** i. **Modi** ster creatioe et iustificatiōe. g. **Ignis consumens ē.** In hoc notant tria bñficia. Ignis enī est illuminās intellectū ad cognitionē: et accendens affectū ad amorem: psumens peccatōz nostrorū rubiginē. Et ita facit deus placetis. Malach. iij. a. Ipse enī quasi ignis conflans et quasi herba fullonū. Esa. liij. b. Si abluerit dñs sordes filiarū sion et sanguinē iherusalē: uerit de medio eius in spiritu iudicij et spū ardoris. Soph. ij. d. In igne celi ei⁹ deuorabit oīs terra. i. frenitas. Sed p̄ in altiphona. Aduenit ignis diuin⁹ nō cōburēs s̄ illuminās. Sol. Consumit culpā: sed psumat naturā. Vel alit⁹ p̄nuia. c. **Cū metu et reuerentia** iherusalē deo. e. **Etenī deus nī ignis cōsumēs ē** ad cōburēdas paleas/malos. i. **Diēre.** xv. c. Ignis succensus ē in furore meo: super vos ardebit. Deut. liij. d. Dñs deus tuus ignis consumens est: deus emulatoz. Item Deut. ix. a. Dñs deus tuus transibit ante te ignis deuorans atq; consumēs. b. **Charitas fraternitatis.** Post timorem dei agit de charitate fraternitatis quantū ad proximos dicens: **Charitas fraternitatis maneat in vobis**: id est charitas sit inter vos: quia fratres estis: ut vos inuicē diligatis. j. Pet. ij. c. Omnes honorate fraternitatē diligite. ij. Pet. j. b. In pietate aut fraternitatē amorē in fraternitatis amore charitatem. Item. j. Pet. liij. b. Ante oīa autē mutuatam charitatem in vobismetipsis continuā habentes. Col. liij. c. Super hęc autem oīa charitatem habentes: quę est vinculum perfectionis. Sed quia charitatē cordis probat effectus: Ideo sequit⁹: i. **Et hospitalitatē nolite obliuisci**

Obliuisci dicit: quia hanc habuerūt anteq; expoliarent⁹ reb⁹ suis. Chrys. Non dicit: Hospitales fatis/quasi nō existētib⁹: sed i. **Nolite obliuisci.** q. d. quia iam olim fuistis: s̄ tribulationib⁹ modo attriti et rebus expoliati/non facere modo potestis. j. Pet. liij. b. Hospitales inuicem sine murmuratiōe. Roma. xij. c. Hospitalitatem sectantes: id est non solū sustinentes: sed etiam sectātes. Luc. viij. d. Et coegerūt illū dicētes: Dāne nobiscū rē. Ibi Glo. Quo exemplo colligif: quia peregrini ad hospitū non solum sunt vocandi/sed etiam trabendi. Bese. xix. a. Compulit illos oppido rē. i. **P**er

hanc: quasi ideo nō obliuiscamini hospitālitate: Per hęc enim placuerunt quidam angelis hospitio receptis. Chrys. Quidam loth hoc inchoari dicunt. Bese. xix. a. Obsecro dñi declinate in domum pueri vestri. Et postea dicitur: Compulit eos oppido rē. Et de abraam similiter potest intelligi qui tres

litē obliuisci: **P**er hęc enī placuit qdā angelis hospitio receptis. **N**ēmētote victorū tanq; simul victi: et laboratū tanq; et ipi i corpore morantes. **H**onorabile p̄nubiū in oib⁹:

hospitantes angelos: id est non scientes esse angelos: sed arbitantes esse hoīes hospitauerūt: p̄pterea magna merces eis. Si enī scirent esse angelos nihil mirabile. Et habet simile exemplum de beato iuliano: qui dñm recepit in specie leprosi: nesciens deum esse sed leprosum. Cum gaudio autem suscipiendi sunt hospites: sicut dicitur Tob. vij. a. Et suscepit eos et agel cum gaudio. Et postea subditur: Unde estis iuvenes fratres nostri. Nota q non prius quesituit quis eēt q; recepisset eos cū gaudio: Quid sine gaudio: immo et cum tristitia recipiuntur ignoti vel non recipiuntur. Contra. Job. xxx. d. Foris nō mansit peregrinus: ostium meum viatorib⁹ patuit: Contra illos qui semper habēt sanuas clausas. m. **N**ēmētote. Hic monet eos ad aliud opus pietatis: ut victis subueniant. i. ministrando: quasi p̄ter etiam hospites: memētote victorum/pro fide christi. Vementote dico: ita cōpatiēdo et subueniendo sicut velletis vobis subueniri si essetis simul victi. Et hoc est: n. **Tanq; simul victi**: id est sic subuenite et compatimini eis ac si cum eis vici essetis. s. x. g. Vincitis compassi estis: et raptim bonorum vestrorū cū gaudio suscepistis. Matth. xxv. d. In carcere fui et visitastis me. Vincit erat paulus cum victis simul qui dicebat. ij. Cor. xj. g. Quis infirmatur et ego nō infirmor. q. d. quis vincit et ego non vincor. Eph. liij. c. Non deficiatis in tribulationibus meis pro vobis quę est gloria vestra. i. in esse locum tribulationū vestrarum. Est autem duplex vinculum pauperatis et ferri ad litteram. Ps. Vincit in medicatore et ferro. ps. 105

o. **Et mementote laborantium/quocunq; laboris genere.** p. **Tanq; et ipsi in corpore morantes**: id est tanq; experti per hoc q; estis in corpore: quid necesse sit laborantibus. In corpore enī non est nisi labor et dolor. Job. v. b. De humo nō egredietur dolor: id est de corpore non eribit afflictio: sed semper inerit. q. **Honorabile rē.** Hic loquit apostolus de nuptijs cōtra quosdam hereticos qui eas damnāt: quas tñ domini⁹ p̄sentia sua et matris suę et discipulorū suorum honorauit: et p̄lmū vinculum notum et apertum ibi fecit. Job. ij. a. Nuptię factę sunt in chana galilee rē. Istos autem hereticos reprobat alibi. j. Timoth. liij. a. Spiritus autem manifeste dicit: quia in nouissimis temporib⁹ descendent quidam a fide attendentes spiritibus erroris et doctrinis demoniorum loquentium in hypocrisi mendacium probibendum nubere. j. Timoth. v. b. Volo autem iuniores nubere filios procreare. Item. j. Cor. vij. e. Si nupserit virgo non peccauit: tribulationem autem carnis habebūt huiusmodi. Sed quia vxorati dupliciter peccant: vel per abusum propriarum vxorū: vel per adulterium alienarum. Et similiter e contrario mulieres: Ideo dicit apostolus: **Honorabile connubiū**: id est nō meretricabile sit in omnib⁹: cōtra abusū ut bonorem tribuant vxori vel contugio non abutentes ea. i. **Vel** sal. liij. a. Hęc est voluntas dei sanctificatio vestra/ut sciatis unusquisq; vas suum possidere: id est vxorem: in sanctificatione et honore. j. Pet. liij. b. Viri similiter cohabitātes fm scientiam quasi infirmozi vasculo muliebz impientes bonorem. Vel **Honorabile connubiū** sit in omnibus: ut. i. ad honorem dei et ad amorem filiorum ad cultum dei procreandorum ducatur vxor: certisq; locis et temporibus ab ea abstinatur et cognoscatur

Et thorus immaculatus. a. **Et thorus immaculatus.** i. sine macula adulterij. Primus ergo dicit contra abulum: vt. i. sit honorabile conubium. Et secundus dicit contra adulterium: vt. i. Thorus sit immaculatus. Vel honorabile nubium: vt recta intentione accipiat et ducat vxor et legitime. Et thorus immaculatus: vt vxor ducatur recto modo: certo tpe et loco et iusta ratione cognoscatur. Sicut autem plures rationes apte quae hunc potest cognoscere vxor. Prima et principalis est ad pfectionem p. l. ad cultum dei. Secunda ad venerationem fornicationis quantam ad se: vt. i. ipse vir cognoscatur vxorē vt sic ipse vitet fornicationē. Tertia est vt pulchra vxor ea cognoscatur hac de causa: ne ipsa quā scit petulantem et lasciuā adulterū suscipiat. Quarta ratio est si ipsa petit debitū. In qnto casu potest cognosci mulier nō sine pctō hūc sed sine pctō mortali: si. i. libido eū moueat ad cognoscendā eā ita tñ q nullo modo cognosceret nisi suā. Alias autem pctm mortale si. i. cognoscit eā causa libidinis explēde tā feruent: vt etiā si sua nō esset non min⁹ cognosceret. De talib⁹ dicit Aug⁹. q nlmus amator vxoris ē adulter. Unde subdit: **Fornicatores enī et adulteros iudicabit de⁹.** i. finalit⁹ pdenabit. Chrys. Si enī iuste nuptie pcessit iusto viro fornicator: torq. Eph. v. b. Quid fornicator: aut immundus aut auar⁹: qd est idolo rñ seruū nō habet hereditatē in regno christi. Gal. v. c. Manifesta sūt opa carnis: q sūt fornicatio/immundicia/impudicitia/luxuria etc. Et postea subdit: Qui talia agūt regnū dei nō psequent. Et nota q p copulationē intelligit diuersitas int fornicationē et adulterij: Contra illos q dicūt q fornicationis noie intelligit adulterij. Et ē expssa auctoritas q cognoscere solum ē mortale pctm. Et h valet qm disputat de luxuria. Similit. j. Cor. vi. b. Nolite errare neq fornicarij neq idoli seruitutes neq adulteri neq molles neq masculorū pccatores regnū dei possidebūt. **Sunt mores etc.** hic phibet auariciā et tenacitatē de habitis: et cupiditatē de habēdis: dicens: **Sunt mores sine auaricia.** i. nō sitis tenaces de habitis. Auaricia enī oēs bonos mores corrūpit et malos introduct. Eccl. x. b. Auaro nihil scelestius: hic enī ppta aiam venalem habet. Et nota q dicit: **Sunt mores sine auaricia:** contra quosdā qui licet multa dent et largiant paupib⁹: tñ mores siue modū tenacitat⁹ retinēt: q auaro modo et nō libēti alio dant illud. j. Cor. ix. b. Mcarij existimauit rogare frēs vt pueniāt ad vos et pparent reprobissimā bñdictionē: nō qm auariciam. **Cōtenti pntib⁹:** vt. i. non sitis cupidī non habitoz: s. sufficiat vobis qd habetis. j. Timoth. vi. b. Qui vult diuites fieri incidit in temptationē et in laqueū diaboli etc. Et postea dicit: Habētes igitur alimēta et qbus tegamur his pntentimur. Sed ne forte dicerēt: Quid facturi sum⁹ si defecerit nobis necessaria? Rñdet: Dñs pvidebit vobis: Et hoc est. **Ipse enī dixit:** ad iesum naue: ille. i. qui non mentitur. **Nō te deserā neq derelinquā:** sed ero tecū tibi subueniēdo et necessaria dādo. Josue. j. a. Sic fuit cum moyse: ita ero tecū: non dimittam te: nec derelinquā. Deut. xxxi. b. Dñs q ductor ē noster ipse erit tecū nec dimittet nec derelinquet te noli timere neq pauēas. iij. Reg. vi. b. Non derelinquā populum meū israel. Ps. Junior fuit et senex et nō vidi iustū derelictū. Itē Ps. Qui dat lumentis escam ipsorū etc. Dat. vi. d. Nolite solliciti esse dicētes: Quid manducabim⁹ aut qd bibemus aut quo operiemur: hec enī omnia gentes inqrit. Itē in eodē. d. Dico vobis: ne solliciti sitis etc. **Ita vt etc.** Ita dicit q ita est nobiscū non nos deserens: b. **At pñdenter dicamus:** omnē sollicitudinē nostram in eum pspicētes: scdm qd dicit. j. Pet. v. b. **Dñs mibi adiutor est:** supplēdo mibi necessaria. Et ideo: **Nō timebo** qd faciat mibi hō: etiā si aufert mea. Roma. viij. f. Si de

us p nobis qd nos: Esa. li. d. Quis tu vt timeas ab oī hōmine mortali et a filio hoīs qui qm sēnū ita arefces. Proverb. xix. d. Qui timet hōiem cito corruet. Chrys. Hoc et nos dicam⁹ in oī tribulationib⁹ et tēptationib⁹. Dñs mibi adiutor non timebo etc. Derideam⁹ humana dū habem⁹ deū i mēte.

Ps. 117.

quid faciat mibi homo. Mentore prepositorū vestrorū qui vobis locuti sunt verbū dei: quodum intuentes exitū puerlationis imitami fidē. **Iesus christ⁹** heri et hodie ipse et in secula. Doctrinis varijs et pegrinis nolite abduci.

Sicut enī si ille ē inimic⁹ et si oēs alij sunt amici/lucrū nullū: ita ipso existēte amico: et si oēs impugnant nullū est nocumētū. Quia autē longū ē d singulis faciēdis monere: ideo apostolus monet seq mōs dī cē: **Memētoze** ppositoz vxorū/ai ppoz. i. eoz qba et ex

B

Dif. 11. c. nolite

ēpla hēat: iugit i memoria: Verba ad obediēdū eoz pcepti: et exēpla ad imitādū. j. eodē. c. Obēdite ppositi vīs et sbiacete eis. De istis ppositi d: Esa. lx. d. Donā visitationē tuā pacē et ppositos tuos iusticiā. j. Thessal. v. b. Rogam⁹ vos vt noueritis eos q laborāt int vos et pñt vobis i dño: et monent vos vt habeat illos abūdanti in charitate. Mora q dicit: eos qui laborāt: ptra ociosos: int vos ptra absētes: q nō custodiūt gregē: et q nō sūt i cōmuniōe alioz: et pñt vob i dño: q seculares q pñt i diuitijs nō i dño. i. in his q dñi sūt: et monēt vos: q ta cētes et multos canes. Ita autē memētoze eoz qboz et exēploz: qz ipsi sūt. in **Qui vobis locuti sūt verbū dei.** Hoc p tinet ad eruditionē: Sed qz nō tñ locuti sūt: nā etiā opati sūt bona i vita sua et i fine quidā passi sūt tormenta: ideo addit: de his q pñt ad exempli pñtionē dicēs: **Quorum intuentes exitū:** gloriosum: qz mortui sūt in christo vel p christo. Apoc. xliij. c. Bñ mortui q in dño moriunt. Et dicit brūs Heri. Multo magis q p dño occidunt. **Conuersationis imitami fidē.** q. d. si vultis puenire ad talē exitū habeat puerlationē eoz et fidē in exēplū et seqmīnt fidē cōuersationis eoz. i. puerlationē fidelē: vel q est ex fide. Vult ergo monere eos q oculos habeant ad platos q bñ docuerūt: quoz mors pñosa et vita scā et gloriosa. Tales enī debēt eē p lari vt sint forma gregi. j. Pet. v. a. Forma facti gregi ex aīo. Iaco. v. b. Exēplū accipite exit⁹ mali et longanimitat⁹ labori et patētē: prophetas q locuti sunt in noie dñi: ecce bñficam⁹ eos q sustinuerūt: sufferētā iob audistis: et finem dñi vidistis. **Iesus christ⁹.** Hoc refert ad id qd sup restat: ē deū dīxisse ad iohē: **Nō te deserā etc.** Poterat enī ill videri q tñ illa pmissio pñneret ad iohē: ideo dicit q non: imo etiam ad alios: qz **Iesus christ⁹** heri et hodie. q. d. q heri. i. in pñte rito iunxit iohē: pñt hodie. i. in pñte iunxit nos. Vel sic pñtua. Poterat dicere si possum⁹ imitari illos ātq sctos qz dñs tulit eis tūc magnā grā: Itē rñdet q similit mō parat⁹ est dare si esset q eā accipe veller: qz **Iesus christ⁹** heri et hodie ipse et i secula. i. sine fine. q. d. qñt potēs ē et libera lis et erit sicut fuit. Apoc. j. b. Ego sū alpha et ω: pñcipiū et finis dicit dñs q est et q erit et q ventur⁹ ē. Ps. Tu autē idē ipse es et ānī etc. Esa. lix. a. Ecce non est abbreviata man⁹ dñi vt saluare nequeat: nec aggrauata ē aur⁹ ei⁹ vt nō exaudiat: s. int quitates vīe diuulserūt int vos et deū vīm et pctā vīa obsede facit ei⁹ a vobis. **Doctrinis varijs etc.** Hic loquit⁹ supstitiosos i cñbis vel supfluos. Quidā enī occasione ei⁹ qd apłs pñdicabat oīa mūda mūdīs etc. dicebāt nō esse pctm cñbis affluere. Alij dicebant a qd cñbis fm legē abstīnēdū esse. Contra quos oēs apłs dicit: **Doctrinis varijs.** i. diuersis a nra doctrina. **Et pegrinis.** i. cñnēis a veritate. **Nolite abduci.** i. seduci p specit et ornātū pboz: nec a veritate euāgelij abducamini pñt supstitutionē talitū. Chrys. Cū christ⁹ dicat. Dat. xv. b. Nō qd intrat i os coīnqnat hōiem. j. Timoth. iij. a. In nouissimis temporib⁹ discedent qdam a fide attendentes spiritib⁹ erroris et doctrinis demonioz etc. Vel q **Doctrinis varijs:** id est ex veritate et falsitate pñmixtis. Nulla enī falsa doctrina est: vt dicit Glo. que non aliquid vera intermiscet.

Ps. 101.

Ra intermiscet. Talis doctrina ē lepra volatilis: unde et ipsi leprosi sunt. i. doctrinis varijs abducunt illi qui theologia et leges permiscet: vel aliquas seculares sciētiās simul audiūt de diuersis sciētijs spūalib⁹ et secularib⁹. **C**ōtra quos dicit **Deut.** xxij. b. **N**ō arāb i boue simul et asino: nō indueris vestimento qd ex lana linoq; cōtextum est. **D**icit ergo: **D**octrinis varijs ex veritate et falsitate permixtis: vel ex diuersis sciētijs spūalib⁹ et secularib⁹. **E**t pegrinis: id est extraneis a studio sanctorum patrum. Sciētia enī sanctorum

Numeri. 19. a.

ut dicit beatus **Bern.** temporaliter cruciati et in eternū gloriosi. Sed istam sciētiā multi reprobant et parupendūt. ij. **Da-**cbab. liij. c. **E**t paruos quidem honores nihil habentes grecas glorias optimas arbitrabant. **N**olite abduci a deo ad diabolum ducem. **J**udith. ij. d. **A**dduxit holofernes omnes filios madian et prędauit omnē locupletationem eorum. **I**deo autem attendere talibus non debetis.

Optimū enī est gratia stabilire cor: non escis: id est gratia fidei confirmare cor debetis: et non studere obseruationi suę: discretioni ciborum vel affluentię electorū. **G**ratia enī ē stabilitū cordis et robur spūitui si cor ea fuerit repletum. **C**as enī plenū aliquo per ipsam repletionē solidatur et stabilitur: **S**ic cor plenū gratia si fuerit firmiter stat ut non fluctuet: vel in prosperis vel in aduersis. **J.** **C**or. xvj. c. **S**tate in fide viriliter agite et pfortamini. **E**contra cor sine gratia vacillat et fluctuat. **U**nde **Esa.** lvij. d. **C**or impij quasi mare feruens qd quiescere non potest. **E**sce autem non implent cor nec solidant: sed ventrem inflant et grauāt. **D**e quibus subdit: **Q**ue non profuerit: immo nocuerit. **A**mbulantibus in eis. i. illis qui perseverant student in eis: vel discerendo: ut superstitiosi: vel nimis affluendo: ut gulosi: de quibus dicitur. **J.** **C**or. vij. c. **E**sca ventri et venter escis: deus autem et hunc et illas destruet. **P**hil. ij. d. **Q**uorum deus venter est: et gloria in confusione eorum. **N**on ergo ambulandum est in eis: quia nocent: sed in spūalibus est statuendū. **U**nde **Gal.** v. c. **S**pūitu ambulate et desideria carnis non perficite. **R**o. xij. d. **C**arnis curam ne feceritis in desiderijs. **Q**uomodo ergo escę nocent: habetur exemplum **Numeri.** xj. g. **A**dhuc carnes erant in dentibus eorum: et ecce furor dñi concitatus est in populum. **P**s. **A**dhuc escę eorum erant in ore eorū et ira dei ascendit super eos. **E**t nota qd hoc verbum qd dicit apostolus. **O**ptimū: ē contra quosdā qui pro modica debilitate corporis quā se habere putant: cum tñ magis sit debilitas et accidia animi: statim querunt solatium ciborum: sed melius esset qd cor solidarēt gratia: qd ventrem inflaret esca. **O**ptimū est gratia stabilire cor: non escis: ventrem: qd nō pfuerit ambulanti in eis. **C**ertum enī est qd gratia sobrietatis et corpus et cor solidat: **S**icut dicit **Eccl.** xxxj. d. **S**antitas animę et corporis sobrius potus: **E**contra ppter crapulam multi obierunt. **M**ulti etiam debiles efficiuntur p infirmitas. **U**nde. **J.** **C**or. xj. d. **A**lius quidem esurit: alius autem ebrius est. **E**t postea dicitur. **I**deo inter vos multi infirmi et imbecilles: dormiunt multi.

Ps. 77.

Habemus enī: quasi ideo non debemus discernere cibos p̄m legem: quia habemus altare: id est christum vel fidem christi in quo offeruntur orationes et operationes nostrę deo et acceptantur. **C**orpus ergo christi qd offertur altari est altare thymiamatis: in quo offeruntur thura orationis: ut habetur **Ezo.** xxx. a. **I**deo orationes finiuntur. **P**er dñm nostrum x̄c. **D**e quo habetur **Ezo.** xx. d. **A**ltare de terra facietis mihi et offeretis super eo holocausta et pacifica vestra. **G**lo. **E**redes filium dei incarnatum: in terra enī corpus humanū. **D**e quo edere non habent potestatem sacerdotes. i. potestatem edendi: id ē nō sunt digni cōmunionē corporis et sanguis christi. **Q**ui tabernaculo deseruiūt: id est obseruantis legalibus subiecti sunt: sicut illi qui cibos discernunt. **T**alis enī exterius est a veritate qd vmbre deseruiūt et exemplari. **S**ic enī tpe figura-

rū qui deseruiēbāt figuris de ip̄s timebāt: ita tēpe ḡe illi soli qui veritate vivere debēt. **Numeri.** xviij. b. **S**i qd exteri accesserit morietur. **I**te in eodē. b. **O**mnis oblatio et sacrificiū quicqd pro peccato et delicto reddit mihi et cedit i sacra sanctorū:

Optimū est enī gratia stabilire cor: non escis que nō profuerit ambulanti in eis. **H**abemus altare: de quo edere nō habet potestatem qui tabernaculo deseruiūt. **Q**uorū enī aialū infertur sanguis p peccato in sc̄a p pontificem: hōz corpa cremat ex castra.

De spūalibus: **P**aleas sequūt temporalium: nō granū virtutū. **I**bi debent de sacerdotio depelli: quia noia eoz nō sunt scripta inter celestes et spūales sacerdotes. **S**icut illi de quib⁹ dicitur. **3.** xij. f. **Q**ui cōscripti sūt in celis. **E**sdre. ij. d. **I**bi querunt scripturam genealogię suę et non inuenerūt et electi sūt de sacerdotio: et dixit illis atherlatha ut nō comederēt de sacrosanctis: donec surgeret sacerdos doctus atq; perfectus. **Numeri.** vij. f. idē. **U**el sic: **H**abemus enī altare x̄c. qd nō est studendū ciboz affluentię et supfluitatib⁹: qd habemus altare. i. crucē dñi vel memoriā suę passiōis: in quo altari offerre debemus aiales motus carnis p macerationē: vel thura et thymiamata p deuotā orationē. **D**e quo. i. de cui⁹ sacrificiis et oblatiōib⁹. **E**dere nō habet potestatem. i. nō est digni i spūalib⁹ delectari sacrificijs: qd tabnaculo corporis deseruiūt ex toto seruūt carni. **Q**ui. i. curā carnis agūt i desiderijs. **T**ales. q. d. qd recipiūt carnales delectatiōes nō hnt gustū ad spūales. **Bern.** **D**elicata ē solatio diuina qd nō dat admittitib⁹ alienā. **U**el altare ut dicitur ē: ē altare eccl̄ie: vbi p̄secrat dñi cū corp⁹: qd ē edere si habet potestatem. **Q**ui tabernaculo: id est corpori deseruiūt. i. oīno seruūt voluptatib⁹ corporis: ut fornicatores adulteri ebriosi: de quib⁹ dicit **Roma.** xvj. c. **N**ō est christi dñi nō seruūt: sed ventri suo. **N**ō autem tabernaculi intelligit corpus: **S**cđm illud. ij. **P**et. j. c. **S**cđo quoniam velox ē depositio tabernaculi mei. **T**ales qd tabernaculo deseruiūt nō sunt digni edere de illo sacrificio. **J.** **C**or. xj. f. **P**robat autē seipsū homo et sic de pane illo edat et de calice bibat: **Q**ui enī māducat et bibit indigne: iudiciū sibi māducat et bibit. **Q**uorū enī. **P**er duplicē allegoriā. **U**na veteris: aliā noui testamēti. i. p allegoriā surgēt de duplici historia. i. veteris et noui testamēti: **P**robat nō debere deseruire tabernaculo corporis. **E**t post b ostēdit p historiā veteris testamēti obicere: **Q**uorū enī aialū infert sanguis p peccato in sc̄a p pontificē: hōz corpa cremantur extra castra. **H**oc habetur **Numeri.** xix. a. et **Leuit.** xvj. f. **E**t est sensus: **I**deo nō est studendū in pcuratiōe carnis: immo potius caro maceranda est ut sic oblatio fiat deo accepta: qd sc̄oz sanguis infert in sancta. **I**n per pontificē. i. vira siue vīte illorū affinitas laudabilis deo p̄i p̄sentat: per christū verū sacerdotē qui ē aduocat⁹ noster interpellās pro nobis: ut dicit. **3.** vj. d. et **Roma.** viij. g. et **J.** **J**oh. ij. a. **U**el eoz sanguis infert in sc̄a sc̄oz: et aīe eoz cū triumpho passiōis fruitur celo. **K** **Q**uorū autē corpa cremantur extra castra: quia ex puerlationē seculari carnalitib⁹ hōim seruire spūis accesserunt qd carnale ē in eis et fluidū atq; libidinōsū macerando se mortificādo mēbra sua cū vitijs et p̄cupiscētijs: ut dicit **Gal.** v. d. **U**itulus autē et hircus sic imolabāt sicut dicit **Leuit.** xvj. f. **U**itulus autē et hircus qui p peccato fuerūt imolari: et quoz sanguis illorū asportabāt foras extra castra et cōburēt igni: quia petulantia carnis et ceruicosis mentis deo debet mactari. **U**el per vituli oblationem designatur p̄ciosā mortem martyrum. **P**er hirci vero immolationem p̄nitentia peccatorū qui corpora

torum: qui corpora sua offerunt deo hostiam viuam sanctam deo placentem: Roma. xij. a. Utroque autem sanctus inferitur in sanctuario: quia preciosa est in conspectu domini mors sanctorum eius: tam martyrum qui semel totum sanguinem fundunt pro christo: quam confessorum et penitentium: qui quotidie se mortificant deo: secundum illud psalmi. Quotidie

nam propter te mortificamur tota die: hoc dicit quantum ad confessores: estimati sumus sicut oves occisionis: hoc dicit quantum ad martyres. Caro autem hostie et pellis et finis igne comburant. Caro: id est voluptas carnalis contra delicatos: et pellis: id est apparentia secularis contra superbos: et finis: id est abundantia temporalis per ignem sanctis spiritus in homine qui se deo offert hostiam debet extinguere. Et nota quod per hoc quod dicitur quod sanguis animalium inferitur in sancta: significat quod sancti deseruiunt alteri mundo celesti. Per hoc autem quod dicitur quod corpora cremabuntur extra castra: ostendit quod tabernaculo corporis non deseruiunt. Deinde per allegoriam noui testamenti probatur quod non est deseruiendum tabernaculo corporis dicens: a. Propter quod: id est propter illud idem designandum. scilicet ut extra castra: id est extra carnales concupiscentias vel carnalium hominum societatem exeamus.

Et iesus extra portam passus est: ad litteram: extra portam iherusalem. Passus est dico ad hoc: c. Ut sanctificaret populum per suum sanguinem. id est merito sue passionis mundaret a peccatis non merito ipsius populi. Sic enim de sanguine hostie aspergebat populum: quod dicitur Exo. xliij. b. Super sanguinem respersit in populum: Ita sanguine christi aspergatur populus fidelium ad emundationem a peccatis et mollificationem deuotionis. Sed quare non fuit christus combustus extra portam: sicut hostia comburebatur extra castra? Respondeo: Dystice sua passio dicitur combustio. Igne enim dilectionis vel tribulationis coctus est in craticula crucis. In lege etiam combustio vocatur quilibet acerba passio. Unde Josue. viij. c. Quicunque in hoc facinore fuerit deprehensus comburetur igni. Postea autem dicitur quod lapidauit eum: id est acro: omnis populus. Dystice. Porta ciuitatis est sensus corporis: in quorum nullo peccauit christus: et ideo extra carnis voluptates passus est: et nos eius exemplo ostio sensus vitium clauso carnis desideria patiamur. **Exeamus igitur:** quasi quia ipse extra castra passus pro nobis: ut scilicet nos sanctificaret: igitur. **Exeamus extra castra:** id est societates carnalium hominum vel carnis voluptatum pro christo: ut ipsi vicem rependamus. Proverb. xliij. a. Ad mensam magnam sedisti: scito quia talia oportet te preparare. **Mortificemur ergo cum vitis et concupiscentiis.** Item Gal. ij. d. **Christo confixus sum cruci.** Dicit ergo: **Exeamus.** Luc. viij. a. **Exijt qui seminat seminare semen suum.** Gen. xij. a. **Egredere de terra tua et de cognatione tua et de domo patris tui.** **Extra castra.** Lucanus. Nulla fides pietasque viris qui castra sequuntur. **Extra castra:** colligebat manna: Similiter extra carnalem voluptatem positus datur gratia vel doctrina. Gen. xij. a. **Loth erat in ostio tabernaculi quando apparuerunt ei angeli.** In ostio tabernaculi est quod temporalibus vitis ad sustentationem: non ad delectationem: Talis enim nec extra tabernaculum est oino: quasi de corpore cogitat ut sustentetur: nec intrus est oino: quia de ea non curat ut delectetur: Sed quia non sufficit exire: Ideo subdit: **Improprium eius portantes:** id est crucem et villitatem pro eo patienter ferentes. Matth. xvj. d. **Qui vult venire post me: abneget semetipsum et tollat crucem suam et sequatur me.** Chrysostomus. Omnia faciamus cum gratiarum actione. i. Pet. iij. c. Si exprobramini in nomine christi beati eritis. Et vere debemus exire castra: **Non enim habemus hic manentem ciuitatem:** in hoc statu manens corpus. Vel id est non habemus in isto mortali corpore manentem ciuitatem. **Sed futuram inquirimus:** id est finem statum

futurum corpus: Vel id est mansionem celestem: quia mansio terrestriis preterit: sicut dicitur. i. Cor. vij. f. Preterit enim figura huius mundi. i. c. Expectabat enim fundamenta habentem ciuitatem cuius artifex et conditor deus. Moraliter

Chrysostomus. Est ciuitas desideria populi: ratio rex potestatis: anime duces. Hec ciuitas in presenti non manet sed mutatur: in futuro autem stabilis erit per ipsum: quod dicitur. q. d. ex quo ita est quod per pontificem inferitur sanguis in sancta et oblatio deo sit accepta per eum: sicut ostendit est superius: qui est verus pontifex. Ergo: **h. Per ipsum christum offeramus hostiam laudis semper deo.** q. d. illi offerebant vitulos: nos offeramus eucharistiam: id est gratiarum actionem. Hec germinant labia nostra. Unde exponendo qualem hostiam offerre debemus subdit. **Id est fructum labiorum:** confitentium nomini eius: id est semper confiteamur nomen eius: quod est laudare deum et hostiam ei offerre: et sic fructum pacis eterne vel presentis reconciliationis et indulgentie nobis germinant labia confessionis nostre: secundum illud Esai. lvij. d. Creauit fructum labiorum pacem: pacem ei qui longe est: et pacem ei qui prope est:

id est peccator et iustus. Peccator enim consequitur pacem reconciliationis: et iustus pacem fraternitatis conscientie et quietis eterne. Osee. viij. b. Reddemus vitulos labiorum nostrorum. Eccl. viij. a. Confitebor tibi domine rex et collaudabo te deus saluatorum meum: confitebor tibi domine tuo quoniam adiutor et protector factus es mihi: et liberaisti corpus meum a perditione. **Beneficientie autem.** q. d. Euacuata sententia prauorum de gula: redit ad bonos mores et persuadendos et ad opera pietatis dicens: **Beneficientie autem.** q. d. non solum deo offerre debetis laudes hostie: sed etiam primis largam elemosynam. Et hoc est: **Beneficientie autem:** id est largitis in alios quantum ad censum: siue quantum ad effectum: Beneficus enim dicitur largus et elemosine deditus: inde beneficentia dicitur largitas elemosynarum. **Et comunione** quantum ad affectum: id est charitatis qua omnia purantur communia. Roma. xij. c. Necessitatibus sanctorum communicantes: id est affectum et censum prebentes. i. Cor. viij. a. secundum virtutem testimonium illis reddo: et supra virtutem voluntarii fuerunt cum multa exhortatione obsecrantes nos gratiam et communicationem que sit in sanctos. **Molite obliuisci.** q. d. et si nostra sint ablata tamen ex his que habetis date sicut solebatis. Hoc est quod. i. c. dicit: Non deferentes collectionem vestram. Vel: **Beneficientie nolite obliuisci:** quoniam bona faciatis pauperibus. i. c. Molite deficere benefactes in christo iesu domino nostro. Eccl. xij. a. Si benefeceris: scito cui benefeceris. Et postea dicitur: Bene fac humilibus et ne dederis impio. Sed quia multi benefaciunt pauperibus: sed non abundanter: Ideo subdit: **Et comunione.** q. d. sic benefacite pauperibus ut vestra quasi communia eis impendatis abundanter finem possibilitatem vestram. Unde. i. Cor. viij. c. Non ut aliquis sit remissio: vobis autem tribulatio sed ex equalitate in presenti vestra abundantia illorum inopiam suppleat: ut et illorum absidia illorum opem sit supplementum ut fiat equalitas. **Talibus enim hostijs.** scilicet elemosinis et opibus pietatis. **Promeretur deus:** non illis antiquis legalibus hostijs: sed elemosinis et operibus pietatis obtrinet deus in presenti per gratiam: in futuro per gloriam. Gen. xv. a. Ego protector tuus et merces tua magna nimis. Apoc. viij. c. Ecce venio cito et merces mea mecum est. Per haec autem quod dicit: **Talibus hostijs promeretur deus:** vel coplacat. secundum Chrysostomum. habet argumentum quod elemosyna est hostia que deus placat: cui dominus christo tale sacrificium ut offerat pro aliis enim non offert pro nisi pro filio. Phil. iij. d. Repletus sum acceptis ab epaphrodito qui misit in odorem suauitatis hostiam acceptam placet deo. **Obedite propositis vestris:** quantum ad precepta. Et subiaccet

Moraliter

Michae. 2. a.
De cele. missa.
c. in clemen.

guit nos conscientia de preteritis: sed bonam conscientiam habemus in omnibus: quia de preteritis penitentius. i. Cor. iij. a. Nihil mihi conscius sum. Sed quia non sufficit de preteritis habere bonam conscientiam: nisi cautela de futuris habeatur: Ideo subdit: **a Bene volentes conuersari** in futuro: id est sine reprehensione in medio huius nationis prauae et peruersae: ut dicit Phil. ij. b. Nihil autem ita facit hominem cautum in custodiendo se a peccatis sicut timore domini: Ideo dicitur. i. Pet. j. c. In timore incolatus vestri conuersamini. Et beat? Bern. dicit: Nihil tantum valet ad gratiam recuperandam penitentiam et retinendam: quam si te instantiter tenueris in timore domini.

vel insidias vobis fecerimus nec cum fictione aliquid protulimus: vel negotiationis gratia siue questus fecerimus. Act. xxi. a. Viri fratres ego omni conscientia bona conuersatus sum ante deum usque in hodiernum diem. Item Act. xxv. c. Iudaeis non nocui sicut tu melius nosti. Item Act. vii. d. Viri fratres ego nihil aduersus plebem faciens aut morem patrum et vincitus hierosolymis traditus sum in manus romanorum. **Bene volentes conuersari**: id est in iudeis et inter gentes sine offensa et reprehensione propositum habentes semper bene conuersandi. **b Amplius autem** et. q. d. ut oratis pro me: **Amplius autem deprecor vos hoc facere**: id est orate pro me. **Amplius**: id est affectuosius et cum maiori studio. **c Quod. i. vi. d. Celestius restituar vobis**. Predicit eis aduentum suum: ut antea faciat ad orandum et benefaciendum. Sic etiam Phil. ij. c. Confido in domino quoniam et ipse veniam ad vos cito. **d Amplius et. quo celerius restituar vobis**. quasi non solum mea causa: sed magis pro vestra utilitate rogo vos hoc facere. i. orare pro me. Utilitas enim istorum esset si apostolus ad eos veniret. Duplicem enim gratiam eis in aduentu suo imponebat. Gratiā. i. spiritualem. Unde Roma. j. b. Desidero enim vos videre ut vobis impertiar gratiae spiritualis. Item gratiam temporalem: quia collectas eis afferebat: id est elemosinas quas ab alijs ad opus eorum colligebat. Sicut habetur. i. Cor. xvj. a. De collectis autem quae fiunt in sanctos etc. **e De autem pacis etc.** Sic continua finit Chrysostomus. Prius ab eis petijt orationes: nunc et ipse orat pro eis dicens: Deus autem etc. Vel aliter finit Glo. q. d. ego suadeo vos ad predicta bona: deus autem qui aptare vos potest ad illa faciendam: quia ille Deus pacis: id est datus pacem siue dator pacis: ut. i. vitia non inquietent. **f Qui eduxit de mortuis pastorem magni ovium in sanguine testamenti eterni domini nostri iesum christum**: aptet vos in omni bono ut faciatis eius voluntatem etc. Nota singula. **e Deus pacis**: id est deus qui dat pacem reconciliationis et indulgentiae penitentibus. Item pacem: id est serenitatem conscientie propter penitentiam. Item pacem quietis et tranquillitatis eterne peruenientibus. i. Cor. xij. g. Non est deus dissensionis sed pacis. Phil. iij. b. Haec agite et deus pacis erit vobiscum. i. Thessal. v. d. Ipse autem deus pacis sanctificat vos per omnia. Roma. xv. g. Deus autem pacis sit cum vobis omnibus amen. ij. Cor. xij. d. Habete pacem et deus pacis et dilectionis erit vobiscum. ij. Thessal. iij. b. Deus autem pacis det vobis sempiternam pacem. **f Qui eduxit de mortuis**: id est de numero mortuorum: de morte cum reducens ad vitam: et mortem destruens: ut qui destruxit quidem mortem illuminavit vitam. Item. ij. Timoth. ij. a. Demor esto dominum iesum christum resurrexisse a mortuis finit euangelium meum. Vel **Qui eduxit de mortuis**: id est resuscitavit de loco mortuorum de

sepulchro qui est locus mortuorum: de quo eduxit christus: deus clauso ipso sepulchro. Eduxit dico: **g Pastorem ovium magni domini nostri iesum christum**. Christus pastor officio: magnus dignitate: sanctitate: imensitate. Pastor autem dicitur ovium: id est humilium et mansuetorum: non hedorum: non luporum: sed ovium. i. Pet. ij. d. Eratis sicut oves errantes: nunc autem conuersi estis ad pastorem et episcopum animarum vestrarum. Pascit autem ipse pastor seipso oves suas. Unde Ps. vbi dicit: **De-**

morsam fecit mirabilium suorum: misericors et miserator dominus: escam dedit timoribus suis. Et h. est quod subdit: **h In sanguine testamenti eterni**: id est qui pascit suos proprio sanguine: secundum illud Job. xxxix. d. Pulli aquile sanguinem bibunt. Vel finit Glo. Qui pastor est effectus: In sanguine testamenti eterni: id est per effusionem sanguinis sui. Tale ei decuit esse pastorem:

qui pro ovibus suis sanguinem funderet suum et animam poneret. Job. x. b. Ego sum pastor bonus: bonus pastor animam suam dat pro ovibus suis. Sanguis autem christi dicitur sanguis testamenti eterni: confirmator testamenti novi: id est euangelij. Quod dicitur eternum: quia aliud ei non succedit: per sanguinem enim id est per mortem testatoris confirmatur testamentum. s. ix. c. Testamentum enim in mortuis confirmatum est. Item in fœderibus faciendis solebat fieri sanguinis effusio. Sicut dicitur Exo. xxij. b. Haec est sanguis fœderis quod pepigit dominus vobiscum. Vel aliter. **i Qui eduxit de mortuis pastorem ovium magni**: id est qui resuscitavit christum. Vel finit Chrysostomus. Qui eduxit de terra etc. Et hoc in sanguine testamenti eterni. q. d. merito passionis venit ad gloriam resurrectionis. Non solum autem christus eduxit se de mortuis: sed etiam alios de morte per sanguinem suum liberauit. Zach. ix. c. Tu autem in sanguine testamenti eduxisti vincitorem de lacu in quo non erat aqua. Ipse inquam deus pacis qui predicta vobis fecit per christum.

k Aptet vos in omni bono: id est vestram voluntatem prepararet ut omne bonum velitis. Sed quia voluntas non est apta si sit ad operationem legis et pigra: Ioh. subdit: **l Ut faciatis voluntatem eius**: quasi ea quae ipse vult perducatis ad effectum. i. Thessal. iij. a. Haec est voluntas dei sanctificatio vestra. Aptat vos dico deus: **m Faciens in vobis quod placeat coram se**: quia ipse est facere in vobis quod gratum et placitum sit. Non enim in nobis habemus nisi malum ex nobis. Roma. vii. c. Non habitat in me: id est in carne mea bonum. Nota quod tria petit: aptationem: operositatem: intentionis rectitudinem. Aptationem voluntatis: cum dicit: Aptet vos in omni bono. Operositatem: cum dicit: Ut faciatis voluntatem eius. Rectitudinem intentionis: cum dicit: Faciens in vobis quod placeat coram se. Intentio enim recta facit animam deo placentem: quando. i. homo soli deo intendit placere non hominibus nisi propter deum. Gal. j. b. Si adhuc hominibus placerem servus christi non essem. Chrysostomus. Haec maxima virtus est facere quod deo est acceptabile. Sap. ix. a. Da mihi domine sedem tuarum assidue sapientiam ut tecum sit et tecum laborer etc. Esa. xlij. a. Ecce servus meus suscipiam eum: electus meus: complacebit mihi in illo anima mea. Haec autem tria fecit in homine deus. Preparat enim siue aptat naturam per gratiam ut bonum velit: vivat finem voluntatem: exeat in operationem. Phil. ij. b. Operatur in nobis velle et perficere pro bona voluntate. Dirigit etiam voluntatem et operationem ad se ut sibi placeat per rectam intentionem. Unde Apoc. xvij. d. Dominus dedit in corda eorum ut faciant quod placitum est ei. Dicit ergo: **Faciens in vobis quod placeat coram se**

a ram se. i. vestra

B
110.

Ram se: id est vestra bona opera acceptabilis faciens si-
bi per intentionis rectitudinem. Et hoc: **a** **M**eritum
christum per quem omnis oratio operatio et affectio
redditur accepta si fuerit sancta in gratia eius: et ad ho-
nozem ipsius: cui christo vna cum patre et spiritu sancto
sit: vel etiam: **b** **G**loria in secula
seculorum: id est sine fine. Ro-
ma. ix. a. Ex quibus et christus fin
carne qui est super omnia deus be-
nedictus in secula amen. j. Timoth.
j. d. Soli deo honor et gloria. c

Amen confirmatio: quasi ita fiat
vel ita verum est ut dixi. d **R**o-
go autem vos fratres ut sus-
teratis: id est patienter sustineatis:

Verbum solatii. Hanc epi-
istolam quam in consolationem vo-
bis misi: quia pusillanimes eratis in
tribulationibus et gravati. Chrys.

Uide sapientiam apostoli: non dicit
verbum admonitionis vel exhorta-
tionis: quod pertinet ad pigros et ne-
gligentes: sed verbum solatii: id est
mitigationis: quod pertinet ad tribula-
tos et pusillanimes. j. Thessal. iiij. d.

Consolamini invicem in verbis istis.
Et debetis patienter ferre. f **E**tenim per paucis
scripsi vobis: timens vobis tedium esse. Longitudo
enim habet fatigare. q. d. non oportet cuiusque longitudi-
nem sermonis abnuere. In hoc autem latenter tangit
pseudo aduersarios suos qui epistolas protrahabant: et
longis eos sermonibus fatigabant. Sed quare dicit:

Per paucis: cum epistola ista satis longa sit. Sol.
Chrys. Tanta scribens pauca dixit esse ad ea que debe-
bat scribere vel dicere: sicut Eph. iij. a. Sicut supra scri-
psi vobis in paucis in quo potestis legentes intelligere
prudentiam meam in ministerio christi. g **C**ogno-
scite fratrem vestrum timotheum dimissum: id
est scitis quod timotheus est. Sed unde vel a quo: Respon-
det. Glo. A carcere in quo detentus erat. Chrys. Esti-
mo eum fuisse in carcere: aut si non hoc ab arthenis ab-
solutum. Etenim hoc in actibus later. Vel fin Glo. Di-
missum in iter quod volebat ad predicandum directum.

Cum quo si celerius venerit: id est celeriter. i
Uidebo vos. In hoc reddit eos attentos et mansue-
tiores. Et nota quod de timotheo adducendo secum spiri-
tualis facit mentionem: quia forte isti ad timotheum af-
fectuose se habebant. In hoc etiam commendatur timo-
theus: sicut Phil. ij. c. Spero autem in domino Iesu
timotheum me cito mittere ad vos. Et postea dicit: Ex-
perimentum autem eius cognoscite: quoniam sicut pa-
tri filius mecum servavit in euangelio. k **S**alutate
omnes prepositos vestros: id est prelatos. l **E**t
omnes sanctos: id est subditos in baptismo sanctifi-
catos. Sed quare non mandat prepositis ut salutem
minores sicut nunc fit. Dic autem dicit: quod saluent pre-
positos. Et similiter Col. viij. d. dicit subditis ut admo-
neant prelatum suum dicens: Dicite archiepo: Uide mi-
nisterium tuum etc. Sol. Epistola consolationis specia-
liter mittit ad infirmos. m **S**alutat vos oes fratres
de italia. Per hoc significatur quod de roma scripsit hanc
epistolam. n **G**ratia cum omnibus vobis amen:
sit supple. Chrys. Gratia remissio est peccatorum. i. pur-
gatio. ij. Cor. viij. d. Gratia domini nostri Iesu christi et cha-
ritas dei et communicatio spiritus sancti sit semper cum om-
nibus vobis. Respondeo. Si non convitiati fuerimus
ad beneficium: si non pigri circa donum: Quis enim co-
muniis potest custodire gratiam: Gratia enim custodi-

p Iesu christi: cui est gloria in se-
cula seculorum: Amen. Rogo au-
tem vos fratres ut sufferatis ver-
bum solatii. Et tunc per paucis scri-
psi vobis: cognoscite fratrem
vestrum timotheum dimissum:

cum quo si celerius venerit vi-
debo vos. Salutate omnes
prepositos vestros et omnes
sanctos. Salutate vos de ita-
lia fratres: Gratia cum omni-
bus vobis. Amen.

Explicit epistola Pauli ad Hebreos.

pestates generans in tranquillo tempore. Et postea di-
cit: Non sit velum inueteratum: nisi sit strictum: non sit
de telis araneorum. Nihil enim ab his differunt cogita-
tiones visu solum consequentiam seruantes: virtute ve-
ro omnium priuate.

**Explicit Postilla domini Hugonis Cardinalis super epi-
istolam pauli ad Hebreos.**